

Stenogrammid

X Riigikogu, IV Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 10.11.2004, 13:00

Toimetatud

Infotund

1. Eelnõu üleandmine

2. Teated

3. Euroopa Liidu Nõukogu määruse (EÜ) nr 2157/2001 "Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta" rakendamise seaduse eelnõu (431 SE) kolmas lugemine

4. Rahvusvahelise sõjalise koostöö seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (430 SE) kolmas lugemine

5. Märgekirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse eelnõu (251 SE) kolmas lugemine

6. Seaduse "Riigi 2004. aasta lisaeelarve" eelnõu (444 SE) kolmas lugemine

7. Põhja-Atlandi lepingu osalisriikide teabekaitse kokkuleppega ühinemise seaduse eelnõu (447 SE) teine lugemine

8. Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu põhikirja ja konventsiooni muutmisdokumentide ratifitseerimise seaduse eelnõu (446 SE) teine lugemine

9. Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga ühinemise ning tema põhikirja ja põhikirja muutmise heakskiitmise seaduse eelnõu (448 SE) teine lugemine

10. Õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu (449 SE) teine lugemine

11. Loovisikute ja loomeliitude seaduse eelnõu (412 SE) teine lugemine

12. Masina ohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (435 SE) teine lugemine

13. Alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (450 SE) teine lugemine

14. Hasartmängumaksu seaduse muutmise seaduse eelnõu (451 SE) teine lugemine

15. Sotsiaalhoolekande seaduse, puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse, riiklike peretoetuste seaduse, riigihangete seaduse, käibemaksuseaduse ja alaealise mõjutusvahendite seaduse muutmise seaduse eelnõu (452 SE) esimene lugemine

16. 2005. aasta riigieelarve seaduse eelnõu (453 SE) teine lugemine

13:00 Infotund

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Tere päevast, austatud Riigikogu! Alustame kolmapäevast infotundi. Täna vastavad Riigikogu liikmete küsimustele justiitsminister Ken-Marti Vaher, keskkonnaminister Villu Reiljan, kellele küsimusi ei ole esitatud, ja kultuuriminister Urmas Paet. Valitsusliikmetele on esitanud küsimusi kokku kuus Riigikogu liiget. Austatud kolleegid, teeme kohaloleku kontrolli! Kohalolijaks registreerus 25 Riigikogu liiget. Asume käsitlema infotunni küsimusi. Kõigepealt küsib kolleeg Mart Laar justiitsminister Ken-Marti Vaherilt riigikeelse hariduse kohta. Palun!

13:00 M. Laar

Lugupeetud härra minister! Ajalehe Narvskaja Gazeta usutluses vastasite mõned kuud tagasi küsimusele, mida tsiteerin: "... teatas Res Publica, et soovib muuta praegust keelepoliitikat koolides ega soovi alustada eestikeelset õpet vene gümnaasiumides 2007. aastast. Kas olete selles suunas mingeid konkreetseid samme astunud?" Te vastasite sellele küsimusele, et järgmisel aastal tuleb see küsimus lõplikult otsustada ja võtta vastu vastav seadus. Teie vastust on interpreteeritud taganemisena kehtivast seadusest, mille kohaselt algab 2007. aastal Eesti gümnaasiumides üleminek eestikeelsele õppele. Kuna

tean oma kogemustest, et tihti pannakse poliitikutele suhu sõnad, mida nad tegelikult pole ütelnud, annan teile võimaluse sellised väärtõlgendused üheselt ümber lükata ning kinnitada, et 2007. aastal algab tõepoolest gümnaasiumides üleminek eestikeelsele õppele.

13:00 K.-M. Vaher

Aitäh, lugupeetud küsija! 2007. aastal algab üleminek eestikeelsele õppele, nii nagu põhikooli- ja gümnaasiumiseadus ette näeb. Narva ajalehe ajakirjaniku küsimusele antud vastuse põhisisu ei olnud siiski päris täpselt see, mida te ette lugesite, selle vastuse mõte oli veenda Narvas elavaid muukeelseid inimesi, et Eesti riigi ülesanne ei ole seadustest tulenevalt mitte n-ö jäigalt sundida noori inimesi, eelkõige põhikoolis ja gümnaasiumis, eesti keele õppele, vaid tagada see protsess võimalikult paindlikult, eelkõige tagada just nimelt see, et lapsed omandavad eesti keele. Samas me teame, et põhikooli- ja gümnaasiumiseadus on kirja pandud väga paindlikult selles mõttes, et kui on ette näha, et on vaja teha teatud erandeid, võib kohalik omavalitsus taotleda Vabariigi Valitsuselt luba, et mingi teine keel kui eesti keel teatud aja jooksul säilib selles konkreetses koolis õppekeelena.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna, härra minister! Kolleeg Mart Laar, täpsustav küsimus, palun!

13:00 M. Laar

Aitäh selle vastuse eest, millest ma väga selgelt kuulsin, et 2007. aastal see üleminek vastavalt seadusele algab. Nagu ma aru saan, ei ole teil plaanis sellest seadusest, mis praegu kehtib, taganeda. Lihtsalt küsimus ongi selles, et võttes ette sellesama Narvskaja Gazeta konkreetse küsimuse ja teie vastuse, siis sellega pannakse Res Publicale suhu selge seisukoht, et ei soovita alustada üleminekut 2007. aastal, ja te oma vastuses seda väga selgelt ümber ei lükanud. Või kui te lükkasite, siis seda pole kirja pandud. Sellest võib tekkida Narva elanike seas teatav segadus ja see põhjustas ka mu küsimuse.

13:00 K.-M. Vaher

Sellest intervjuust tulenevalt on see küsimus õigustatud küll. Tõesti, otsest ümberlükkamist ei olnud ja ma võin seda teha täna teie ees. Mingit taganemist sellest põhimõttest ei ole, 2007. aastal see protsess algab. Ja miks ma viitasin järgmisele aastale? Järgmine ja tegelikult ülejärgmine aasta on olulised just nimelt ettevalmistuse suhtes, kuidas siiski tagatakse eesti keele õpe, eesti keele õpetajate olemasolu ja tervikuna selle protsessi rakenduslik pool selliselt, et 2007. aastal me saame ka praktiliselt näha neid vilju ehk tõesti üleminek hakkab toimuma ja n-ö rong hakkab liikuma.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Täpsustav küsimus kolleeg Mihhail Stalnuhhinilt.

13:00 M. Stalnuhhin

Aitäh! Lugupeetud härra minister! Nende teie vastustega Narvas ja sellega, kuidas te neid kommenteerite Tallinnas, on tõesti midagi arusaamatut. Mõni aeg tagasi käisite Narvas ja siis teile õudselt ei meeldinud see tank T-34, mis seisab Narva-Narva-Jõesuu maanteel. Võiks tsiteerida teie arvamust, et see oleks vaja sealt ära koristada, et see on vales suunas pööratud jne. Viimase visiidi ajal andsite jällegi ajalehele Narvskaja Gazeta intervjuu, kus lükkasite selle ümber, rääkisite, et tankiga on kõik korras, võiks üle kullata ja siis ta võiks sinna jääda. Mis on tegelikult teie õige arvamus, mida te sellel teemal ütlete? Saab see tank seal teie arvates seista, on see mälestusmärk või on siiski vaja see ära koristada? Teie seisukoht, palun!

13:00 K.-M. Vaher

Aitäh, härra Stalnuhhin! Keeruline on Riigikogu liikmel ja ministril keskenduda siin tõisel päeval tanki teemale. Aga minu sõnum oli ühene nii kevadel, kui ma Narvas viibisin, kui ka seekord. See, et Euroopa Liidu liikmesriigis - sügisel olid meil eriti teravalt üleval mitmesuguste totalitaarreežiimide sümbolika probleemid - on avalikult eksponeeritud totalitaarse riigi sümbolika, konkreetselt siis monumendina Narva linnas, oli minu jaoks mõtlema panev. Ma viibisin oma kevadisel Narva visiidil represseeritute komisjoni liikmetega, kelle jaoks see oli üsna jahmatav: selle konkreetse monumendi agressiivne

tankitoru on suunatud Tallinna suunas ehk siis ühe Euroopa Liidu pealinna suunas. See oli mõte, mida ma käisin välja just nimelt selleks, et teadvustada seda ka nendele inimestele, kelle jaoks natslik sümboolika on totalitaarrežiimi sümboolika ja väärrib ühest hukkamõistu ja kõrvaldamist igalt võimalikult kohalt, ja samas Punaarmee, n-ö kommunismi ideoloogia, justkui ei ole totalitaarrežiimi ideoloogia ja sümbol. Ma arvan, et see on väär seisukoht. Ma arvan, need mõlemad sümboolikad peaksid olema Euroopa Liidu liikmesriigis taunitavad. Just nimelt nendest väärtustest tulenev arusaam peaks olema ühene nii ühes Eesti otsas kui ka teises Eesti otsas. See oli minu mõtte väljendus. Ja ma väljendasin ka seda, et see konkreetne monument võiks olla oluliselt väärikumal kohal, näiteks totalitaarrežiimi muuseumis Ida-Virumaal, mida minu teada kavandatakse juba aastast 2002. Ma loodan, et see muuseum saab kunagi ka teoks.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, härra minister! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud. Kolleeg Mailis Reps küsib kultuuriminister Urmas Paetilt kultuuripärandi kohta. Palun!

13:00 M. Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud kultuuriminister! Mitme viimase aasta jooksul on aru peetud mitmesuguse kultuuripärandi säilitamiseks vajalike summade üle ja üks selline terav arutelu on tõusetunud Tartu Ülikooli ajaloolise hoonestuse üle. Tallinna ülikooli loomisega seoses on tekkinud veel näiteks Patarei vangla ja teiste Tallinnas olevate üsna ajalooliste hoonete küsimus. Mind huvitaks, milline on valitsuse seisukoht. Kas te olete arutanud - mõisakoolide programm meil on -näiteks ülikoolide kultuuripärandi säilitamist ja edasiehitamist? Kas on arutatud ainult Tartu Ülikooliga seoses või ka näiteks mõnd Tallinna objekti?

13:00 U. Paet

Aitäh küsimuse eest! Valitsuse tasemel eraldi sellist arutelu ülikoolidele kuuluva arhitektuuri- või muinsuspärandi renoveerimise teemadel olnud ei ole, küll on olnud Kultuuriministeeriumi tasandil. Mis puudutab Tartu Ülikooli, siis Tartu linna ja Tartu Ülikooli koostöös on konserveeritud Tartu Toomkirikut, mis kuulub Tartu Ülikoolile. Nii et näide sellisest koostööst on olemas. Tartu Ülikool on pöördunud Kultuuriministeeriumi ja haridusministeeriumi poole, ilmselt ka teiste riigiasutuste poole küsimuses, et ülikoolile kuulub veel terve rida riikliku kaitse all olevaid hooned, mis vajavad suhteliselt suurt raha, et nad korda teha. Selleks on üks tööühm loodud, kuhu Kultuuriministeerium on pannud oma esindajad, et täpselt kaardistada, millised hooned ka edaspidi kannaksid Tartu Ülikoolile vajalikke funktsioone ja millised mitte, ja mis neist peaks edasi saama. Selle üldpildi saamise järel, mis puudutab nende hoonete sisu kui ka rahavajadust, tuleb teha edasised otsused. Mis puudutab Tallinna ja Patarei vanglat, siis Kultuuriministeerium on olnud kogu aeg seda meelt, et see hoone võiks kanda endas Kunstiakadeemia funktsiooni, nii nagu ka eelmine valitsus on põhimõtteliselt otsustanud. Meie heameelega näeksime, et see tegevus jätkuks ja Kunstiakadeemia saaks selle oma kasutusse, et see huvitav hoone korda teha. Selleks on võimalik kaasata ka välisvahendeid, kuna Euroopas on selliste ajalooliste vanglate ümberehitamise projekt täiesti olemas ja selle abil on mitmed sellised hooned korda saanud.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna, härra minister! Kolleeg Mailis Reps, täpsustav küsimus, palun!

13:00 M. Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Võib-olla te tutvustaksite meile lähemalt, millised plaanid on teil mõisakoolidega seonduvalt. Eelarves on küll üsna lootusetult väike summa. Aga millised on tulevikuperspektiivid ja kas on lootust, et mõisakoolide programmi alla jäävad ikkagi staadionid ehk et mõisakool saab endale ka staadioni?

13:00 U. Paet

Aitäh! Mis puudutab summasid, siis lõppeval aastal oli selleks 7,5 miljonit krooni Kultuuriministeeriumi eelarves, järgmisel aastal leiate te eelarve eelnõust otseselt selleks 3 miljonit krooni, aga see on praegu mõeldud kaasfinantseerimisena Norra abirahaprojektile, mis avaneb Eesti jaoks sel kuul. Seal on ette

nähtud 20 miljonit krooni mõisakoolide projektile ehk siis järgmisel aastal on mõisakoolide programmi finantseerimine 23 miljonit krooni selle aasta 7,5 asemel ehk kasv on umbes kolm korda. Mis puudutab seda, et staadionid ka sinna juurde arvata, siis seni on olnud mõisakoolide programmi sisu ikkagi nende ajalooliste mõisahoonete taastamine ja korrastamine. Staadionide küsimus tuleb lahendada kas siis kohalike omavalitsuste investeringutoetustest, nii nagu tehakse teisigi kultuuri- ja spordiobjekte, või siis haridusministeeriumi kaudu, lähtudes sellest, et tegemist on kooliga. Praegu selle programmi raamesse uute staadionide ehitamine ei lähe. Et mõis on terviklik kompleks, siis tuleb ka muid aspekte vaadata, kuhu see staadion üldse seal võiks paigutada.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Täpsustav küsimus kolleeg Toomas Alatalult, palun!

13:00 T. Alatalu

Aitäh! Lugupeetud härra minister! Ma viiksin kultuuripärandi jäädvustamise jutu UNESCO maailmapärandi juurde. Mõni aeg tagasi näidati televisioonis lugu sellest, et Kuressaare linnus ei sattunud sinna, ja kommentaarid olid umbes niisugused, et oleks võinud teda esitada koos Kuressaare vanalinna ja oleks võinud teha paremat lobitööd. See tuletas mulle meelde, kuidas käis Tallinna vanalinna esitamine samasse pärandisse. See võttis ka mitu aastat, kord oli üks paber puudu, kord oli teine paber puudu, kolmandal korral ei teatud, mismoodi lobi teha. Ja ma küsiksin, kas Kultuuriministeerium enne seda, kui niisugusele tähtsale rahvusvahelisele kogunemisele minnakse, tunneb ka huvi, kuidas Eesti on valmis end seal esitlema, selleks et uut pärandit sellesse nimistusse saada.

13:00 U. Paet

Aitäh! Lühike vastus kindlasti oleks, et muidugi tunneb huvi. Kuressaare puhul kohtusin ma ka isiklikult UNESCO ekspertidega, kes käisid Eestis kirjutamas ülevaadet UNESCO laiendatud seltskonnale, ja mitmed ministeeriumi ametnikud eesotsas asekancleriga kultuuripärandi küsimuses olid sellega tegevad. Aga jah, nagu te nimetasite, Tallinna vanalinna puhul osutus see protsess pikemaks kui üks otsustamisring ja ma arvan, et Kuressaare puhul ei maksa neid pabereid ja kaustu kõrvale panna, vaid tuleb kandideerida uuesti. Ma arvan küll, et Kuressaare linnus - ja miks mitte koos ajaloolise Kuressaare linnasüdamega - võiks väärida kohta UNESCO maailmapärandi nimekirjas.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Täpsustav küsimus kolleeg Ela Tomsonilt, palun!

13:00 E. Tomson

Aitäh! Härra minister, ka minu küsimus puudutab nii või teisiti kultuuripärandit. Nimelt, kui kaugemale on ministeerium tänaseks jõudnud rahvakultuuri ja kohaliku kultuuri korralduse seaduse ettevalmistamisega?

13:00 U. Paet

Põhimõtteliselt väga kaugemale. Tegelikult võiks see eelnõu olla päris valmis. Siin on tekkinud juriidilise kõrgpilotaaži küsimused. Hea kolleeg justiitsminister istub siin minu kõrval ja Justiitsministeeriumil on aeg-ajalt seadusloomest natuke teistsugused arusaamad kui Kultuuriministeeriumil. Ehk siis küsimus on selles, kuivõrd võib üks seadus olla deklaratiivne ja kuivõrd ta peaks olema regulatiivne. See on ka rahvakultuuri seaduse küsimus, tegemist on ju sellise valdkonnaga, kus seaduse tasandil iseenesest väga palju reguleerida ei olegi võimalik. Kui rääkida ainult regulatsioonidest, siis tõenäoliselt see taanduks tantsu- ja laulupeo seaduseks niimoodi üldistatult ja lihtsustatult võttes. Nii et selle kallal tuleb veel natuke tööd teha, kui palju seal on deklaratsiooni ja kui palju seal on regulatsiooni. Aga ütleme, et oma olemuselt on ta põhimõtteliselt kokku kirjutatud, nüüd on juba juriidilised vaidlused.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Täpsustav küsimus kolleeg Enn Eesmaalt, palun!

13:00 E. Eesmaa

Suur aitäh! Austatud minister! Ma jätkaksin teemat kultuuripärandist. Väidetavalt oli üks Eesti ettepaneku vastastest Suurbritannia esindaja, kelle põhjendus kõlas nii, et tegemist on lokaalse tähendusega objektiga. Kuivõrd on üldse paika pandud ja täpselt selgeks tehtud, mis alustel seda laadi hinnangud objektidele antakse? Kas see lokaalne tähendus peab olema ilmtingimata miinus?

13:00 U. Paet

Jah, kas ta on lokaalne, globaalne või millist ruumi ta oma tähenduselt hõlmab, ega seda väga täpselt defineeritud ei ole, see on selle konkreetse kogu iga otsustaja subjektiivne otsus. Eks kindlasti võib tuua paralleele, et keskaegseid linnuseid ja kindlusi on sealsamas Suurbritannia territooriumil päris mitu, Eestis on neid säilinud suhteliselt vähe. Samas kaasneb iga sellise objektiga tema konkreetne ajalugu ja taust ning sellest ajaloost tulenev rahvusvaheliskus ja sellest tulenev olulisus. Nii et kui võrrelda eri riikides asuvaid keskaegseid kindlusi või linnuseid, siis selle konkreetse objekti ajaloost tulenev lokaalsus või rahvusvaheliskus on kindlasti erinev, kuigi arhitektuurselt neil võib-olla väga suuri erinevusi ei ole, aga väga erinev on see lugu, mis sinna juurde käib. Nii et lühidalt vastates, ega neid definitsioone täpselt paika pandud ei ole, antud juhul on see olulisus, globaalsus või lokaalsus konkreetse otsustaja enda peas.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Viimane täpsustav küsimus, kolleeg Toomas Alatalu.

13:00 T. Alatalu

Aitäh! Lugupeetud minister! Mul jäi niisugune mulje, et te lõpuni ei vastanud minu küsimusele. Tähendab, minu idee ongi selles, et jääb mulje, et sellel otsustaval hetkel, kui tuleb ennast korralikult presenteerida, tuleb välja, et on mingid miinused, ja ma küsisin seda, kas ministeerium ikkagi tagaks selle, et enne kui Eesti delegatsioon välja sõidab, oleks kõik tehtud nii nagu vaja. Ma lisaksin veel teise küsimuse: kas ministeeriumil on ka nägemus sellest, millised Eesti objektid on veel võimalik maailmapärandisse lisada? Näiteks räägitakse ka setu pärandi lülitamisest sinna.

13:00 U. Paet

Töö on algusjärgus setu kultuuripärandi kandmise taotlemisega vaimse pärandi nimekirja, sinnasamasse, kuhu möödunud aastal võeti vastu laulu- ja tantsupeo traditsioon ja Kihnu kultuuri traditsioon. Rohkem hetkel sellised ettevalmistavaid töid ei ole. Mis puudutab n-ö instrueerimist Kuressaare puhul, siis jah, selliseid kõnelusi loomulikult on viidud läbi nii Saaremaa Muuseumi inimestega kui Kuressaare Linnavalitsuse inimestega. Konkreetne taotluse esitaja on sellistel puhkudel omavalitsus, kus vastav objekt asub. Nii et loomulikult on neid vestlusi läbi viidud, aga mis puudutab lobiküsimust, siis eks koolitamist sel teemal või kogemuste omandamist kulub kindlasti ära veel.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, härra minister! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud. Kolleeg Mart Nutt küsib justiitsminister Ken-Marti Vaherilt eesti keele õpetamise kohta muukeelses koolis. Palun!

13:00 M. Nutt

Aitäh, härra aseesimees! Lugupeetud härra justiitsminister! Euroopa Nõukogu on korduvalt kritiseerinud neid riike, kus õpilasi hoitakse eri koolides nende keele järgi, Eestit küll konkreetselt mainimata, aga me teame, et Eesti on üks nendest riikidest, kus selline olukord valitseb. Teatavasti on Eesti aastast 1993 Euroopa Nõukogu liikmesriik ja käesolevast aastast Euroopa Liidu liikmesriik, mis tähendab seda, et sellelaadsesse kriitikasse peaks suhtuma igal juhul tõsiselt. Eestikeelsele koolile ülemineku algus on kavandatud aastale 2007. Ja ilmselt olukorras, kus eesti keel on Eesti riigikeel, on ka loogiline, et selline üldine ja ühendav õppekeel on eesti keel. Algus on kavandatud aastale 2007, aga lõpptähtaega ei ole ja minu küsimus on suunatud sellele, just nimelt õiguslikus plaanis, inimõiguste kaitsmise plaanis: millal on Eesti jõudmas teie arvates situatsiooni, kus õpilased saavad võrdväärse hariduse oma emakeelest sõltumata ja suudavad eesti keeles omandada hariduse, et edasi õppida?

13:01 K.-M. Vaher

Aitäh küsimuse eest! Seadus tõesti lõpptähtaega ei sea. Nagu me teame, muudavad seadused väga vähe asju praktilises elus, kui ei ole tagatud väga läbimõeldud ja efektiivne rakendusmehhanism. Täpsed andmed ütlevad seda, et 30%-l vene gümnaasiumidest on võimalused olemas, selleks et seaduse nõudeid 2007. aastast alates täita. Ma tean, et järgmiseks aastaks on riigieelarves ja ülejäämiseks aastaks riigieelarve strateegias planeeritud päris olulised ressursid, et seda suutlikkust tõsta. Ma ei hakka vahest siinkohal vaatama kaugemale minevikku, kus me võime öelda üht- või teistpidi, kas oleks saanud teha midagi veel paremini, ka näiteks eelmise valitsuse, üle-eelmise valitsuse ajal, et sujuv üleminek 2007. aastast viiks ka kõige kiirema tulemuseni. Igatahes praegu hetkeseisu hinnates arvab valitsus, et me oleme tegemas üsna palju selleks, et see protsess kiiremini jõuaks oma lõpliku tulemuseni. Mina ei julgeks siinkohal aastaarvu pakkuda. Ma tean, et te olete ise ühes infotunnis maininud 2009. aastat oma arvutuste kohaselt. Mul jääb ainult üle loota, et teil on õigus.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Täpsustav küsimus kolleeg Mart Nutilt, palun!

13:01 M. Nutt

Aitäh! Härra justiitsminister! Kui Euroopa Nõukogu vastavaid täpsustusi ja tähelepanekuid silmas pidada, siis õigupoolest ei saa me rääkida normaalsest olukorrast, niikaua kui on olemas mõiste "vene gümnaasium", kus õpetatakse eesti keelt või eesti keeles, vaid olukorrast, kus ei ole eesti ega vene gümnaasiume, vaid on olemas ühtne Eesti haridussüsteem. See on tegelikult see, kuhu tuleks jõuda, et inimõiguste rikkumine selles valdkonnas lõpetada. Minu küsimus on: kas valitsus töötab selle nimel?

13:01 K.-M. Vaher

Tänan! Valitsus töötab selle nimel. Siin on väga oluline aspekt, mida ma ka mainisin juba viidatud intervjuus. Oluline on, et me ei saavuta seda olukorda piltlikult öeldes lihtsalt piitsaga, ja me ei saavuta seda olukorda, kui me vaatame tänasest reaalsest olukorrast ühiskonnas mööda või hindame tänaseid olusid ebarealistlikult. Ma arvan, et selles on väga paljuski võti. Euroopa Nõukogu soovitusel on olnud minu arust väga asjalikud ja vajavad kindlasti järgimist. Samas, nagu te ise mainisite, Eestit praegu selles nimestikus ei ole. Ma arvan, et me peaksime olema riigina võimalikult paindlikud, sest see on tundlik valdkond, see valdkond tekitab vääritimõistmisi ja ka vääritimõistmise taotlusi erinevatelt pooltelt. Ma võin teile kinnitada, et ministrid, kelle pädevuses see teema on, on seda kindlust peamiselt süvendanud ja ka riigieelarves on vastavate ressurssidega arvestatud. Nii et ma loodan, et teie nimetatud Euroopa Nõukogu soovitus ja selle järgimine, mis ei ole kindlasti teisejärguline, saab olema valitsuse poolt hästi täidetud.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Täpsustav küsimus kolleeg Mihhail Stalnuhhinilt, palun!

13:01 M. Stalnuhhin

Aitäh! Lugupeetud härra minister! Erinevalt kolleeg Mart Nutist arvan mina, et kvaliteetset haridust on võimalik saada ainult emakeeles, mis ei välista muidugi võõrkeelte, riigikeele kvaliteetset õpetamist ja õpet. Selle teema arutelul tuleks jälle tagasi teie visiidi juurde Narva. Möödunud neljapäeval kommenteeriti seda kohalikus meedias ning räägiti teie lausest ja lubadusest lõplikult lahendada vene gümnaasiumide probleemide probleem, mis tähendaks nende ellujäämist jne. Ma igati pooldan seda teie suundumust ja praegu tahaks ainult sellele tõestust saada, et teil on tõesti kavas kaitsta vene gümnaasiumi ja jätta see Eestis sinnapaika, kus ta praegu on, see on väga auväärne koht meie haridussüsteemis.

13:01 K.-M. Vaher

Mul on isegi raske praegu kommenteerida teie kommentaari. Aga nii nagu ma olen oma vastustes küsimustele öelnud, siis tänased seadused tagavad piisava paindlikkusega selle, et põhikoolid ja gümnaasiumid Eesti riigis alustavad üleminekut eesti keelele 2007. aastal. Nagu ma ütlesin oma eelmises vastuses härra Nutile, peab see protsess olema minu hinnangul piisavalt läbi mõeldud ja hästi

juhitud ning kindlasti mitte jäik ei ühele ega teisele poole. Ma arvan, et praegune seadusandlik baas annab meile selleks piisava võimaluse. Kui me räägime lõplikust lahendusest, siis lõplik lahendus saab tegelikult tulla siis, kui me näeme praktilises elus, mida konkreetne protsess endaga kaasa toob ja kuidas tegelikult riik on valmis seda üleminekut reaalselt juhtima. Mina täna valitsusliikmena näen seda valmisolekut. Ma näen tahet ja ressursse nende ministrite käsutuses, kes konkreetse valdkonna eest vastutavad. Ma arvan, et see saab olema üks olulisemaid otsuseid meie haridussüsteemis järgmise kolme aasta jooksul, just nimelt selle ülemineku hea juhtimine. Ning ma arvan, et see kindlasti ei tähenda seda, mida teie üritasite väita, see ei tähenda haridussüsteemi või haridussektori mingi osa kadumist ja kellegi huvide väga tugevat kahjustamist.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, härra minister! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud. Kolleeg Eldar Efendijev küsib kultuuriminister Urmas Paetilt regionaalpoliitika kohta. Palun!

13:01 E. Efendijev

Aitäh, härra eesistuja! Austatud minister! Kui võtta aastate lõikes Vabariigi Valitsuse ja Kultuuriministeeriumi toetuste praktika, siis võib konstateerida, et on prioriteetsed regioonid ja omavalitsused, näiteks Tartu, Pärnu ja teised, ning mahajäänud regioonid, näiteks Ida-Virumaa ja Narva. Ja siit küsimus: kas Kultuuriministeeriumil on regionaaltoetuste poliitika kultuuri- ja spordivaldkonnas?

13:01 U. Paet

Meie soov ja eesmärk on ikka panna oma õlg alla ja toetada kõikides Eesti piirkondades mõistlikke ja kohalikku elu edasiviivaid algatusi, sealhulgas ka investeringuid. Mis puudutab tänase seisuga Ida-Virumaad, siis järgmise eelarve kontekstis on Narvas vähemalt kolm objekti, mida Kultuuriministeerium toetab. Need on ehitatav jäähall, Narva Muuseum, Narva Aleksandri kirik, mida toetatakse investeringutega. Lisaks on selle aasta lisaelarve eelnõus Narva-Jõesuu kõlakoda, lisaks on alanud Jõhvi kontserdimaja ehitus, kui me räägime Ida-Virumaast. On toetatud Kohtla-Järve ujula renoveerimist, Sillamäe ujula renoveerimist ja seda loetelu võib jätkata. Nii et eesmärk on ikkagi kõikides Eesti piirkondades rahaliste võimaluste piires neid algatusi toetada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Kaarel Pürg, täpsustav küsimus, palun!

13:01 K. Pürg

Aitäh! Lugupeetud minister! Kahtlemata on kultuuri alalõik riigieelarves alafinantseeritud ning kindlasti on see tingitud valitsuse soovist oma alamaid röömustada maksukoormuse näilise vähendamisega. Ma arvan, et te ei ole kultuuririndel juhuslik inimene ja teate asjade tegelikku olemust. Kohtla-Järvel on ainukese objektina kirjas spordihoone ujula, millele eraldatakse riigieelarves poolteist miljonit lubatud nelja miljoni asemel. Kogumaksumus on kaheksa. On kõlanud ebamäärased lubadused samas suurusjärgus toetada ka tulevikus. Ei kujuta ette, et olümpiaujujaid ettevalmistanud objektil toimub renoveerimine kolm aastat. Meie peame hoidma oma kultuuriobjekte korras oma töötajate madalate palkade hinnaga. Küsingi: miks ministeerium ignoreerib investeringuvajadust Kohtla-Järvel, kus on palju rohkem kultuuri- ja spordiobjekte kui enamikus Eesti linnades?

13:01 U. Paet

Kui ma käisin Kohtla-Järvel ja kohtusin seal linnajuhtidega, nende kohtumiste juures olite ka teie, siis oli juttu sellest, et riik toetab nelja miljoni krooniga Kohtla-Järve ujula renoveerimist. Samas on ka selge, et eelarve võimalustest lähtuvalt ei saa see toimuda ühe aasta jooksul, sest tegelikult kõik need omavalitsustele antavad toetused jagunevad mõne aasta peale. See valik on tehtud seetõttu, et vastasel korral, kui toetada mõnda objekti täies või suuremas mahus ühe aasta jooksul, jääks nende objektide hulk, mille kallale üldse saaks asuda, mitu korda väiksemaks. Samas on investeringute vajakajäämine, mis on tõenäoliselt kogunenud mitte aastate, vaid aastakümnetega, Eestis väga suur. Püüe lahendada võimalikult paljusid asju, näiteks ka kohaliku omavalitsuse võetud laenude abil, mille tagasimaksmises riik oma osa aastate peale jaotades osaleb, võimaldab astuda korraga pikemat sammu, kui see muidu

oleks võimalik. Nii et Kohtla-Järve ujulat me kindlasti toetame, nii nagu me ka Kohtla-Järvel olles kõnelesime, aga see summa jaotub tõenäoliselt kahe-kolme aasta peale.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Täpsustav küsimus Eldar Efendijevilt, palun!

13:01 E. Efendijev

Aitäh, härra eesistuja! Austatud minister! Tõesti, mõnikord on hea üllatus, kui eraldatakse vahendeid, näiteks spordiplatside korrashoidmiseks Kohtla-Järvel. On väga hea, et need objektid on nimekirjas, aga kurb on, et see on 10-15, peaaegu 20% nende objektide üldvajadusest. Võib-olla oleks õige toetada omavalitsuse poolt initsieeritud suurte vajalike objektide rajamist või remonti. Näiteks, kas te näete võimalust toetada Narva suure spordihalli rajamist, mis võimaldaks katta Narva noorte vajadused spordivaldkonnas?

13:01 U. Paet

Jah, miks mitte. Nagu te teate, üldjuhul tekib selliste investeeringutoetuste pingerida maakondlikul tasandil. Nii et üks oluline aspekt oleks see, et teie nimetatud objektid võiksid olla maakondlikus objektide pingereas, mille kohalikud omavalitsused konkreetses, antud juhul Ida-Viru maakonnas kokku lepivad, suhteliselt eespool. Ja teine asi, millesse on tulnud minul ka selle poolteise aasta jooksul, mil ma olen minister olnud, sekkuda, on see, et kui aeg-ajalt tõesti väga ilmselt paistab, et mõni oluline objekt, mis selles kohalikus regioonis omab suurt tähtsust, on mingil põhjusel kas jäänud välja või kuidagi seal omavalitsustevahelises hääletamises langenud põhjendamatult taha, siis me lihtsalt kasutame seda õigust ja võimalust, et me aitame teda ettepoole. Aga esimene asi võiks ikkagi olla see, et see spordihall, mida ka mina pean Narva kontekstis väga oluliseks ehituseks, satuks selles maakondlikus objektide pingereas suhteliselt ette.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Ja viimane täpsustav küsimus kolleeg Kaarel Pürgilt, palun!

13:01 K. Pürg

Aitäh, austatud eesistuja! Lugupeetud minister! Kas te võiksite loetleda, mitu kultuurimaja ja millised suuremad spordiobjektid on Kohtla-Järvel ja millal teie juhitud ministeerium on teinud viimase tõsiselt võetava investeeringu sinna?

13:01 U. Paet

Aitäh küsimuse eest! Hea oleks muidugi, kui ma oleksin natuke varem teadnud, et spetsiifiliselt Kohtla-Järve teema tõusetub, siis ma oleksin saanud need andmed kaasa võtta. Aga loomulikult saan edaspidi teile täpselt vastata. Kohtla-Järvel on selle poolteise aasta jooksul, mil minul on võimalus olnud Kultuuriministeeriumis töötada, toetatud mänguväljakute ja korvpalliplatside rajamist ja renoveerimist. Selle poolteise aasta jooksul suuremat objekti Kohtla-Järvel ette võetud ei ole, küll on teie nimetatud ujula järgmise aasta investeeringukavas sees.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna, härra minister! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud. Kolleeg Trivimi Velliste küsib justiitsminister Ken-Marti Vaherilt vabadusvõitlusest Teises maailmasõjas. Palun!

13:01 T. Velliste

Aitäh, härra aseesimees! Lugupeetud härra minister! Täna kahe nädala pärast, 24. novembril möödub 60 aastat päevast, mil Eesti langes pooleks sajandiks Nõukogude okupatsiooni alla, ma pean silmas Sõrve sääre langemist Punaarmee kätte. Ja seetõttu on arusaadav, et tänavu on olnud väga palju juttu 60 aasta tagustest sündmustest. 6. juulil toimus Tallinnas Kadrioru staadionil Eesti vabadusvõitlejate 12. kokkutulek, mis pöördus Riigikogu poole üleskutsega võrdsustada Teises maailmasõjas totalitarismi vastu võidelnud Eesti kodanikud Eesti Vabadussõjast osavõtnutega. Samasugune pöördumine tehti ka 31. juulil Sinimägedes 20. Eesti diviisi veteranide poolt. Härra minister, kas te nõustute sellega, et

Riigikogu peaks võtma vastu otsuse, mis sätestab, et ülalnimetatud võitlus oli Eesti vabadusvõitlus ja et kõnesolevad Eesti sõjamehed on õiguslikult ja moraalselt võrdsustatavad Eesti Vabadussõja veteranidega?

13:01 K.-M. Vaher

Aitäh küsimuse eest! Ma vastaksin vahest nõnda, et me võtsime eelmise aasta lõpul vastu okupatsioonirežiimide poolt repressseeritud isiku seaduse, ja selle seaduse mõtte kohaselt on sisuliselt need mehed, kes tõesti on võidelnud Eesti vabaduse eest ja selle nimel astunud ka okupatsiooniarmeede koosseisu, tegelikult võrdsustatud repressseeritud isikutega. Paljud nendest meestest saavad selle sätte alusel soodustusi, mida repressseeritud isiku seadus ette näeb, ja sellest tulenevalt on Riigikogu teatud määral juba oma sellise moraalse otsuse teinud. Ettepanek, mis on tulnud vabadusvõitlejate organisatsioonide poolt, vajab kindlasti põhjalikku kaalumist just nimelt selles mõttes, kuidas täpselt määratleda seda ulatust ja kas me saame nii üheselt defineerida teie poolt öeldu Riigikogu otsusena või oleks vaja tegelikult veel täpsemat kirjeldust, täpsemat lahtikirjutust sellest, mida me selle pöördumisega tahaksime saavutada ja mis on selle pöördumise täpne sisu. Ma pean tunnistama, et ma ei ole ise saanud veel põhjalikult tutvuda nimetatud pöördumisega, aga ma arvan, et kõige mõistlikum oleks, kui näiteks Riigikogus esindatud erinevad jõud tuleksid kokku ja arutaksid selle küsimuse läbi ja võtaksid seda väga tõsiselt, eelkõige lähtudes tõesti sellest, et sel aastal möödub 60 aastat kaitselahingutest ja ka Eesti okupeerimisest ning seetõttu vajab see eraldi käsitlemist ja eraldi tähelepanu.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Täpsustav küsimus kolleeg Trivimi Vellistelt, palun!

13:01 T. Velliste

Aitäh, härra juhataja! Austatud härra minister! Kõnesolevad pöördumised tulid Riigikokku kohe pärast 6. juulit ja pärast 31. juulit. Need on paljundatud kõikidele Riigikogu liikmetele. Kas teie poliitilised kolleegid siin Riigikogus ei ole teile tutvustanud nende pöördumiste sisu ja kas te tõesti ei ole tuttav sellega, mida kõnesolevad sõjamehed taotleavad?

13:01 K.-M. Vaher

Aitäh küsimuse eest! Ma olen üldjoontes tuttav. Aga nagu me oleme ka omavahel teiega vestelnud, ma arvan, et me peaksime kõigepealt kokku saama ja seda teemat arutama pisut laiemalt ning üritama lahti mõtestada just nimelt Riigikogu rolli selles protsessis ja ka seda, milline võiks olla Riigikogu otsuse mõju ja Riigikogu otsuse täpne sisu. Ma arvan, et see on kindlasti teie kui seadusandjate, minu kui täidesaatva võimu esindaja kohus mõtestada see lahti ka n-ö riigiõiguslikult ja anda talle täpsem sisu. Sellest lähtuvalt me saaksime juba liikuda edasi selles suunas, mida taotleavad vabadusvõitlejad.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Täpsustav küsimus kolleeg Andres Herkelilt. Palun vabandust, Trivimi Vellistel on eesõigus!

13:01 T. Velliste

Suur tänu, härra aseesimees! Härra minister! Ma rõhutaksin, et selle võimaliku Riigikogu otsuse sisu on kuulutada seda selge ja kõlava häälega nii Eesti rahvale kui ka kogu maailmale. Viimast muuseas rõhutas äsja Teaduste Akadeemia üldkogul professor Sulev Vahtre, kes pidas programmilise loengu Eesti ajaloo ja Eesti ajaloo käsitlemisest tänapäeval. See sõnum on ühtviisi vajalik nii Eestile kui ka kogu maailmale, et maailmal ja Eestil oleks selge, mis täpselt 60 aastat tagasi toimus.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Te võite kommenteerida, võite ka mitte. Kolleeg Andres Herkel, palun, täpsustav küsimus!

13:01 A. Herkel

Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Võttes kinni teie ühe vastuse sabast, kus te osutasite sellele, et vabadusvõitlejaid hiljem repressseeriti ja repressseeritute seadus on meil olemas, tekib mul selline

mõistelis-filosoofiline küsimus: kas teie arvates tuleb vabadusvõitlust tunnustada sellepärast, et need mehed hiljem valdavalt represseriti, või tuleb tunnustada vabadusvõitlust kui niisugust, et järgiti Jüri Uluotsa üleskutset ja tõepoolest mindi Eestit kaitsma?

13:01 K.-M. Vaher

Aitäh küsimuse eest! Te osutasite väga õigesti sellele, et väga suur osa nendest meestest järgis Jüri Uluotsa üleskutset ja liitus vabatahtlikena Saksa sõjaväega pärast seda, kui Eesti legitiimne valitsusjuht oli selgelt seostanud Vene vägedele vastuastumise Saksa sõjaväe koosseisus ja Eesti vabaduse eest võitlemise, Eesti vabaduse eest seismise. Aga see ei olnud sajabrotsendiliselt ehk see ei olnud täiel määral kõikide eesti meeste Saksa armees osalemise põhjus. Minu viide represseritud isiku seadusele tulenes sellest, et selles seaduses on mitte represseritud isikutena, vaid represseritud isikutega võrdsustatud isikutena mainitud ka neid mehi, kes on võidelnud Eesti vabaduse eest. Ja ma pean seda õigeks, sest see on põhimõtteline seisukoht ja läheb väga selgelt kokku represseritud isiku seaduse ideoloogiaga, mille eesmärk oli ju Eesti riigi poolt pakkuda leevendust nendele isikutele, kes on saanud ükskõik milliste okupatsioonirežiimide poolt kannatada ja kes on astunud välja isamaa eest, oma riigi eest.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Viimane täpsustav küsimus on kolleeg Toomas Alatalult.

13:02 T. Alatalu

Aitäh! Lugupeetud härra minister! Vabadusvõitlus Teises maailmasõjas selles tähenduses, nagu me siin praegu räägime, ei olnud ainult Eesti probleem. See oli paljude riikide probleem. Näiteks üks riik, kes sel teemal on sel aastal väga palju sõna võtnud, on olnud Poola. Poola parlament on isegi mitu otsust vastu võtnud ja Poola valitsus on andnud välja mingid dekreedid. Samas, kui äsja oli siin esinduslik Poola delegatsioon ja oli kohal ka üks Poola minister, siis ma vaatasin läbi kõik teated, ma ei näinud, et ükski neist oleks kajastanud seda, et Eesti ja Poola arutasid seda teemat. Kuna on selge, et Eesti seda küsimust vähemalt niisuguses vormis ise ei suuda lahendada, siin on vaja teha koostööd teiste riikidega, siis ma küsin teilt kui ministrilt ja vastava erakonna esindajalt: kellega ja milliste riikidega te teete koostööd selle temaatika valdkonnas - vabadusvõitlus Teises maailmasõjas?

13:02 K.-M. Vaher

Aitäh küsimuse eest! Me oleme teatud kontaktis olnud ja teatud mõtteid vahetanud Balti kolleegidega. Ka teiste Balti vabadusvõitlejate organisatsioonidega, vastavate valdkondade eest vastutavate poliitikute ja ametiisikutega, niipalju kui neid on. Nii selgelt kui Eestis ei ole teistes Balti riikides seda valdkonda üritatud käsitleda. Ei ole minu teada ka seadust, millele ma viitasin, represseritud isikute seadust, olemas nendes riikides. Aga meie ühine ajalugu annab siiski aluse selleks, et me saame ühtemoodi asjadest aru ja saame ühtemoodi aru, kuidas tõlgendada vabadusvõitlust nii Teise maailmasõja ajal kui ka pärast seda n-ö patriootliku metsavendlusena. Nii et peamiselt just kolm Balti riiki. Teie viide Poolale on huvipakkuv, aga ma pean tunnistama, et meil ei ole olnud Poolaga sellel teemal põhjalikke arutelusid, kuigi see võiks olla kindlasti huvipakkuv.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, härra minister! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud. Kolleeg Mihhail Stalnuhhin küsib justiitsminister Ken-Marti Vaherilt kohtuarstliku ekspertiisi kohta Ida-Virumaal. Palun!

13:02 M. Stalnuhhin

Aitäh! Lugupeetud härra minister! Ma arvan, et Narva linn on juba harjunud sellega, et linnas olevaid riigifunktsioone vähendatakse, viiakse neid kusagile üle, näiteks võib olla keskhaigla, mida Narvas ei ole, kolm korda on vähendatud raviosakondade arvu. Arhiiv viiakse Rakveresse, perekonnaseisuamet Jõhvi, prefekt võetakse linnast ära jne, jne. Neid näiteid on väga palju. Aga üks rabavamaid asju, mis on viimasel ajal juhtunud, on see, et me saime teada, et järgmise aasta suvel kavatsete kinni panna Eesti Kohtuarstliku Ekspertiisibüroo Narva talituse, kus iga aasta tehakse ca 300 lahkamist, st surnuekspertiisi, ja umbes 750 elavisiku ekspertiisi. Kas te saate seda millegagi põhjendada?

13:02 K.-M. Vaher

Aitäh küsimuse eest! Me oleme teile seda põhjendanud ka kirjalikus vastuses, mis on saadetud teile 11. oktoobril. Selle põhjendus on lühidalt järgmine. Narva talituse likvideerimise otsus on tegelikult tehtud päris mitmed aastad tagasi ja tänaseks on selle rakendamist alustatud. Ma tooksin välja kolm asjaolu, miks on mindud üle Eesti Kohtuarstliku Ekspertiisibüroo puhul neljale regionaalsele osakonnale. Esiteks, kohtuarstide ekspertiis nõuab väga palju raha, väga palju ressursse. Selleks et teha seda Euroopa Liidu liikmesriigile kohaselt, on vaja n-ö infrastruktuurile ühes ekspertiisiosakonnas kulutada minimaalselt 20-30 miljonit koos sisseseade ja tehnoloogiaga, mis on väga suur kulutus, mis on suur kulutus ka neid nelja osakonda arvestades, mis selle muudatuse järgselt alles jäävad. Teiseks, kvalifitseeritud personali vähesus, samuti tööülesannete spetsiifika ehk sisuliselt on tegemist teadusliku tööga, mille kohta võib öelda, et antakse teaduslikult põhjendatud eksperdiarvamus. Neid inimesi ei ole palju ja nende inimeste koondamine konkreetsetesse keskustesse on seetõttu vajalik. Ja kolmandaks, Eesti suurus, millest tulenevalt on mitmed muudatused ka muudes õiguskaitseüsteemides, ka sotsiaalvaldkonnas, kus tõesti neljale struktuurile on üle mindud. Ma arvan, et antud juhul on see põhjendatud, arvestades töökoormusi ja arvestades seda, et me teeksimme sellega riigile olulise otsuse säästlikkuse ja efektiivsuse seisukohalt.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Täpsustav küsimus kolleeg Mihhail Stalnuhhinilt, palun!

13:02 M. Stalnuhhin

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud härra minister! Ma arvan, et see säästlikkuse tees ei istu absoluutselt neile inimestele, kes pärast selle otsuse jõustumist hakkavad ekspertiisi läbiviimiseks Narvast Kohtla-Järvele käima. Ja neid inimesi on aastas keskmiselt 750, see on elavisiku ekspertiiside arv 2003. aastal, neid oli isegi veidi rohkem. Kuidas selgitada Narva kui suuruselt Eesti kolmanda linna elanikele, et neil seda teenust linnas enam ei ole ja see, kes on sunnitud seda ekspertiisi läbima, peab sõitma 60 kilomeetri kaugusele, raiskama selleks aega, raha, seisma kindlasti järjekordades jne, jne? Kas see on mõistlik?

13:02 K.-M. Vaher

Tänan küsimuse eest! Meie andmed tunduvad pisut lahknevat. Meie prognoos ühendatud Ida-Eesti regionaalse ekspertiisiosakonna kohta on aastas ca 800 elavisikut ehk kõik kokku 800 elavisiku kohtuasjade ekspertiisi ca 650 surnu kohtuasjade ekspertiisi kohta. Nii et siin on vist väike lahknevus. Samas on teie mure arusaadav, eelkõige teie kui Narva võimude esindaja mure, et inimesed vajavad n-ö rohkem aega ja rohkem ressursse selleks, et Kohtla-Järvele minna. Oktoobri keskel said kokku mitmete õiguskaitseorganite esindajad, osalesid Justiitsministeerium, EKEB esindajad, politsei, prokuratuur, ja praeguseks on kokkulepe selline, et elavisikute läbivaatust on kavas jätkata Narvas vastavalt vajadusele ühel kuni kahel päeval nädalas. Praegune kokkulepe on, et seda tehakse vähemalt poole aasta jooksul pärast muudatuste läbiviimist, ja sealt edasi on vastava läbivaatuse jätkamine Narvas juba paindlik küsimus ehk oleneb sellest, kas olukord nõuab seda, kas tõesti on vaja vastavat läbivaatust ka Narvas teha või võib astuda sammu edasi. Selline informatsioon teile oktoobri keskpaigast.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Täpsustav küsimus kolleeg Mihhail Stalnuhhinilt.

13:02 M. Stalnuhhin

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud härra minister! Kui seda teemat kolleegidega Narvas arutasime, siis tekkis üks mõte, leidsime ühe põhjenduse sellele, miks kohtuarstlik ekspertiis Kohtla-Järvele üle viiakse. Te rääkisite praegu prognoosist, millele vastavalt on oodata 800 elavisiku ekspertiisi. Kuid eelmisel aastal oli ainult Narvas 750. See tähendab, et kui inimene on vajaduse ees sõita ja terve päev kaotada, Kohtla-Järvel ära käia, kõik protseduurid seal teha, siis tundub, et üsna paljud neist inimestest lihtsalt sülitavad ega hakka üldse seda asja ajama. Ja see tähendaks ennekõike mõnele ametile näiteks kuritegude arvu vähenemist, kohtuasjade vähenemist jne. Kas teil ei ole tagamõtet viia kohtuarstlik ekspertiis üle selleks, et sunniviisiliselt niiviisi statistikat selles valdkonnas parandada?

13:02 K.-M. Vaher

Ei, härra Stalnuhhin, sellel valitsusel ei ole mitte mingisuguseid statistikaga manipuleerimise kavatsusi, vaid me tahame eelkõige just nimelt sisejulgeoleku ja turvalisuse valdkonnas statistika korrastamisega silma paista. Me oleme Justiitsministeeriumis tegelnud sellega kogu selle aasta jooksul. Järgmise aasta alguseks peaks rakenduma juba ühtne statistika kogumise süsteem, mis puudutab nii politseid kui ka justiitsüsteemis olevaid asutusi, prokuratuuri, vanglaid ja muid asutusi. Samuti on järgmise aasta esimesel poolel kavas rakendada elektrooniline kriminaalmenetlusregister, mis peaks tagama selle, et võimalus statistikaga manipuleerimiseks on jäädavalt minevikus ja me liigume edasi olukorra juurde, kus me saame tõesti väga praktiliselt ja realselt hinnata kuritegevuse vähenemist või suurenemist ühiskonnas. Seega minu vastus teie spekulatsioonile on üheselt eitav. Ja nagu ma oma vastuses teile ütlesin, vähemalt poole aasta jooksul on kavas jätkata elavisikute ekspertiiside vastuvõtmist vastavalt vajadusele üks või kaks korda nädalas Narva linnas.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Kas protseduuriline küsimus? Palun!

13:02 M. Stalnuhhin

Lugupeetud härra juhataja! Ma ei saa aru, miks te lubate härra ministril vastuses esitatud teese, mis on tõsiselt võetavad, nimetada spekulatsiooniks. Ütlen kohe välja, mina ju ei ütle, mida ma mõtlen tegelikult sellest, mida teeb ja räägib härra minister, selles keeles, nagu see oleks mulle vastuvõetav. Miks te lubate talle selliseid ütlusi?

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Palun vabandust, tema vastamise viis on täiesti vaba ja see on Riigikogus alati niimoodi olnud! Ma ei kavatsengi sekkuda sellesse, kuidas minister teile vastab, nii nagu ma ei sekku sellesse, kuidas te ministrile küsimusi esitate. Viimane täpsustav küsimus on kolleeg Eldar Efendijevilt. Palun!

13:02 E. Efendijev

Aitäh, härra eesistuja! Austatud minister! Põhiargument sellele otsusele, millest me praegu räägime, oli majanduslik. Aga mul on küsimus: kas te võite tuua välja, kui palju läheb ressursse selle jaoks, et praegu teha ekspertiisi selles valdkonnas, ja kui palju läheb ressursse, et teha ekspertiise tulevikus? Kui võrdsed nad on?

13:02 K.-M. Vaher

Täna küsimuse eest! Nagu ma mainisin, kohtuarstlik ekspertiis on väga kallis teenus, ühe konkreetse euroopalikule infrastruktuurile vastava hoone sisustamine võtab 20-30 miljonit krooni alginvesteeringuid pluss halduskulud, palgakulud ja kõik muud kaasnevad kulutused. Sellest tulenevalt juba n-ö algse investeeringu tegemine, mida kindlasti erinevad osakonnad vajaksid, ületab Eesti riigi võimalused ja ületab tegelikult ka efektiivsuse läve, mis tähendab, et see kulutus ei ole läbi mõeldud, ei vasta konkreetse piirkonna töökoormusele ja lõppkokkuvõttes ei ole riigi jaoks minu hinnangul põhjendatud. Selle tõttu oleme ka need muudatused ette võtnud ja, nagu ma oma vastustes Mihhail Stalnuhhinile ütlesin, tahame tagada võimalikult paindliku ülemineku, et eelkõige just see põhiline mure, mis puudutab elavisikuid, saaks teatud aja jooksul vähemalt Narva linnas lahendatud selliselt, et tooks inimestele võimalikult vähe kulutusi ja muret.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, härra minister! Küsimuse käsitlemine on lõpetatud ja ühtlasi kogu infotund. Täna mõlemat ministrit küsimustele vastamast ja kõiki küsijaid küsimast!

1. 13:00 Eelnõu üleandmine**13:00 Esimees E. Ergma**

Tere päevast, lugupeetud Riigikogu! Alustame Riigikogu täiskogu IV istungjärgu seitsmenda töönädala kolmapäevast istungit. Kas lugupeetud kolleegid või Vabariigi Valitsuse esindaja soovivad üle anda eelnõusid ja arupärimisi? Palun, kolleeg Eiki Nestor!

13:00 E. Nestor

Austatud juhataja! Kolleegid! Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon algatab täiskasvanute koolituse seaduse § 3 muutmise seaduse eelnõu.

13:00 Esimees E. Ergma

Palun tähelepanu!

13:00 E. Nestor

Seadus võeti kehtival kujul vastu 1993. aastal. Sellest ajast on palju muutunud, kaasa arvatud ka see, et paljud üliõpilased, kes päeval õpivad, on sunnitud selleks, et saaks koolis käia, õhtul töötama. Kehtiv seadus ei võimalda neil saada õppepuhkust võrdselt teiste täiskasvanute koolituse seaduse alusel seda õigust kasutavate õppijatega. Selle seaduse vastuvõtmisel neil see võimalus oleks.

13:00 Esimees E. Ergma

Juhatuse nimel olen vastu võtnud ühe seaduseelnõu ja juhatus otsustab eelnõu menetlusse võtmise vastavalt kodukorraseadusele.

2. 13:00 Teated

13:00 Esimees E. Ergma

Riigikogu juhatus on võtnud menetlusse järgmised eelnõud: esiteks, Vabariigi Valitsuse k.a 8. novembril algatatud töötajate kaasamise seaduse eelnõu, juhtivkomisjon õiguskomisjon; teiseks, Vabariigi Valitsuse k.a 8. novembril algatatud politseiseaduse ja politseiteenistuse seaduse muutmise ning sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, juhtivkomisjon õiguskomisjon; kolmandaks, Vabariigi Valitsuse k.a 8. novembril algatatud teeseaduse muutmise seaduse eelnõu, juhtivkomisjon majanduskomisjon; neljandaks, Vabariigi Valitsuse k.a 8. novembril algatatud kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu, juhtivkomisjon riigikaitsekomisjon; viiendaks, Vabariigi Valitsuse k.a 8. novembril algatatud kohtute seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse kohtute tööpiirkondade ühinemiseks eelnõu, juhtivkomisjon põhiseaduskomisjon; kuuendaks, Vabariigi Valitsuse k.a 8. novembril algatatud teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse ja õppetootuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu, juhtivkomisjon kultuurikomisjon; seitsmendaks, Vabariigi Valitsuse k.a 8. novembril algatatud ülikooliseaduse § 3 muutmise seaduse eelnõu, juhtivkomisjon kultuurikomisjon. Head kolleegid, palun kohaloleku kontroll! Kohal on 83 Riigikogu liiget, puudub 18. Kuna päevakorras täpsustusi ei ole, läheme tänase päevakorra juurde.

3. 13:00 Euroopa Liidu Nõukogu määruse (EÜ) nr 2157/2001 "Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta" rakendamise seaduse eelnõu (431 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma

Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa Liidu Nõukogu määruse (EÜ) nr 2157/2001 "Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta" rakendamise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Palun, Eiki Nestor!

13:00 E. Nestor

Aitäh, austatud juhataja! Ma väga vabandan, et ma segan, aga mul on tõsine protseduuriline probleem. Meie menetluses on täna eelnõud 412 ja 449, aga neid eelnõusid ei ole võimalik kuskilt saada.

13:00 Esimees E. Ergma

Tuuakse otsekohe saali. Lugupeetud kolleegid, kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata ja me võime alustada lõpphääletust. Kuna selle seaduse vastuvõtmine nõuab koosseisu hääleteenamust, siis palun kohaloleku kontroll! Kohal on 77 Riigikogu liiget, puudub 24. Head kolleegid, palun tähelepanu! Panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Euroopa Liidu Nõukogu määruse (EÜ) nr 2157/2001 "Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta" rakendamise seaduse eelnõu 431. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 80 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

4. 13:00 Rahvusvahelise sõjalise koostöö seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (430 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma

Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud rahvusvahelise sõjalise koostöö seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Me võime alustada lõpphääletust. Lugupeetud kolleegid, panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud rahvusvahelise sõjalise koostöö seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu 430. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 75 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Seaduseelnõu on seadusena vastu võetud.

5. 13:00 Märgekirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse eelnõu (251 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma

Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud märgekirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse eelnõu kolmandat lugemist. Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole ja alustame lõpphääletust. Lugupeetud kolleegid, panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud märgekirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse eelnõu 251. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 72 Riigikogu liiget, vastu ei olnud keegi, erapooletuid oli 1. Seaduseelnõu on seadusena vastu võetud.

6. 13:00 Seaduse "Riigi 2004. aasta lisaelarve" eelnõu (444 SE) kolmas lugemine

13:00 Esimees E. Ergma

Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud seaduse "Riigi 2004. aasta lisaelarve" eelnõu kolmandat lugemist. Ma palun ettekandeks pulti rahanduskomisjoni esimehe kolleeg Andres Lipstoki!

13:00 A. Lipstok

Austatud juhataja! Head kolleegid! Rahanduskomisjon arutas lisaelarve kolmanda lugemise ettevalmistamist 28. oktoobril. Komisjoni istungile olid kutsutud minister Veskimägi ja Rahandusministeeriumi spetsialistid Ivar Sikk, Aivo Vaske ja Kalle Kukk. Loomulikult oli meil põhiteema parandusettepanekud, mis fraktsioonidelt, Riigikogu liikmetelt ja algatajatelt rahanduskomisjoni jõudsid. Neid ettepanekuid oli kokku kaheksa. Kolm nendest ettepanekutest olid rahanduskomisjoni omad, üks ettepanek oli Res Publica fraktsioonilt, üks oli Rahvaliidu fraktsioonilt ja kolm olid Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt. Toetust leidis rahanduskomisjoni ettepanek. Selle sisu võib välja tuua 14 punktis. Ma lühidalt kirjeldan. Tõsteti ümber Kaitseministeeriumi vahendeid, suurendamaks investeringuid riigi toetuse tagamiseks NATO liitlaste poolt läbiviidavatele õhutorjeoperatsioonidele. Suurendati väljamakseid vastavalt kaitseväeteenistuse seaduse §-le 164, milline vajadus tekkis siin kahe lugemise vahel. Eraldati täiendavalt vahendeid Viljandi draamateatri renoveerimistöde kulude katteks Kultuuriministeeriumi vahenditest sisemiste ümbertõstmiste arvel. Maaelu arengukava meetmete raames tehtavad kulutused tõsteti kõik PRIA eelarvesse, et nad oleksid

vastavalt kehtivale korrale finantseeritavad. Täpsustati Rahandusministeeriumi kaasfinantseerimiste kajastamist eelarves. Tehti muudatus Riigihangete Ameti eelarves, leidmaks katet vajalike kautsjonite tasumiseks erikaebuste korral. Tehti tehnilisi ümbertöstmisi Siseministeeriumi eelarves. Sotsiaalministeeriumi eelarves leiti ümbertöstmistega vahendeid ortopeediliste ja muude abivahendite soetamiseks puuetega inimestele summas 1,5 miljonit. Täpsustati Schengen Facility vahendite projektisest finantseerimist. Keskkonnaministeeriumi eelarvest suunati 300 000 krooni Ida-Virumaa Maavalitsuse eelarvesse jääkreostuse likvideerimiseks Aseris. Ümbertöstmistega Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eelarves leiti vahendid dokumendihaldussüsteemi hankimiseks ja pilootprojekti käivitamiseks. Toetust ei leidnud sotsiaaldemokraatide ettepanek, sealhulgas üks oli sisuliselt analoogne sellega, millest ma enne rääkisin, ja põhipõhjus, miks see toetust ei leidnud, oli see, et allikad olid erinevad. Ei toetatud ka stabiliseerimisreservist 600 miljoni krooni eraldamist. Seda teemat on siin lugemiste käigus korduvalt üle räägitud ja ka seekord rahanduskomisjon oma istungil seda parandust ei toetanud. Toetust leidis ettepanek, millega Ühiskondliku Leppe Sihtasutusele eraldatud 8000 krooni võiks eelnõust välja jääda. Toetust ei leidnud ka programmi "21. sajandi kool" objektilise jaotuse täiendamine Rahvaliidu fraktsiooni pakutud kujul. Põhjuseks oli see, et loetelu ise sisaldas mõningaid sisulisi vigu ja ettepanek ei olnud tasakaalus KOIT-kavas ette nähtud finantseerimisotsustega, mida valitsus on juba aktsepteerinud. Pärast kõigi parandusettepanekute läbivaatamist tegi komisjon ettepaneku (7 poolthäält) kolmas lugemine täna lõpetada ja panna eelnõu lõpphääletusele. Seaduse vastuvõtmise poolt oli 7 rahanduskomisjoni liiget, vastu oli 3.

13:00 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Andres Lipstok! Palun küsimused! Kolleeg Mark Soosaar.

13:00 M. Soosaar

Lugupeetud juhataja! Hea ettekandja! Kui me lööme lahti maakonnalehed, siis me näeme, et väga paljude koolide juhid on selle 600 miljoni krooni Riigi Kinnisvara AS-ile kantimise vastu. See on lisaelarve suurim summa, suurim investeering. Kuna see puudutab haridusküsimust, kultuuriküsimust, kas te peate siis õigeks, et seda küsimust otsustas ainult rahanduskomisjon ja selle küsimuse arutelu ei delegeritud arutamiseks kultuurikomisjonile?

13:00 Esimees E. Ergma

Vabandust, head kolleegid, palun natuke tasem!

13:00 A. Lipstok

Aitäh küsimuse eest! Ma arvan, et seda küsimust, kuidas 600 miljonit kajastada, on arutanud kõik Riigikogu liikmed erinevatel foorumitel. See, miks lisaelarvet ja lisaelarve parandusettepanekuid arutatakse rahanduskomisjonis, on arvatavasti Riigikogu töökorrast tulenev tava. Loomulikult ei takistanud see tava kultuurikomisjonil arutamast neid küsimusi, mis puudutasid kultuuri või hariduse finantseerimist. Ja nagu ma enne ütlesin, need parandusettepanekud, mis meil kolmanda lugemise ettevalmistamisel päevakorras olid, olid pärit nii fraktsioonidelt kui ka komisjonidelt.

13:00 Esimees E. Ergma

Palun, Kadi Pärnits!

13:00 K. Pärnits

Aitäh! Austatud ettekandja! Puuetega inimesed on pea terve aasta pidanud läbirääkimisi kaheksa miljoni krooni eraldamise kohta nende abivahendite tarvis. Ja puuetega inimesed jätsid isegi ära oma miitingu ja aktsiooni, kuna neid rahalisi vahendeid lubati nendele eraldada. Tänapäevaks on puuetega inimestele eraldatud sellest lubatud kaheksast miljonist üksnes miljoni jagu. See on selline piinlik moment ja ma küsin: kas te otsisite lahendusi ja miks te ikkagi seda täislahendust ei leidnud?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Jaa, loomulikult otsisime lahendusi ja puuetega inimeste delegatsioonide esindusega olen ka mina kohtunud eraldi vähemalt üks kord ja nende temaatika on nii rahanduskomisjonile kui valitsusele

selge. Praegusel juhul - ma otsin siin pingsalt neid numbraid -, 2004. aastal on, nagu ma ette lugesin, 1,5 miljonit rahanduskomisjonis toetust leidnud, ja 2005. aasta eelarves on 5,5 miljonit pluss 0,5 miljonit puuetega inimeste jaoks eelarves sees. Paraku kogu selle kaheksamiljonilise katte leidmine selles mahus, nagu puuetega inimesed küsisid ja nagu Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon oma parandusettepanekuga soovis, ei olnud tänaste finantside juures võimalik.

13:00 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Külle Arjakas!

13:00 K. Arjakas

Aitäh, proua juhataja! Lugupeetud ettekandja! Mul on üks küsimus selle kõige suurema ja kõige põhjalikuma muudatusettepaneku kohta, mille rahanduskomisjon on vormistanud. Ma loen siit, et Meditsiiniraamatukogu üks formuleering asendatakse teisega: materiaalsete ja immateriaalsete varade soetamine ja renoveerimine majandustegevusest laekunud summade arvel asendatakse materiaalsete ja immateriaalsete varade soetamise ja renoveerimisega. Mu küsimus oleks selle põhjenduse kohta, on märgitud, et seaduses on viga. Millises seaduses on viga või mida siis sellel moel õiendatakse või täpsustatakse?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! See on hea küsimus ja ütlen kohe ausalt, et ega ma ei oska praegu siin niimoodi peast kohe öelda, millise seaduse vea peale selles seletuskirjas viidati. Igal juhul tean ma, et selle parandusega üritati asi panna õige rea peale ehk viga on likvideeritud eelarve mõttes.

13:00 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Peeter Kreitzberg!

13:00 P. Kreitzberg

Suur tänu, lugupeetud esimees! Austatud ettekandja! Millega on garanteeritud, et see 600 miljonit ja sellel baasil võetav laen läheb tõesti koolide remontimiseks? Teatavasti koolide pidajad ei ole kohustatud võtma laenu ja finantsvahendeid Riigi Kinnisvara AS-ist. Ja kui seal jäävad vahendid järele, mis neist siis saab?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Ka seda teemat oleme ju siin päris palju käsitletud ja eelmise lugemise ajal, kui te mäletate, läks parandusena sisse Rahvaliidu parandusettepanek, milles oli suhteliselt selgete lausete ja lihtsate sõnadega üritatud ära seletada mehhanism, kuidas see 600 miljonit peaks minema just koolide ja haridusvõrgu kapitaalremondiks. Seal oli kirjas see, et aluseks peab olema valdade, Siseministeriumi või maavalitsuste ja haridusministeriumi väljatöötatud arengukava. Nende arengukavade väljatöötamine ju tegelikult kohtade peal käib. Ja niipalju kui meie aru saime rahanduskomisjonis ja üritasime seda siin teile ette kanda, siis meie nägemus oli see, et sellest 600 miljonist ei tohiks küll ükski sent kuhugi mujale kui haridusvõrgu arengukava alusel väljavalitud koolide renoveerimiseks minna. See, kas ja millises mahus kooliomanik ehk omavalitsus seda raha kasutab, on vabatahtlik, see ei ole ju kellelegi sunduslik. Kuid see on üks selge tee, mis pidi saaks meie haridusvõrku parendada. See, kuidas sellest 600 miljonist kasvatada 1,5-1,8 miljardit laenuressurssi, on rohkem, ma arvan, selline erinevate inimeste, rahvasaadikute, spetsialistide arvamus. Seda ei ole kuskil fikseeritud. 600 miljonit läks selle parandusettepanekuga Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapitali ja selle paranduse järgi, mille Rahvaliit tegi ja mida saal aktsepteeris, ei tohiks seda raha kasutada mitte millekski muuks kui koolivõrgu kapremondiks. Kui palju teda kasvatada saab, on teine teema. Kuidas garanteerida seda, et teda millekski muuks ei kasutata? Ma arvan, see on elementaarne eelarve täitmise järelkontroll, millega kindlasti tegeleb nii Riigikontroll kui ka kõik muud institutsioonid, kes selleks ellu on kutsutud.

13:00 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Värner Lootsmann!

13:00 V. Lootsmann

Täna, lugupeetud esimees! Hea kolleeg! Mul on selline küsimus. Aasta tagasi novembris, kui me võtsime vastu 2004. aasta riigieelarvet, siis te loetlesite siin saalis ka need objektid, mis pidid saama raha 40 miljonist, nn KOIT-programmist. Nüüd lisaelarvega me tõstame need 40 miljonit haridusministeeriumi reall Siseministeeriumi rea peale. Kas te võite öelda, millised objektid on rahastatavad selle 40 miljoni sees?

13:00 A. Lipstok

KOIT-programmi temaatika oli meil ka rahanduskomisjonis üleval ja oli üleval põhiliselt selle parandusettepaneku baasil, mille Rahvaliid esitas. Mul on siin näpu vahel kogu see KOIT-programm, ma võin selle muidugi pidulikult paljundada ja heale küsijale edasi anda. See, miks tõsteti KOIT-programmi ühe ministeeriumi rea pealt teise peale, on eelarve puhttehniline küsimus, sest teatavasti maavalitsused lihtsalt on Siseministeeriumi real.

13:00 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Peeter Kreitzberg, teine küsimus!

13:00 P. Kreitzberg

Täna, austatud esimees! Lugupeetud ettekandja! Mu küsimus oli tegelikult selles, et miski ei kohusta koole kasutama Riigi Kinnisvara AS-i vahendeid, seda 600 miljonit ja võimalikku lisanduvat laenuressurssi. Nad võivad võtta edaspidi otse pankadelt laenu, nagu seda siiani tehakse. Mis sellest rahast ikkagi saab, mis läheb Riigi Kinnisvara AS-ile ja mis on ette nähtud koolidesse investeerimiseks?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Vabandust, et ei pannud väga täpselt küsimuse kõiki pooli tähele. Loomulikult ei kohusta 600 miljoni eraldamine Riigi Kinnisvara AS-ile koole seda raha kasutama, aga ma arvan, et kui seda raha mõistlikult koolidele presenteerida, siis on see odavam raha ja parem raha kui kommertspanga laen. Kui juhtub nii, nagu sa oma küsimuses püsti paned, et raha jääb kasutamata, siis väidan mina, et seda raha ei saagi kasutada, ta jääb Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapitali, sellepärast et selle eelmise parandusettepaneku alusel, mille Rahvaliid tegi, minu nägemus küll on selline, et ühelegi teisele objektile kui koolid ja ühegi teise skeemi järgi, kui see parandusettepanek ette pani, seda raha kasutada ei saa.

13:00 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:00 M. Stalnuhhin

Aitäh, proua juhataja! Lugupeetud ettekandja! Paluks selgitust! Ühele küsimusele vastates ütlesid, et ühtegi senti ei tohi kasutada sellest 600 miljonist millekski muuks kui koolide renoveerimiseks jne. Selle ühegi sendi kohta ... Raha läheb aktsiaseltsile, mis on kohustatud lihtsalt minimaalselt 5% tulu, kasumit endale tootma. Me teeme, vastupidi, selle raha kasutamise koolidele, koolisüsteemile palju kallimaks, kui see oleks jäänud RIP-i süsteemis ja see oleks riigi vallata. Sellest loogikast on võimatu lihtsalt aru saada, miks me sellega nii rasket teed läheme.

13:00 A. Lipstok

Aitäh, hea küsija! Loomulikult on see küsimus absoluutselt asjakohane. Ma jään ikka oma sõnade juurde, et ükski sent ei tohi kuhugi mujale minna. Aga loomulikult oleks kõige lihtsam see 600 miljonit ära kasutada niimoodi, et jagada koolide vahel laiali ja iga kool ise siis vastavalt oma arengukavale seda 600 miljonit kasutab. Aga selle 600 miljoni sisu, kui te mäletate, oli ju see, et selle baasil taheti kavandatavale haridusreformile anda esimene tõuge, et leida ressurss, mille kaudu võiks lõpptulemusena renoveerida, ma ei mäleta enam, mitmed sajad koolid, mida minister siit kõnepuldist rääkis. See oli see esimene hea tahe, mida Riigikogu ja valitsus tegema peaks, et haridusreform käivituks ja oleks ressurss koolide kordategemiseks. Ja kui lihtsalt laiali jagada, siis saavad sellest

600 miljonist raha ainult väga väike osa koole, aga kui teda kasutada ressursi- ja katteallikana, et leida juurde täiendavaid laenuressursse kinnisvara haldamise aktsiaseltsi kaudu, siis on see koolide hulk palju suurem, kes võita saavad.

13:00 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Marika Tuus!

13:00 M. Tuus

Suur tänu! Lugupeetud härra Lipstok! Minugi küsimus puudutab puuetega inimesi. Tegelikult eraldati ju sellekski aastaks vähem, kui elementaarselt vaja oli. Nii et tekkis võlg juba ette. Septembri seisuga olid rahad täiesti läbi. Ma mäletan, et sotsiaalkomisjonis kohtus minister puuetega inimestega ja minister lubas, et neid hätta ei jäeta. Praeguse seisuga on see ometigi nii. Mis te arvate, kas minister on oma lubadustes puuetega inimesi petnud?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Suhteliselt keeruline küsimus mulle, kas minister on petnud või ei. Seda peaks eelkõige küsima sotsiaalministrilt, kuidas tema oma ütlemisi ja oma lubadusi käsitleb või tõlgendab. Mina ütlen teile seda, et selle lisaeelarvega on puuetega inimeste teatud vajaduste täiendamiseks rahuldamiseks ette nähtud poolteist miljonit. Kui te seda aktsepteerite, see poolteist miljonit sinna läheb. Ja ma küll ei kommenteeriks seda, kuidas ministri sõnu tõlgendada.

13:00 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Värner Lootsmann, teine küsimus!

13:00 V. Lootsmann

Aitäh! Hea kolleeg! Mul on veel väga lihtne küsimus ja vastata sellele on ka väga lihtne. Millisele informatsioonile sa tuginesid 2004. aasta eelarve menetlemisel siin saalis, kui sa ütlesid välja objektide loetelu, millised pidid saama vahendeid sellest juba nimetatud 40 miljonist?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Kui ma nüüd täpselt mäletaks seda inimeste hulka, kes selle loetelu ette andsid. Ma võin sulle selle kirjalikult anda, see on kirjalikult antud loetelu allkirjade ja viidetega. See oli loomulikult valitsuspoolne nägemus. Kas seda andis mulle üle Taavi Veskimägi või andis üle haridusminister, ma ei mäleta, aga see on kirjalikult olemas, saad täpselt sellisel kujul, nagu ta minu laua peal on.

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Tõnis Lukas!

13:01 T. Lukas

Aitäh, austatud juhataja! Lugupeetud kõneleja! Kui omavalitsus tahab koolide kordategemiseks saada finantstuge, siis ta ei saa riigilt enam investeringut taotleda tagastamatu eraldisena, aga ta otsib võimalikke viise. Ma saan aru, et see Riigi Kinnisvara AS-ile lähenemise protsess algab kui klassikalise laenu taotlemistehingu ettevalmistamine. Läheb lõpuks keerulisemaks, aga ikkagi algab kui laenu otsimine. Kas omavalitsus peab selleks korraldama riigihanke ja kuidas seal riigihankes võiksid positsioneeruda siis riigi toel kapitali saanud Riigi Kinnisvara AS ja näiteks pangad?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Ma arvan, et see küsimus ei ole päris täpne ja korrektne. Kui üks omavalitsus üritab korda teha tema haldusalas olevaid koole ja ta pöördub Riigi Kinnisvara AS-i poole, siis see protseduur, kuidas ta Riigi Kinnisvara AS-is oma koolide kordategemise vajadust tõestab, lähtub ikkagi sellest arengukavast, mille valitsus on kinnitanud. Ja kui selle alusel koolid Riigi Kinnisvara AS-i ette jõuavad ja omavalitsus ise tahab sealt raha saada, aktsept on ju omavalitsusel Riigi Kinnisvara AS-ilt olemas, siis sellel etapil ei ole ju riigihankega mingit pistmist. Arvatavasti see, kes mis hetkel kooli korda tegema hakkab, kuidas seda korraldatakse, see on ju etapp nr 2. Ja seal on loomulikult kõikvõimalikud riigihanked ja see regulatsioon

olemas. Aga see, kuidas omavalitsus *versus* kool Riigi Kinnisvara AS-ini jõuavad, on ikkagi rohkem see regulatsioon, mis on praeguse lisaelarve ühe parandusettepanekuna sisse kirjutatud, *q la* arengukava, selle aktseptimine valitsuse poole pealt. Ja kui seal sees ollakse ja tahetakse Riigi Kinnisvara AS-i käest raha küsima hakata, siis alles jõutakse selle Riigi Kinnisvara AS-ini.

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mai Treial!

13:01 M. Treial

Aitäh, proua juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma tean, et puuetega inimeste organisatsioonid on teinud eelarve probleemidega - selleks et leida lahendusi abivahendite paremaks rahastamiseks ja rehabilitatsiooniteenuste paremaks kättesaamiseks - väga tõsist tööd. Nad on kohtunud kõikide fraktsioonidega ja praktiliselt kõikidelt saanud ka lubadusi. Kui te rahanduskomisjonis nende probleeme arutasite, siis millest lähtuvalt selle puudujäägi katteks, mis on tekkinud mitme aasta jooksul, mitte ainuüksi selle aastaga, jäi kaheksa miljoni asemel lisaelarvesse 1,5? Kas ma pean sellest niimoodi aru saama, et osa sellest probleemist saab lahenduse järgmise aasta eelarvega, või saan ma sellest valesti aru?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Ei, te saate absoluutselt õigesti aru, aga mitte arusaamises ei ole viga, vaid sellel värgil, et järgmise aasta eelarvega tuleb see $5 + 0,5$ küll veel juurde, siis $5,5 + 1,5 = 7$. Aga see on veel seotud nende vanade võlgadega, mida nende organisatsioonide arvates riik peab katma. Aga selle pealt ei ole kasvu. Vaat see on rohkem probleem, kust saada kasvu. Aga kui te küsisite, kuidas rahanduskomisjon sellise järelduseni jõudis, siis jõudis lihtsalt ära kuulates valitsuse esindaja ehk rahandusministri jutu võimalustest.

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Heimar Lenk!

13:01 H. Lenk

Lugupeetud ettekandja! Kas teile ei tundu, et tegelikult need summad, mida te praegu rääkisite ja see poolteist miljonit, mida ka Mai Treial meenutas, on naeruväärselt väikesed summad? Kui me arvestame, et meil on umbes 50 000 invaliidi ja nad on kõige nõrgemad meie ühiskonnas, siis see on ikkagi äärmiselt alarahastatud sektor.

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Ma ei julge öelda, kas poolteist miljonit on naeruväärselt väike või mingit muud pidi väike. Aga kuivõrd küsiti kaheksa miljonit kõik kokku võlgade katteks, siis on 1,5 miljonit lihtsalt vähe.

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Jarno Laur!

13:01 J. Laur

Aitäh! Auväärt ettekandja! Pöördusin Tõnis Lukase küsimuse juurde tagasi. Ilmselt tuleb täpsustada, et küsimuses ei peetud silmas mitte ehitushankeid, vaid hanget, saamaks kõige soodsamatel tingimustel kapitali. Kas teie vastust tuleb mõista niimoodi, et edaspidi koolide kordategemiseks laenu võtmisel ei pea omavalitsused hanget tegema?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Kindlasti ei tule nii mõista, siis te mõistsite mind valesti või kui ma niimoodi ennast väljendasin, siis palun vabandust!

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Robert Lepikson!

13:01 R. Lepikson

Aitäh! Hea kõneleja! Mul on sellesama asja kohta üks küsimus. Kui kõik dokumendid on korras ja ehitisi igati aktsepteeritud, mingi koolimaja remont näiteks, siis ikkagi tekib küsimus, kust võtta seda vajalikku ressursi ja see võetakse kõige enne sealt, kus ta on odavam. Mis peaks garanteerima selle, et kinnisvara aktsiaseltsi kaudu tuleb see raha odavamalt, võrreldes näiteks mõne kommerts pangaga, kui teatavasti pangandusturul on väga tugev konkurents ja kinnisvarale kui niisugusele antavate laenude intressid on väga madalad?

13:01 A. Lipstok

Aitäh küsimuse eest! Ega ausalt öeldes siin mingit vastust ei olegi, eks see ongi ju turusituatsioon. Kui kinnisvara aktsiaselts konkreetsele koolile ei suuda odavat raha pakkuda, siis see kool tema poole ei pöördu, mis siis, et ta on nendes nimekirjades sees ja oleks nagu õigus pöörduda. Aga ma arvan, et kui kinnisvara aktsiaselts saab 600 miljonit riigilt aktsiakapitali, siis selle 600 miljoni pealt lisaressursi juurdelaenamine võiks olla nagu odavam kui siis, kui seda 600 miljonit ei ole. Aga see ei puuduta konkreetset koole, see puudutab kinnisvara aktsiaseltsi finantstehinguid.

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Tõnis Lukas, teine küsimus!

13:01 T. Lukas

Aitäh! Tahtsin ka ise täpsustada, et tõenäoliselt te ei vastanud täpselt minu küsimusele, sest ma pidasin silmas loomulikult laenu võtmist või, ütleme, raha hankimise võimaluse otsimist ja seda üks sõltumatu juriidiline isik, omavalitsus peab tegema ikkagi riigihanke teel. See on täiesti selge ja ükski valitsuses vastuvõetud arengukava teda sellest kohustusest tegelikult ei vabasta. Küsin teilt: kas riiklikel aktsiaseltsidel ei ole mitte piiranguid sellele, kui soodsalt nad laenu pakuvad, kas nad näiteks on võimalised töötama siis, kui nende tulusus on kõigest 2%? Kas seadus seda lubab?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Ma arvan, et selle küsimuse esimene pool oli ühele eelküsijale vastates vastatud. Loomulikult on raha hankimisel vaja teha riigihange. Aga aktsiaselts on aktsiaselts, on tema omanik riik või on ta eraomanduslik, talle kehtivad kõik needsamad regulatsioonid. Loomulikult, kui aktsiaseltsi omanik, antud juhul siis riik, võtab vastu sellise otsuse, et ta laenab raha madalama protsendiga, siis on see selle aktsiaseltsi õigus. Seal mingit muud regulatsiooni küll ei ole.

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Robert Lepikson, teine küsimus!

13:01 R. Lepikson

Aitäh! Täienduseks oma eelnevale küsimusele. Kui nüüd tõepoolest kommerts pankade poolt pakutu on odavam, kui seda on Riigi Kinnisvara AS-i poolt pakutu, siis minul tekib küll küsimus, et mis konkreetset sunnib Riigi Kinnisvara AS-i seda 600 miljonit kulutama koolidele ja samal ajal tagab seda? Äriseadustikust lähtuvalt ei näe ma küll erilisi sunnivõimalusi.

13:01 A. Lipstok

Aitäh! See küsimus on hüpoteetiline, ega sellele päris konkreetset vastust olla ei saa. Või õigem vastus on see, et ega mitte ükski asi ei sunni. Aga kui 600 miljonit on aktsiakapitalis sees ja tingimused on ette antud, milleks seda kasutada saab, siis järelikult see 600 miljonit seisab selles aktsiakapitalis, kui see Riigi Kinnisvara AS, tema üldkoosolek ja tema nõukogu ei suuda selle 600 miljoni rakendamiseks panna välja selliseid tingimusi, mis konkureeriks kas Hansapanga, Sampo või kellega iganes.

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Toivo Tootsen!

13:01 T. Tootsen

Aitäh, proua juhataja! Lugupeetud ettekandja! Nüüd me jõudsime selleni, et te olite nõus möönma, et omavalitsus on kohustatud korraldama riigihanke rahastaja leidmiseks. Seal saavad osaleda kõik Euroopa Liidu finantsasutused. Te ütlesite, et kahtlemata võiks selle võita Riigi Kinnisvara AS, kuna riik on sinna andnud raha 600 miljonit krooni, et suurendada selle aktsiakapitali ehk muutnud konkurentsivõimet. Kuidas Euroopa Liidu seadused vaatavad sellise doteerimise peale?

13:01 A. Lipstok

Aitäh, härra Tootsen! Küsimuse esimene pool oli hirmus täpne, teine pool läks minu vastusest nüüd küll eemale, päris nii ma ei vastanud, see on teie tõlgendus minu vastusest.

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Toomas Varek!

13:01 T. Varek

Aitäh, proua juhataja! Hea ettekandja! Ka minu küsimus puudutab Riigi Kinnisvara AS-i. Ma olen veendunud, et aktsiaselts kindlasti tegutseb äriseadustikust lähtudes. Aga kas sellest 600 miljonist, mis läheb praegu Riigi Kinnisvara AS-ile, on võimalik raha taotleda kõikidel haridusasutustel? Ma pean silmas kutsekoole, ülikoole ja ka eraõiguslikke ülikoole.

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Kui me siin eelmine kord arutasime sama teemat ja hääletasime sisse Rahvaliidu parandusettepaneku, siis seal oli suhteliselt täpselt loetletud, mis tingimustele see kool peab vastama, kus ta kirjas peab olema. Ja ma ei hakkaks praegu rohkem neid tingimusi ja kriteeriume ette ennustama, kuivõrd minu teada ei ole selles veel päris kokku lepitud.

13:01 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Jarno Laur, teine küsimus!

13:01 J. Laur

Aitäh! Austatud ettekandja! Kas oskate äkki selgitada, mille poolest erineb Riigi Kinnisvara AS-is olev 600 miljonit krooni laenuressurssi muudes Eesti krediitiasutustes olevast laenuressursist? Kuidas see 600 miljonit on nüüd rohkem Eesti haridussüsteemi juures?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Kõigepealt see 600 miljonit krooni peaks minema Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapitali ja edasi saab teda loomulikult kasutada ka laenuressursina terminoloogiliselt. Aga kuidas ta erineb? Ma ei saa küsimusest lõpuni aru, miks ta peaks erinema. Ega ei erinegi. Ressurss on ressurss, ainuke asi, et arvatavasti on võimalik seda 600 miljonit odavamalt välja käia. Ma loodan, et on võimalik odavamalt - see on diskussioon härra Lepiksoniga. Aga kui ei saa odavamalt välja käia, siis jääb see laenuressurss aktsiakapitalina sinna Riigi Kinnisvara AS-i seisma. Sel juhul arvatavasti minul kui üldkoosolekul või ka nõukogu liikmel, kui ma seal näiteks oleks, tekiks kohe mitu küsimust selle juhatuse pädevuse kohta, kes oma ressurssi ei suuda selliselt kasutada, nagu omanik on tahtnud.

13:02 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Toomas Varek, teine küsimus!

13:02 T. Varek

Aitäh, proua juhataja! Hea ettekandja! Ka mu teine küsimus puudutab Riigi Kinnisvara AS-i. Kas lisaelarve menetlemisega seoses laekus rahanduskomisjonile protestikirju või arupärimisi omavalitsustelt või omavalitsuskogudelt?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Seoses lisaelarve menetlemisega ja seoses 2005. aasta eelarve menetlemisega on rahanduskomisjonile laekunud väga palju kirju. Kahjuks ei ole nad kõik mul muidugi meeles. Praegu

meenub mulle viimane kiri, mis on minu lauale jõudnud Viljandi maavanemalt, kellel on eriarvamusi selle finants skeemi kohta. Kui sa küsid, kas on laekunud protestikirju, siis jaa, loomulikult on laekunud, enamikule me üritame vastata, oleme üritanud suunata ka nendele ministriumidele, kelle pädevusse see vastamine kuulub. Loomulikult ei ole selle 600 miljoni käsitlemisega kõik kohe hirmus õnnelikud, kõik ei hüppa lakke ja kõik ei saa korraga sellest aru. Ju seda näitab ka see pikk arutamine, mis siin saalis sel teemal on toimunud.

13:02 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:02 H.-V. Seeder

Aitäh! Austatud ettekandja! Äriühing, mis peaks hakkama koolide rahastamisega tegelema, peab ju tegutsema n-ö turumajanduslikus keskkonnas. Meil on olemas praegu juba üks kogemus, kus kohaliku omavalitsuse kool tahetakse koolihoonest välja tõsta. Öelge, kas valitsuskoalitsioon ei karda, et peale uue rahastamisskeemi avamist sellised juhtumid Eestis võiksid sageda.

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Kõigepealt, selline väljatõstmise kavatsus ja soov on väga kahetsusväärne ja kindlasti väärrib asjaosaliste hirmus suurt tähelepanu, miks nii tehti. Aga ei, valitsuskoalitsioon ei karda, et pärast 600 miljoni eraldamist Riigi Kinnisvara AS-ile hakatakse koole kuskilt massiliselt välja tõstma.

13:02 Esimees E. Ergma

Kolleeg Mailis Reps, palun!

13:02 M. Reps

Aitäh teile! Seoses 600 miljoni eraldamisega Riigi Kinnisvara AS-ile ja tänase 2005. aasta eelarve arutamisega, kus pearahasüsteemi aluseid muudetakse, ei jää paljudele omavalitsustele enam mingeid muid võimalusi, kui võtta laenu, pöörduda aktsiaseltsi poole, sest muud investeeringud või süsteemid kaovad koolil ära, kui just ei suudeta ennast Kultuuriministeeriumi alla poetada. Seega oleks mu küsimus: kas te olete rahanduskomisjonis ja võib-olla laiemalt koalitsioonis arutanud sellist võimalust, et ka alla 400 lapsega kool ja omavalitsus, kellel selline kool on, suudaksid laenu võtta, sest tõenäoliselt väga suuri investeeringuid, kui aktsiaselts on kommertsalusel, neile ei anta? Mis nendele siis lahenduseks pakutakse?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Rahanduskomisjon eraldi muidugi kõikidele teie poolt püsti pandud küsimustele lahenduste andmist ei arutanud. Aga rahanduskomisjon võttis väga tõsiselt teadmiseks selle, et meie ees olnud valitsuse esindajad teatasid, et aluseks saab jätkusuutlikkuse printsiip, et kui kunagi jõutakse arengukavadega sinnamaale, et need on valitsuses kinnitatud, siis on klaar ka see, milline kool kuskil jätkusuutlik on. Ja öeldi välja ka selgelt see lause, et ükski nendest koolidest, kes selle jätkusuutliku kooli mõiste alla mahuvad ja sinna nimekirja jäävad, rahadest ilma ei jää. Kas lisarahastamine mingite investeeringute katteks nähakse ette mingisuguse muu mehhanismi kaudu läbi eelarve, lisaelarve, mis iganes, sellest juttu ei ole olnud. Aga et jätkusuutlikest koolidest mõni remontimata või renoveerimata jääks, sellist tõdemust küll komisjonis ei olnud.

13:02 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder, teine küsimus!

13:02 H.-V. Seeder

Aitäh! Austatud ettekandja! Minu küsimus koosneb kahest osast. Esimene on inspireeritud teie vastusest, et massiliselt ei hakata koole hoonetest välja tõstma. Kust hakkab teie arvates peale massiline - kas kümnest, sajast, tuhandest koolist? See oleks esimene pool küsimusest. Ja teine pool: kas te jagate mu seisukohta, et kui valitsuskoalitsioon oleks teinud kogu selle rahastamisskeemi ja praegu äriühingule raha eraldamise ning hiljem äriühingu ja kohaliku omavalitsuse suhete kohta sellise kirjaliku

ülevaate ka Riigikogu liikmetele, kes valitsuskoalitsiooni ei kuulu, siis ilmselt ei oleks nii palju küsimusi selles valdkonnas, nagu praegu on?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Mul läks see esimene pool nagu meelest ära, oli kaks poolt. Mis on massiline? Õige, jah! See on suhteliselt keeruline küsimus. Ma esindan siin täna rahanduskomisjoni ja omaenda tõsiseid mõtteid massilisuse teemal arvatavasti välja käima ei peaks ehk teie aega sellega koormama ei peaks. Mu vastus sulle on ainult see, et kui järgmine kord mingisuguse rakursi alt seda massilisust on võimalik defineerida, ole hea, tee parandusettepanek. Kui juhuslikult see parandusettepanek satub rahanduskomisjoni, siis arutame koos sinuga hirmus hoolega. Ja teine teema oli ka rahanduskomisjoni poole langev. Kui oleks olnud mingi üleüldine voldik, mis oleks ära seletanud, mida see 600 miljonit tähendab, kuidas finantseeritakse, siis kindlasti igasugune seletus, olgu ta mis kujul tahes, parandab asjast arusaamist. Kuid ma arvan, et seda seletust on üritanud autorid - ma pean silmas eelkõige valitsust - anda siit kõnepuldist nii lisaelarve menetlemise erinevates staadiumides, suure eelarve esimestel lugemistel kui ka kõikvõimalikel järelepärimistele vastamistel. Ma arvan, et rahanduskomisjoni liikmetele, sinna kuulud ka sina, on ju seda seletanud päris mitu korda nii minister kui ka näiteks Riigi Kinnisvara AS-i nõukogu esimees, kes hetkel on küll saalist lahkunud. Vabandust, on olemas!

13:02 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Olev Laanjärv!

13:02 O. Laanjärv

Aitäh, proua eesistuja! Austatud kolleeg! Soovin sulle südamest jõudu kõigile küsimustele vastamiseks! Mind tegi ettevaatlikuks üks vastus. Sa ütlesid, et kui Riigi Kinnisvara AS ei ole suutnud seda teenust pakkuda turul selliselt, et see on vastuvõetav koolidele, siis tekib küsimus juhatuse pädevusest. Tähendab, juhatuse pädevuses on otsus langetatud ja järgneb juhatuse mahavõtmine. Ja mis saab edasi? Kas see 600 miljonit ripub siis ikka selle riigiaktsiaseltsi aktsiakapitalis ja millal saabub see hetk, kus otsustatakse, mis temaga edasi saab?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Sellele arvamusele, mis küsimuse vormis on püsti pandud, on suhteliselt keeruline vastata. Ma ütlesin niimoodi, et kui täna on Riigi Kinnisvara AS-il olemas üldkoosolek, on olemas üldkoosoleku poolt paika pandud nõukogu ja nõukogu on andnud mingi selge ülesande Riigi Kinnisvara AS-ile vastavalt oma pädevuse piires, mida äriseadustik lubab, siis juhatuse on kohustatud seda ülesannet ju täitma, kui see jääb äriseadustiku raamidesse. Ja küsimus oli see, et kui selle 600 miljoni rakendamisel jääb Riigi Kinnisvara AS alla kommertspankadele, kes pakuvad ressursi odavamalt, siis arvatavasti on ülesande püstitamistest keegi valesti aru saanud. Olgu siis nõukogu või juhatuse. Reeglina on võimalik seda ülesannet uuesti üle vaadata või analüüsiga jõuda sinnamaani, et selgitada välja, miks seda ei mõisteta. Aga kui juhtub ikkagi niimoodi, et see 600 miljonit jääb sinna aktsiakapitali, mis saab siis nõukogust ja juhatusest? See sõltub kõik sellest, kuidas omanik, antud juhul riik, otsustab, kuivõrd need hoovad on ju riigi käes vastavalt äriseadustikule. Aga 600 miljonit, ma ütlen veel kord - see on minu, rahanduskomisjoni, ma loodan, ka teie nägemus -, on suhteliselt selgelt keevitatud Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapitali ja välja saab teda sealt võtta ainult nendel tingimustel, mida hea Rahvaliidu parandusettepanek ette kirjutas.

13:02 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mailis Reps, teine küsimus!

13:02 M. Reps

Aitäh teile! Lugupeetud ettekandja! Kas te võiksite selgitada, millest siis aktsiaselts tulevikus peab lähtuma, kas aktsiaseltsile omasest soovist võimalikult soodsalt palju laenusid anda ja seda siis tõenäoliselt mingisuguse viie või üle selle protsendi kasumi teenimisega? Või peab aktsiaselts jälgima mingisugust kooli kvaliteedi - nagu te siin pikalt olete rõhutanud - ellujäämist või vajalike koolide

investeeringuid või isegi lasteaedade investeeringuid? Või kolmandaks, omavalitsuse laenubaasi ja võimet üldse seda tagasi maksta? Võib-olla omavalitsus üldse sellise laenu tulemusena läheb hoopis pankrotti, kuigi ta tegelikult juriidiliselt seda teha ei saa. Millest see aktsiaselts peaks lähtuma?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Kõigepealt Riigi Kinnisvara AS on riigi kinnisvara aktsiaselts, ta ei ole kindlasti kommertspank. Järelkult sinu küsimuse esimene pool, et ta peaks võimalikult kõrge protsendiga laenu välja andma, et teenida laenuandmise kaudu võimalikult palju ressursi, ei saa olla kindlasti tema põhieesmärk. Aga see, millest ta peaks lähtuma laenu väljaandmisel või õieti oma vara parendamisel, mitte laenu väljaandmisel, tuleneb ikkagi sellest, millised ülesanded on Riigi Kinnisvara AS-ile andnud omanik, see on riik. Täna on ülesanne see, et selle raha kaudu ja raha kaasabil tuleks ressursi suurendada ning renoveerida, parandada ja remontida võimalikult palju koole.

13:02 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Kaarel Pürg!

13:02 K. Pürg

Aitäh, austatud eesistuja! Hea ettekandja! Meil hakkab kujunema heaks tavaks, et enne eraldame kellelegi jaotamiseks suure summa, kusjuures meetodikat jaotamiseks polegi. Enne kui saame asjast aru, on raha jagatud ja programm lõpetatud. Küsiks: kas valitsus tutvustas rahanduskomisjonile kompenseerimiskava koolidele, kes pole investeeringuid saanud? Seda lubati.

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Kõigepealt selle küsimuse esimene pool, et enne jagatakse raha laiali, kui see skeem, kuidas raha jagada, valmis on, ei ole päris korrektne, kuivõrd ma toonitan siin vist juba neljandat korda, et selle skeemi aluse - vähemalt mina sain nii aru - panime meie siin paika eelmise lugemise ajal ju Rahvaliidu parandusettepanekuga. Ehk kui seda skeemi valmis ei saa, siis see raha peaks jääma Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapitali lihtsalt seda aega ootama, millal see skeem valmis saab. Nii et ma ei kujuta hästi ette, et seda oleks võimalik lihtsalt välja jagada. Küsimuse teine pool puudutas neid koole, kellel ei ole oma ressursse ja kes ei ole laenukõlblikud, kes ei ole investeeringuid saanud. See haakub nüüd ka jätkusuutlikkusega. Kui see kool on riigi hariduse arengukava mõttes jätkusuutlik kool, siis selle finantseerimine on omavalitsuste ja riigi asi ja seda seletasid meil komisjoni istungil küll nii rahandusminister kui ka temaga kaasas olnud muud spetsialistid. Sõltub ikkagi eelkõige sellest, kas kool, kes ei ole üldse investeeringuid saanud - see on natuke problemaatiline, kui palju selliseid koole on ja miks ta ei ole saanud -, on ikkagi jätkusuutlik kool ehk paikneb seal, kus kõikide tähtsate analüüside tulemusena on kooli olemasolu hädavajalik. Kui see nii on, siis ta need investeeringud saab.

13:02 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Toivo Tootsen, teine küsimus!

13:02 T. Tootsen

Aitäh, proua esimees! Lugupeetud ettekandja! Mul on aktsiaseltsidega kurbi kogemusi Tallinna Linnavolikogu liikmena. Tallinna Vee kohta öeldi, et kindlasti on vaja aktsiakapitali suurendada, sest veetorusid on vaja välja vahetada. Ostjale tehtigi tingimus, et osa raha eest ta ostab neid aktsiaid ja mitmesaja miljoni eest suurendatakse aktsiakapitali. Kaks kuud pärast seda tehingut selgus, et ettevõtte on ülekapitaliseeritud ja aktsiakapitali vähendati 800 miljoni krooni võrra ehk ostja sai pool oma rahast tagasi. Ma küsin: kui suur on aktsiakapitali maht praegu sellel Riigi Kinnisvara AS-il, kas ta ei ole ülekapitaliseeritud ja kas poole aasta pärast näiteks ei tule valitsusel hea tahtmine aktsiakapitali vähendada? Ja siis ei ole sellel rahal enam silti küljes, et see on koolide jaoks.

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Selle Tallinna näite varal panid sa püsti väga huvitava skeemi. Aga üks on muidugi see, et Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapitali suurust ma ei tea, seda numbrit ma kindlasti öelda ei oska. Arvestades seda, et Riigi Kinnisvara AS-ile on üle antud väga palju riigivara, tõsi küll, kindlate kohustuste täitmiseks -

kui te mäletate, siis Pärnu Haigla finantseerimisega tegeleb ta praegu väga edukalt -, siis ma julgen küll arvata, et tal on aktsiakapitali piisavalt. Aga et omanik ehk antud juhul riik üritaks lihtsalt aktsiakapitali vähendamise teel võtta Riigi Kinnisvara AS-ist raha välja, siis see on, jah, ilmselt ärimaailmas kasutatav skeem ja suhteliselt tavaline skeem, kui on ülekapitaliseeritus. Kuid ma millegipärast arvan, et siin riigis sellist valitsusk koalitsiooni ja valitsust ei teki, kes hakkaks oma mingisuguseid muid probleeme nii lahendama, et võtaks Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapitali vähendamise teel välja sealt see 600 miljonit, mis on sinna pandud koolide renoveerimiseks. See oleks ikka hirmus julge samm.

13:02 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Eiki Nestor!

13:02 E. Nestor

Tänan! Kui mitu kooli selle aktsiaseltsi juhatus selle 600 miljoni krooni eest kinni peab panema?

13:02 A. Lipstok

Aitäh, hea kolleeg! Kõige lihtsam vastus on see, et rahanduskomisjon seda ei arutanud.

13:02 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Katrin Saks!

13:02 K. Saks

Austatud komisjoni esindaja! Ma saan aru, et meil on riigi aktsiaselts, meil on ripakil 600 miljonit ja te ütlete, et seda hakatakse jagama riigi hariduse arengukava alusel, just nii te väljendusite. Ainuke viga, et meil seda riigi hariduse arengukava ju ei ole. Kes ikkagi hakkab otsustama nende koolide jätkusuutlikkuse üle, kellele antakse raha või kellele ei anta? See tundub olevat siin üks põhiküsimus.

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Kõigepealt ei ole korrektne teie küsimuse esimene pool, et see raha on seal ripakil. Kui raha on aktsiaseltsi aktsiakapitalis, siis ta kindlasti ei ole ripakil. Teiseks on sellest, kuidas teda jagama hakatakse, siin ka päris mitu korda täna juttu olnud. Palun vabandust, kui ma ei ole väga selgelt suutnud ennast väljendada! Aga on olnud ka eelmistel lugemistel juttu, et selle jaoks tuleb valitsusel see logaritmudel välja töötada ja selle aluseks on koolide arengukava. Arengukavade väljatöötamine kohtadel praegu käib. Minu andmetel 80% on see arengukava valmis. Kui te olete ise sõitnud mööda Eestit, käinud mööda maakondi ja mööda valdasid, siis jah, valmisolek erinevates kohtades on erinev. Kuid siiski see arengukava iseenesest on valmimas. Veel kord toonitan: minu arusaamise järgi ei juhtu selle 600 miljoniga mitte midagi. Kui see arengukava on kinnitatud valitsuse poolt valitsuse istungil, siis alles on võimalik hakata välja valima koole, kes võiksid pretendeerida sellele rahale.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Kaarel Pürg, teine küsimus!

13:03 K. Pürg

Aitäh, austatud eesistuja! Hea sõnavõtja! Me võiksime siin polemiseerida raha eraldamise üle, ehkki mul on siia arusaamatuks jäänud, mis kriteeriumide järgi jagati "21. sajandi koolile" eraldatud raha. Ma tahan küsida: millised on need jätkusuutlikkuse kriteeriumid ja kus saaks nendega tutvuda?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Jätkusuutlikkusest on kõige rohkem ülevaateid andnud Eesti Vabariigi Haridus- ja Teadusministeerium ja ma arvan, et kõige paremini saaksite jätkusuutlikkuse printsiipidega tutvuda, kui esitate järelepärimise härra Maimetsale.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Helle Kalda!

13:03 H. Kalda

Aitäh! Hea kolleeg! Samasugust mõtet ju arendas Reformierakond, tahtis Tallinnas ka teha ja koolide poolt tuli väga negatiivne seis selles osas. Samamoodi teame, ka teie tunnistasite, et koolid seda ei toeta. Aga mis siis edasi saab, kui ükski kool praktiliselt ei tule raha küsima?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Tallinna näidet kommenteerida ma nagu ei julge ega oska ega taha ka. Mis siis saab, kui ükski kool, kes on sellesse arengukavasse kvalifitseerunud ja omab õigust raha küsida või finantseerimisskeemi Riigi Kinnisvara AS-i kaudu rakendada, seda teha ei taha? Ma ei tea. See on hoopis teine situatsioon, mida me peaksime eraldi arutama, mis siis saab, kui tõesti mitte ükski kool ei taha selle raha eest oma ruume korda teha. See on väga hüpoteetiline eeldus, aga sõites ja käies ringi mööda Eestimaad, olen mina kohtunud väga paljude koolidega ja olen ka vahendanud päris mitut omavalitsust lugupeetud Riigi Kinnisvara AS-i nõukogu esimehe ehk Olari Taalini, et nad saaksid teada, kuidas oleks võimalik edasi käituma hakata, kui see kool satub sellesse arengukavasse, mille valitsus kinnitab. Ma ei ole kindel, et see seis võiks olla nii nukker, et mitte ükski kool seda raha kasutada ei taha.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Eiki Nestor, teine küsimus!

13:03 E. Nestor

Aitäh! Täna on Eestis 600 kooli. Taal on lubanud kolme aasta jooksul selle rahaga kõik Eesti koolid korda teha. Kui mitu kooli siis korda tehakse? Siis saame teada ka, kui palju kinni pannakse.

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Lihtne matemaatika. See ei olnud küll küsimus, see oli vist konstateering, kuidas liita-lahutada.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Jaak Allik!

13:03 J. Allik

Nestor tahab korrata.

13:03 Esimees E. Ergma

Korrata ei saa, küsimus on ju esitatud. Vastus oli olemas. Palun, milles küsimus, kolleeg Eiki Nestor?

13:03 E. Nestor

Austatud juhataja! Palun kergemat karistust! Minu meelest vastaja ei saanud küsimusest aru, ma ütlen lühidalt. Kui mitu kooli korda tehakse?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Küsimuse esimesest versioonist oli tõesti väga raske aru saada, et küsimuse mõte oli see, et teada saada, kui mitu kooli korda tehakse. Ma arvan, et koole tehakse Eestis korda vastavalt sellele, kui palju erinevad omavalitsused, kooli omanikud ressursi kooli kordategemiseks saavad. Kui palju selle 600 miljoni eest korda tehakse, 600 miljoni pealt juurdeteenitud ressursi arvel tehakse, on täna hirmus keeruline ennustada. Nii et seda rolli ma endale küll võtta ei tahaks, et öelda, et see number on x või $x + 1$.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Katrin Saks, teine küsimus!

13:03 K. Saks

Aitäh! Austatud esineja! Et ühte probleemi lahendada, tuleks probleem väga täpselt sõnastada. Kuulates teie vastuseid siin, tulin ma järeldusele, et meie põhiprobleem ei ole mitte haridussüsteemi alarahastamine, vaid laenuuru alakapitaliseeritus. Kas see on see küsimus, mida me siin praegu parasjagu lahendame?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Laenuuru alakapitaliseeritus on finantsterminoloogias nii tõsine värk, et seda ma siin küll väita ei julgeks, kui meil on siin SEB tütarpank, kui meil on Hansapank, kui meil on Soome pangad, et laenuurg oleks alakapitaliseeritud. Pigem on probleem selles, et hariduse tarvis ettenähtud ressursi on vähe. Ja selle 600 miljoni tõstmine Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapitali peaks suurendama ja aitama Eesti haridusvõrku ressursi juurde saada. Aga kindlasti ei ole laenuurg alakapitaliseeritud.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin, teine küsimus!

13:03 M. Stalnuhhin

Aitäh! Härra ettekandja! Väga huvitav oli kuulata ja kokku võttes me võime niiviisi aru saada, et Riigi Kinnisvara AS on selge kasusaaja, 600 miljonit krooni läheb talle. Ja esialgu ei ole tal mitte mingit kohustust, välja arvatud poliitilised deklaratsioonid, mis siin kõlavad. Ütlesite, et ilma arengukavata ei hakka toimuma mitte midagi. Kas on välistatud, et see arengukava üldse kunagi ei valmi? Kui skeemi valmis ei saa, jääb raha ootama. Kas on välistatud võimalus, et seda skeemi tõesti mitte kunagi ei saa kätte? Ja need 600 miljonit, mis oleks võinud praegu ära kasutada kooliinvesteeringuteks, jäävad pikemaks ajaks pidurdama meie koolisüsteemi arengut.

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Suhteliselt keeruline on sellele küsimusele mingisugust uut ja originaalset vastust anda. Ma olen seda siin paar korda üritanud öelda. See 600 miljonit läheb kõigepealt aktsiaseltsi aktsiakapitali. Meie arusaamiste järgi peaks seda kasutatama koolivõrgu korrastamiseks ja koolivõrgu korrastamise aluseks peaks olema selle riigi koolivõrgu arengukava, mille valitsus kinnitab. Kui see arengukava on kinnitatud, siis olen mina küll sellel arvamusel, et on neid omavalitsusi, kes näevad enda koolide kordategemiseks seda finantsskeemi, mida Riigi Kinnisvara AS välja käib. Kui juhtub nii, et seda skeemi ei kasutata või on mingi muu põhjus, miks see raha jääb seisma, siis on asi halvasti. Siis on see idee, mille nimel see 600 miljonit sinna Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapitali pannakse, vastu taevast läinud, allavett läinud. Aga kui teda sinna mitte panna, siis oleks see 600 miljonit ikkagi ju kadunud, sest sel juhul tuleks kehtivate seaduste järgi kanda see stabiliseerimisreservi.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Toomas Alatalu!

13:03 T. Alatalu

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Teie seletus selle uue Riigi Kinnisvara AS-i juhtkonna tegevusest on väga ebamäärane ja toob meelde vastutuse, millest muide rääkis ka riigikontrolör, et meil keegi ei taha vastutada. Ma püstitaksin küsimuse niimoodi: kas ei oleks mõttekas viivitada siiski selle 600 miljoni eraldamisega nii kaua, kuni selguvad need konkreetsed karistused, mis määratakse Riigi Viljasalve juhatusele ja nõukogu liikmetele?

13:03 A. Lipstok

Aitäh, härra Alatalu! Kui minu seletused sel teemal on ebamäärased, siis teie küsimus on absoluutselt arusaamatu. Vastus võiks olla, et riigikontrolör on Riigi Kinnisvara AS-i kohta öelnud, et see on üks vähestest struktuuridest, kus temal ei ole pretensioone asjaajamise ja töökorralduse kohta, nii et ma arvan, et Riigi Kinnisvara AS suudab oma kõrget taset ka riigikontrolöri poolt väljaöeldud mõttes säilitada.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Jaanus Marrandi!

13:03 J. Marrandi

Täna! Lugupeetud ettekandja! Riiklike investeeringute programmi raha, eriti koolide osas, on olnud alati selline magus raha, kus iga valitsuse vahetudes on n-ö kergelt sikku tehtud ja neid ümber tõstetud. See on kahtlemata olnud alati läbipaistev ja proteste tekitanud küsimus. Nüüd aga olen kuulnud kuluaarides, et üle 400 miljoni krooni Riigi Kinnisvara AS-i rahadest on justkui väga selgelt paika pandud. Olen seda kuulnud kuluaaridest ja olen ka kuulnud, et seda on väga selgelt poliitilisel alusel tehtud - meie koolid, teie koolid, nende koolid. Kas ei ole tunnet, et selline asjade läbipaistmatumaks tegemine viib asjatule hariduse politiseerimisele, investeeringute politiseerimisele ja tulemus ei ole sugugi see, mida Eesti ühiskonnal praegu hariduse puhul vaja oleks?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Kui see nii on, nagu sa oma küsimuses kirjeldad, siis on see kahetsusväärne ja seda me küll ei tahtnud. Sellist "siku tegemist" me siia sisse ei ole planeerinud.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Helle Kalda, teine küsimus!

13:03 H. Kalda

Aitäh! Teadaolevalt on tehtud kohalike omavalitsuste piirkondades ka koolide arengukavad või üldse arengukavad ja seal on üks lõik, kuidas tehakse koolid korda. Nende arengukavade tegemiseks ei ole kulutatud sugugi mitte vähe raha. Kui nüüd arengukava ei ühti sellega, mida riik teeb, pannes koolid ritta, kas siis riik maksab kohalikule omavalitsusele kulutused kinni?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Sellist võlakohustust riigi vastu see eelarve ette ei näe.

13:04 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Jüri Tamm!

13:04 J. Tamm

Aitäh! Austatud härra Lipstok! Ma jätkaks seda eelnevat küsimust arengukavade kohta. Kui härra Maimets sai ministriks, siis ta väitis, et maakondlikud arengukavad on olemas. Loogiliselt peaks lähtuvalt nendest olema kujundatud ka riiklik arengukava. Veidi hiljem minister tunnistas oma eksimust ja ütles, et maakondlikke arengukavasid ei ole või nad on väga algseisus. Minu küsimus ongi: millest lähtuvalt hakatakse siis riiklikku arengukava koostama, kui allpool ei ole asjad paigas?

13:04 A. Lipstok

Aitäh! Hirmus loogiline on see, et kõik arengukavad, mis riigi tasemele tahaksid nagu kokku jõuda ja saada, peavad alt pihta hakkama. Ja niipalju kui rahanduskomisjonis informatsiooni oli selle 600 miljoni menetlemise ettevalmistamisel, siis maakondades on see töö praegu päris jõudsalt käimas. Mis staadiumis ta oli siis, kui Maimets ministriks sai, ja miks ta väitis, et nad on olemas, ja pärast väitis, et ei ole olemas, ma ei tea, ei oska kommenteerida. Aga informatsioon, mis rahanduskomisjonile arengukavade kohta esitati enne eelmist lugemist, kui me Rahvaliidu parandusettepanekut menetlesime, oli niisugune, et umbes 80% on nad tänaseks valmis. Seda, mis hetkel nad haridusministeeriumis riigi arengukavaks saavad, näitab muidugi aeg. Aga enne riigi arengukava tekkimist seda raha kasutada ei saa.

13:04 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Eldar Efendijev!

13:04 E. Efendijev

Aitäh, proua eesistuja! Austatud ettekandja! On teada, et juhtimisel on kaks põhiprobleemi. Esimene on see, kui head otsused halvasti ellu viiakse, ja teine probleem, kui pahad otsused liiga hästi ellu viiakse. Seda problemaatikat võib tasakaalustada ainult vastutus. Ja siit küsimus: kes hakkab vastutama selle eest, kui haridussüsteemis olukord halveneb?

13:04 A. Lipstok

Kui Eesti riigis tervikuna haridussüsteemis olukord halveneb, siis niipalju kui mina valitsuse korralduse seadust mäletan, vastutab selle eest Eesti Vabariigi haridus- ja teadusminister. Ma küll ei näe, et ükski teine institutsioon peaks seda vastutust kandma. Läbi haridus- ja teadusministri ja ministeeriumi on loomulikult kaasvastutaja Vabariigi Valitsus.

13:04 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Jaak Allik, esimene küsimus!

13:04 J. Allik

Lugupeetud härra Lipstok! Anda 600 miljonit krooni üldharidusinvesteeringuteks, nii rõõmustavat ja suurepärast sammu ei ole 13 aasta jooksul saanud teha ükski valitsus. Lihtsalt ei oldud nii rikkad, see on ju ligi kolmeaastane hariduse RIP. Kuidas te seletaksite, et see tõepoolest rõõmustav samm on ära teeninud nii üksmeelse kriitika nii Riigikogu opositsioonis kui kohalike omavalitsuste kui koolide juhtkondade poolt üle Eestimaa?

13:04 A. Lipstok

Aitäh! See on tõesti rõõmustav samm, kui on võimalik nii suur raha korraga haridusse panna. Ja arvatavasti on ka kriitika põhjused täiesti aktsepteeritavad. See on ju ühelt poolt äärest ikkagi natuke reguleerimata veel, mis ka täna küsimustest selgeks sai, keegi ju päris täpselt ei tea, kuidas see raha Riigi Kinnisvara AS-ist koolini jõuab ja kuidas kool korda saab. Ja teiseks muidugi on uus asi see, mis tekitab alati kõigepealt skeptilist suhtumist ja siis optimistlikku suhtumist ja arvatavasti on põhjusi kaks. Kui haridustegelaste hulgas on see skeptiline suhtumine ülekaalus, siis järelikult on süüdi natukene kõik need, kes oleksid pidanud rohkem seletama, mis asi see 600 miljonit ja mis asi Riigi Kinnisvara AS on ja kuidas raha kasutada saab. Mis puudutab asja poliitilises polariseerimises opositsioon-koalitsioon, siis arvatavasti kõik need segadused on lihtsalt opositsioonile hea alus küsida, seletada, kirjutada, see on demokraatlik riigikorraldus, nagu ma aru saan.

13:04 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Jüri Tamm, teine küsimus!

13:04 J. Tamm

Aitäh õiguse eest küsida! Ma küsingi sellepärast jätkuvalt nende arengukavade kohta. Te väitsite, et 80% mahus on arengukavad juba tehtud. Ma küsiksin teistpidi: mis on see 20% või kus kohas asuvad need maakonnad, kes ei ole suutnud oma arengukavasid valmis kirjutada, ja mis on selle põhjuseks, et nii kaugele ei ole jõutud?

13:04 A. Lipstok

Aitäh! Päris kindlasti, hea küsija, ei oska mina sulle öelda seda, millistest maakondadest see 20% moodustub ja mida see 20% üldse tähendab. See 80% tuli Haridus- ja Teadusministeeriumi vastusest rahanduskomisjoni järelepärimisele, kui kaugel ollakse, järelikult see arengukavade tegeliku valmisoleku või mittevalmisoleku absoluutne ja õige vastus peaks tulema ka nende käest. Aga ma arvan, et põhjus, miks see 20% ei ole hakkama saanud, on selles, et tegevus ise on ju käivitunud ikkagi alles hiljuti ning ju on siin nii metoodiline juhendamine kui pihthakkamine kui ka asjast arusaamine erinev.

13:04 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:04 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma tuleksin selle vastutuse juurde, mulle hakkas see meeldima, et haridus- ja teadusminister kõige eest vastutab. Ma küsin teie käest, kas te võiksite kirjeldada täpsemalt neid mehhanisme, kuidas haridus- ja teadusminister, üldse valitsusliige saab vastutada eraõigusliku äriühingu tegevuse eest. Mina äriseadustikust ei ole sellist paragrahvi veel leidnud.

13:04 A. Lipstok

Aitäh! Kõigepealt ei käinud minu vastus üldse sellesse konteksti, mida sa küsidsid. Küsimus oli, kes vastutab, kui haridussüsteemis haridus- ja koolivõrk ei saa korda. Haridussüsteemi kui terviku eest. Küsimus ei olnud, et kes vastutab selle eest, kui see 600 miljonit ei saa kapitaliseeritud. Need on kaks erinevat tõlgendamist ja loomulikult minu vastus, mis oli suunatud haridusministrile, ei ole vastuseks siis, kui sa küsiksid, kes 600 miljoni mittekasutamise eest vastutab.

13:04 Esimees E. Ergma

Rohkem küsimusi ei ole. Suur tänu, kolleeg Andres Lipstok!

13:04 A. Lipstok

Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Kas fraktsioonide volitatud esindajad soovivad avada läbirääkimisi? Palun, kolleeg Eiki Nestor Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni esindajana!

13:04 E. Nestor

Austatud juhataja! Austatud Riigikogu! Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni liikmena oleksin heameelega hääletanud selle lisaeelarve poolt, eriti nende rahaeralduste poolt, mis lähevad mitmele poole mööda Eestit, sõltumata sellest, kas selle linna või valla juht on Res Publica, Rahvaliidu või Reformierakonna liige. Ilmselt on need vajalikud kulutused, mis selles lisaeelarves on, kuna inimesed nendes valdades ja linnades on seda raha oodanud. Kahjuks aga ei saa me seda teha. Ei saa teha sellesama 600 miljoni pärast, mis väidetavalt läheb haridusele, aga tegelikult Riigi Kinnisvara AS-ile, mille aluseid meile veel põhjalikult ei ole tutvustatud. See, mida on tutvustatud, on tekitanud rohkem segadust kui selgust. Kas või see haridusministri lause, mille ta ütles siinsamas infotunnis mõni aeg tagasi, et kogu haridusreformi eesmärk on detsentraliseerida hariduse juhtimine. Ma pean seda suureks veaks, kui ükskõik mille detsentraliseerimine viiakse sinna, kus seda mitte kuidagi juhtida ei saa rahaliste, inim- või muude ressursside tõttu. See tähendab selle hukku, see tähendab selle suremist. Ma ei hakka kordama seda vaidlust, see on nii lootusetu, mida opositsionäärid siin täna püüdsid tõstatada. Kui ei saada aru, et Vabariigi Valitsus ei ole aktsiaseltsi juhatus ja aktsiaseltsi juhatus ei ole Vabariigi Valitsus, siis ei saadagi aru, me võime vastu müüri joosta kümneid kordi, nad ei mõista seda mitte kunagi. See, et avalikud otsused aetakse segamini ärielistega, võib-olla ongi mingi stiil, järsku see on uus poliitika, mine tea. Head võimupoliitikud, ma soovitan teil püüda selle aktsiaseltsi ja kooli rahalised suhted joonistada paberile, teha skeem nende teadmiste põhjal, mis teil täna on. Uskuge mind, see skeem ei erine palju nendest skeemidest, mida te "Ärapanija" saates näete ja mille autorid on Juur ja Oja. Täpselt samasugune skeem tuleb välja. Ja et samas stiilis jätkata, siis soovitan see tütarettevõtte registreerida ühel maksuvabal väikesaarel, see on hariduspoliitika tegemine of_orka kaudu. Miks mitte minna edasi, moodustada Riigi Kinnisvara AS-i juurde veel üks tütarfirma valimisteenuse ostmiseks ja siis me saame riigieelarve ja poliitilise vastutuse rea pealt lahti ka reast "Vabariigi Valitsus". Kui aga lõpetada vähe tõsisemal toonil, siis arvestades seda, kui kaugel on ülejäänud eelnõud, me lihtsalt tekitame vähemalt üheaastase augu koolide investeringutesse ja muud mitte midagi. See 600 miljonit jääb Riigi Kinnisvara AS-ile ja seisab seal.

13:04 Esimees E. Ergma

Aitäh, kolleeg Eiki Nestor! Palun, Eesti Keskerakonna fraktsiooni esindaja kolleeg Vilja Savisaar!

13:04 V. Savisaar

Austatud Riigikogu esimees! Lugupeetud kolleegid! Keskerakonna fraktsiooni hinnangul algab 2004. aasta lisaeelarvest riigi senise konservatiivse rahanduspoliitika tähendusrikas muutus. Kahjuks negatiivses mõttes. Meie arvates on tegemist tuleviku hävitamise eelarvega. Miks me nii rängalt ütleme? Kõik eelnevad Eesti valitsused on ajanud konservatiivset eelarvepoliitikat, mis väljendub ülelaekumiste kogumises riigi stabiliseerimisreservi. Nii peaks sinna jõudma ka 2003. aasta ülelaekumine, mida käesolev lisaeelarve väljendab. Stabiliseerimisreservi kantud summasid on võimalik kasutada üldmajanduslike riskide vähendamiseks. Täna kolmandale lugemisele jõudnud lisaeelarve seaduse eelnõu varjab oma olemuselt hoopis 2004. aasta riigieelarve alalaekumist. Lisaeelarvega üritab koalitsioon täita jooksvaid vajakajäämisi ning soovib raha poliitiliste eelistuste kohaselt laiali jagada. Kõige kujukamalt väljendub see 600 miljoni krooni kantimises äriühingule, mille ülesanne on ressursi toota, nagu täna väga ilmekalt väljendas rahanduskomisjoni esimees, ja nii see ongi äriseadustiku järgi kirja pandud. See tähendab, et koolimajad tahetakse omavalitsustelt saada Riigi Kinnisvara AS-i käsutusse. Osa koolimajasid müüakse maha, teised renoveeritakse ainuüksi eesmärgiga teenida äriühingule kasumit. Nii julmalt pole ükski koalitsioon haridussüsteemi lõhkuda püüdnud. On absoluutselt selge, et Keskerakond ei saa seda konservatiivset rahanduspoliitikat olulisel määral ignoreerivat ja haridussüsteemile vaenulikkude eelnõu toetada. Seda enam, et just täna edastasid kolme opositsioonierakonna noored - Keskerakonna Noortekogu, Noored Sotsiaaldemokraadid ja Noor-Isamaa - Riigikogu juhatusel tuhandeid allkirju, et Riigikogu seda lisaeelarvet sellisel kujul vastu ei võtaks. Eesti Keskerakonna fraktsioon siiski loodab, et valitsuskoalitsioon arvestab vähekeegi üldsusega ja mõtleb selle lisaeelarvega tekitatud uute tendentside tagajärgedele. Keskerakonna fraktsioon hääletab täna lisaeelarve vastu. Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Vilja Savisaar! Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder Isamaaliidu fraktsiooni esindajana! Kaheksa minutit.

13:04 H.-V. Seeder

Lugupeetud juhataja! Austatud kolleegid! 2004. aasta lisaeelarve on kahjuks jõudnud meil kolmandale lugemisele ilma sisuliste muutusteta. Isamaaliidu saadikurühm näeb siin iseäranis kahte suuremat probleemi. Esiteks, kui varasematel kordadel eelarve puhul on puudunud Res Publica ja Rahvaliidu nägu, siis vastuvõetaval lisaeelarvel puudub üldse igasugune nägu ehk selle lisaeelarvega on kaduma läinud ka Reformierakonna nägu. On loobutud konservatiivsest ja tasakaalus eelarvepoliitikast, mida Reformierakond on seni käsitlenud oma eelarvepoliitika nurgakivina. Pärast selle lisaeelarve vastuvõtmist tekib olukord, kus 2004. aasta kulutused ületavad jooksva aasta tulu. Sisuliselt koosneb ju esitatud lisaeelarve kahest osast. Esiteks, 848 miljonit krooni 2004. aastal täiendavalt laekuvad tulud, millest on ka ette nähtud kulutused, ja 1,1 miljardi krooni ulatuses suunatakse finantseerimistehingu kaudu 2003. aastal, st eelmisel aastal, ülelaekunud tulud käesoleva aasta kulutuste katteks. Tegelikult peaks vastavalt seadusele ja olles korrektne 2003. aasta ülelaekuvad tulud suunatama stabiliseerimisreservi, et siis Eesti majandusele halvematel aegadel seda kasutada või võtta stabiliseerimisreserv kasutusele vajalike investeeringute tegemiseks valitsuse esitatud sellekohase eelnõu alusel. Seda aga tehtud ei ole. Kui me ei kogu stabiliseerimisreservi raha 6%-lise majanduskasvuga aastatel, siis millal?! Kodanikud pingutavad ja säästavad tulevase pensioni nimel 2% oma palgast igal kuul. Miks nii ei käitu riik? Kui siia lisada jooksva konto defitsiit 15%, siis on tegelikult elluviidav eelarvepoliitika vastutustundetu. Esialgsel vaatlemisel võib tunduda ligikaudu 5 miljardi krooni suurune stabiliseerimise reservfond piisavalt suur, et seda ei ole vaja täiendada. Aga kui me mõtleme, et Eesti riigi kogu eelarve on napilt üle 50 miljardi krooni ja kui me selle jagame 12-ga, siis selgub, et Eesti riigi stabiliseerimisreservi suurus on riigi ühe kuu kulutuste suurune. Milline majanduskriis elatakse tulevikus üle ühe või kahe kuuga? Sellele probleemile on juhtinud tähelepanu ka Eesti Pank. Kahjuks ei ole valitsuskoalitsioon seda kuulda võtnud. Sisuliselt võib öelda, et täna vastuvõetav lisaeelarve on ühelt poolt elamine Euroopa Liidu arvel, sest käesoleval aastal on üle 5 miljardi krooni eraldanud meile abirahana Euroopa Liit, osaliselt elamine mineviku arvel, sellepärast et me kulutame ära 2003. aasta ülelaekuvad tulud, ja elamine ka tuleviku arvel, sellepärast et me ei kannu mitte ühtegi senti stabiliseerimise reservfondi oma tuleviku kindlustamiseks. Niisugust eelarvepoliitikat ei õnnestu teha mitu aastat järjest, see on ühepäevapoliitika. Teine probleemide ring on seotud 600 miljoni krooni eraldamisega finantstehingu kaudu Riigi Kinnisvara AS-ile. Raha eraldatakse praegu

veel olematule äriühingule, selle poolpõrandaaluse finantstehingu taga on aga tegelikult kogu haridussüsteemi rahastamise ümberkorraldamine ja seda kavatsetakse teha, ilma et Riigikogu oleks ümberkorraldusi heaks kiitnud või isegi suures saalis arutanud. Valitsuskoalitsioon kavatseb korraldada hariduse rahastamist tulevikus tagaukse kaudu, nii nagu Rahvaliidu esindajad on seda nimetanud. Tahan siinkohal rõhutada, et lisaks pragmaatilisele lähenemisele on Riigikogu ülesanne jälgida ka maksumaksja raha kasutamist, et maksumaksja raha kasutamine oleks seaduslik, avalik ning arusaadav laiale üldsusele. Lisaeelarvega minnakse vastuollu just nimetatud põhimõtetega. Avalik otsustamine ja arusaadavus vähenevad, samuti tekib vastuolu valitsuse pädevuse ja äriseadustikust tuleneva äriühingu juhtorganite, st juhatuse ja nõukogu vastutuse vahel. Valitsus otsustab riikliku aktsiaseltsi ehk eraõigusliku äriühingu investeerimiskava üle, st otsustab investeerimispoliitika üle. Äriühingu juhtorganid, nõukogu ja juhatuse vastutavad selle eest ja vastutavad isikliku varaga. Nii et ühed otsustavad, teised vastutavad. Samuti ei saa nõustuda nende väidetega, mis arutelu käigus on kõlanud, et äriühing loob suuremad võimalused ja tekib mastaabiefekt. Olen veendunud, et Eesti riigil on ka laenu võtmisel võimalik pankadelt välja kaubelda paremad tingimused, kui see ühel äriühingul on võimalik, ja ka riigieelarve mastaabiefekt on kindlasti tunduvalt suurem kui ühel asutataval äriühingul. Samuti satume me vastuollu kehtiva eelarvepoliitika põhimõtetega, kus kohalikel omavalitsustel on seadusega piiratud laenuvõtmise maht. Nad ei saa ka tagatiseks panna oma vara. Samal ajal omavalitsuste tehingud selle äriühinguga on tulevikus piiramatud. Seal võib teha tehinguid piiramatus ulatuses ja kohalik omavalitsus sõlmib lepinguid ja võtab kohustusi piiramatus ulatuses. Seadus siin mingisuguseid piiranguid ei sätesta. Nii et vasaku käega tegutseme vastu sellele, mida me parema käega ise püüame teiselt poolt ellu viia. Isamaaliidu saadikurühm ei saa toetada eelnõu esitatud kujul ja me teeme ettepaneku riigi 2004. aasta lisaeelarve eelnõu kolmas lugemine katkestada. Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Helir-Valdor Seeder! Palun, kolleeg Jaanus Männik, Rahvaliidu fraktsiooni esindaja! Kaheksa minutit.

13:04 J. Männik

Proua juhataja! Austatud kolleegid! 2004. aasta lisaeelarve on oluline seadus. Siin on teoksil mitmete väga tähtsate valdkondade küsimuste lahendamine. Ma rõhutaksin suure positiivse sammuna seda, et selle lisaeelarvega võtame kasutusele üle poole miljardi krooni raha, ülelaekunud raha ja suuname selle pensionikassa täienduseks. Niisiis asume nüüd lõpuks ometi täiendama pensionikassat ja kompenseerima sellele kassale pensioni teise sambasse sotsiaalmaksust kantavaid summasid ehk asume praegustele pensionäridele kompenseerima solidaarsuskassast väljaviidavat raha ja seda tuleb meil ka edaspidi teha. Edasi lahendab see eelarve muidugi veel mitmeid probleeme ja üheks suuremaks niisuguseks ürituseks saab olema haridusinvesteeringute järsk suurendamine. Ma ei taha nõustuda eelkõnelejaga, et justkui ei oleks mõistlik investeerida strateegiliselt niisugusesse valdkonda nagu koolide kordategemine või siis üleüldse infrastruktuuri kordategemine riigis. Kindlasti on mõistlik võtta siin kasutusele 2003. aasta riigieelarve ülelaekumise summad. Iseküsimus võib-olla ongi selles, kas me oleme ja kas on rahandusministrid, eelmised rahandusministrid ja ka praegune rahandusminister, osanud päris mõistlikult prognoosida neid eelarvetulusid, et millega on põhjendatud nii suur 2003. aasta eelarve ülejääk. Aga kuna see on meil olemas, siis kindlasti on mõistlik see praegu kasutusele võtta ja kindlasti üheks valdkonnaks, kus seda peale pensionikassa täiendamise kasutada, on haridusinvesteeringud. Kui tuletada meelde Vabariigi Valitsuse esitatud eelnõu algvarianti, siis tõsi on see, et kavandatud 600 miljoni suunamisel sinna Riigi Kinnisvara AS-i polnud mingit klauslit, regulatsiooni ega piirangut. Ja meilegi tundus tookord täiesti selgelt, et rahandusminister kui Riigi Kinnisvara AS-i üldkoosoleku volinik ja võib-olla siis ka aktsiaseltsi nõukogu esimees soovivad hakata valgustatud monarhideks, kes ilma piiranguteta asuvad tegema Eesti hariduspoliitikat. Aga hea on see, et praeguseks on seadusse kirjutatud selge § 20, mis sisuliselt paneb Riigi Kinnisvara AS-i või siis selle moodustatava tütarettevõtte siiski operaatori rolli, mitte otsustaja rolli. Ja loomulikult see, et Vabariigi Valitsus kinnitab regionaalselt tasakaalustatud kooliinvesteeringute programmi, mis koostatakse kohalike omavalitsuste maakondlike liitude, Siseministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi koostöös maakondade koolivõrgu arengukavana, on see, mille kaudu seda haridusinvesteeringute poliitikat tehakse. See on, mille järgi seda saab teha, mille järgi seda peab tegema. Ja loomulikult on sellesama paragrahviga Vabariigi Valitsusele endale antud väga suur vastutus. Mis sinna kirja saab,

kuidas sinna kirja saab ning see, kas ja kuivõrd seal arvestatakse omavalitsusliitude finantsvõimet ja nende soove, vajadusi, kus, milline kool, mis ajal vajab investeeringuid, see kõik on lahendatav probleem. Iseasi on see, et kui ei suudeta seda mõistlikku finantskeemi välja mõelda, siis ta ka ei realiseeru ja loomulikult on siis omanikul võimalik see Riigi Kinnisvara AS lõpetada, summad tagasi kutsuda ja teistmoodi investeeringuid teha. Kui küsite, kas Rahvaliit on nõus, et see on parim variant, siis me ütleme, et ei ole parim variant. Kuid meil on teadmine, et me oleme enamuskoalitsioonis, mis on saanud rahvalt tugeva mandaadi, ja partnerite väga tungiv soov on seda skeemi kasutada. Meie väga tungiv soov oli kirjutada see § 20 siia sisse ja me jälgime väga täpselt, et see paragrahv tegelikkuses realiseeruks. Me muidugi tahame ja arvame, et me teeme seda kõik üheskoos. Kahtlemata ei saa riik loobuda investeeringutest koolivõrku, kahtlemata on põhiseaduse kohaselt vastutus seadusandjal ja hariduspoliitikat tegeval haridusministeeriumil selle eest, milline on Eestimaa koolivõrk, et see koolivõrk oleks optimaalne, kõigile kättesaadav ja piisavalt korras. Nii et seda ülesannet me ei saa ega taha kellelegi teisele veeretada ega delegeerida. Kokku võttes oleme me lootusrikkad, et see skeem realiseerub optimaalselt. Ja samas, kui see ei realiseeru, peame selle kava kindlasti üle vaatama nii kähku kui võimalik. Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Jaanus Männik! Rohkem kõnesoove ei ole, lõpetan läbirääkimised. Asume läbi vaatama muudatusettepanekuid. Eelnõu kohta on esitatud kuus muudatusettepanekut. Kolleeg Jaanus Männik, palun!

13:04 J. Männik

Aitäh! Ma võib-olla natuke kiirustasin, aga loodetavasti ...

13:04 Esimees E. Ergma

Ma ei ole jõudnud lõpuni. Ma nimetan muudatusettepaneku numbri, esitaja ja juhtivkomisjoni otsuse. Palun alustame muudatusettepanekute läbivaatamist! Esimene muudatusettepanek, Ühenduse Vabariigi Eest - Res Publica fraktsioon, arvestada täielikult. Palun, kolleeg Jaanus Männik!

13:04 J. Männik

Aitäh, proua juhataja! Rahvaliidu fraktsiooni üksmeelsel soovil palun hääletada Vabariigi Presidendi institutsiooni mitteheasoovlikult kohelda soovivat muudatusettepanekut nr 1 ja see eelnõust välja hääletada.

13:04 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kas me oleme valmis hääletama? Head kolleegid, palun tähelepanu! Austatud Riigikogu, panen hääletusele muudatusettepaneku nr 1. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 1 Riigikogu liige, vastu oli 46, erapooletuid oli 1. Ettepanek ei leidnud toetust. Nr 2, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, jätta arvestamata. Nr 3, rahanduskomisjon, arvestada täielikult. Nr 4, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, jätta arvestamata. Nr 5, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, jätta arvestamata. Nr 6, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, jätta arvestamata. Head kolleegid! Me oleme läbi vaadanud kõik muudatusettepanekud. Isamaaliidu fraktsioon on teinud ettepaneku seaduse "Riigi 2004. aasta lisaeelarve" eelnõu kolmanda lugemise katkestamiseks. Ja meil tuleb see läbi hääletada. Head kolleegid, panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni ettepaneku "Riigi 2004. aasta lisaeelarve" eelnõu kolmas lugemine katkestada. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 38 Riigikogu liiget, vastu oli 59, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Lugupeetud kolleegid! Me võime alustada lõpphääletust. Head kolleegid, panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud seaduse "Riigi 2004. aasta lisaeelarve" eelnõu 440. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 55 Riigikogu liiget, vastu oli 38, erapooletuid ei olnud. Seaduseelnõu on seadusena vastu võetud.

7. 13:00 Põhja-Atlandi lepingu osalisriikide teabekaitse kokkuleppega ühinemise seaduse eelnõu (447 SE) teine lugemine

13:00 Esimees E. Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud Põhja-Atlandi lepingu osalisriikide teabekaitse kokkuleppega ühinemise seaduse eelnõu teine lugemine. Ma palun ettekandjaks põhiseaduskomisjoni liikme Vilja Savisaare!

13:00 V. Savisaar

Austatud Riigikogu esimees! Head kolleegid!

13:00 Esimees E. Ergma

Head kolleegid! Vabandust, kolleeg Vilja Savisaar! Head kolleegid, palun tasa! Suur tänu!

13:00 V. Savisaar

Põhja-Atlandi lepingu osalisriikide teabekaitse kokkuleppega ühinemise seaduse eelnõu teisele lugemisele esitamist arutas põhiseaduskomisjon oma istungil 25. oktoobril k.a. Lisaks komisjoni liikmetele oli komisjoni istungile kutsutud ka Kaitseministeeriumi julgeoleku osakonna juhataja asetäitja Meelis Oidsalu. Kuna nimetatud seaduseelnõu on lühike ja selge, kahelauseline, siis ei laekunud eelnõu kohta ühtegi muudatusettepanekut ei komisjoni liikmetelt ega Riigikogu liikmetelt. Lühidalt arutelu käigust. Eelnõu peamine probleem seisneb selles, et Põhja-Atlandi lepingu osalisriikide teabekaitse kokkuleppega ühinedes võtab Eesti riik endale kohustuse teostada julgeolekukontrolli kõigi isikute suhtes, kes taotlevad juurdepääsu NATO salastatud teabele. Eesti riigisaladuse seadus kehtestab ametiisikute ringi, kellel on automaatne juurdepääsuõigus salastatud teabele, kuid eespool nimetatud lepe kohustaks ka nende suhtes kontrolli läbi viima. See kontroll iseenesest sisaldab küsimusi, kontrollitakse seda, kas inimese karistusandmed ei ole näiteks karistusregistris kirjas, kas on kehtivaid karistusi, ja tuleb täita küsimustik eri andmete kohta, mis hõlmavad hariduskäiku, majandustegevust, poliitilist kuuluvust jm. Komisjoni liikmetel tekkiski seoses sellega küsimusi, kas Riigikogu liikmed peaksid kõikidele nendele küsimustele vastama, sest ükski demokraatlik riik ei saa põhimõtteliselt teha rahva valitud isikute eelkontrolli. Järelkontrolli võib teha siis, kui selleks on tekkinud põhjendatud vajadus. See oli üks diskussiooni teema. Esitati küsimusi ka selle kohta, kas Riigikogu liikmetel on vaja anda informatsiooni oma sugulaste, õdede ja vendade kohta. Teine küsimustering, mis oli oluline, puudutas seda, et pole olemas menetlust, kuidas Riigikogu liikmete ja teiste kõrgemate ametiisikute üle kontrolli teostada. Vastav eelnõu on vaja valitsusel Riigikogu menetlusse esitada. Siit tekkiski kaks ettepanekut selle kohta, kuidas seda eelnõu Riigikogus edasi menetleda. Esimese ettepaneku tegi põhiseaduskomisjoni esimees härra Reinsalu. See nägi ette, et kuna me teame, et Vabariigi Valitsus on üsna pea lubanud esitada Riigikogusse sellega seonduva eelnõu ja kuna nimetatud eelnõud on õiguslikus mõttes autonoomsed, siis oleks ikkagi mõistlik see eelnõu Riigikogus ratifitseerida. Evelyn Sepp tegi aga ettepaneku peatada selle eelnõu teine lugemine seniks, kuni Vabariigi Valitsus on jõudnud sellega seonduva eelnõu Riigikogu menetlusse esitada. Mõlemad ettepanekud pandi hääletusele ja hääletuse tulemusena (8 poolt, 2 vastu, 0 erapooletut) otsustati siiski saata eelnõu 10. novembri istungil teisele lugemisele ja teha täiskogule ettepanek teine lugemine ka lõpetada. Teine ettepanek võeti komisjonis vastu konsensusega. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Vilja Savisaar! Palun küsimusi ettekandjale! Küsimusi ei ole. Kas kolleegid soovivad alustada läbirääkimisi? Sõnavõttusoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Kuna eelnõu kohta ei ole muudatusettepanekuid, siis vastavalt §-le 115 võime alustada eelnõu lõpphääletust. Lugupeetud kolleegid, panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Põhja-Atlandi lepingu osalisriikide teabekaitse kokkuleppega ühinemise seaduse eelnõu 447. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 54 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Eelnõu on seadusena vastu võetud.

8. 13:00 Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu põhikirja ja konventsiooni muutmisdokumentide ratifitseerimise seaduse eelnõu (446 SE) teine lugemine

13:00 Esimees E. Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu põhikirja ja konventsiooni muutmisdokumentide ratifitseerimise seaduse eelnõu teine lugemine. Ettekandjaks palun majanduskomisjoni liikme Silver Meikari!

13:00 S. Meikar

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud Riigikogu! Majanduskomisjon arutas seda eelnõu 26. oktoobri istungil. Selleks ajaks polnud saanud mitte ühtegi muudatusettepanekut. Komisjon otsustas saata eelnõu Riigikogu täiskogule teiseks lugemiseks 10. novembril ning teha ettepanek võtta eelnõu seadusena vastu (poolt 9, vastu 0 ja erapooletuid 0).

13:00 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Silver Meikar! Kas kellelgi on ettekandjale küsimusi? Küsimusi ei ole. Kas kolleegid soovivad alustada läbirääkimisi? Läbirääkimisi ei avata. Muudatusettepanekuid ei olnud. Jällegi võime alustada eelnõu lõpphääletust. Lugupeetud kolleegid, panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu põhikirja ja konventsiooni muutmisdokumentide ratifitseerimise seaduse eelnõu 446. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 51 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Seaduseelnõu on seadusena vastu võetud.

9. 13:00 Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga ühinemise ning tema põhikirja ja põhikirja muutmise heakskiitmise seaduse eelnõu (448 SE) teine lugemine

13:00 Esimees E. Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga ühinemise ning tema põhikirja ja põhikirja muutmise heakskiitmise seaduse eelnõu teine lugemine. Palun ettekandjaks põhiseaduskomisjoni liikme Mart Nuti!

13:00 M. Nutt

Austatud proua esimees! Austatud Riigikogu liikmed! Põhiseaduskomisjon arutas seaduseelnõu 448 teist lugemist 8. novembri korralisel koosolekul. Sellel koosolekul otsustati teha komisjoni initsiatiivil mõningad muudatused nimetatud seaduseelnõusse. Nimelt, esimese lugemise järel tõstatus küsimus, kas on võimalik põhikirjaga ühineda, ilma et nimetatud eelnõus oleks ära märgitud ühinemine organisatsiooniga. Arutelu käigus jõudsid Välisministeerium ja põhiseaduskomisjon ühisele seisukohale, et seaduseelnõus peaks olema märgitud ka asjaolu, et Eesti ühineb nimetatud organisatsiooniga. Sellest tulenevalt valmis uus tekst, mille pealkirja on mõnevõrra täiendatud. Uus tekst, mis on teil laual, on kolmeparagrahviline. Ma ei hakka seda ette lugema. Selle uue tekstiga oli komisjon konsensusega päri (poolt 9, vastu 0, erapooletuid 0) ja sama hääle vahekorraga tegi põhiseaduskomisjon Riigikogule ettepaneku seaduseelnõu 448 seadusena vastu võtta. Niisiis, Riigikogu peaks viima läbi nimetatud seaduseelnõu lõpphääletuse. Aitäh!

13:00 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Mart Nutt! Palun küsimusi ettekandjale! Küsimusi ei ole. Kas soovitakse alustada läbirääkimisi? Kõnesoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Seaduseelnõu kohta on esitatud üks muudatusettepanek põhiseaduskomisjonilt, mida juhtivkomisjon arvestab täielikult. Lugupeetud kolleegid, me võime nüüd jällegi alustada seaduseelnõu lõpphääletust. Lugupeetud Riigikogu liikmed, panen lõpphääletusele Vabariigi Valitsuse algatatud Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga ühinemise ning tema põhikirja ja põhikirja muutmise heakskiitmise seaduse eelnõu 448. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 45 Riigikogu liiget, vastuolijaid ega erapooletuid ei olnud. Seaduseelnõu on seadusena vastu võetud.

10. 13:00 Õppetootuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu (449 SE) teine lugemine

13:00 Esimees E. Ergma

Algab Vabariigi Valitsuse algatatud õppetootuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu teine lugemine. Palun ettekandjaks kultuurikomisjoni liikme Indrek Raudse!

13:00 I. Raudne

Austatud rahvaesindajad! Riigikogu kultuurikomisjon arutas Vabariigi Valitsuse algatatud õppetootuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu 26. oktoobril. Põhiliselt oli käsitluse all kaks väga sisulist muudatusettepanekut. Esimese ettepaneku tegi kolleeg Silver Meikar. Ettepaneku sisuks oli õppetootuste süsteemis täiendava toetuse ja põhitoetuse liitmine. Muudatusettepaneku põhjenduseks oli tõsiasi, et sisuliselt on täiendav toetus ja põhitoetus suures osas kujunenud samastatavateks toetusliikideks ehk mõlema toetusliigi saajate arv kattub, kuna mõlemat saab õppeedukuse põhjal. Küll on see tekitanud probleemi nendes linnades ja omavalitsustes, kus asuvad kõrgemad õppeasutused. Nimelt, põhitoetuse saajad, selleks et saada ka täiendavat toetust, registreerivad ennast omavalitsusüksusest välja, mistõttu on näiteks vähenenud Tartu linna elanike arv, ja nendel omavalitsustel, kes saavad toetusfondist raha, tekib probleem, et nad jäävad sellest rahast ilma. See on kunstlik registreerimine teise elukohta, et lisaks põhitoetuse summale saada täiendavat summat. See oli selle muudatusettepaneku sisu. Kuna see muudatusettepanek oli tehtud seaduseelnõu kohta, mis omakorda oli muutmise seaduse eelnõu, ja ta muutis pisut teisi paragrahve, siis vormilisest küljest on kultuurikomisjoni ja ka Riigikogu praktika see, et seadust selles osas ei ole võimalik muuta. Kuigi väga paljud komisjoni liikmed avaldasid Silver Meikari initsiatiivile ja ettepanekule sisulist toetust, leiti, et vormilistel põhjustel ei ole seda võimalik käsitleda ja mõistlik oleks esitada selle kohta eraldi seaduseelnõu. Seda on kolleeg Silver Meikar tänaseks teinud ja vastava seaduse muutmise seaduse eelnõu ka Riigikogu menetlusse esitanud. Teine muudatusettepanek oli kolleeg Jaak Allikult. See puudutas eelnõu muudetavat osa ja oli vormiliselt korrektne. Ettepaneku sisuks oli muuta 2%-line nn sotsiaalfond kuni 5%-liseks. Teadupärast koosneb õppetootuste süsteem kolmest osast: 1) põhitoetus, mida antakse vastavalt õppeedukuse pingereale, 2) täiendav toetus, mis on mõeldud kompensatsiooniks neile, kes elavad väljaspool omavalitsusüksust (antakse täpselt samamoodi pingerea alusel), 3) 2%-line sotsiaalfond, mis läheb mõnevõrra õppetootuste kontseptsioonist välja, kuna ei ole õppeedukuspõhine, vaid seda on mõeldud kooli valikul anda just nendele lastele, kellel on võib-olla teatud põhjustel kõige raskem, praktika kohaselt näiteks lastekodu lastele, kes õpivad kõrgemas õppeasutuses, või lastele, kes on muudel põhjustel raskemas materiaalses olukorras. Ministeerium kui eelnõu algataja oli Jaak Alliku ettepaneku vastu sel põhjusel, et suurendamine väljub sellest kontseptsioonist, mida õppetootused käsitlevad, ja lisaks tekitab probleeme, kuna eelarves ja mujal on määrad selgelt paika pandud ehk siis arvestuslikult lähevad riigieelarves summad paigast ära. Kultuurikomisjon otsustas siiski Jaak Alliku ettepanekut toetada. Muus osas eelnõuga probleeme ei olnud. Mõningad tehnilised ettepanekud on komisjon oma lugemiste käigus sellesse seaduseelnõusse sisse viinud. Eelnõu teise lugemise lõpetamist toetas komisjon üksmeelselt ja tegi ettepaneku võtta teine lugemine tänasesse päevakorda. Juhul kui eelnõu täna heaks kiidetakse ja teine lugemine lõpetatakse, siis kolmas lugemine võiks komisjoni arvates toimuda juba homme, 11. novembril. Aitäh!

13:00 Aseesimees R. Lang

Tere õhtust, head kolleegid! Kas kellelgi on ettekandjale küsimusi? Küsimusi on. Kolleeg Mailis Reps, palun!

13:00 M. Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Kas te võite anda ülevaate, milliseid analüüse te tegite selle seaduseelnõu väljatöötamisel ja mis kultuurikomisjonis on arutusel olnud? Täpsemalt huvitab mind see, milline osa põhiharidust omandavate kutsekoolide õpilastest on perekondadest, kes on sotsiaalselt ebakindlamad. Kas teil on ka mingit statistikat selle kohta, et kas see sotsiaalselt ebakindlam kontingent kuulub õppeedukuselt paremate hulka?

13:00 I. Raudne

Aitäh! Eelnõu algataja on Vabariigi Valitsus ja mina olen siin komisjoni esindaja ehk kommenteerin komisjonis öeldut. Komisjonis ei olnud see jutuks, nagu lähtub protokollist. Küll lähtub see samasugusest kontseptsioonist nagu kehtestatud õppetoetuste süsteem keskkoolijärgsele kutseõppele ja ülikoolides õppivate tudengite õppele, mis eeldab kahte asja: riik toetab neid, kes ise pingutavad ja hästi õpivad, ja need summad lähtuvad ka sellest, et oleks selge motivatsioon. Eks analüüs, kuidas see kujunema hakkab, selgu siis, kui süsteem on mõni aeg töötanud, kas aasta või kaks. Siis võib ilmselt teha analüüsi, uurida õppetoetuse saajate ja mittesaajate perekondlikku tausta, sotsiaalset seisundit ja sissetulekut ning vaadata, kas need grupid kattuvad või ei. Me teame, et õppetoetuste süsteem on aastavanune. Meil oli see ka komisjonis jutuks, et üldiselt ollakse selle süsteemiga rahul, suuremaid nurinaid ei ole siiani kuulda olnud. Haridusministeerium teeb praegu eelmise poolaasta analüüsi. Kindlasti me komisjoni koosolekul lähema poole aasta jooksul analüüsime, kuidas see eelmise aasta augustis vastuvõetud seadus on toimunud.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna! Ekraan on tühi, rohkem küsimusi ei ole. Kas kolleegid soovivad alustada läbirääkimisi? Kõne- ega sõnavõtusoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Lugupeetud kolleegid! Järgnevalt tuleb meil koos läbi vaadata muudatusettepanekud. Neid on kolm. Neist esimene on kultuurikomisjonilt, arvestatud täielikult, teine on samuti kultuurikomisjonilt, arvestatud täielikult, ning kolmas muudatusettepanek on kolleeg Jaak Allikult, arvestatud täielikult. Kolleeg Olav Aarna, palun!

13:00 O. Aarna

Aitäh, härra juhataja! Res Publica fraktsiooni nimel palun seda ettepanekut hääletada.

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Rein Aidma, palun!

13:00 R. Aidma

Aitäh, lugupeetud juhataja! Reformierakonna fraktsiooni nimel palun kolmeminutilise vaheaga!

13:00 Aseesimees R. Lang

Palun see ettepanek esitada ka kirjalikult! Vaheaeg kolm minutit. Istung jätkub kell 16.09. V a h e a e g

13:00 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Jätkame Riigikogu istungit. Res Publica fraktsioon on teinud ettepaneku panna hääletusele Jaak Alliku muudatusettepanek eelnõu 449 kohta, mida juhataja ka teeb. Panen hääletusele kolleeg Jaak Alliku esitatud muudatusettepaneku nr 3 õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmise seaduse eelnõu 449 kohta. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt on 41 Riigikogu liiget, vastu 39. Ettepanek leidis toetust. Lugupeetud kolleegid! Me oleme kõik muudatusettepanekud läbi vaadanud. Eelnõu teine lugemine on lõpetatud ja eelnõu 449 on suunatud kolmandale lugemisele.

11. 13:00 Loovisikute ja loomeliitude seaduse eelnõu (412 SE) teine lugemine

13:00 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Võtame järgnevalt käsitlusele Vabariigi Valitsuse algatatud loovisikute ja loomeliitude seaduse eelnõu. Algab teine lugemine. Palun ettekandeks kõnetooli kultuurikomisjoni aseesimehe Signe Kivi!

13:00 S. Kivi

Austatud Riigikogu juhataja! Lugupeetud kolleegid Riigikogu liikmed! Loovisikute ja loomeliitude seaduse eelnõu oli Riigikogus esimesel lugemisel 22. septembril k.a. Siis andsid algatajad põhjaliku ülevaate eelnõu sisust ja eesmärkidest, seepärast tutvustan teile täna väitlusi, mis toimusid

kultuurikomisjonis muudatusettepanekute arutelul. Komisjon menetles muudatusettepanekuid kahel istungil: 12. ja 25. oktoobril. Mõlemal korral olid kutsutud selgitusi andma Kultuuriministeeriumi asekanstler Reet Mikkel ja Kultuuriministeeriumi eelnõude ja juriidilise nõustamise osakonna juhataja Liina Urboja. 12. oktoobri istungil tutvustas protsessi algatajate, loomeliitude nimel eelnõu veel kord ka Eesti Kirjanike Liidu aseesimees Mati Sirkel. 8. novembri istungil täpsustati komisjonis protokoll. Laekunud muudatusettepanekud jagan kolme rühma. Esiteks, eelnõu sisu ja seaduse mõju täpsustavad, teiseks, kaunite kunstide kõrvale ka võimalik ajakirjandusvaldkonna lisandumine ja, kolmandaks, loovisikud ja tulumaksusoodustus. Esimest valdkonda puudutavad teie laudadel oleva seaduseelnõu 11 muudatusettepanekust 7. Konkreetselt ettepanekud nr 3, 4, 5, 6, 7, 9 ja 10. Nendest võiks pikemalt selgitada ettepanekuid nr 9 ja nr 10, mis puudutavad üht ja sama probleemi ning mida komisjon ka ühte ettepanekusse koondatuna konsensuslikult toetas. Ettepaneku esitas Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon. Täpsustatud sõnastus võimaldab loomeliitudel edaspidi oma liikmeid saata seadusega ettenähtud korras lähetusele ja maksta neile kinni lähetuskulusid. Teine konkreetne võimalik muudatuste valdkond oli seotud ajakirjanduse kaasamisega seaduse toimealasse. See puudutab eelnõu §-s 2 toodud kaunite kunstide loetelu. Nimelt esitasid Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon ja Riigikogu liikmed Heimar Lenk, Mailis Reps, Toivo Tootsen, Nelli Privalova, Marika Tuus, Vladimir Velman ja Eldar Efendijev paranduse, mis muudaks eelnõu § 2, lisades loetellu sõna "ajakirjanduse". Need on parandusettepanekud nr 1 ja nr 2. Seda täiendust ja sellega kaasnevat probleeme käsitles komisjon pikalt oma mitmel istungil. Eelnõu algataja seda muudatusettepanekut ei toetanud, põhjendades, et Eesti Ajakirjanike Liidu põhikiri praegusel kujul haakub küllalt vähe nn kaunite kunstide valdkonnaga, ehkki seaduse § 1 punkti 1 sõnastus ("Käesoleva seaduse eesmärk on toetada kultuurilist loovust ja kaunite kunstide professionaalsel tasemel säilimist ja arenemist ...") hõlmab kindlasti meie ajakirjandusvaldkonna loovamat ja paremat poolt. Nagu juba mainisin, arutas komisjon ettepanekut, kaaludes poolt- ja vastuargumente, kuid lõppkokkuvõttes see toetust ei leidnud. Keskerakonna fraktsiooni liikmete esitatud muudatusettepaneku järele on protokollis märgitud: poolt 0, vastu 5 ja erapooletuid 2. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni sisult sama ettepaneku järele on märgitud: poolt 2, vastu 4, erapooletuid 1. Kolmas muudatusettepanekute valdkond soovis anda loovisikutele, eelkõige vabakutselistele loovisikutele, samasuguse tulumaksusoodustuse, nagu aastate eest anti põllumeestele ja mis kehtib ka praegu. Sisuliselt tähendab see võimalust arvata aastatulust maha 45 000 krooni. Sellesisulisi muudatusettepanekuid esitasid Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, Signe Kivi ja kolleeg Jaak Allik. Väitluste käigus võtsid kaks eelnimetatut erinevatel põhjustel oma ettepaneku tagasi. Olgu siinkohal rõhutatud, et Vabariigi Valitsus sellesuunalisi pingutusi ei toetanud ega toeta. Veelgi enam, 25. oktoobri komisjoni istungil sain oma küsimusele vastuse, et vastava muudatusettepaneku siseseviimisel võtab Kultuuriministeerium eelnõu tagasi, sest see väljub oluliselt Vabariigi Valitsuse poolt kooskõlastatud ja Riigikogule esitatud raamidest. Muudatusettepanek nr 11, esitatud kolleeg Jaak Alliku poolt, ei leidnud komisjoni enamuse toetust (poolt 3, vastu 4). Komisjoni enamus toetab ettepanekut seaduseelnõu koos komisjonis toetust leidnud muudatusettepanekutega seadusena vastu võtta. Täna tähelepanu eest!

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleegidel on teile küsimusi. Toivo Tootsen, palun!

13:00 T. Tootsen

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud proua ettekandja! Mul oli hea meel kuulda, kui te ütlesite, et mingi osa ajakirjanikest ikkagi mahuks loovisikute hulka. Ainuke põhjendus oli, et praeguse Eesti Ajakirjanike Liidu põhikiri sellele täpselt ei vasta. Küsimus ongi selles, et mis saab siis, kui need, kes mahuvad loova ajakirjaniku nime alla, tahaksid oma ajakirjanike liitu teha, näiteks loovajakirjanike liitu. Kui me hääletame eelnõust selle muudatusettepaneku välja, siis nad ei saaks seda sellisel kujul teha ja selle seaduse all rakendust leida.

13:00 S. Kivi

Aitäh! Ütleme nii, et see konkreetne põhjendus, mille mina välja tõin, oli ainult üks paljudest. Ma usun, et teie kui selle valdkonna esindaja olete kindlasti tutvunud komisjoni protokollidega, kust on näha, et komisjoni liikmed tõepoolest kaalusid väga pikalt, kas on võimalik kaasata ajakirjanikke ja kui on võimalik, siis mida see muudab. Peale jäi argument, et selle valdkonna lisamine tekitab rohkem

küsimusi, kui on vastuseid. Teisalt oleme teadlikud ka sellest, et paljud ajakirjanikud, keda me praegu teame ajakirjanikena, on kaunite kunstide tutvustajate ja kriitikutena tegelikult erinevate loomeliitude liikmed, teatrikriitikud on Eesti Teatriliidu liikmed, kunstiteadlased, kunstikriitikud Eesti Kunstnike Liidu liikmed. See protsess jätkub kindlasti edaspidigi. See tähendab, et sisuliselt ja põhjalikult kaunite kunstide valdkonnaga tegelevad ajakirjanikud leiavad ka praegu väljundi ja saavad selle seaduse raamidesse. Kuid võimalik, et mingil määral jääb probleem üles. Aeg annab arutust. Võimalik, et üks põhjus on selles, nagu ma esimesel lugemisel rõhutasin, et seadust on ette valmistatud tegelikult väga pikalt ja see, mis on meie ees praegu laual, on väga põhjalikult läbimõeldud eelnõu. Aga Eesti Ajakirjanike Liit liiduna ja tema liikmed on olnud väga pikalt selle seaduseelnõu menetlemisest eemal, tunnetades esialgu, et nad võib-olla ka ise on oma liidu loonud veidi teistsugustel eesmärkidel, nad ei ole sekkunud sellesse protsessi. Praegu võib olukord olla teine. Aga nagu ma ütlesin, kui on erinevaid arvamusi, siis on alati ka vaidlusi ja püütakse, vähemalt kultuurikomisjonis, leida kompromissi. Lõpuks otsustatakse küsimused hääletuse teel. Ma püüdsin teie ette võimalikult põhjalikult tuua selle valdkonnaga seotud küsimused ja arutelud.

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Heimar Lenk, palun!

13:00 H. Lenk

Lugupeetud ettekandja! Kas te püüaksite mulle lühidalt selgitada, miks ei ole ajakirjanik loomealal tegutsev autor, näiteks kui ta kirjutab Signe Kivist ühe kauni portreeloo?

13:00 S. Kivi

Aitäh! Vastaksingi hea meelega selle küsimuse teisele poolele, et kui ajakirjanik kirjutab ainult Signe Kivist ühe kauni loo, siis ei ole see kindlasti käsitletav kui iseseisev teos. Neid põhjendusi, miks suur osa praegu ajakirjandusmaastikul toimuvast ei lähe konkreetse seaduseelnõu alla, tõin ma oma eelnenud jutus. Tõde ei ole kindlasti lõplik, aga ma usun, et siin on otsustav roll Eesti Ajakirjanike Liidu enda käes. Komisjonis on jäänud siiski peale meelsus, et me soovime seda seadust vastu võtta sellisel kujul, nagu see Vabariigi Valitsuse poolt on meile esitatud, nendes raamides, mitte neid olulisel määral muutes. Mulle tundub, et see parandus, mis puudutab konkreetset sõna "ajakirjanduse", jääb liiga väikeseks, sest praegu ei näe me veel neid kaasi, mida see tegelikult endaga kaasa toob, olgem ausad. Selles ongi suure osas põhjendus. Selle valdkonna lisamine ei ole läbi teinud niisugust kaasamõtlemist ja võimalikke, ütleme, muudatusi, mida kaunite kunstide valdkond, mis on selles seaduses defineeritud, on läbi teinud.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Evelyn Sepp, palun!

13:00 E. Sepp

Aitäh! Hea ettekandja! Kas te olete ikka kindel, et komisjon otsustas eelnõu teisel lugemisel seadusena vastu võtta, mitte ei otsustanud seda suunata kolmandale lugemisele pärast parandusettepanekute hääletamist?

13:00 S. Kivi

Aitäh! Ma olen selles täiesti kindel, sest toimus ju hääletus ja komisjonipoolse ettekandjana olen ma selle üleskutse täna ka oma kolleegidele Riigikogus edastanud.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Väino Linde, palun!

13:00 V. Linde

Aitäh! Hea ettekandja! Seaduseelnõu §-s 16 on ära toodud loometoetuse taotlemise tingimused. Siin on muu hulgas märgitud, et loovisiku loometoetust saavad loovisikud, kes ei saa sissetulekut loometegevusest. Aga kui see loovisik on esitanud taotluse ja talle on otsustatud loometoetus välja

maksta ning siis selgub, et mingi sissetulek on sellel loovisikul tekkinud, näiteks on tema maal ära ostetud, mis siis? Kas see tähendab, et see toetus tuleb tal tagasi maksta või katkestatakse toetuse maksmine pärast seda?

13:00 S. Kivi

Suur aitäh! Seaduse mõte on selles, et loovisikul, kes ei ole kindlustatud püsiva sissetulekuga teatud pikema ajaperioodi vältel, on võimalik saada loometoetust. Selle hulka kahtlemata ei käi üksikjuhtum, kui ühe maali või ühe novelli on keegi huviline millegipärast ära ostnud.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Heimar Lenk, teine küsimus, palun!

13:00 H. Lenk

Ma tahtsin täpsustada oma esimest küsimust. Kui Signe Kivist kirjutatav pikem ilus portreelugu ei ole omaette kunstiteos, siis öelge mulle, et kui vaibakunstnik koob ühe kauni seinakatte Signe Kivi portreega, kas see on omaette kunstiteos.

13:00 S. Kivi

Küllap annavad sellele hinnangu vaatajad. Aga kindlasti ei lisa kunstile väärtust see, et sellel vaibal on kujutatud Signe Kivi isikut.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:00 E. Nestor

Aitäh! Austatud ettekandja! Minu küsimus on ka tekstiilikunsti vallast. Minu meelest on kaks võimalust sellel alal oma loovust näidata. Esiteks, näiteks töötades töölepingu alusel kuskil firmas, tehes tekstiilikunsti, teine võimalus on teha seda oma käe peal, ühesõnaga, ise seda teha ja ilma töölepinguta. Milline vahe on selle seaduse tähenduses nendel kahel loovisikul, kui üks töötab töölepingu alusel tekstiilikunstnikuna ja teine töötab iseseisvalt?

13:00 S. Kivi

Teie küsimus puudutas tegelikult seaduse eesmärki ja laiemalt seda, miks see seadus on üldse loodud. Tegelikult defineerib see seadus ju esmakordselt vabakutselise loovisiku mõiste ja loomeliidu mõiste, nn tunnustatud loomeliidu mõiste. Praegu mittetulundusühingutena tegutsevad selle seaduse alusel loodud liidud saavad loomeliidu staatuse. Ma ei mõistnud võib-olla lepingute alusel kunstnike jagamist, aga see ei ole küll olnud selle seaduse eesmärk. Pigem on selleks tagada teatud sotsiaalne turve loovisikule, eelkõige vabakutselisele loovisikule, anda riigile võimalus toetada selles riigis eksisteerivaid loomeliite, toetades neid riigieelarvest, võimaldades ka neil maksta loovatele kunstnikele stipendiume.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Toivo Tootsen, teine küsimus.

13:00 T. Tootsen

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Seaduse pealkiri on "Loovisikute ja loomeliitude seadus", mitte "Kaunite kunstidega tegelejate seadus". Ka eesmärk on toetada kultuurilist loovust, alles siis tuleb "kaunite kunstide professionaalsel tasemel säilimist" jne. Mina jään ikkagi selle juurde, et ajakirjandus on kultuuri lahutamatu osa ja ajakirjanikud on loovisikud. Ma küsin teie käest: kas te toetate seda, et ajakirjanik on kultuuriliselt loovisik ja tegelikult peaks ta olema selle seadusega hõlmatud?

13:00 S. Kivi

Mina toetan põhimõtet, et ajakirjandusvaldkonnas on kultuurilist loovust. Kuid täna ma kindlasti ei toeta ajakirjandusvaldkonna lisamist selle seaduse raamidesse. Tuletan meelde, et Keskerakonna fraktsiooni enda esitatud ettepanekut toetas komisjonis, kus on ka teie fraktsiooni liikmeid, 0 inimest.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Raivo Järvi, palun!

13:00 R. Järvi

Aitäh, härra juhataja! Küsin sinu käest kui koolivend ja kolleeg. Ma saan asjast aru niimoodi, et see, et inimene kuulub loomeliitu, on juba mingisugune sertifikaat tema taseme kohta, selle kohta, et ta väärrib seda toetust. Ma saan aru, et ei ole probleemi, kui on esitatud tellimus, kuna siis juba, ütleme, kirjastus või tellija on selle kvaliteedi garantiiks. Aga kuidas toimub see sellisel juhul, kui näiteks loovisik on küll loomeliidu liige, aga näiteks kümme aastat on ta kaardilt maas olnud, kellelgi pole aimu, milline on tema töö kvaliteet, kas ta üldse on n-ö adekvaatne kunstilooja? Kas toimub mingi järelepärimine enne selle toetuse andmist loomeliidult või, ütleme, kunstigaleriilt, kuhu ta plaanib näitust, saamaks kinnitust, et see tõesti läheb inimesele, kes loob potentsiaalse kunstiteose, aga mitte seda, sa saad isegi aru, et ta on võib-olla maha käinud ja sealt ei tule midagi ning riigi raha läheb tegelikult mitte enam professionaalsel tasemel oleva kunsti loomiseks?

13:00 S. Kivi

Aitäh! Kunstilooming on väga keeruline protsess ja kellelgi kõrvalt öelda, kas või kolleegi kohta, kes võib-olla on olnud mitmeid-mitmeid aastaid loominguks kriisis, et ta on maha käinud ja võib-olla kunagi enam ei loo, on üpris ohtlik. Näeme ju praegugi äärmiselt kõrges eas väga viljakaid loojaid, kes erinevatel põhjustel vahepealse perioodi on, ütleme, vaikinud. Seepärast on vastus sellele küsimusele ei, niisugust järelevalvekomisjoni ei ole. Kui isik võetakse vastu loomeliitu ja loomeliitudes on selle kohta sätestatud erinev kontroll, siis eri liidud käituvad ka isemoodi. Minu mäletamist mööda näiteks kas või konkreetselt kunstnike liitu ei ole kunagi vastu võetud kedagi, kes ei oleks väga mitmel, ka rahvusvahelisel näitusel oma töid avalikult esitanud. Seesama põhimõtte kehtib ka kõigis teistes loomeliitudes.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Eiki Nestor, teine küsimus.

13:00 E. Nestor

Aitäh! Ma jätkan tekstiilikunstiga. Kas nende kahe tekstiilikunstniku loominguks, kellest üks töötab vabakutselisena ja teine töölepingu alusel, selles, kuidas nad loovad, on ka mingi vahe olemas?

13:00 S. Kivi

Täna küsimuse eest! Minu hinnangul vabalt valitud kahel tekstiilikunstnikul, keda ma tänu sinu küsimusele oma silme ette manan, küll vahet ei ole. Vahe on ikka loomingu järgi.

13:01 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Evelyn Sepp, teine küsimus, palun!

13:01 E. Sepp

Aitäh! Hea kolleeg! Ma hindan sinu enesekindlust, mida sa näitasid, kui vastasid minu eelmisele küsimusele, ja soovi defineerida kauneid kunste, aga ma ikka veel kord küsin igaks juhaks üle. Kas sa oled kindel, et komisjon otsustas teise lugemise järel eelnõu seadusena vastu võtta, mitte saata ta kolmandale lugemisele? Kodukorraseaduse § 108 ütleb: "Kui Riigikogu eelnõu teist lugemist ei katkesta, loetakse teine lugemine lõppenuks ning eelnõu suunatakse kolmandale lugemisele."

13:01 S. Kivi

Aitäh selle küsimuse eest! Ma palun vabandust, kui ma oma ettekandes piisavalt ei rõhutanud lauset, et komisjon teeb ettepaneku eelnõu toetada ja võtta ta kolmandal lugemisel Riigikogus seadusena vastu! Aitäh sulle!

13:01 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Tõnis Lukas, palun!

13:01 T. Lukas

Austatud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Sellest saan ma aru, kui selle seaduse ala piiratakse loominguiliste liitudega, loomeliitudega, mille loetelu on võimalik teha, kõik me enam-vähem teame, mis sinna kuuluvad. Seda on raske vaidlustada. Kui meil hakkab siin minema suur osa aurust selle peale, et me katsume kirjeldada, millised on need inimesed, kes tegelevad, või mis valdkondades veel inimesed loomingu tegelevad, ja oleme osanud välja mõelda, et ajakirjanikud on need, kes ka on loomeinimesed, kas siis sellisel juhul, kui me Pandora laeka avame, ei peaks laiendama seda ringi näiteks teadlaste liiduga, näiteks leiutajate ja ratsionaliseerijate ühingu jm niisuguste ühingutega?

13:01 S. Kivi

Aitäh selle küsimuse eest! Minu mäletamist mööda komisjoni istungitel seda mõtet, ka mitte küsija suust, ei kõlanud ning seaduse eesmärk ja põhimõtted olid üpris selged. Niisiis on vastus ei.

13:01 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Katrin Saks, palun!

13:01 K. Saks

Aitäh! Ma jõudsin oma küsimuse juba ära unustada. Aga ma palun esinejal täpsustada hääletust komisjonis! Nimelt väitsid sa siin praegu, et mitte keegi komisjonis ei toetanud Keskerakonna ettepanekut lisada seadusesse sõna "ajakirjanduse". Sellest võib jääda üsna vale mulje. Tegelikult oli kaks ettepanekut lisada see seadusesse. Võib-olla sa kirjeldad seda protsessi uuesti.

13:01 S. Kivi

Aitäh küsimuse eest! Ma oma ettekandes päris konkreetselt ka nimetasin, et muudatusettepaneku lisada § 2 lõikesse 1 sõna "ajakirjandus" esitasid Keskerakonna fraktsiooni liikmed ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon. Õigupoolest on vahe ainult selles, kuhu see sõna on selles lauses paigutatud. Toimus kaks hääletust, nii nagu komisjoni kokukord ja töökord ette näevad. Esimesena pandi hääletusele Heimar Lengi, Mailis Repsi, Toivo Tootseni, Nelli Privalova, Marika Tuusi, Vladimir Velmani ja Eldar Efendijevi esitatud ettepanek. Hääletustulemus: poolt 0, vastu 5, erapooletuid 2. Teisena tuli hääletusele Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni sõnastus ja hääletustulemus näitab, et poolt oli 2 komisjoni liiget, vastu 4 ja erapooletuid oli 1.

13:01 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:01 K. Pärnits

Aitäh! Austatud ettekandja! Eelnõu järgi on kultuuriministril võrdlemisi suured õigused nende liitude tunnustamisel, tunnustamisest keeldumisel, likvideerimisel ja ka järelevalvel. Kui loovisikud või loovliidud ei ole kultuuriministri keeldumise või tunnustamise otsusega rahul, mis siis edasi saab?

13:01 S. Kivi

Suur aitäh küsimuse eest! Sellist käiku puudutab eelnõu § 9 "Loomeliidu tunnustamine ja tunnustamisest keeldumine". Need võimalikud probleemid on seaduseelnõus ette nähtud ja ka korralikult kirjeldatud.

13:01 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Kadi Pärnits, teine küsimus.

13:01 K. Pärnits

Austatud ettekandja! Sedasama eelnõu me koos loeme ja loen ka mina § 9. Seal ei ole sellest situatsioonist, mille kohta ma küsimuse esitasin, mitte ridagi. Mis saab siis, kui loovisikute liidud või loovisikud ei ole rahul otsustega, mis tehakse §-de 9 ja 10 põhjal? Tegelikult on see ühinemisvabaduse üks väga tähtis komponent. Mis saab edasi, kui otsustega ei olda rahul?

13:01 S. Kivi

Suur aitäh! Kui loomeliit saab tunnustatud loomeliiduks, siis saavad selle loomeliidu liikmed kasutada seaduses ette nähtud eeliseid, soodustusi. See ei tähenda, et kui loomeliit ei ole saanud n-ö tunnustatud loomeliiduks, et ta siis ei ole üldse loomeliit. Ka praegu tegutsevad loomeliidud mittetulundusühingute seaduse alusel. Kindlasti on võimalus, et kultuuriministri otsus, eriti juhul, kui see ei ole positiivne, vaidlustatakse, aga seda tehakse Eesti Vabariigi seadustes ette nähtud korras.

13:01 Aseesimees R. Lang

Tänan! Kolleeg Toomas Alatalu, palun!

13:01 T. Alatalu

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Loovisikud on teatavasti väga keerulised natuurid. Eestis on piisavalt näiteid selle kohta, kui inimene on keeldunud astumast kunstnike liitu. Samal ajal üritate te nagu tagada, et üks loomeliit võib hõlmata ainult ühte loomeala. Aga mulle tuleb ette, et näiteks Ameerikas on ühe ja sama ala peal mitu loomeliitu. Kuidas te niisugust probleemi Eestis lahendaksite selle seaduse alusel?

13:01 S. Kivi

Aitäh! Kui küsimuses oli lisaküsimus, mida teevad isikud, kes erinevatel põhjustel (ja neid on alati olnud) ei kuulu loomeliitu, siis neil on samuti võimalus taotleda selle seadusega ette nähtud eeliseid. See võimalus on seaduses antud. Aga selleks, et mitte plahvatuslikult paisutada võimalikku riigi toetust tekkivatele loomeliitudele, on seadus reguleeritud nii, et ühel loomealal saab selle seaduse mõistes tegutseda üks loomeliit. Aga uskuge, loominguline valdkond on nii lai, et siin on esialgu küll näiliselt suhteliselt sarnaste valdkondadega tegelejatel kindlasti võimalusi oma eripära leida.

13:01 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Rohkem küsimise soove ei ole. Kas austatud kolleegid soovivad alustada läbirääkimisi? Kolleeg Heimar Lenk.

13:01 H. Lenk

Ma palun kaheksa minutit, kuigi ma räägin vist viis, aga igaks juhuks!

13:01 Aseesimees R. Lang

Palun, kaheksa minutit!

13:01 H. Lenk

Lugupeetud kolleegid! Ma ei kavatsenud täna sõna võtta, aga asi läks ikka nii hulluks, et tuleb siia ette tulla ja mõni mõte välja öelda. Mulle tundub, et see lugu hakkab natuke absurdile lähenema. Ma ütlesin niimoodi, et kui minu austatud kolleeg ja raadiohääli Rein Lang on minu jaoks olnud juba aastaid väga tõsine loomeinimene, siis selle seaduse järgi tuleb välja, et ta ei saagi olla loomeinimene ja tema tegevus ei olegi loominguline, kuna Eesti Ajakirjanike Liit, kuhu Rein Lang kuulub, ei lähe selle seaduse alla. Kas ei ole kuidagi naljakas? Tuleb välja, et ei Kati Murutar ole loovisik, ei Mihkel Mutt jne. Neid nimesid võib palju tuua. Vaadake, millest tekib siin pisut absurdne seis. Minu eelkõneleja, veetleva Signe Kivi sõnul on ajakirjanike liit küll loomeliit, kuid selle seaduse § 2 lõike 1 tähenduses ei ole meediaalal, ajakirjanduses või žurnalistikas tegutsemine siiski loomealal tegutsemine. Loomeliit on, aga tegevus ei kuulu loomealade nimekirja. Ma arvan, et selle seaduse üle, kui me täna ta siin rohelise nupuga pärgame ja homme vastu võtame, tekib ühiskonnas siiski päris suur diskussioon. Minu arvates on seda seadust väga raske selgitada. Kuigi praegu pole ajakirjanduse populaarsus, nii nagu parteide populaarsuski, võib-olla kõige kõrgemal tasemel, oli mõni aasta tagasi ja eriti murrangulistel laulva revolutsiooni aastatel, uue Eesti sündimise ajal ajakirjandusel väga suur tähtsus. Kui me läheme ajalukku tagasi, siis võime öelda, et austatud härrad Kreutzwald ja Faehlmann ei olnud ka loomeinimesed, sest nemadki ju kirjutasid ajaleheartikleid. Valdo Pant ei olnud ka loomeinimene, kui ta Sirbis mõne artikli kirjutas, kui ta aga sama teksti luges ette televiisoriekraanil, siis ta oli. Huvitav on see, et Keskerakonna ja sotsiaaldemokraatide ettepanek ajakirjanikud siia seadusesse lisada ei ole

vastuvõetav, aga Res Publica liikme härra Leinatamme ettepanek lisada siia audiovisuaalne kunst on selle seaduse järgi sobiv. Nii et kirjutame teksti valmis, läheme raadiosse ja siis me saame loomeinimeseks, aga kui kirjutame pika essee või Sirbis mõne väga huvitava järjejutu või Eesti Ekspressis, nagu juba öeldud, mingi põhjaneva artikli, mis võib saada isegi mõnel rahvusvahelisel ajakirjanike konkursil auhinnalise koha, siis see ei ole loometegevus. Küsimusi on minu meelest natuke liiga palju. Ma arvan, et me võiksime ikkagi kuidagimoodi loomeliselt siin saalis mõelda, ja ma arvan, et ajakirjanikutegevus kuulub igal juhul loomingulisse valdkonda. Aitäh teile!

13:01 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Mark Soosaar, palun!

13:01 M. Soosaar

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Ma saan aru, et osa meist 101-st tahab endale selle seadusega kindlustada tagamaad, et kui ühel ilusal päeval enam siit leiba ei saa, siis vabakutselisena, registreerinud ennast ühte liitu, oleks sotsiaalne garantii olemas. Me kõik ju kirjutame artikleid, kuid kas me oleme ajakirjanikud? Küsime seda endalt. Ajakirjanikud on ka need, kes kirjutavad (ei taha seda sõna välja öelda) pornograafiat nii otseses kui ka ülekantud mõttes. Aga ajakirjanikud on tõepoolest Valdo Pant, elavate hulgas Lembit Lauri, Eesti ajakirjanduse suurkuju. Aga kas ainult ajakirjanduse? Heimar Lenk nimetas siin suurepärase kirjanike nimesid, kes töötavad ajakirjanduses, kuid kes saavad kuuluda kirjanike liitu. Valdo Pant, kui ma ei eksi, kuulus kinoliitu. Ja mitte Tarmo Leinatamm ei teinud, vaid mina tegin ettepaneku sõna "kinematograafia" asendada sõnadega "audiovisuaalse kunsti", sest tegelikult ka Lembit Lauri, helide kunstnik, kuulub ju audiovisuaalse kunsti valdkonda ja kes keelab teda astumast loodavasse liitu, mis organiseerib helisid kunstiliseks tervikuks. Mõtlen, et on aeg lasta sellel rongil järgmisse jaama sõita, jõuda kolmanda lugemise jaama, ja meil ühena esimestest Euroopa riikidest seda tüüpi seadus vastu võtta, siis vaadata, kuidas seadus tööle hakkab, sest see on noor seadus, küll kaua tehtud kaunikene. Koos mõtleme edasi ja las ta siis läheb järgmisesse jaama. Uskuge, ajakirjanikel on võimalus oma loometöö alusel nendesse liitudesse organiseeruda. Ei ole häbenenud meie tuntud heliloojad Veljo Tormis ega Jaan Rääts kuuluda Eesti Kinoliitu, mis on ju tegelikult audiovisuaalse kunsti liit. Neid ristumisi on piisavalt olnud. Kui Jaak Allik tegi komisjonis ettepaneku kuidagimoodi ajakirjanduse paremat, positiivset ja missioonitundega loovat osa destilleerida, siis tegelikult selle seaduse § 2 järgi, kus on loovisik defineeritud, on see võimalus olemas. Aitäh!

13:01 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Toomas Alatalu, palun!

13:01 T. Alatalu

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Ma palun vabandust, aga viimasel hetkel avastasin eelnõu tekstis ühe koha, mis on mulle väga vastukarva, ja ma kutsun kõiki üles selle üle mõtlema! Paragrahvi 15 lõikes 1 on juttu loomeliidust väljaastumisest või väljaarvamisest. Vaadake, kui me natuke mõtleme, mida ikkagi tähendab loomeliidust väljaarvamine, siis minu meelest saab see olla ainult puhtalt poliitiline otsus. Me teame, et niisuguseid otsuseid on ju tehtud. Kõige viimane näide, mis mulle meelde tuleb, on see, kui seesama ajakirjanike liit, keda siin mitu korda on meelde tuletatud, arvas oma ridadest välja Allan Alaküla, mis oli ka puhtpoliitiline otsus. Minu arvates tuleks mõelda selle üle, millist seadust me teeme, kas me teeme seadust loovinimestele või teeme seadust, millega me saame, nagu öeldakse, poliitiliselt arveid klaarida. Minu arvates see lisand siin juures - väljaarvamine - lubab puhtalt poliitilist klaarimist. Ma kutsun üles kolmandaks lugemiseks seda asja siit välja võtma. Aitäh!

13:01 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Katrin Saks, palun! 5 + 3 minutit.

13:01 K. Saks

Austatud juhataja! Austatud seadusloojad! Sotsiaaldemokraadid arvavad, et hea, et see seadus tuleb. Halb on see, et selle seaduse loomise protsessi on pärsitud ning mitte kõik head ideed ja mõtted ei ole selles eelnõus realiseeritud. Niisiis pole meie looming täiuslik. Näiteks, tulumaksusoodustuse tegemine

kirjandus- või kunstipõllul kündjale ehk analoogiliselt põllumeestega anda loomingulistele inimestele tulumaksusoodustust kuni 45 000 krooni ulatuses aastas. Põhjus, miks ministeerium seda ei toeta, on see, et ei soovita erisusi, ei soovita pretsedenti, kuigi pretsedent põllumeeste näol on juba tegelikult olemas. Sellest on kahju, sest seni kuni me ka praktiliselt, mitte ainult sõnades, ei tunnusta kultuuri ja kultuuriloojate erilist rolli, on meil oht kultuurrahvana olematusse kaduda. Teisest probleemist on siin juba palju räägitud. See on seotud sellega, et seadus määrab ära need kultuurivaldkonnad, kus tegijad on loovisikud. See ei ole seadus kaunitest kunstidest, see seadus sätestab, kes on loovisik ja milline liit on loomeliit. See nimekiri on lõplik ja sellesse nimekirja ei kuulu ajakirjanikud. Olen kaugel sellest, et arvata, et kõik ajakirjanikud on suured loojad, aga seda ei ole ka mitte kõik raamatukirjutajad või majade projekteerijad ja pole ka kaunis kogu kunst, mis tehakse. Sisuliselt välistab see seadus selle, et ajakirjandust üldse loominguna käsitleda, ja sellega ei saa ma nõus olla. Muuseas, ma ei kaitse siin tsunfti au. Olen küll 18 aastat ajakirjanikuna leiba teeninud, kuid ma ei ole kunagi kuulunud ajakirjanike liitu. Aga ma ei ole nõus sellega, et ajakirjanduslikku tegevust ei ole mitte mingil juhul käsitletud loominguna. Tegelikult on sellel seadusel ka väga praktiline pool peale selle, et me ütleme, kes on looja või mis on looming või mis on loominguline liit. Asi pole ju selles, et kinnimaksud ajakirjanikud hakkaksid, kui me nad siia seadusesse lisaksime, mingeid soodustusi või toetusi saama. Küsimus on eelkõige võimaluses toetada vaba ja sõltumatut kõrgprofessionaalset ajakirjandust, selle kujunemist Eestis, näiteks loominguliste stipendiumidega. Mul on tõesti kahju, et Riigikogu loomepotentsiaal on nii niru, et me ei kipu sellest aru saama. Aga võib-olla annab veel midagi teha? Aitäh!

13:01 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:01 E. Nestor

Austatud juhataja! Austatud Riigikogu! Austatud komisjonipoolne ettekandja! Ma nagu meelega kiusasin austatud ettekandjat temale tuttavalt, isegi tema lemmikteemal - tekstiilikunsti teemal. Tegelikult on küllalt oluline vahe sellel tekstiilikunstnikul, kes töötab töölepingu alusel, ja sellel, kes on vabakutseline. Vahe on ka sotsiaalse kaitstuse mõttes, sest töölepingu alusel töötavale tekstiilikunstnikule laienevad kõik kaitsemeetmed, mis riigis sotsiaalkindlustusega loodud on: ravikindlustus, töötuskindlustus, mis iganes. Vabakutselisele aga mitte. Tegelikult on vahe minu meelest mingil määral ka nende loomingus. See kunstnik, kes tegutseb vabakutselisena, on kindlasti ka oma loomingus vabam. See, kes teeb seda tööd palga eest, on kindlasti oma loomingus piiratum ehk, teisisõnu, ta peab täitma oma loomingu kaudu ka neid tingimusi, mis on töölepingu seaduses ja mis on kirjas töölepingus. Siit see mõte, mida kolleeg Katrin Saks nimetas: ajakirjanike sissetoomine siia seadusesse. Ütlen kohe ära, et mina oma ettevalmistuselt ei ole selline inimene, kes alustaks filosoofilist debatti teemal "Loomingust üldse", küll aga leian, et see töö on looming. Ma arvan, et Eestis võiks kujuneda üks kindel rühm vabakutselisi ajakirjanikke, kes saaksid nii stipendiumi, õppimise õiguse kui ka need tagatised, mis on seaduse §-s 16, kui vabakutselised ajakirjanikud ja järelikult on õige neid, minu meelest täiesti kindlasti, pidada loovisikuteks. Kõigi teiste mainitud loovteemadega võrreldes on ajakirjandus minu meelest see, mis kõige rohkem mõjutab meie ümbrust ja seal on loomevabadus võib-olla tähtsamgi kui näiteks tekstiilikunstis, kirjanduses või kuskil mujal. Aga üldiselt on sellise eelnõu toomine Riigikogu ette hea samm ja samm edasi. Mul on väga kahju, et kultuurikomisjon ei saanud aru ühest meie muudatusettepanekust. Nimelt, mittetulundusühingute nimekirja kandmine on iseenesest (nende puhul, kes naudivad seda õigust, et nende toetamine sponsorluse kaudu oleks teatud maksusoodustusega kaetud) lihtne toiming, mis tähendab seda, et riik tunnustab teatud mittetulundusühingut. Miks mitte selle seadusega anda sama õigus ka selle seaduse alusel loodud ühingutele, sest niikuinii riik juba tunnustab neid? See oleks olnud igati loogiline ning oleks teinud nende elu lihtsamaks ja kergemaks. Nüüd peavad nad tunnustamist taotlema nii Kultuuriministeeriumilt kui ka Rahandusministeeriumilt ja ma ei saa aru, miks seda tegema peab. Riik käitub siin ebaviisakalt. Aga kutsun lõpetuseks kõiki üles toetama Jaak Alliku muudatusettepanekut. See on väga hea.

13:02 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Peeter Tulviste, palun! Sõnavõtt kohalt.

13:02 P. Tulviste

Sõnavõtt on hästi lühike. Ma tahan öelda, et ei saa siin kriteeriumiks võtta seda, kas inimene on loov või mitte. Praktiliselt igal alal on inimesi, kes oma tööd loovalt teevad. Võib-olla oleks mõistlik selle seaduse nimeks panna kaunite kunstidega tegeleva isiku seadus, see määratleks, et me saavutaksime täpsemalt oma eesmärgi, kui me seda saavutame praeguse peakirjaga. Aitäh!

13:02 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Rohkem kõne- ega sõnavõtusoove ei ole. Läbirääkimised on lõpetatud. Lugupeetud kolleegid! Meil tuleb läbi vaadata eelnõu muudatusettepanekud. Muudatusettepanekuid on 11. Esimene muudatusettepanek on kolleegidelt Heimar Lengilt, Mailis Repsilt, Toivo Tootsenilt, Nelli Privalovalt, Marika Tuusilt, Vladimir Velmanilt ja Eldar Efendijevilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Teine muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, jäetud arvestamata. Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:02 E. Nestor

Täna, juhataja! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:02 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Rein Aidma, palun!

13:02 R. Aidma

Aitäh, lugupeetud juhataja! Reformierakonna fraktsiooni nimel palun kolm minutit vaheaega!

13:02 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Palun ettepanek esitada ka kirjalikult! Istung jätkub kell 17. V a h e a e g

13:02 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 17. Kas võime alustada? Panen hääletusele Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni muudatusettepaneku nr 2 loovisikute ja loomeliitude seaduse eelnõu kohta. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt on 26 Riigikogu liiget, vastu on 54. Ettepanek ei leidnud toetust. Kolmas muudatusettepanek on kultuurikomisjonilt, seda on arvestatud täielikult. Neljas muudatusettepanek on samuti kultuurikomisjonilt, arvestatud täielikult. Viies muudatusettepanek on samuti kultuurikomisjonilt, arvestatud täielikult, nii ka kuues muudatusettepanek. Seitsmes muudatusettepanek on Signe Kivilt, arvestatud täielikult. Kaheksas muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Vastavalt Riigikogu kodukorra seadusele ei kuulu see ka hääletamisele. Üheksas muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, arvestatud sisuliselt. Kümnes muudatusettepanek on kultuurikomisjonilt, arvestatud täielikult. 11. muudatusettepanek on Jaak Allikult, jäetud arvestamata. Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:02 E. Nestor

Aitäh, austatud juhataja! Teeme ettepaneku seda muudatusettepanekut hääletada.

13:02 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud Riigikogu! Panen hääletusele kolleeg Jaak Alliku tehtud muudatusettepaneku nr 11 loovisikute ja loomeliitude seaduse eelnõu 412 kohta. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Kolleeg Jaak Alliku ettepaneku poolt on 31 Riigikogu liiget, vastu on 46, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Me oleme läbi vaadanud kõik muudatusettepanekud, kuid Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt on laekunud ettepanek eelnõu 412 teine lugemine katkestada. Ka see tuleb meil läbi hääletada. Kas võime asuda hääletama? Keegi ei protesti, asume hääletama. Panen hääletusele Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ettepaneku eelnõu 412 teine lugemine katkestada. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Sotsiaaldemokraatliku

Erakonna fraktsiooni ettepaneku poolt on 28 Riigikogu liiget, vastu on 55, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Head kolleegid! Eelnõu 412 teine lugemine on lõpetatud ning eelnõu on suunatud kolmandale lugemisele.

12. 13:00 Masina ohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (435 SE) teine lugemine

13:00 Aseesimees R. Lang

Head kolleegid! Võtame käsitlesele Vabariigi Valitsuse algatatud masina ohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu. Algab teine lugemine. Juhtivkomisjoni ettekandeks palun kõnetooli majanduskomisjoni liikme Peep Aru!

13:00 P. Aru

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Tegemist on äärmiselt tähtsa eelnõu teise lugemisega. Selle eelnõu kvaliteet on osutunud nii heaks, et üheltki Riigikogu liikmelt ei ole laekunud ühtegi muudatusettepanekut. Järelikult saab olla ainult üks järelalus ja selle majanduskomisjon oma 26. oktoobri istungil ka tegi: saata eelnõu 435 täna Riigikogu suurde saali teisele lugemisele ja teine lugemine lõpetada. Selle poolt olid kõik majanduskomisjoni liikmed. Aitäh!

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kas kolleegidel on küsimusi? Ekraan on tühi, küsimusi ei ole. Kas kolleegid soovivad avada läbirääkimisi? Kõnesoove ega sõnavõtusoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Eelnõu kohta ei ole laekunud ainsatki muudatusettepanekut. Eelnõu 435 teine lugemine on lõpetatud ja eelnõu on suunatud kolmandale lugemisele.

13. 13:00 Alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (450 SE) teine lugemine

13:00 Aseesimees R. Lang

Alustame Vabariigi Valitsuse algatatud alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu teist lugemist. Palun ettekandeks kõnetooli rahanduskomisjoni liikme kolleeg Jaanus Männiku!

13:00 J. Männik

Härra juhataja! Auväärt kolleegid! Vaadelgem siis alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu. See on esitatud teisele lugemisele ja mäletatavasti harmoneerib eelnõu olemasoleva seaduse Euroopa Liidu energia maksustamise direktiiviga. Samuti harmoneeritakse sigarettide ja suitsetamistubaka aktsiisimäärade tulenevalt Eestile Euroopa Liidu liitumislepinguga võetud kohustustest ning tõstetakse alkoholiaktsiisi määrasid. Eelnõu on esimese lugemisega võrreldes muutunud ja lühidalt mõnest muudatusest. Kõige olulisem ja kõige enam vaidlusi tekitanud muudatus puudutab alkoholiaktsiisi tõusu. Kui Vabariigi Valitsuse esitatud eelnõus oli tõstetud üksnes kange õlle, piirituseveinide ja kange alkoholi aktsiisi 15% kohe alates järgmise aasta algusest, siis rahanduskomisjoni ettepanekuga, mis on nr 5, tõstetakse kõikide alkoholiliikide, välja arvatud kääritatud joogi ja veini, mille etanoolisisaldus on üle kuue mahuprotsendi, aktsiisimäärasid alates 2005. aasta 1. jaanuarist 5% ning kahel järgneval aastal samuti 5%. Kokku võttes on 15%-line aktsiisitõus hajutatud niisiis kolme aasta peale. Ülejäänud alkoholiaktsiisi määrade tõstmist puudutavad ettepanekud jäeti arvestamata või said osaliselt arvestatud. Muudatusettepanekuga nr 3 täpsustati biokütuse aktsiisivabastuse kehtimise tingimusi. Nimelt käsitletakse biokütuse aktsiisist vabastamist riigiabina ning selleks tuleb Eestil anda Euroopa Komisjonile taotlus. Aktsiisivabastus kehtib üksnes juhul, kui komisjon on teinud positiivse otsuse. Samuti täpsustati komisjoni ettepanekuga (muudatusettepanek nr 19) biokütuse loa taotlemise tingimusi. Muudatusettepanekuga nr 4 täpsustatakse aktsiisikauba mõõtmise seadust. Kui tahkekütust mõõdetakse kaalumise teel, siis

puudub vajadus nõuda tootjalt tõendit, mis kinnitab mõõtmise teostamise erialast kompetentsust, ja sama nähakse ette põlevkivikütteõli kohta. Kui seda mõõdetakse kaalumise teel, siis ei nõuta aktsiisilaopidajalt või registreeritud kauplejalt mõõtmise teostamise kompetentsust tõendavat tunnistust. Komisjon tegi ka ettepaneku (muudatusettepanek nr 20), millega lükatakse edasi aktsiisi kehtestamine tahkekütusele ja põlevkivikütteõlile. Ettepaneku kohaselt jõustuvad nende energiatoodete aktsiisimäärad, samuti maksukogumist abistavad normid alates 2005. aasta 1. maist. Praegu tahkekütust ja põlevkivikütteõli aktsiisiga ei maksustata ning muudatusettepaneku arvestamise põhjuseks oli välistada aktsiisi kehtestamist keset kütteperioodi. Valitsuse taotlusel sai arvestatud muudatusettepanekut, millega täpsustatakse maksukorralduse seaduses olevat maksusaladuse mõistet. See olekski enam-vähem kõik, mida ma tahtsin teile öelda. Komisjon teeb ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada, selle poolt oli 7, vastu 3 rahanduskomisjoni liiget, erapooletuks ei jäänud keegi. Aitäh!

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu, lugupeetud ettekandja! Head kolleegid, kas teil on ettekandjale küsimusi? Kolleeg Ivari Padar, palun!

13:00 I. Padar

Aitäh! Lugupeetud härra ettekandja! Selline küsimus: mis on selle põhjus, et põllumajanduskütuse puhul nüüd juba nelja või viie aasta jooksul väljakujunenud süsteem, kus ei toimu hüvitamist eelarves, aga antakse võimalus kasutada eriotstarbelist kütust, aetakse nüüd uuesti keeruliseks ja sassi? Kas meil bürokraatiat ja administreerimist veel vähe on, et neid toetusi uuesti tagasi arvestada?

13:00 J. Männik

Aitäh! Härra Padar! See süsteem, mis praegu kehtib, läks mäletatavasti käima väga vaevaliselt, et mitte öelda, et esimesed aastad, kui te selle kehtestasite, ta õieti ei läinudki käima. Aga praegu on ta tõesti enam-vähem käima läinud. Küsimus on selles, et värvitud kütuse aktsiis on praegu kaheksa korda madalam kui tavalise kütuse aktsiis ja selle seaduse järgi jääb ta seitse korda madalamaks. Nii et ega siin põhimõttelist, olulist tõusu ei ole ette nähtud, küll aga see pisike tõus siiski kompenseeritakse, sest seda on mõistlik teha, ja kompenseerimise süsteem on olemas sellest ajast, kui ta kehtis, see on kiiresti taastatav ja seda ka tehakse.

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:00 E. Nestor

Aitäh! Kas see süsteem, mis on nüüd tulemas, käib hektarite või traktorite kohta?

13:00 J. Männik

See süsteem käib nii hektarite kui loomühikute kohta kultuuride lõikes ja põhimõtteliselt võetakse kasutusele needsamad alused, mis olid. Neid muidugi täpsustatakse nüüd PRIA süsteemi kaudu ja arvestus kõigi nende hektarite, loomühikute ja muu vajaliku kohta on praegu peaaegu filigraanne, euroopalik, nagu öeldakse.

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Jarno Laur, palun!

13:00 J. Laur

Aitäh! Äkki auväärt ettekandja selgitaks seda ratsionaalset mõtet. Kui see põllumehe jaoks erimärgistatud kütuse aktsiisimääratõusu ei too kaasa, kuna need kulud talle kompenseeritakse teistviisi, siis milleks selline ümbermängimine vajalik on, mis on selle ratsionaalne põhjendus?

13:00 J. Männik

Rahandusminister on toonud siin põhjenduseks vajaduse üldiselt nende kütuste aktsiisi mõningal määral - nagu te isegi näete, suhteliselt väikesel määral - tõsta ja siis sellele kõige tundlikumale valdkonnale uuesti kompenseerida.

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Eiki Nestor, teine küsimus, palun!

13:00 E. Nestor

Teine küsimus on mul seaduse teise peatüki kohta. Nimelt oli meil komisjonis elav debatt maksukorralduse seaduse muutmise üle ja komisjoni liikmed, kaasa arvatud mina, ei olnud nõus, et me selle seadusega muudame ka maksukorralduse seaduse neid sätteid, kus riigil on tekkinud maksusaladuse hoidmisega raskusi. Komisjonis oli meil rahandusminister ja me teame, et maksuamet vaidleb Andmekaitse Inspeksiooniga. Kas sinul kui ettekandjal on ette näidata dokument, mida sa ise ka komisjonis nõudsid, kahe ministri allkirjaga, et kaks ministrit on kokku leppinud, et just nii see peabki käima, Siseministeriumis minu poolest siis kas või nõunik Faktulini tasandil?

13:00 J. Männik

Aitäh! Härra Nestor! Nii nagu sa ütled, nii ka oli, et rahandusministri eestvedamisel on toodud siia seadusse eraldi peatükina maksukorralduse seaduse muutmise või soov seda muuta ja see muudatusettepanek käsitleb just seda valdkonda, millest sa rääkisid. See muudatusettepanek võeti komisjonis arvesse hääletega 6 poolt, 3 vastu ja erapooletuid ei olnud. Tõsi ta on, et komisjonis oli soov saada asjasse puutuvatelt ministeeriumidelt seisukoht selle muudatusettepaneku kohta ja mulle teadaolevalt ei protesti need ministeeriumid praegu sellise versiooni vastu, aga eks saal on siin otsustajaks.

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun esimene küsimus!

13:00 H.-V. Seeder

Aitäh! Minu küsimus on ajendatud Eiki Nestori küsimusest, millele te tegelikult ei vastanud. Te ütlesite, et teile teadaolevalt kaks ministrit ei protesti, aga rahanduskomisjoni istungil rahandusminister kinnitas, et on olemas selline kahe ministeeriumi vaheline kokkulepe. Öelge, kas on selline kokkulepe olemas ja kas te olete seda ka näinud või ei ole. See on meil hääletamisel väga oluline.

13:00 J. Männik

Aitäh! Seda kirjalikku kokkulepet ma ei ole näinud, aga suuliselt on öeldud.

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Rohkem küsimusi teile ei ole. Palun, kas soovitakse avada läbirääkimisi? Läbirääkimissoove on märgata. Esimesena kolleeg Ivari Padar, palun! Kas viiest minutist piisab?

13:00 I. Padar

Piisab. Lugupeetud kolleegid, sõbrad ja vaenlased! Et polegi nagu vahet, kas ma olen täna siin koalitsioonis või opositsioonis. Küsimus on lihtsalt, kas me oleme arukad või ei ole arukad. Euroopa Liidus on põllumajanduskütuse aktsiisi kompenseerimiseks õige erinevaid variante. On neid variante, mis on nagu meil, et värvitud kütus ja värvitud kütusel on madaldatud aktsiisimäär, seda kasutatakse põllumajanduses, ja on variante, kus lihtsalt kompenseeritakse juba makstud aktsiis riigieelarvest. 1999. aastaks oli tekkinud olukord, kus Eestis olid tegelikult mõlemad süsteemid kasutusel. Ühelt poolt lubati kasutada värvitud punast ahjukütust traktorites, teiselt poolt toimus riigi poolt kütuseaktsiisi kompenseerimine ehk ütlen siis päris ausalt, et kogu see skeem oli pigem väga tugevalt just eelnenud Riigikogu valimiste ja sellise KMÜ-liku põllumajanduspoliitika värvi. Tehti mõlemat. Ühelt poolt lubati aktsiisivaba kütust kasutada, teiselt poolt maksti see kinni ka veel. Sellist tsirkust ei saanud kaua Eesti riigis ju toimuda. Ja selge, et võeti vastu otsus, kas minnakse ühele poole, et siis värvitud kütus, või

teisele poole, et üldse kütuse eristamist ei toimu ja toimub tagasimaks. Ja valiti see pool, et värvitud kütust kasutatakse. Põllumajanduspoliitikas saavutati Laari valitsuse ajal oluline rahvuslik kokkulepe, lepiti kokku aktsiisimäärad, mis värvitud kütusele hakkavad kehtima, ja leiti, et see on üks kindel asi, mis põllumeestel on täna, homme, ülehomme. Et kui ilm niigi teeb takistusi ja on kevad, suvi, sügis ja talv, siis vähemalt kütuseaktsiisiga olgu asjad kuidagi reguleeritud. Ma ei saa aru, mis mõtet on nüüd siis uuesti tagasi minna nendesamade probleemide juurde, nagu 1999. aastal oli, kus me ühelt poolt lubame kasutada aktsiisivaba kütust ja teiselt poolt tõstame tema aktsiisi määra ja soovime kompenseerida seda riigieelarve kaudu. Tõesti, Põllumajandusministeerium on teiste otsetoetuste arvel sealt võtnud maha 26 miljonit krooni, mida ta kavatseb siis selle tarbeks rakendada. Ja kui ma kuulen nüüd härra Jaanus Männiku suust, et hakatakse selle skeemi järgi seda rakendama, nagu 1999. aastal juba rakendati, siis ma ei tea, 26 miljonist arvatavasti 6 miljonit läheb üksinda administreerimise peale. Nii et see on nagu fakt, praegu ei ole Põllumajandusministeeriumil olemas õigusakti, mille järgi kogu see kompenseerimine hakkaks toimuma. Ei ole. Ja kui see peaks tulema selle skeemi järgi, nagu ta 1999. aastal tuli, siis on see küll väga rumalasti tehtud. Nii et selline see asi on, mina ei näe siin selles eelnõus ja selles konkreetses punktis, mis puudutab põllumajanduslikus kasutuses oleva diislikütuse aktsiisi tõusu, mitte midagi muud, kui et tubliil rahandusministril Taavi Veskimäel on olnud võimalus jälle midagi Rahvaliidult välja pigistada, ja seda ta on ilusti teinud kah. Nii et igal juhul panen oma muudatusettepaneku hääletusele, vaatame, mis kätt näitab siin põllumeeste sõbrapartei Rahvaliit. Tänan!

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun! Kõne puldist. Kas viiest minutist piisab?

13:00 H.-V. Seeder

Küll.

13:00 Aseesimees R. Lang

Viis minutit.

13:00 H.-V. Seeder

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Ma tahaksin juhtida tähelepanu sellele negatiivsele praktikale, mis ei olegi praeguse valitsuskoalitsiooni puhul nii erandlik, vaid on lausa muutumas juba reegliks, kus ühe eluvaldkonna seadustega püütakse reguleerida ka selle eluvaldkonnaga üldse mitte seotud küsimusi ja need seadusmuudatused peidetakse muu hulgas siis teiste küsimuste ringi sisse. Sellist seaduseelnõu või analoogset seaduseelnõu me hakkame täna ka veel hiljem arutama. Nimelt on siis alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega muudetud ka teeseadust, kus ei räägita üldse mitte mingisugustest aktsiisimääradest, vaid reguleeritakse teehoiu rahastamist. Ma arvan, et sellist praktikat me küll ei peaks harrastama ja õigem oleks sel juhul olnud esitada teeseaduse muutmise seaduse eelnõu, kus me siis räägime ka teehoiu rahastamisest. Aga alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seadusega taolist regulatsiooni ellu viia ei ole eriti läbipaistev ega mõistlik. See on asja vormiline külg. Sisulise poole pealt tahan ma juhtida tähelepanu, et sellega vähendatakse tulevikus Eestimaa teedele minevat raha. Nimelt ei laeku erimärgistatud kütuse aktsiisist tulevikus enam mitte 75% Eestimaa teede hooldamiseks, vaid ainult 25% kokkukogutud rahast. Seda me ei peaks toetama ja see ei ole kuidagi seotud nende eesmärkidega, mis puudutavad tubaka-, alkoholi- ja kütuseaktsiisi tõstmist. Nii et selles osas palun toetada Isamaaliidu muudatusettepanekut, mis sellise pentsikuse siit seadusest välja viib! Aitäh!

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Jaanus Männik, palun!

13:00 J. Männik

Austatud kolleegid! Ma meeleldi reageerin eelkõnelejate märkustele ja annan selgitusi. Mis puutub sellesse, kas on keerukas ja mõistlik kompenseerida seda väikest 26-miljonilist täiendavat koormust põllumeestele, siis seda ei ole keerukas teha, sest kogu see andmebaas on niikuinii PRIA-s olemas,

algandmed, hektarid, loomühikud, kultuuride lõikes. Nii peen pole see andmebaas kunagi olnud, lihtsalt tuleb need arvud teise valemisse panna ja leiab kohe koha ja õige koha, kellele see kompensatsioon koos muude, märksa suuremate toetustega edastada. Teine märkus, mis oli selle kohta, justkui peaks 100% eriotstarbelise kütuse aktsiisist teedele minema, ei ole asjatundlik. Teatavasti kulutatakse see kütus väljaspool teed ehk põldudel ja n-ö kateldes, nii et põhimõtteliselt ei pea see aktsiis kõik minema teemaksuks. Need oleksid kommentaarid eelkõnelejatele ja kokku võttes see seadus siiski teenib eesmärki. Alkoholiaktsiis tõuseb mõistliku tempoga ja etteteatavalt, ei tekita salaalkoholi vohamist ja ka muud meetmed on mõistlikult lahendatud. Seadust on menetlemise käigus täiustatud, parandatud komisjoni poolt ja loodetavasti kiidab täiskogu selle heaks. Aitäh!

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:00 E. Nestor

Austatud juhataja! Lugupeetud Riigikogu! Tulin siia eelkõneleja tõttu. See, et meil on PRIA-s nagu mingid registrid olemas, ei muuda asja sisu. See, miks kunagi loobuti otsetoetuse maksimisest põllumeestele, oli ju väga lihtne. Tähendab, ükskõik, mida sa ei loe, hektareid või traktoreid, aga ühte põldu ei künta ja teine traktor ei sõida ja sul ei õnnestu seda mitte kuidagi teha mõistlikul moel nii, et ka riigi kulutused selle toetuse administreerimisel oleksid võimalikult väikesed. Ainuke loogiline ja sisuline õige tegu ongi seda teha nii, nagu siiani on tehtud. Kui nüüd põllumeeste muudest toetustest võeti 26 miljonit ära ja antakse see näiliselt selle nime all välja, siis see on lihtsalt nende petmine ja ongi kõik.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna väga! Rohkem kõne- ega ka sõnavõtusoove ei ole ja sellega on läbirääkimised lõpetatud. Lugupeetud kolleegid! Järgnevalt tuleb meil läbi vaadata suur hulk muudatusettepanekuid selle eelnõu kohta. Muudatusettepanekuid on kokku 22. Alustame nende läbivaatamist. Esimene muudatusettepanek on rahanduskomisjonilt, on arvestatud täielikult, nii ka teine muudatusettepanek. Kolmas muudatusettepanek on rahanduskomisjonilt, arvestatud täielikult. Neljas muudatusettepanek on samuti juhtivkomisjonilt ehk rahanduskomisjonilt, arvestatud täielikult, nii ka viies muudatusettepanek. Kuues muudatusettepanek on kolleegidelt Indrek Raudselt, Tarmo Leinatammelt ja Andres Korgilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Seitsmes muudatusettepanek on Eesti Keskerakonna fraktsioonilt, on arvestatud osaliselt. Kaheksas muudatusettepanek on kolleegidelt Vello Tafenault, Tiit Tammsaarelt, Tiit Maelt ja Meelis Atonenilt, on arvestatud osaliselt. Üheksas muudatusettepanek on kolleeg Eiki Nestorilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kümnes muudatusettepanek on Eesti Keskerakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on arvestanud osaliselt. 11. muudatusettepanek on kolleeg Eiki Nestorilt, juhtivkomisjon on arvestanud osaliselt. 12. muudatusettepanek on kolleegidelt Vello Tafenault, Tiit Tammsaarelt, Tiit Maelt ja Meelis Atonenilt, juhtivkomisjon on arvestanud osaliselt. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:00 H.-V. Seeder

Aitäh! Ma palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees R. Lang

Kas me võime alustada hääletamist? Panen hääletusele kolleegide Vello Tafenau, Tiit Tammsaare, Tiit Mae ja Meelis Atoneni tehtud muudatusettepaneku nr 12. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt anti 24 häält, vastu 50, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 13 on Eesti Keskerakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on arvestanud osaliselt. Muudatusettepanek nr 14 on kolleeg Eiki Nestorilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Muudatusettepanek nr 15 on kolleeg Ivari Padarilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Muudatusettepanek nr 16 on kolleeg Eiki Nestorilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Muudatusettepanek nr 17 on kolleeg Eiki Nestorilt, ka sel juhul on juhtivkomisjon jätnud ettepaneku arvestamata. Muudatusettepanek nr 18 on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Ivari Padar, palun!

13:01 I. Padar

Palun seda muudatusettepanekut hääletada ja toetada.

13:01 Aseesimees R. Lang

Suur tänu hea ettepaneku eest! Head kolleegid! Kas me võime asuda kohe hääletama? Keegi ei protesti, alustame hääletust. Panen järgnevalt hääletusele muudatusettepaneku nr 18, mille on esitanud Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ettepaneku poolt anti 28 häält, vastu 54, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 19 on rahanduskomisjonilt ja seda on komisjon arvestanud täielikult. Muudatusettepanek nr 20 on rahanduskomisjonilt, samuti arvestatud täielikult. Muudatusettepanek nr 21, rahanduskomisjon, arvestatud täielikult. Ja muudatusettepanek nr 22, Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:01 H.-V. Seeder

Aitäh! Isamaaliidu saadikurühma nimel palun seda ettepanekut hääletada.

13:01 Aseesimees R. Lang

Täna! Lugupeetud kolleegid! Kas me võime asuda kohe hääletama? Keegi ei protesti. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni muudatusettepaneku nr 22 eelnõu nr 450 kohta. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Isamaaliidu ettepaneku poolt on 27 Riigikogu liiget, vastu 56, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Head kolleegid! Sellega oleme me kõik eelnõu muudatusettepanekud läbi vaadanud. Eelnõu 450 teine lugemine on lõpetatud ja eelnõu on suunatud kolmandale lugemisele.

14. 13:00 Hasartmängumaksu seaduse muutmise seaduse eelnõu (451 SE) teine lugemine

13:00 Aseesimees R. Lang

Asume käsitlema Vabariigi Valitsuse algatatud hasartmängumaksu seaduse muutmise seaduse eelnõu. Tegemist on teise lugemisega. Palun kõnetooli ettekandeks rahanduskomisjoni liikme kolleeg Raivo Järvi!

13:00 R. Järvi

Härra juhataja! Lugupeetud rahvaesindus! Toon teistkordselt teie ette hasartmängumaksu seaduse muudatuse, mille eesmärk on kaugemas ajaperspektiivis mänguautomaatide, mängulaudade arvu vähendamine. Nii et ilmselt kaovad turult ära n-ö ebakindla turupositsiooniga ettevõtted, kuid samal ajal tõuseb ikkagi finantseerimise määr hasartmängumaksu kaudu, sest nagu me kõik teame, on see erakordselt vajalik nii lastele, pensionäridele, kultuurile kui ka kunstimuuseumile. Eelnõu näeb ette uute maksumääradena 7000 krooni ühe mänguautomaadi kohta ja 20 000 krooni ühe mängulaua kohta kalendrikuus. Komisjon arutas seda eelnõu 26. oktoobril. Eelnõu kohta esitas ühe muudatusettepaneku Eiki Nestor, mille järgi oleks hasartmängumaksu tõus jaotatud kahe järgneva aasta peale. See jäi komisjoni poolt arvestamata ja ka valitsuse esindaja ei toetanud seda ettepanekut. Järgnevalt toon teie ette komisjoni ettepaneku eelnõu teine lugemine lõpetada. See otsus langetati komisjonis konsensusel. Aitäh!

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kas kolleegidel on küsimusi? Küsimise soovi ei ole. Head kolleegid! Kas on tarvilik avada läbirääkimised? Ekraan on tühi, läbirääkimissoove ei ole, läbirääkimisi ei avata. Järgnevalt peame me teiega läbi vaatama eelnõu muudatusettepanekud. Muudatusettepanekuid on üks. See muudatusettepanek on kolleeg Eiki Nestorilt ja juhtivkomisjon on jätnud selle ettepaneku arvestamata. Hääletamissoovi ei ole. Sellega on ka eelnõu muudatusettepanekud läbi vaadatud. Eelnõu 451 teine lugemine on lõpetatud ja eelnõu on suunatud kolmandale lugemisele.

15. 13:00 Sotsiaalhoolekande seaduse, puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse, riiklike peretoetuste seaduse, riigihangete seaduse, käibemaksuseaduse ja alaealise mõjutusvahendite seaduse muutmise seaduse eelnõu (452 SE) esimene lugemine

13:00 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Asume käsitlema Vabariigi Valitsuse algatatud sotsiaalhoolekande seaduse, puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse, riiklike peretoetuste seaduse, riigihangete seaduse, käibemaksuseaduse ja alaealise mõjutusvahendite seaduse muutmise seaduse eelnõu. Alustame eelnõu esimest lugemist. Ettekandeks palun kõnetooli sotsiaalminister Marko Pomerantsi!

13:00 M. Pomerants

Austatud eesistuja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Esitan teile esimesele lugemisele eelnõu, mille sisu ja põhimõtted on teile tegelikult üsna hästi tuttavad. Mina ise või minu head abilised on käinud seda eelnõu tutvustamas kõigis fraktsioonides, et koguda tagasisidet ja tähelepanekuid. Siiski soovin veel kord tutvustada kõiki eelnõuga seonduvaid aspekte. Pealiskaudsel vaatlemisel või puhtalt meediaplaani osas võib jääda mulje, et tegemist on toimetulekutoetuste muutmise eelnõuga. Niimoodi tegelikkuses ei ole. Selle eelnõuga saab ehk veelgi enam tähelepanu puuetega inimeste rehabilitatsiooni ja laste koduhoolduse temaatika. Seetõttu on ka eelnõu eesmärk sätestada õiguslikud alused hoolekande korraldamiseks ning luua sellega paremad võimalused inimeste toimetulekuraskuste ennetamiseks, kõrvaldamiseks või kergendamiseks, suurendades samal ajal nende sotsiaalset kaasatust. Eelnõuga rakendatakse valitsuskabineti 2004. aasta 15. aprilli nõupidamisel heaks kiidetud hoolekande kontseptsiooni esimest etappi. Selle raames valmistatakse ette ka veel mahukamad muudatused hoolekandeseadusesse, eeldatava jõustumisega aastal 2007. Eelnõuga seotud peamised muudatused on läbi arutatud hoolekande kontseptsiooni teavituskava raames kohalike omavalitsuste esindajatega, puuetega inimesi, lapsi, eakaid ja teisi sihtgruppe esindavate organisatsioonide esindajatega ning hoolekandeteenuste pakkujatega. Alustan oma tutvustust sissevaatega just rehabilitatsiooniteenuseid puudutavasse eelnõu ossa. Vastavate seadusmuudatuste eesmärk on soodustada erivajadustega inimeste iseseisvat toimetulekut, sotsiaalset integratsiooni ning töötamist või tööleasumist. Selleks reguleeritakse senisest täpsemalt nõuded rehabilitatsiooniteenuse osutamisele, laiendatakse teenuse sihtgruppe alaealistele, õigusrikkujatele ja inimestele, kelle puue on juba määratud. Kuigi puuetega inimeste abistamise peamiseks meetmeks on toetuste maksmine, ei kasutata puuetega inimeste igakuiseid toetusi praktikas enamasti rehabiliteerimisega seotud kulude katmiseks. Seetõttu võib möönda, et toetused ei täida, vähemalt mitte rehabilitatsiooniplaani elluviimise osas, alati oma eesmärki. Probleemiks on see, et inimesi ei juhendata ega nõustata rehabilitatsiooniplaani elluviimisel. Neil ei pruugi olla piisavalt infot ega ka eriteadmisi, et iseseisvalt oma vajadustele sobivaid hoolekandeteenuseid leida või nõuda olemasolevate kohandamist oma vajadustest lähtuvalt. Hoolekandeteenuste kvaliteedi rahulolu-uuringu tulemusena on ilmnunud, et hoolekandekliendid eelistaksid pigem tasuta teenuseid kui toetusi, mille eest nad peaksid ise teenust ostma.

Sotsiaalhoolekande seaduse kolmandasse peatükki lisatavas §-s 11¹ defineeritakse rehabilitatsiooniteenuse eesmärgid ja sisu. Rehabilitatsiooniteenust osutatakse isiku iseseisva toimetuleku, sotsiaalse integratsiooni ja töötamise või tööleasumise soodustamiseks. Rehabilitatsiooniteenuse osutamise raames viiakse läbi inimeste tervisliku seisundi ja vajaduste hindamine ning kavandatakse tegevused püstitatud eesmärgini jõudmiseks. Planeeritavad tegevused fikseeritakse rehabilitatsiooniplaanis. Inimesele osutatakse rehabilitatsiooniplaanis toodud rehabilitatsiooniteenuse osutaja pädevuses olevaid teenuseid ning juhendatakse plaanis toodud tegevuste elluviimisel. Eesmärgi täitmise seisukohast on oluline erinevate valdkondade vastavate teenuste kättesaadavus. Näiteks ei ole tulemuslik olukord, kus psüühikahäirega inimesele osutatakse küll tervishoiuteenuseid, kuid järgnevalt või samal ajal ei õpetata teda iseseisvalt toime tulema, ei nõustata perekonnaliikmeid ega osutata tööturuteenuseid, et inimene saaks teha toetatud või ka tavalist tööd. Rehabilitatsiooniteenuse osutamine võib toimuda ka samaaegselt tervishoiuteenuste, tööturuteenuste või kohalike omavalitsuste toetatavate sotsiaalteenuste osutamisega. Samuti ei vaja kõik inimesed kõikide esitatud etappide läbimist. Eelnõu vastuvõtmisele järgneb rehabilitatsioonile suunatud kulutuste suurendamine 2005. aasta riigieelarves ligi 22 miljoni kroonini, mis on suurenemine 7,5 miljoni krooni võrra. Ilmselt aitab see praegust olukorda oluliselt parandada ja käesoleva eelnõuga

kaasnevate muudatuste tegelikku rakendumist tagada. Järgnevalt annan ülevaate eelnõu sotsiaaltoetusi käsitlevast temaatikast. Eelnõu sotsiaalabi puudutava osa eesmärk on tagada abivajajatele puuduse korral majanduslik toimetulek ning soodustada sotsiaalabist sõltuvate perekondade puudusest väljaaitamist nii, et töötamine oleks kasulikumi kui toetustest elamine. Toimetulekutoetus on vaesuse leevendamise viimane abinõu, mida makstakse juhul, kui inimene ise ei ole suuteline endale ja oma perele sissetulekut tagama. Toimetulekutoetust tuleks maksta siis, kui kõik muud võimalused on ammendatud. Mida paremini on arenenud sotsiaalkindlustusskeemid, seda väiksemaks muutub vajadus toimetulekutoetuse järele. Toimetulekutoetus peaks pere jaoks olema ajutine meede. Kahjuks on praegune praktika teistsugune. Näiteks 2004. aasta esimese poolaasta statistika näitab, et 44% kõikidest toimetulekut taotlenud peredest said seda iga kuu. Seega näitab statistika pikaajalist sõltuvust toimetulekutoetusest. Sellepärast võib öelda, et raha maksmisest ainult ei piisa, et aidata peresid välja pikaajalisest vaesusest. Perede puudusest väljaaitamiseks tuleb osutada aktiivseid sotsiaal- ja tööhõiveteenuseid. Kõige paremini teab inimese probleeme kõige lähemal seisev võimuorgan, kohalik omavalitsus. Eelnõuga antakse valla- ja linnavalitsustele paindlikumad võimalused sotsiaaltoetuste maksmiseks, näiteks suurperede lastele koolitoidu, laste suve- ja spordilaagris osalemise kompenseerimiseks, tasuta koolivahendite võimaldamiseks, suurperedele majapidamisesemete soetamiseks või pisiremondiks ning iseseisvat toimetulekut ja aktiivsust soodustavate teenuste arendamiseks. Sotsiaaltöötaja ei ole enam toimetulekutoetuse väljamaksmise arveametnik, vaid ta muutub peamiseks nõuandjaks ja suunajaks perele takistuste kõrvaldamisel vaesusest väljatulekuks. Kehtiv sotsiaalhoolekande seadus võimaldab jätta toimetulekutoetuse maksmata, kui valla- või linnavalitsuse vastav otsustaja leiab, et isiku kasutuses on piisavad vahendid toimetulekuks. Praktikas on nimetatud sätet kasutatud vähe. Sotsiaalhoolekande töötajate seas läbiviidud seminaridel ilmnes selle sätte alakasutamise põhjusena selle liigne pealiskaudsus. Puudub selgesõnaline inimese kohustus vara olemasolu tõendada ning määratlemata on, millist vara tuleb arvesse võtta. Eelnõuga kavandatud muudatused ei too kaasa uute põhimõtete ega meetmete sisseviimist olemasolevasse süsteemi, vaid need täiendavad ja täpsustavad olemasolevaid. Sätete tõhusama rakendamise eesmärk on tagada toetuse jõudmine tegelikult puuduses elavate inimesteni. Enim tagasisidet on saanud eelnõu see osa, mis käsitleb toimetulekutoetuste arvestamise aluseid. Lühidalt öeldes arvestatakse edaspidi toimetulekutoetuse arvutamisel sissetulekuteks ka igakuised peretoetused. Selle muudatuse tingib asjaolu, et toimetulekutoetus on kujunenud pidevaks elatusallikaks liialt paljudele peredele. Sageli ei paku alampalga eest töötamine prisket sissetulekut, kuid kaugemas ajaperspektiivis on see siiski kasulik. Näiteks tõuseb inimeste palk vastavalt töötatud ajale ja kogemustele. Samuti suureneb igal aastal alampalk ja kusagilt peab ju ometigi alustama. Lapsele on kõige tähtsamaks eeskujuks ema ja isa. Pelgalt toetustest elamine viib pere vaesuse ja tõrjutuse nõiaringi vaesuslõksu tekkimiseni. Pikaajalise töötuse tulemusena on Eestis tekkimas n-õ töötute dünastiad, kus lapsed pole vanemaid tööl käimas näinud. Sellised lapsed jäävad tõenäoliselt ka ise tulevikus töötuks, sest ei oska endale töötamisest eesmärki seada. Vähemalt üks vanem peaks töötama, et vältida sellist nõiaringi. Kokku võttes peaks riigi eesmärk olema mitte pakkuda vaestele pikka ja head äraelamist, vaid viise, kuidas sellest nõiaringist välja rabelda. Lastetoetuste mitteamistamine sissetulekuks oli tõesti asjakohane olukorras, kus toimetuleku piirmäär oli 500 krooni, kuid selle tõstmisel 750 kroonini peavad tulema kaasa ka teatud ümberhindamised toimetulekutoetuste arvestamisel. Alampalga tõstmise läbirääkimistel ei ole mingit mõtet, kui keegi ei ole valmis selle rahaga rehkendama. Eespool oleva osaga on seotud ja otseselt seda mõjutamas muudatused peretoetuste vallas. Eelnõu kohaselt suurenevad aastal 2005 suurte perede kvartalitoetused vastavalt nelja- ja viielapselistel peredel kahekordseks ning kuue- ja enamalapselistel peredel 2,5-kordseks. Kui suurperesid toetatakse vaid toimetulekutoetuste kaudu, ei väheneks nende suurperede vaesusrisk, kelle sissetulekud jäävad mõne krooniga toimetulekutoetuse piirist ülespoole, mistõttu toimetulekutoetuse kaudu perede toetamisel jääksid nad abita. Eestis on 100 000 last, kes elavad puuduses, neist vaid 30 000 on toimetulekutoetuste tasemelt vaesed. Sellest tulenevalt leian, et igal juhul on õigustatud pigem suurendada sotsiaalkindlustuse kaudu makstavaid hästi sihitud toetusi, nagu seda on kvartalitoetus, kui suurendada vaesustoetuste rolli laste toetamisel. Selle põhimõtte on heaks kiitnud kõik valitsusvälised organisatsioonid, kellele seaduseelnõu arvamuse saamiseks esitati. Lisaks soovin juhtida tähelepanu, et eelnõu käsitleb ka laste koduhooldamise temaatikat, mis viimasel ajal on meedia vahendusel ohtralt tähelepanu kogunud. Uue seaduse tasemel määratletakse perekonnas hooldamise teenuse osutamise sihtgruppi kuuluvad lapsed ja täpsustatakse nende õigusi ning kehtestatakse nõuded lapse perekonnas hooldamisele ja tema täisealistele perekonnaliikmetele.

Samuti sätestatakse volitusnorm sotsiaalministrile nõuete kehtestamiseks lapse hooldamisele ja selle korraldusele. Laste perekonnas hooldamise uus regulatsioon koosneb muudatustest sotsiaalhoolekande seaduses, sotsiaalministri määrustest ja Sotsiaalministeeriumi veebilehel avalikustatavast lapse näidisarengukavast. Ja viimaseks jääb, kuid see ei väljenda meie hinnangut teema olulisuse suhtes, seadusmuudatus, mis annab maavanemale täiendavaid õigusi halduslepingu sõlmimiseks. Nimelt on eelnõu esimene punkt kohe pühendatud sättele, mille kohaselt on maavanemal õigus anda proteeside, ortopeediliste ja muude abivahenditega varustamise korraldamine maakonnas halduslepinguga üle kohalikule omavalitsusele. Selle ülesande halduslepinguga üleandmise võimaldamine on õigustatud põhjusel, et kohalikel omavalitsustel on kohalikest oludest parem ülevaade. Eriti tõsiselt on see probleem esile kerkinud Tallinna linna puhul, kelle haldusterritooriumil peaks korraldama riiklikke hoolekandeteenuseid Harju Maavalitsus. Kokkuvõtteks soovin öelda, et see seaduseelnõu teeb paljudele peredele hästi head. Jah, loomulikult võib öelda, et mõni konkreetne pere ei saa juurde niipalju kui teine, kuid see sõnum ja eesmärk peaksid tulevikus tagama võite tuhandetes kroonides. Ükski pere ei hakka selle eelnõu seaduseks saamise järel saama toimetulekutoetust vähem kui seni, kõik pered saavad raha tegelikkuses juurde. Samuti on meil teadmine, et meie puuetega inimestele luuakse paremad eeldused elus iseseisvalt toime tulla ning vanemliku hoolitsuseta lapsed saavad kindlama ja turvalisema uue kodu. Tänan teid tähelepanu eest! Ma loodan siiralt eelnõu asjalikku ja kiiret menetlemist. Aitäh!

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu, härra minister! Teile on küsimusi. Kolleeg Marika Tuus, palun!

13:00 M. Tuus

Aitäh! Lugupeetud härra minister! Öelge, palun, kuivõrd õiglane tundub teile see, et näiteks viie lapsega pere sissetulek tõuseks pärast selle seaduse vastuvõtmist alla 30 krooni - kuna lastetoetused arvestatakse edaspidi toimetulekutoetuste arvestamisel peretoetuste sisse -, kui kõrvutada seda sellega, et vanemapalga ülempiir tõuseb peaaegu 18 000-ni kuus.

13:00 M. Pomerants

Aitüma küsimuse eest! Tegemist on täiesti erinevate meetmetega, vanemapalk ei ole kindlasti vaesusabi meede, milleks on sotsiaalhoolekandes toimetulekutoetuste maksmine, ja mis puudutab viielapselisi peresid, siis nende perede puhul, kus toimetulekutoetuse saamine on vajalik, tõuseb pere sissetulek praegusega võrreldes 200 krooni võrra. Nendel peredel, kes jäävad vahetult toimetulekutoetuse saajate ringist välja ja kes on samuti vaesed, lisanduvad sellele veel igakuised peretoetused vastavalt laste arvule. Nii et minu arvates see on see, mida tänasel päeval vaesuses elavatele peredele lubada saab. Mis puutub sellesse, kas selline peretoetuste juurdearvamine on üleloomulik või iseloomulik või ebaloomulik, siis arvan, et ei ole, sest vastavat eelnõu on minister Siiri Oviiri ettevõtmisel siin saalis juba korra menetletud samast ideoloogiast lähtudes.

13:00 Aseesimees R. Lang

Tänan! Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun, esimene küsimus!

13:00 H.-V. Seeder

Aitäh! Austatud minister! Te rääkisite nii ilusasti, et lausa pisar tuleb silma. Aga minu küsimus on järgmine. Alates sellest aastast on kvartalitoetused võrdsed ja neid makstakse alates pere kolmandast lapsest. Järgmiseks aastaks kavandab Vabariigi Valitsus tõsta kvartalitoetust ainult alates neljandast lapsest. Järelikult saavad need toetused kolme- ja neljalapselistele peredele olema erinevad. Kõigepealt ma arvan, et selline hüplev perepoliitika ei ole kindlasti hea. Minu arvates peaks just perepoliitika olema väga püsiv ja stabiilne, et teaks peresid ka planeerida. Aga öelge, palun, kas see, et nüüd alates kolmandast ja neljandast lapsest on need toetused erinevad, on valitsuse põhimõtteline poliitika ja see jääbki nii või on tegemist ainult hetkelise rahapuudusega ja tulevikus ikkagi võrdsustatakse toetuste suurus alates kolmandast lapsest!

13:00 M. Pomerants

Kõigepealt aitüma küsimuse eest! Suur mees, katsuge siis mitte nutta! Mis puudutab nende nn kvartalitoetuste diferentseerimist, siis 2005. aasta puhul on tõesti seda teed mindud, et see diferents oleks siin sees, lähtudes sellest, et mida suurem on laste arv peres, seda suurem oleks ka kvartalitoetustega lisanduv osa. Minul sotsiaalministrina on olemas arusaam, et 2006. aastast peaks siia lisanduma muudatus, et ka kolmelapselised pered saaksid kvartalitoetust praegusega võrreldes topeltmääras. Nii et selline järkjärguline poliitika on mõeldud.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna väga! Kolleeg Mai Treial, palun!

13:00 M. Treial

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Te ütlesite, et ühel eelmisel koalitsioonil on olnud samasisuline eelnõu, mida menetleti Riigikogu saalis. Tõsi. See oli aastal 2002 ja me teame, et Vabariigi President seda välja ei kuulutanud, seal olid tõesti needsamad momendid sees. Et vabariigis on umbkaudu üle 168 000 pere ja nendest elab esimeses viies tuludetsiilis ca 100 000 peret, siis on minu küsimus järgmine. Kas tõesti on Lasterikaste Perede Liit selle eelnõu kooskõlastanud, nagu te väitsite, või kas selle kohta on ka kirjalik seisukoht? Kui me olime Tartus väljasõiduistungil, siis nad seda ei kooskõlastanud.

13:00 M. Pomerants

Aitüma! Mis puudutab selle sotsiaalhoolekande seaduse muutmise seaduse mitteväljakuulutamist presidendi poolt, siis selle põhjuseks ei olnud küll peretoetuste sidumine toimetulekutoetustega. Siin olid teised põhjused, nii et see kindlasti ei saa olla ka praegu niimoodi. Mis puudutab lasterikaste perede organisatsiooni, siis pooldavad nad seisukohta, et pere võiks saada ennekõike toetatud sotsiaalkindlustusskeemi kaudu, milleks on näiteks need kvartalitoetused, ja selleks teeks ei peaks igal juhul olema vahendite saamine ainult toimetulekutoetuse kaudu. Printsipi toetades näevad paljulapselised pered küll, et lisaks peaks lihtsalt olema veel täiendavaid meetmeid, mis seda peret aitaksid.

13:00 Aseesimees R. Lang

Täna! Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:00 K. Pärnits

Aitäh! Austatud ettekandja! Kõigepealt üks täpsustus. Sugugi mitte kõik peredega tegelevad mittetulundusühingud ei olnud valitsuse plaaniga nõus. Näiteks mulle meenub liikumine "Eesti lapse eest", kes arvab, et valitsuse plaan on selgelt ennatlik. Ja minu küsimus tulenebki sellest, et lastetoetusi hakatakse arvestama toimetulekutoetuste maksimis. Kui nüüd neid lastetoetusi mitte arvestada, austatud minister, kui palju oleks siis 2005. aasta eelarves lisavahendeid vaja?

13:00 M. Pomerants

Aitäh! See arv on teil olemas seaduseelnõu seletuskirjas ja kui ma õigesti mäletan, on see 87 või 90 miljonit krooni.

13:00 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Kolleeg Mart Opmann, palun!

13:00 M. Opmann

Lugupeetud juhataja! Hea esineja! Minu küsimus puudutab seda muudatusettepanekut, mis käsitleb riigihangete seaduse muutmist. Ja miks ma oma küsimuse esitan? Mulle natuke ei meeldi see nokkimisstiil, millega riigihangete seaduse §-st 4 järjest neid erandeid juurde tuuakse. Nimelt, kui me eelmise aasta lõpus riigihangete seadust muutsime, siis oli tegelikult kohe üleval ettepanek kõik kümme Euroopa Liidu riigihanke seaduse mõistes erandit sisse tuua, ja tookord oli valitsus väga selgelt selle vastu. Jäi ainult paar tükki. Enne suve menetlesime me siin suhteliselt kiirkursil ja suhteliselt elavalt veetransporditeenuseid ja raudteetransporditeenuseid ning nüüd on ettepanekuna juurde tulemas

tervishoiu- ja sotsiaalteenused. Kas valitsusel ei tekkinud küsimust tuua kõik kümme Euroopa Liidus olevat valdkonda korruga sisse?

13:00 M. Pomerants

Aitüma! See ei olnud valitsusel selle eelnõu arutamise käigus üleval.

13:00 Aseesimees R. Lang

Tänan! Kolleeg Vilja Savisaar, palun!

13:00 V. Savisaar

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Kui ma teie mõttekäigust aru saan, siis te toote ühe põhilise põhjusena, miks lastetoetused peaksid tulema pere üldise sissetuleku hulka, just selle põhimõtte, et sundida justkui vanemaid tööl käima, mitte elama sotsiaaltoetustest. Minu küsimus teile on järgmine. Kas laste kasvatamist, kui ema kasvatab viit või kuut last, ei saaks kuidagi tööks pidada? Miks te sunnite viie- või kuuelapselise pere ema tööle minema? Kas sellepärast, et siis oleks see talle natuke kasulikum või saaks ta rahulikult kasvatada oma lapsi ja riik aitaks tal maksta nii maja ülalpidamiskulusid ja muid kommunaalkulusid, mida makstakse, kui toimetulekupiirist ei piisa?

13:00 M. Pomerants

Aitüma! Tööl käimine on Eesti riigis siia maani olnud seadusandluses omane nii mehele kui naisele. Tõsi, riik on seda väärtustanud ja sõltuvalt laste arvust kajastub see selle lapsevanema saadavas pensionis. Aga mis puudutab seda, kas suurema arvu laste kasvatamine võiks olla iseenesest ka töö, mida riik väärtustab nagu mingisugust muud ametit, näiteks Riigikogu liikmeks olemist, siis valitsusse eeldatavasti jõuab veel lähinädalatel eelnõu, kus me analoogset printsiipi soovime rakendada alates seitsme lapsega perekonnast, kus vanem tõepoolest saaks nende hooldajatoetuse printsiipide järgi toetust, kasvatades kodus lapsi, ja riigi poolt saaksid makstud ka maksed, et pensioniaastatele tuleks staažilisa ja tervisekindlustus oleks samuti kaetud. Kuid see ei ole käesoleva eelnõu osa, me tuleme sellega iseseisvalt välja.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Marika Tuus, teine küsimus, palun!

13:00 M. Tuus

Suur tänu! Lugupeetud minister! Miks te arvate, et paljulapseliste perede vanemad valivad vabatahtlikult töötu seisuse ja miks peaksid lapsed siis n-ö kannatama vanemate töötuse pärast?

13:00 M. Pomerants

Aitüma küsimuse eest! Ma arvan, et sõltumata laste arvust püütakse tegelikkuses enamikul juhtudel perekonda elatada sobiva tööga ja see on täiesti normaalne. See, et igakord tööd ei ole, on omaette küsimus, aga ka lasterikaste perede puhul peaks kindlasti töö kui selline sellele perele iseloomulik olema. Mis puudutab laste arvel elamist, siis mina suhtun sellesse küsimusse niimoodi, et vanemad tõepoolest ei peaks elama oma laste arvel, vaid nägema vaeva selleks, et saada sissetulekuid, et perekonnal oleks parem toime tulla.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Helir-Valdor Seeder, teine küsimus, palun!

13:00 H.-V. Seeder

Aitäh! Härra minister! Ei ma nuta ühti teie jutu peale, need on rohkem rõõmupisarad. Aga ma ei saanud teie eelmisest vastusest päris täpselt aru. Te ütlesite, et 1. jaanuarist 2006 on plaanis ka kolmelapseliste perede kvartalitoetust tõsta poole võrra. Ma ei küsinud mitte seda, kui palju see järgnevatel aastatel tõuseb, vaid kas see on valitsuse põhimõtteline lähenemine, et kolmelapseliste perede ja nelja- viielapseliste perede kvartalitoetuse määr erineb kaks korda, nii nagu see siia seadusesse on sisse kirjutatud. Või kas tulete järgmisel aastal välja selle ettepanekuga, et kolmelapselistele peredele maksta

kahekordne lapsetoetuste määr ja neid toetatakse võrdselt nelja- ja viielapseliste peredega? Milline on põhimõtteline seisukoht?

13:00 M. Pomerants

Aitüma! Praeguse arusaama kohaselt hakatakse neid käsitlema tõepoolest samamoodi kui nelja- ja viielapselisi peresid.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:00 E. Nestor

Austatud minister! Ma olen püüdnud mõistatada, ära arvata ja ka ennustada, mis on praeguse valitsuse sotsiaalpoliitika, ja mul ei lähe see alati korda. Üks kõige levinum lause, mis kõlas ka täna siin teie ettekandes, on see, et aitame ainult neid, kes tegelikult abi vajavad. Kui me räägime toimetulekutoetusest, mis on tõesti kõige viimasem abiliik, siis kes on ministri arvates praegu need toimetulekutoetuse saajad, kes tegelikult abi ei vaja. Kes need on? Kirjeldage neid.

13:00 M. Pomerants

Aitüma! Ma olen oma ütlemistes küll pidanud silmas seda, et sotsiaalabi toimetulekutoetuse näol on viimane abivahend ja ennekõike peaks olema selleks elatusallikaks töö. Kes praegu abi ei vaja? Võib-olla siin me jõuame täna erineva kategooria juurde, võrreldes lastega peredega. Need on need pered, kellel endal on olemas elatusvahendid toimetulekuks, kuid kes praegusi õigusakte kasutades endiselt toimetulekutoetust taotlevad. Selleks ongi vastavad muudatused siin ette nähtud, et kohalik omavalitsus saaks paremini ülevaate sellest, milline on pere enda toimetuleku võimalus, ja sellest tulenevad ka need erinevad vara deklareerimise kohustused.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Kadi Pärnits, teine küsimus, palun!

13:01 K. Pärnits

Aitäh! Austatud minister! Ega ei kujuta küll ette, kuidas saavad praeguse seaduse põhjal toimetulekutoetust need inimesed, kellel ei ole selleks õigust. Aga minu küsimus on tööst. Te rõhutasite, et inimesed ei peaks küsima vaesteabi, et oluline on siin töö. Austatud minister, tööst üksi on nagu vähe tolku, palka peaks ka saama. Te olete ise öelnud ja teie kontseptsioonis on ka kirjas see, et alampalk on üks vahend vaesuse vähendamiseks. Samas te ütlesite, et kui see raha on niivõrd väike, et sellega isegi ei rehkendata, siis ei ole sellel mingisugust mõtet, alampalgal nimelt, ja ma olen teiega nõus, kui see ei ole väljapääs vaesusest. Kuidas te aga kommenteeriksite siis oma kolleegi seisukohta siin parlamendis, ma pean silmas rahandusministrit, kes ütles, et alampalka ei ole vaja ja see ei tee meid õnnelikuks, kui me neid kokkuleppeid teeme?

13:01 M. Pomerants

Aitüma! Ühe järgmise eelnõu raames saate te kui kogenud parlamendipoliitik selle küsimuse talle endale esitada. Seda eelnõu kirjutades saime me lähtuda sellest olukorrast, milline on tegelik alampalk riigis, ja lähtuda faktist, et riigis on vähemasti suurusjärgus 40 000 töötajat, kui mitte rohkem, kes seda alampalka saavad, ja need inimesed ei peaks olema kehvas olukorras oma sissetulekute poolest kui need pered, kes saaksid kokku erinevaid toetusi ja tööd tegema ei pea.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:01 M. Stalnuhhin

Aitäh! Lugupeetud härra minister! Palun vaadake lehekülge 5, seal on eelnõu § 1 punkt 10, ja kommenteerige, palun, kas see olukord, mida ma praegu kirjeldan, vastab selle eelnõu sisule! Siin on öeldud, et linna- või vallavalitsus võtab otsuse vastu ja võib mitte määrata toimetulekutoetust isikule,

kes ei tööta ega õpi ja on rohkem kui ühel korral ilma mõjuva põhjuseta keeldunud pakutud sobivast tööst. See tähendab, et siin on kaks subjektiivset faktorit. Üks on mõjuv põhjus, mida ei ole lahti kirjutatud, ja teine on sobiv töö. Mis asi on sobiv, mis asi on mõjuv, seda hakkab linnavalitsus otsustama ja kui ta otsuse teeb ja see on inimese jaoks negatiivne - neid otsuseid võib tulla kümneid ja sadu suuremas linnas -, siis neid hakatakse vaidlustama ja see läheb halduskohtusse jne ning suurendab fantastiliselt võimetust üldse teostada võimu. Kas on nii?

13:01 M. Pomerants

Aitüma! Mina küll ei eelda, et kohalik omavalitsus peaks sotsiaalabi korraldades toimima mingisuguse terroriorganisatsioonina, et eesmärk oleks iga hinnaga vahendeid kokku hoida. Ma tõesti nii ei arva. Mis puudutab sobivat tööd, siis sobiva töö definitsioon on olemas tööturuteenuse seaduses. See tähendab - ma võin teile seda kirjeldada -, et esiteks, inimesele pakutakse tööd, milleks tal on olemas kvalifikatsioon, millega ta peaks hakkama saama, ja teiseks, väljaminekud tööle sõiduks ei tohi ületada kindlat protsenti palgast, et töölkäimine ei muutuks mõttetuks. Seda on võimalik korraldada ja paika panna küll.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Mart Laar, palun!

13:01 M. Laar

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Teie kohtumisel Isamaaliidu fraktsiooniga täna käsitletavat eelnõu arutades väitis üks teie tublidest nõunikest, toetudes teie väidetele, mille kohaselt kehtiv toetuskeem suurendab tööpuudust lastega perekondade hulgas, et on olemas mingi uurimus, mis selle tööpuuduse suurenemist praeguse korra kehtestamise järel tõestab. Ma olin sellest uurimusest väga huvitatud ja ta lubas mulle selle saata, kuid nüüd on möödas üle kolme nädala ja mida pole, seda pole. Kas te saate kinnitada, et selline uurimus üldse olemas on, ja kui on, siis millal ma sellega tutvuda saaksin?

13:01 M. Pomerants

Aitüma küsimuse eest! Ma loodan ja arvan, et selle eelnõu menetlemise käigus saate te selle uurimusega tutvuda ja seda oma saadikutöös kasutada. Mina ei lahkunud kahjuks sellelt kohtumiselt mitte selle tõttu, et te mu ära oleksite tüüdanud, aga ma lihtsalt ei saanud seal enam olla ja mulle on see informatsioon teadmata. Nüüd ma selle sain ja kindlasti sellele vastavalt käitun.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:01 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Ma saan aru nii, et teie arvates on Eesti Vabariigis teatud hulk inimesi, kes ei vaja neid toetusi, kuid siiski saavad neid või siis kuidagi poollegaalselt saavad neid. Kui see nii on, siis te ministrina võib-olla oskate öelda, kui palju neid arvuliselt Eesti Vabariigis on?

13:01 M. Pomerants

Aitüma! Väga täpselt ei oska öelda ja need põhjused tulevad väga lihtsatest asjaoludest, miks selliseid inimesi võib olla ja on ühe või teise skeemi taga. Siimaani on seadusandja küllaltki ümaralt defineerinud selle kvalifitseerumise või väga üldistel alustel ja see on võimaldanud lihtsalt sellest skeemist tulu saada ka nendel inimestel, kellel tegelikult sellist abivajadust ei ole. Selleks on praeguse valitsuse esitatud eelnõud, et sellist olukorda muuta. Ma ei süüdistata siin üldse selles plaanis, et eelkäijad oleksid kuidagi tahtnud midagi halba. Ühte seadust luues ei olegi alati võimalik väga täpselt aru saada, millised on selle seaduse rakendamisega kaasnevad mõjud. Nüüd on need mõjud välja tulnud ja me püüame olukorda lihtsalt parandada.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Eiki Nestor, teine küsimus, palun!

13:01 E. Nestor

Täna! Härra minister! Eesti riigis on loodud mitmeid erinevaid skeeme selleks, et maandada olemasolevaid riske, või selleks, et toetada seda, mida sotsiaalselt õigeks peetakse. Meil on ravikindlustus, töötuskindlustus, pensionikindlustus, meil on ka riiklikud peretoetused näiteks. Ma olen teiega sama meelt selle loogika järgi, et selline toetusliik nagu toimetulekutoetus on see kõige viimasem, mis peaks aitama neid, keda ülejäänud skeemid ei aita. Kas te arvate, et riiklike peretoetuste süsteem on praegu küllalt tasakaalus oma kuludes, kui me arvestame, et seal on väga palju erinevaid kululiike? On olemas lastetoetus, on lasterikaste perede toetus, on üksikematoetus, on erinevad kululiigid. Kas see laste- ja peretoetuste süsteem on iseenesest praegu tasakaalus?

13:01 M. Pomerants

Aitüma! Ma arvan niimoodi, et lähtudes sellisest universaalsuse printsiibist, on nn esimese lapse toetuse andmine sõltumata sissetulekust jõudnud rahana küll kõikidele perekondadele, aga see tähendab, et see väike raha ei aita neid perekondi, kus seda vajadust pole, ja samas on see raha jäänud saamata nendel perekondadel, kus see vajadus oleks suurem. Täna need muudatused keskenduvad rohkem nendele perekondadele, kus see vajadus on ilmselgelt suurem, need on siis pered, kus on rohkem lapsi. Ja ma arvan, et me liigume hetkel parema tasakaalu suunas.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Helle Kalda, palun!

13:01 H. Kalda

Aitäh! Lugupeetud minister! Ma jätkaksin samal teemal, millest eelnevalt rääkis kolleeg. Toimetulekutoetus on tõesti viimane asi. Kõik teised toetused arvestatakse. Ja nüüd ma vaatan, et te panete veel kohustuse: vara arvestamine. Õelge mulle, kuidas saab kohalik omavalitsus või kes hakkab toimetulekutoetust määrama, kogu seda vara hakata arvestama. Kuidas saab fikseerida ühte vajalikku vahendit igapäevaelamiseks, õppimiseks, kuidas seda saab hinnata? Kes ütleb, kui palju on inimesel õppimiseks vahendeid vaja? Kui me ütleme täpselt nii, nagu ütles Eiki Nestor: enne seda on kõiksugused toetused, mida inimene juba saab, see on viimane. Ta on niivõrd allapoole arvestust inimene, kes midagi üldse saab. Talle jääb üldse niivõrd vähe kätte, mis varalisest seisust me veel räägime. Kuidas seda hakatakse hindama? Samal ajal, kui te annate ematoetust või see on see emapalk, ja arvestus on ainult, et mida rikkam, seda rohkem tema saab.

13:01 M. Pomerants

Aitüma! Kordan ennast küll juba, aga ütlen, et vanemapalga puhul ei ole tegemist üldse mitte vaesusmeetmega, vaid ennekõike demograafilise meetmega. Siin mul ei ole midagi muud lisada. Mis puudutab seda n-ö vara arvessevõtmist linna- või vallavalitsuse poolt, siis vaadake, ma olen jätkuvalt optimist kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajate mõistuse ja arusaamade kohapealt. Kui vaadata seda, mida tuleks deklareerida, siis tegemist on siin näiteks kinnis- ja vallasasjadega. Ma toon teile ühe lihtsa näite. Kui ühel leibkonnal on kaks korterit ja oletame, et need mõlemad on Tallinna linnas, siis on ilmselge see, et sellel leibkonnal on ühte nendest vaja oma igapäevaseks elamiseks, õppimiseks, töötamiseks. Teine korter näiteks võib kõigi eelduste kohaselt teenida renditulu, mida küll mitte kusagil ei kajastata, mis aga võimaldab sellel perekonnal ilma riigi abita iseseisvalt toime tulla. See on selline lihtne näide. Ma loodan, et omavalitsuse sotsiaalametnikud saavad sellega tõepoolest kenasti hakkama.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Jarno Laur, palun!

13:01 J. Laur

Aitäh! Aulik minister! Lähtudes teie vastusest Eiki Nestorile, tahaksin, et te natuke täpsustaksite oma seisukohta. Kui te ütlete, et universaaltoetused, mida siamaani näiteks lapsetoetuse näol on makstud, ei ole tegelikult saavutanud selles mõttes seda eesmärki, et vaestele suunatud vahendid on hajunud, siis te olete kindlasti ka mõelnud, mis on see piir, mis eristab n-ö neid, kes vajavad, ja neid, kes ei vaja riigipoolset tuge.

13:01 M. Pomerants

Aitüma! See on tegelikkuses poliitilise kokkuleppe koht, kui suur peaks olema selle leibkonna sissetulek, kellele näiteks riik täiendavalt peretoetusi ei lisa. Selle meetodi rakendamine on küll üsna keerukas, lähtuvalt sellest, et pere tegelik sissetulekute tase võib ajas väga kiiresti muutuda. Seetõttu pole seda siia maani ilmselt ka rakendatud ja seetõttu ongi välja pakutud see, et täiendavate peretoetuste lisandumisel nende arvukate peretoetuste nimekirja kontsentreeritakse ennekõike paljulapselistele peredele või lasterikastele peredele.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Mai Treial, teine küsimus, palun!

13:01 M. Treial

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud minister! Lasterikkad pered on öelnud välja oma seisukoha, et nad ei näeks parema meelega tõesti mitte neid toetusi, mida makstakse sel juhul, kui pere toime ei tule, vaid seda, et toetus oleks igati auväärne ja lasterikast peret austatakse. Minu küsimus on järgmine. Te planeerite lisavõimalusi aastaks 2006-2007 ja võib-olla ka edaspidi. Aga öelge, hea minister, kuidas saab inimene hakkama need 365 päeva, mis jäävad 2006. aastani selle aasta lõpust alates.

13:01 M. Pomerants

Aitüma! Ma arvan, et natuke paremini kui siia maani praegust toimetulekutoetust ja peretoetusi kokku saades, sest iga toimetulekutoetust saava perekonna sissetulekud kasvavad, võrreldes praegusega. Nii et vastus on: natuke paremini.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Heimar Lenk, palun!

13:01 H. Lenk

Lugupeetud minister! Te just praegu kordasite, et te olete mitu korda täna õhtul öelnud, et kõrge vanemapalk, mis järgmisel aastal veelgi tõuseb 1800 krooni võrra, ja see vaestele mõeldud viimane toimetulekutoetus ei ole omavahel seotud. Palun öelge - kui saaks vastuseks jah või ei - kas teie ministrina ei näe otsest sidet vaesuse ja demograafia vahel!

13:01 M. Pomerants

Aitüma! Sõltuvalt meetmetest ma näen küll seost ja antud juhul ma arvan, et vanemapalk võib kaasa aidata pigem sellele, et hiljem oleks vähem vaesuses peresid.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Jarno Laur, teine küsimus, palun!

13:01 J. Laur

Aitäh! Härra minister! Minu teine küsimus puudutab rehabilitatsiooniplaanide koostamise eest tasumist. Nagu me teame, on puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstav toetus suunatud kahe eesmärgi täitmiseks. Üks on nende lisakulude hüvitamine, mis tekivad ja on puudest tingitud, ning teiselt poolt rehabiliteerimine. Öelge nüüd, kui palju vajalik rehabilitatsiooniplaan tegelikult sellest puudega inimese toetusest endale raha või vahendeid haarab, sest tegu on tõesti keerulise protseduuriga.

13:01 M. Pomerants

Aitüma! Rehabilitatsiooniplaani koostamine rehabilitatsioonimeeskonna poolt on suurusjärgus 1000 krooni. Järgmisel aastal plaanime me rehabilitatsiooniteenusteks aastast inimese kohta umbes 3600 krooni ülempiirina ja rehabilitatsiooniplaani saab koostada ka pikemaks ajaks, vähemasti kolmeks aastaks, mis tähendab seda, et rehabilitatsiooniteenuste kulu tuleb täiendavalt juurde, aga uut plaani enam koostada vaja ei ole.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Helle Kalda, teine küsimus, palun!

13:02 H. Kalda

Aitäh! Ma ikkagi ei saanud sellest eelmisest vastusest täpselt aru. Kas te tahate öelda, et ainult need lapsed, kes rikastel sünnivad, muudavad meie demograafilist olukorda, aga need lapsed, kes on paljulapselistes peredes ja on sündinud enne seda, ei muuda ning nemad kuuluvad järelikult teistsugusesse kategooriasse ja peavad ootama mitu aastat? Kas selline on teie seisukoht?

13:02 M. Pomerants

Aitüma! Vanemahüvitis on uus meetod või meede, mis on ellu kutsutud selleks, et Eestis sünniks juurde rohkem lapsi. Teised meetmed on peretoetused ja vaesustoetused, mis osaliselt võivad katta sama eesmärgi, kuid ei pruugi seda teha. Ma ei ole sellel arvamusel, et 150 krooni või 300 krooni igakuist peretoetust oleks lapse saamisel ja tema kasvatamisel selliseks otsustamise kohaks, mille järgi see otsus tehakse.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Heimar Lenk, teine küsimus, palun!

13:02 H. Lenk

Mul on selline küsimus, et kas teid, härra minister, tuleb selle vastuse järgi mõista praegu niimoodi, et parem, kui need vaesed inimesed ei sünnitaksigi, et ainult rikkad tootsid lapsi.

13:02 M. Pomerants

Aitüma! Ma arvan niimoodi, et sõltumata sellest, kas perekond on rikas või vaene, peab ta kindlasti endale aru andma, et laste perre sündimine tähendab vastutust. Vaese inimese puhul tähendab see ennekõike vastutust ja hoolt selle eest, et oleks piisavalt sissetulekuid. Rikka puhul tähendab see ilmselt vastutust selle eest, et oleks oma lastele piisavalt aega, et see ei oleks n-ö alternatiivina rahas kinni makstud, et kasvaksid samuti tublid inimesed.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, härra minister! Rohkem Riigikogu liikmetel teile küsimusi ei ole. Palun ettekandeks kõnepuldi sotsiaalkomisjoni liikme kolleeg Leino Mägi!

13:02 L. Mägi

Lugupeetud aseesimees! Austatud kolleegid! See seaduseelnõu on sotsiaalkomisjonis arutusel olnud kolmel korral. Esimest korda arutati seda 14. oktoobril. Siis andis härra minister meile nagu siin teilegi põhjaliku ülevaate eelnõu menetlemise vajalikkusest ja tutvustas kõiki muudatusi, mis on ees ootamas. 21. oktoobril tuli ettepanek arutelu edasi lükata. 26. oktoobril tutvustas härra minister meile muudatusettepanekut ning soovitas meil muudatused sisse viia ja saata eelnõu saali esimesele lugemisele juba muudetud kujul. Komisjonis tõstatati ettepanek saata eelnõu saali muutmata kujul. Hääletati ettepanekut saata eelnõu esimesele lugemisele muudetud kujul, kuid see ei leidnud toetust (poolt 5, vastu 6, erapooletuid 0) ja täna tuli teie ette eelnõu 452 muutmata kujul. Komisjon teeb teile ettepaneku esimene lugemine lõpetada ja muudatusettepanekud esitada 15. novembriks 2004. aastal.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kas kolleegidel on küsimusi ettekandjale? Kolleeg Ain Seppik, teine küsimus, palun!

13:02 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma küsin siis teilt ka sama, mida ministrilt. Ministri jutust selgus, et Eestis on terve rida - ta ei osanud öelda, kui palju - isikuid, kes saavad kuidagi poollegaalsel teel või lausa ilma vajaduseta sotsiaaltoetust. Kas komisjonis oli see küsimus ka sedavõrd teravalt üleval ning millistele järeldestele komisjon jõudis?

13:02 L. Mägi

Komisjonis oli see küsimus üleval küll, kuid ainult emotsionaalsel tasandil. On omavalitsusi, kus sõidetakse väga kalli luksusautoga omavalitsuse hoone ette ja nõutakse nõudval toonil toimetulekutoetust. Kuid ma arvan, et need juhud ei ole määravad. Sotsiaaltöötajad omavalitsustes teavad, kes seda abi vajavad, ja ka vastavad nõuded ja tingimused on täidetud. Kindlasti vajab täpsustamist vara hindamise protseduur, sest ma arvan, et sotsiaaltöötaja ei ole tõesti alati see inimene, kes suudab õiglaselt hinnata inimeste varalist seisu. See oleks minu vastus teie küsimusele.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Ivvari Padar, palun!

13:02 I. Padar

Aitäh! Lugupeetud härra ettekandja! Kuidas komisjonis kujunes, kas näiteks Rahvaliidu saadikud toetasid seda eelnõu või ei toetanud?

13:02 L. Mägi

Kuidas?

13:02 I. Padar

Kuidas komisjonis kujunes, kas Rahvaliidu saadikud toetasid seda eelnõu või ei toetanud?

13:02 L. Mägi

Rahvaliidu saadikud? Me tulime konsensusega saali, et esimene lugemine lõpetada, ja ma arvan, et kõigil saadikutel siin saalis on võimalus seda seaduseelnõu paremaks teha ja esitada oma muudatusettepanekud teisele lugemisele.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Kolleeg Vilja Savisaar, teine küsimus, palun!

13:02 V. Savisaar

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Kui ma olin veel sotsiaalkomisjoni liige, siis me arutasime erinevatel sotsiaalhoolekande seaduse muutmise juhtudel täpselt sama küsimust, kuidas kohalik omavalitsus suudab ühte või teist inimest kontrollida ja uurida. Mina pean tõesti lugu kohalikust omavalitsusest ja leian, et need on tublid inimesed ja saavad hakkama, aga kas te ei arva, et selle seadusmuudatusega te just nimelt panetegi nad suure löögi alla. Teine küsimuse pool on see, et milles seisneb vara kontrollimine. Kas hakatakse ka pangakontosid kontrollima ja kas kohaliku omavalitsuse vastava komisjoni liikmel on õigus ka pangakontosid nõuda või kui kaugemale läheb see kontroll? Maja ei ole, aga näiteks on mitu miljonit pangas. Millised on kriteeriumid varanduse hindamiseks?

13:02 L. Mägi

Kriteeriume me lõplikult ei arutanud, aga see on tõesti õige, et ilmselt pangakontosid sotsiaaltöötaja küll kontrollida ei saa ja sealt need probleemid kindlasti üles kerkivad.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Tiit Mae, palun!

13:02 T. Mae

Aitäh, härra juhataja! Hea ettekandja! Ma natuke võib-olla kordan eelküsijat, aga meie sinuga oleme pikka aega teinud kohaliku omavalitsuse tööd ja ausalt öeldes teeb mind täitsa murelikuks see, et tahetakse sellised kohustused, selline vastutus kohalikule omavalitsusele veel peale panna. Sotsiaalkomisjoni liikmena sa võib-olla ikkagi seletaksid seda asja nendele inimestele, kes ei ole selle tööga nii kokku puutunud. Mina küll ei oska leida seda võimalust, kuidas need elamiseks, õppimiseks ja

töötamiseks hädavajalikud esemed üle loetakse. Ma ei kujuta ette, kuidas seda tehakse. Või mida sa ise sellest arvad, kas seda seadust saab ikka vastu võtta sellisel kujul, kus kohaliku omavalitsuse ametniku peale pannakse sellised kohustused?

13:02 L. Mägi

Ma juba vastasin, et neid asju pole tõesti võimalik niimoodi lahendada. Vajalikke õppevahendeid ja nende arvu pole võimalik üles lugeda, nagu te siin küsimuse esitasite. Ilmselt midagi tuleb ette võtta, et sotsiaaltoetusi ja eriti toimetulekutoetust saaksid need inimesed, kes seda vajavad. Sotsiaaltöötajaid ei tohi kindlasti sellise löögi alla panna, et nad oma tööd korralikult teha ei saa. Reeglina need inimesed, kes seda abi väga vajavad, pigem pelgavad küsima tulla, aga nendel, kes seda tegelikult ei vaja, jääb jultumust veel ülegi seda nõuda. Nii et ma arvan, et see on see nõrk koht, mida me peame veel selles eelnõus edaspidi kindlasti arutama.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Toivo Tootsen, palun!

13:02 T. Tootsen

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ka praegu kehtiv sotsiaalhoolekande seadus võimaldab jätta toimetulekutoetuse maksmata, kui valla- või linnavalitsuse vastav komisjon leiab, et isiku käsutuses on piisavalt vahendeid toimetulekuks. Aga seda ei ole tihti rakendatud just selle tõttu, et on määratlemata, millist vara tuleb arvesse võtta, ja ma näen, et ka praegu see seadus ei määratle seda. Nii et see asi jääb ikkagi lahendamata. Milleks on vaja sellist määratlemata asja siia taas kord sisse kirjutada?

13:02 L. Mägi

Jah, need seaduspunktid on sotsiaalhoolekande seaduses sees, kuid nagu juba öeldi, tuleb seadust täpsustada. Praegu ei ole nad nii põhjalikult seaduses lahti kirjutatud. Selge on see, et kui on kaks maja või kolm maja, siis on see sotsiaaltöötajale võib-olla näha, aga kui sel isikul on pangaarvetel miljonid, nagu proua Savisaar ütles, siis seda on sotsiaaltöötajal tõesti võimatu teada saada.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Arnold Kimber, palun!

13:02 A. Kimber

Aitäh! Selle seadusega me paneme järjekordselt omavalitsustele täiendavad kohustused. Kas komisjonis arutati ka, kes nende kohustuste täitmise kinni maksab?

13:02 L. Mägi

Need ülesanded on kohalikul omavalitsusel juba praegu. Mõnes mõttes on, jah, täiendavad kohustused, aga koolitused tulevad kõik Sotsiaalministeeriumi poolt ja kohalikul omavalitsusel kindlasti lisakulutusi ei tule, antakse vabamad käed, et seda sotsiaalhoolekande raha saab kasutada ka uute töötajate töölevõtmiseks.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Olev Laanjärv, palun!

13:02 O. Laanjärv

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Kas komisjonis arutati ka seda, kas on mõtet vastu võtta seadust, mida ei ole võimalik kontrollida? Kui ikka ei paista see maja läbi metsa. Kas seda arutati teie juuresolekul?

13:03 L. Mägi

Seda ei arutatud, kas maja paistab läbi metsa või ei paista.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Mart Laar, teine küsimus, palun!

13:03 M. Laar

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Me äsja kuulsime ühest teie vastusest, et komisjonis selle eelnõu esimese lugemise lõpetamise poolt hääletades saavutati konsensuslik otsus. Olles siin natuke kolleegidega konsulteerinud, peab tunnistama, et te viisite meid eksiteele. Siin on mitmed kolleegid, kes väidavad väga kindlalt, et konsensuslikku otsust te küll selles küsimuses ei saavutanud - eelnõu esimese lugemise lõpetamise suhtes, ma mõtlen. Kuidas siis hääletati? Eriti paluksin vastata küsimusele, kuidas hääletasid Rahvaliidu esindajad komisjonis selle eelnõu esimese lugemise lõpetamise küsimuses.

13:03 L. Mägi

Rahvaliidu saadikud hääletasid esimese lugemise lõpetamise poolt.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, teine küsimus, palun!

13:03 M. Stalnuhhin

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Siin juba kõlas see küsimus, aga vastust ei tulnud, et kes need täiendavad funktsioonid siiski kinni maksab. Tuli vastus, et need ongi need, mida praegu täidetakse. Aga me oleme siin pikalt rääkinud, et tulevad ka täiendavad funktsioonid, ja vastus kõlas niiviisi: antakse vabad käed, et uued töötajad tööle võtta. Küsimus ongi selles, kas on ette nähtud vahendid selleks, et neid uusi töötajaid saaks tööle võtta ja nende töö täitmiseks vajalikud meetmed, kõik, mis neil vaja läheb, kinni maksta. Kas see on ette nähtud?

13:03 L. Mägi

Praegu ei ole.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, kolleeg Leino Mägi! Rohkem kolleegidel küsimusi ei ole. Järgnevalt avan läbirääkimised, kus sõna saavad võtta fraktsioonide volitatud esindajad. Kolleeg Marika Tuus, Keskerakond, kõne puldist. Kaheksa minutit.

13:03 M. Tuus

Lugupeetud istungi juhataja! Austatud kolleegid! Esialgu tundub kõik nagu hästi olevat. Nelja ja viie lapsega perede kvartalitoetused kahekordistuvad, kuue- ja enamalapselistel peredel tõusevad kahe ja poole kordseks, suurenevad üksikvanema toetus ja toimetulekutoetus. Kõlab nagu hästi. Ent mida see lahtiseletatult tähendab? Selle pere jaoks, kes ei vaja toimetulekutoetust, suureneb kuusissetulek lapse kohta ligikaudu 50 krooni. Ütleme nii, et parem kui mitte midagi, kuid see ei anna ka midagi. Ent mida siis võidavad vaesed pered ja n-ö puruvaesed, need, kes stabiilselt vajavad toimetulekutoetust? Vastus on, et need ei võida peaaegu mitte midagi. Ja seda sellepärast, et lapsetoetust hakatakse lugema toimetulekutoetuste arvestamisel, nagu kuulsite, pere kuusissetuleku hulka. Näiteks viielapselise pere sissetulek suureneks iga pereliikme kohta vaid 28,6 krooni kuus ja selle summaga tahetakse tuua pered vaesuslõksust välja, nagu eelnõus on öeldud. Kas see ongi siis n-ö inimväärne euroopalik elustandard? Ühe käega anname ja teisega võtame. Eriti küüniline tundub see aga paljukõneldud vanemapalga hiigelkasvu taustal, sest vanemahüvitise seadus tehti ju nii, et ülempiir igal aastal tõuseb. Sel aastal 1800 krooni võrra ehk siis kuni 17 472 kroonini kuus. Nii väärtustatakse siis lastega kodus olemist ühtedel ja samas vanemapalga alumine piir ei tõuse sentigi, see on 2200 krooni. Et vanemahüvitise seaduse selline ideoloogia on üdini vale, näitab seegi, et vaid 3% oligi ülempiiri saavaid sünitajaid. Aga ainuüksi vanemahüvitise kasvuks läheb järgmisel aastal 134 miljonit, samas kui selleks, millest me täna siin räägime, läheb vaid 14 miljonit. Peretoetuste kogusumma eelarves ju tegelikult väheneb. Sellest kui väga tähtsa seaduse eelnõust käis fraktsioonis rääkimas ka sotsiaalminister Pomerants ja kõige muu hulgas, n-ö väljaspool seda seadust, ta toonitas, et järgmisest aastast hakkavad seitsme- ja enamalapseliste perede emad saama uue algatusena ka emapalka miinimumpalga suuruses.

Rahanduskomisjonist öeldi samuti, et jah, see tuleb, ja ka proua Elle Kull kirjutas sellest pika loo, kui ma ei eksi, siis vist Postimehes, kui suur asi saab olema see n-ö suure pere ema palk. Minister ütles seda ka ju täna. Kuid eelarvest seda välja ei loe. Seda eelnõugi pole veel olemas, kui ma ei eksi, siis pole valitsus ka seda veel heaks kiitnud. Igal juhul Riigikokku on see jõudmata. Mis toimub? Me anname jälle raha välja n-ö tühja auku. Me ei tea, millest on jutt, millest minister räägib. Mulle tundub küll, et peretoetuste kontseptsioon meil lihtsalt puudub. Kui emapalk tulebki ja see raha praegu eelarvesse kuhugi on nimetult sisse peidetud, siis läheks selle peale, nagu rahanduskomisjonis täna öeldi, umbes kuus miljonit, sest seitsme- ja enamalapselisi peresid on Eestis vaid 231. Aga eelmisest aastast alates jäetakse maksmata lasterikaste perede aastalõputoetus 1000 krooni lapse kohta. Ja selleks läks 20 miljonit, nii et midagi ei tulnud juurde, vaid võeti suuresti ära, üks toetus asendati teisega, sest nii on riigile kasulik. Kui võrrelda Eesti lastetoetusi Euroopa omadega, siis kõige suurem erinevus ongi just lasterikaste perede osas. Kümne lapsega pere toetus on meil näiteks 30 korda väiksem kui Prantsusmaal. Ma loeksin teile ette ühe lause Eesti Lasterikaste Perede Liidu seisukohast. Selle liidu president Kalmer Hütt ütleb järgmist: "Oleme väsinud ootamast ja lootmast. Peaminister Juhan Parts andis oma sõna, et 2005. aasta eelarves on lasterikkad pered prioriteet nr 1. Just seepärast lootsime nii väga." Riik põhjendab seda, et lastetoetused loetakse pere sissetuleku hulka, sellega, et olevat oht põlvkondliku toetustest elamise mudeli tekkeks, kuna lapsed kasvavad peres, kus kumbki vanematest ei tööta. No kuulge, miks peaks peres, kus on lapsed, isa tahtma lihtsalt kodus istuda? Minge Peipsi äärde või Põlvamaale või Valka ja proovige leida tööd. Aga näiteks liikumine "Eesti lapse eest" ei peagi õigeks, et lasterikaste perede mõlemad vanemad peaksid töötama, sest isegi kui vabu töökohti oleks, asuvad nad tihti kodust kaugel ja on vägagi madalalpalgalised. Tekivad täiendavad kulud transpordile, riietusele, toidule, laste päevahoiule, lastega saab vähem tegelda, väheneb võimalus aia- ja loomapidamisest elatist teenida jne. Nii et kasu asemel tuleks sellest tihti kahju. Eesti keskmine brutopalk on ju praegu Euroopa Liidu väikseim. Nii et selliseid foobiaid, et kõik petavad - üliõpilased, puuetega inimesed, sünnitajad, hooldajad ja nüüd ka paljulapselised vanemad -, poleks minu arvates küll vaja seletuskirjadesse kirjutada. Keskerakonna fraktsiooni seisukoht on, et laste- ja peretoetused ei tohiks toimetulekutoetuste arvestamisel - vähemalt praegu veel - kuuluda pere sissetulekute hulka. Kavatsime kindlasti teha vastava muudatusettepaneku. Ma väga loodan, et Rahvaliit toetab seda, sest ka sotsiaalkomisjoni esimees on ajakirjanduses korduvalt välja käinud, et tema ei toeta seda, et allpool toimetulekupiiri elavate perede lastel järgmisest aastast lastetoetus toimetuleku sisse arvestatakse. Nii et me jääme tõepoolest lootma. Keskerakonna fraktsioon teeb küll ettepaneku, et ärgem hoidkem kokku seda 87 miljonit nende kõige vaesemate arvelt, anname ikka nii, et saaks ka võtta! Aitäh!

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu Marika Tuusile! Järgnevalt palun kõnepulti kolleeg Kadi Pärnitsa Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonist!

13:03 K. Pärnits

Austatud Riigikogu! See pika nimega seaduseelnõu kuulub tõesti rubriiki "Ühe käega anname ja teisega võtame". Tegelikult on see praegusele valitsuskoalitsioonile üsna iseloomulik poliitika, et ühest küljest tuuakse välja vajalik või täiesti asjalik mõte ja eelnõu, aga lähemal vaatamisel selgub, et midagi positiivset sellest heast mõttest suurt järele ei jää. Võime seda loetelu siin päris pikalt ette lugeda. See puudutab vanemapalga eelnõu, kindlasti tulumaksu vähendamise põhimõtet ja sedasama haridusinvesteeringute n-ö üleviimist riigi aktsiaseltsi jne. Ei saa ju küsimustki olla, et toimetulekutoetuse suurendamise eesmärk on vaesuse vähendamine. Ja toimetulekutoetuse suurendamine peaks vähendama vaesust ka lastega peredes. See, et sotsiaalharta sõltumatute ekspertide komitee meilt seda nõuab, ei tähenda, et me peame seda tegema formaalselt. Me peaksime seda tegema nii, et perede vaesus tõesti väheneks, sest 35% meie lastest elavad vaesuspiiri lähedal. Kui nüüd lastetoetused arvestatakse toimetulekutoetuste hulka, siis selle asemel, et vaesus väheneks inimese kohta 200 krooni, saab näiteks kolmelapseline pere kahe vanemaga, kui ta vajab toimetulekutoetust, juurde 30 krooni inimese kohta. Nii et selles mõttes toimetulekutoetuse suurendamine lastega peredele oma eesmärgi sellisel kujul ei täida ja on tegelikult farss. Valitsus ei julge rääkida sellest, et kui me lastetoetusi ei arvestaks toimetulekutoetuste hulka, siis tõuseb väga oluliselt kulutuste hulk ja ka avalduste hulk nende inimeste poolt, kellel tekib õigus toimetulekutoetusele. Ligi 100 000 uut avaldust ja tõepoolest ligi 90 miljonit krooni. Valitsus ei julge

rääkida, et ta seda sammu ei astu sellepärast, et puudub raha, sest siis peaks kindlasti üle vaatama kogu tulumaksureformi idee. Ja selge on see, et ühel hetkel ei saa vähendada tulumaksu ja samas suurendada kulutusi sotsiaalvaldkonnale, mis tegelikult ka järgmisel aastal vähenevad. Valitsuse esindaja räägib, et me hakkame arvestama lastetoetusi toimetulekutoetuste maksmisel sellepärast, et vältida vaesuslõksu. Sotsiaaldemokraadid on küll seisukohal, et vaesust ja vaesuslõksu vähendavad eeskätt sellised instrumendid nagu alampalga tõus, maksuvaba tulu määra tõus, lastetoetuste, töötu abiraha ja pensionide tõus. Kui töötu abiraha oleks tõusnud järgmisel aastal 1000 kroonini, nagu ka valitsus küll vähemas suuruses lubas, siis tegelikult üle 70% töötuid ei peaks küsima vaesusabi. Ja me peaksime tõesti pingutama selles valdkonnas. Kui me nende, nii töötu abiraha, alampalga, samamoodi ka maksuvaba tulu määra osas liigume edasi, siis võib-olla tõesti 2007., 2008. aastal võib tulla see aeg, kus peretoetusi võib hakata arvestama toimetulekutoetuste maksmisel.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Aeg.

13:03 K. Pärnits

Praegu on see selgelt ennatlik ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon teeb ettepaneku lükata eelnõu esimesel lugemisel tagasi.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna, Kadi Pärnits! Järgnevalt palun kõnepulti Rahvaliidu esindajana kolleeg Mai Treiali! Kaheksa minutit.

13:03 M. Treial

Austatud kolleegid! Austatud juhataja! Minu tänane sõnavõtt ei ole ilmselt mitte kõigile meele järgi, kuid ometi pean oluliseks juhtida kõigi kolleegide tähelepanu minu arvates väga tähtsale probleemile, mille lahenduse suhtes me peame lihtsalt kokku leppima. Oma seisukohta esitama julgustab mind teadmine, et minuga on selles küsimuses ühte meelt suurem osa sotsiaalkomisjoni liikmetest, ja rõõm on tõdeda, et vastupidiselt aastale 2002 on täna minuga ühel meelel ka Keskerakond, rääkimata Rahvaliidu fraktsioonist. Juttu tuleb kahtlemata lastetoetustest ja toimetulekutoetustest. Pea iga päev võib kuulda seda, et Eestil läheb hästi. Tõesti, mõnes valdkonnas kindlasti läheb hästi, mõned inimesed, perekonnad ja isegi inimrühmad võivad oma edusammudest rõõmu tunda. Ometi pole aga õige väita, justkui tuleksid kõik pered 2005. aastal toime ilma toimetulekutoetuse ja muude toetusteta. Nagu kinnitavad statistilised andmed, on lastega perede osakaal toimetulekutoetuse saajate seas 2003. aastal taas tõusnud. Sissetulekute poolest vaesemas rühmas elas 2003. aastal 53% paljulapselistest peredest, 36% kahe lapsega leibkondadest ja 26% ühe lapsega leibkondadest. 2003. aastal pidi 17% leibkondadest, 20% leibkondadest ja koguni 27% lastest toime tulema sissetulekuga, mis jäi allapoole absoluutset vaesuspiiri. Seepärast võib prognoosida, et ka 2005. aastal jääb umbes neljandik lastest elama tsooni, mis on allpool absoluutset vaesuspiiri. Seda imelikum on jätkuvalt kuulda, et laste- ja peretoetust tahetakse viia toimetulekutoetuse arvutamisel pere sissetuleku hulka. Sellise lahendusega ei ole me mitte mingil juhul nõus. Lastega perede sissetuleku analüüs sunnib väitma, et enamik lastega peresid jääb just toimetulekupiiri peale ning seega nad toetust ei saa. Pisut tagasivaateks. Presidendi algatatud ühiskondliku kokkuleppe dokumentides rõhutatakse, et elatustaseme tõus peab olema kiiremini tuntav just vähem kindlustatud ühiskonnagruppides. Ühiskondliku leppe laste ja perede toimikonna mõttevahetusel "Kallis laps" esinenud professor Marju Lauristin, emeriitprofessor Ene-Margit Tiit, analüütik Lauri Lepik ja mitmed teised asjatundjad on tõdenud, et kehtib seaduspärasus: mida rohkem lapsi peres, seda vähem on sellel perel _ansse majanduslikuks eduks. Laste arvu kasvades suurenevad kulutused transpordile ja vabale ajale, säästud aga vähenevad. Eluasemekulu oleneb vähem laste arvust, küll aga suureneb riide- ja jalanõudekulu ning toidukulu maht. Teiste sõnadega, laste soetamine tähendab peaaegu paratamatut liitumist vähem kindlustatud ühiskonnagruppidega, keda iseloomustab raha puudumine harrastuste jaoks ja kellele näiteks arvuti, raamatute, teatri- ja kontserdipiletite kättesaadavus on piiratud. Tõsi, see on hea soov, et me tahame tõsta toimetulekupiiri 750 kroonile, kuid toimetulekutoetust vajavatel, ma rõhutan, allpool toimetulekupiiri elavatel peredel tahetakse ometi arvestada järgmisest aastast lastetoetus toimetulekutoetuse sisse. Selline kava rakendada seda juba 2005. aastal, kui me ei ole rakendanud teisi meetmeid ja alustame sellega alles aastatel 2006 või 2007,

ei ole lahendust vääriv. Ja sellepärast tekib mul tahes-tahmata küsimus, kui kaua me ikkagi tahame hoida väga suurt osa lasterikastest peredest vaesuspiiril. Kas me ei suuda selles lõpuks kokku leppida? Ma kutsungi kõiki kolleege üles mitte toetama ettepanekut viia laste- ja peretoetus toimetulekutoetuse arvutamisel pere sissetuleku hulka. Eriküsimus on see, kuidas lahendada seda poolt seadusandluses ja meie ees olevas seaduseelnõus, mis puudutab varandusliku seisu arvestamist. Ka siin on teatud küsimusi, mis vajavad veel kindlasti väga palju kaalumist. Ma siiski tuletaksin meelde aastat 2002, seda, missugused olid need põhjused, mida president seadust välja kuulutamata jättes ja Riigikogule tagasi saates oma kirjas märkis. Nii et mul on heameel kutsuda teid üles nende mõtetega liituma. Tänan tähelepanu eest!

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, kolleeg Mai Treial! Järgnevalt palun kõnepulti kolleeg Mart Laari Isamaaliidu esindajana!

13:03 M. Laar

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Riigikogu mitmes koosseisus töötanud saadikud peaksid mäletama neid üsna ägedaid ja hoogsaid vaidlusi laste- ja peretoetuste süsteemi üle, mida siin saalis on peetud. Nende vaidluste tulemusel jõuti mõni aeg tagasi praegu kehtiva süsteemi kehtestamiseni, mida selle omal ajal algatanud Rahvaliidu ministrid valitsuses nüüd muuta soovivad ja mille kohta ma positiivselt jälle kuulen, et Rahvaliidu saadikud Riigikogus seda mitte teha ei soovi. Härra minister ütles, et nimetatud kord kehtestati kõige paremas usus, aga nüüd on selle negatiivsed mõjud välja tulnud. Kahjuks pean ma tunnistama, et selle ilusa või kõlava väite toetuseks ei ole esitatud ühtegi konkreetset tõestust ja ka minister ei suutnud neid siin kõnetoolis esitada. Andmeid, mille kohaselt oleks praeguse süsteemi kehtestamine suurendanud tööpuudust lastega perede hulgas, pole esitatud ja ma arvan, et neid ei ole ka võimalik esitada. Vaevalt olid need minister Hansoni kaotsiläinud portfellis olnud dokumentide hulgas. Nii peaks vähemalt seaduse esimese lugemise ajal tõdema, et kuna meil neid pabereid ega neid põhjendusi ei ole, siis ei ole meil kuidagi võimalik selle seaduse esimest lugemist lõpetada. Nagu näha, on selle uue korra kehtestamise põhjus pigem palju lihtsam, nagu minister ka ise on seda öelnud, on selleks rahapuudus. Ja on ju selge, et selle eelnõu vastuvõtmise tagajärjel lastega perede olukord järgmisel aastal suhteliselt võttes halveneb. Seetõttu loodan, et Riigikogu liikmetel jätkub julgust hääletada samal kombel, nagu nad praeguse süsteemi kehtestamise ajal seda tegid ja nagu nad siit kõnetoolist on oma arvamusi selle eelnõu kohta välja öelnud. Isamaaliidu fraktsioon teeb ettepaneku lükata eelnõu 452 esimesel lugemisel tagasi.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu Mart Laarile! Järgnevalt palun kõnepulti kolleeg Elle Kulli Res Publica erakonna fraktsioonist!

13:03 E. Kull

Lugupeetud juhataja! Head kolleegid! Mul ei olnud plaanis sõna võtta, aga ma tahaksin rääkida ainult ühest punktist sotsiaalhoolekande seaduses. Ka mina olin üks nendest, kes väga kirglikult võitles selle eest, et lastetoetused ei läheks toimetulekutoetuste sisse. Täpselt samal meelel olid ka eranditult kõik Res Publicasse kuuluvad sotsiaalkomisjoni liikmed. Ja mitte ainult sotsiaalkomisjoni liikmed, vaid ka väga paljud fraktsiooni liikmed. Meil toimus väga palju arutelusid ja vaidlusi ning me püüdsime iga hinna eest seda raha leida. Kuid meie kirgi jahutas üks kohtumine Ene Ergma juures Kalmer Hütiga, kes esindab suurperesid. Ma olin väga üllatunud Kalmer Hüti seisukohast, kes leidis, et tegelikult ei ole tingimata vaja lastetoetusi sisse arvata. Teda rahuldaski see moment, et aastast 2006 hakkaksid emapalka saama ka kuuelapselised pered ja edasi 2005 võib-olla viielapselised ja aste-astmelt edasi, ning ta rõõmustas selle üle, et aastal 2006 saaksid ka kolmelapselised pered toetust. Nii et ma olin mõnevõrra üllatunud, ütlesin, et meie poliitikud, võitleme siin kõik suurperede õiguste eest. Tema vastus sellele oli, et ega paljulapselisus ei tähenda automaatselt vaesust. Nii et pärast seda meie kired lakkasid, meie võitlused lõppesid ja me keskendusime tulevikuplaanidele, emapalga edasiliikumisele jne. Nii et kui siin enne tsiteeriti Kalmer Hüti seisukohta, siis, käsi südamel, nii ta ütles.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu kolleeg Elle Kullile! Rohkem kõnesoove ei ole. Sellega on läbirääkimised lõpetatud ja meil seisab ees hääletus vastavalt kolme fraktsiooni ettepanekule. Nii Eesti Keskerakonna fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon kui ka Isamaaliidu fraktsioon on teinud ettepaneku eelnõu 452 esimesel lugemisel tagasi lükata. Kolleeg Andres Jalak, palun!

13:03 A. Jalak

Res Publica fraktsioon palub kolm minutit vaheaega.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Palun kirjalikult! Vaheaeg kella 19.05-ni. V a h e a e g

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele Eesti Keskerakonna fraktsiooni, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ja Isamaaliidu fraktsiooni ettepaneku lükata seaduseelnõu 452 esimesel lugemisel tagasi. Palun võtta seisukoht ja hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 35 häält, vastu 54, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Eelnõu esimene lugemine on lõpetatud. Määrán eelnõu 452 kohta muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 15. novembri k.a, kell 12.

16. 13:00 2005. aasta riigieelarve seaduse eelnõu (453 SE) teine lugemine

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Austatud Riigikogu! Alustame viimase päevakorrapunktina Vabariigi Valitsuse algatatud seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu teist lugemist. Palun, kolleeg Andres Lipstok!

13:00 A. Lipstok

Austatud juhataja! Austatud kolleegid! Alustaksin siis 2005. aasta riigieelarve teise lugemise menetlemist siin Riigikogu saalis. Komisjon valmistas seda päeva või õhtupoolikut päris hoolega ette, toimus mitu komisjoni istungit, küll ainult komisjoni liikmetega, küll Eesti Panga inimeste ja komisjoni liikmete ning mitmesuguste liitude esindajatega jne. See komisjoni istung, mille alusel eelnõu täna siia saali toodi, toimus 26. oktoobril ja kohal olid nagu ikka rahandusminister, eelarveosakonna juhataja Ivar Sikk, Rahandusministeeriumi nõunik Kalle Kukk. Sellel komisjoni koosolekul olid meil põhiobjektiks parandusettepanekud, mis olid laekunud Riigikogu liikmetelt ja fraktsioonidelt. Tähtajaks laekus üle 900 ettepaneku. Rahanduskomisjon tegi omapoolsed muudatused, mis põhinevad ministeeriumidelt laekunud täiendaval informatsioonil ja täpsustustel, ning muutus ka eelnõu pealkiri. Vastavalt eelarveseadusele peab muudatusettepaneku tegija lisama ka arvestused, mis näitavad ära kulude katteks vajalikud tuluallikad. Nii Isamaaliidu fraktsiooni 117 kui ka Keskerakonna fraktsiooni 735 parandusettepanekus ja mitmete teiste Riigikogu liikmete esitatud ettepanekutes on katteallikana toodud tulumaksu laekumiste suurenemine, mis tuleneks tulumaksu määra alandamisest loobumisest järgnevatel aastatel. Paraku on praeguseks tulumaksu määra muutmise seadusega paika pandud ja seetõttu olid need ettepanekud katteta. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni esitatud ettepanekute katteallikaks on käibemaksu, tulumaksu ja aktsiiside laekumise suurendamine. Ka nende prognooside puhul ei olnud komisjonil informatsiooni, et käibemaksu, aktsiiside laekumist ja tulumaksu absoluutmäärasid võiks suvaliselt tõsta. Ettepanekuid sellisel kujul ei toetanud ka algataja, see tähendab Vabariigi Valitsus. Nende ettepanekute arvestamine oleks võinud põhjustada eelarve puudujäägi ja vastavalt riigieelarve seaduse § 18 lõikele 3 ei või riigieelarve eelnõu muutmise ettepanek põhjustada riigieelarve puudujääki, selle suurenemist või ülejäägi vähenemist. Osa ettepanekuid puudutasid ka kulude ümberjaotamist ministeeriumi valitsemisala siseselt ja eelarve lahtikirjutamise ulatust. Komisjon jäi seisukohale, et muudatused valitsemisalas kuuluvad ministri pädevusse, ministrid teevad ise vajalikud ümbertõstmised ning siin ei ole vaja ei komisjoni ega Riigikogu sekkumist. Ettepanekutes esitatud kulude suurendamise suhtes on raske üldistusi teha. Ettepanekute autorid juhtisid eelkõige tähelepanu Haridus- ja Teadusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ja Siseministeeriumi valdkondade rahaliste vahendite suurendamise vajadusele. See, et nendes

valdkondades on probleeme erinevate ülesannete täitmisel, on meile kõigile teada, kuid praeguses makromajanduslikus seisus me nendele vajadustele kätteallikaid leida ei oska. Käesoleva aasta riigieelarve on ka ilma nende suurendusteta koostatud just optimaalseid vajadusi ja finantseerimisvõimalusi arvestades ning seetõttu, nagu ma ütlesin, neid täiendavaid suurendamisi arvestada oli suhteliselt keeruline. Muudatusettepanekute loetelu vormistamisel tekkis komisjonis küsimus seoses identsete muudatusettepanekutega. Keskerakonna fraktsiooni ja liikmete 35 ettepanekut olid identsed ehk samased ja esitatud korduvatena 21 erineva esitaja poolt. Tuginedes kodukorraseaduse § 13 lõike 2 punktidele 18 ja 21, küsisime juhatuselt arvamust kodukorraseaduse § 102 lõike 1 tõlgendamise kohta ja seda just selliselt, et sisuliselt identsed ettepanekud, mille esitajad on küll erinevad, esitatakse muudatusettepanekute loetelus täiskogule läbivaatamiseks ühe ettepanekuna, mille esitajatena loetakse sellekohases märkuses üles kõik selle ettepaneku eraldi esitajad. Vastuseks meiepoolsele pöördumisele saime järgmise info. Riigikogu juhatus on seisukohal, et identsed muudatusettepanekud, olgugi et nende esitajad on erinevad, võib kanda muudatusettepanekute loetellu üks kord, märkides ettepaneku tegijateks kõik selle esitajad. Riigikogu juhatus on veendunud, et selliselt toimides ei rikuta ühegi antud ettepaneku esitaja õigusi, sest eelnõu lugemisel toimuvatel läbirääkimistel on neil kõigil võimalus kaitsta oma ettepanekut ja vajaduse korral nõuda selle muudatusettepaneku hääletusele panekut. Eesmärgiks on Riigikogu selgem ja ülevaatlikum ning otstarbekam töökorraldus. Vastavalt 8. oktoobril rahanduskomisjonis otsustatule ongi teile laiali jagatud muudatusettepanekute loetelus 225 ettepanekut. Seal on vormistatud ettepanekud selliselt, et korduvalt esitatud identsed ettepanekud on käsitletud ühe ettepanekuna. Ühte ettepanekut saab käsitleda ikka ainult üks kord ja näiteks arvestamise korral saab selle eelnõusse viia ka ju ainult üks kord. Muidu tekiks eelarve puhtalt kokkukirjutamisel juba segadus. Rääkisin ka sellest, et rahanduskomisjon kohtus eelarve tänase lugemise ettevalmistamisel väga paljude kolmandate isikutega, nagu Eesti Pank ja mitmesugused liidud. Eesti Pangaga kohtumisel oli meil eesmärk just saada nende ülevaade selle makromajandusliku prognoosi kohta, mille rahandusminister meile siin ette kandis ja mille kohta Mart Laar minu käest ka eelmisel lugemisel päris mitu korda küsis, et milline on meie koostöö Eesti Pangaga. Selle informatsiooni Eesti Pank meile ka seekord andis. Kohtumine toimus 25. oktoobril ja esitluse kavas olid teemad, kuidas on Eesti majandusel läinud, kuidas tõlgendada majanduse praegusi väljavaateid, kas hinnasurve on kontrolli all ja kas riigieelarve tasakaalustab majandust. Ma arvan, et selle praeguse ettekande raames ei hakka ma kõiki neid numbreid ja kõiki neid järeldusi ükshaaval ette lugema. Ütleksin ainult seda, et sellest vaatevinklist, mis puudutab eelarvet, mainis Eesti Pank ära seda, et ka 2005. aasta eelarve jätkab tasakaalus eelarve poliitikat. Suhteliselt kiire majanduskasv loob sellise lootuse, et 2005. aastaks planeeritud tulud saavad täidetud, ja eelarve tulude prognoosis kirjutavad nad kohe otse, et eeldused on sarnased Eesti Panga ettevaatega, tähendab, eelarve tulude prognoosi eeldused on Eesti Panga ettevaatega sarnased. Eesti Pank iseloomustab kulude kasvu kui maksimaalset. See tähendab, et kulude kasvu juures juhitakse tähelepanu sellele, et need on sellised, mille tegeliku täitmise juures on väga vähe tõenäoline, et 2005. aastal väga suurt üleplaani laekumist oleks loota. Ehk teisisõnu, eelarve tulude ja kulude tase on küll tasakaalus, kuid eelarve on väga pingeline. Need järeldused iseloomustavad arvatavasti ka minu eelmist juttu, et rahanduskomisjon oli hästi konservatiivne kõigi nende seisukohtade läbivaatamisel ja kaitsmisel, mis tänase päeva ettevalmistamiseks komisjonile laekunud olid. Sellegipoolest jõudis komisjon oma istungil otsusele tulla 2005. aasta eelarvega siia saali just täna ja komisjoni nimel teen ettepaneku teine lugemine pärast paranduste läbivaatamist lõpetada. Seda ettepanekut toetas 7 komisjoni liiget, vastu oli 5, erapooletuid 0. Aitäh!

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Suur tänu, Andres Lipstok! Kolleegidel on teile küsimusi. Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:00 M. Stalnuhhin

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Riigikogu kodukorra seaduse § 102 lõige 2 kõlab niiviisi:

"Muudatusettepanekud, mille esitaja on sama ning mis on omavahel sisuliselt seotud, kantakse muudatusettepanekute loetellu ühe ettepanekuna." See on üksainus võimalus, millal saab erinevad ettepanekud nimekirja ühena viia, ja siin on selge eeldus, et esitaja on sama. Ma ei kujuta ette, kuidas

võib 20 Riigikogu liiget viia selle definitsiooni alla, et esitaja on sama. Me arvame, et siin on tegemist tõsise seadusrikkumisega, ning ma küsin teilt kui komisjoni esimehelt, kes kannab vastutust selle seadusrikkumise eest.

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Komisjon, nagu ma ütlesin, pöördus tänase päeva ettevalmistamisel tõlgenduse saamiseks kirjalikult Riigikogu juhatause poole ja Riigikogu juhatus andis meile tõlgenduse, mille ma teile enne ette lugesin. Sellest mingit seadusrikkumist välja lugeda ei saa.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Helle Kalda, palun!

13:00 H. Kalda

Aitäh! Lugupeetud hea kolleeg! Te ütlesite oma ettekandes, et eelarve käigus te kohtusite väga paljude liitudega. Meil oli eile majanduskomisjoni väljasõiduistung. Ilmselt olete ka teie juba saanud kirja, kus on küsimus kutseharidusõppe kulude rahastamise kohta aastal 2005. Peab ütleva, et ma ei ole ennast tükk aega nii halvasti tundnud kui siis, kui ettevõtjad esitasid väga palju pretensioone ja küsimusi ja küsiti, kas Eesti riigis ei tahetagi, et ettevõtlus areneks, kuna pole olemas kaadrit ja kutseõpet peab tegema sõna otseses mõttes iga ettevõtja ise. Ma arvan, et meie hariduspoliitika peaks olema selline, et me peaksime kutseharidust edendama, kuna me teame, kui palju meil on probleeme töötusega. Mul on sellest tulenevalt küsimus, miks on rakenduskõrgkoolidele 15%, mis on muidugi väga tore, üldkoolidele 11% ja kutseharidusele ainult 3%, mille sisse mahub veel õpetajate 12% ...

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Aeg.

13:00 H. Kalda

... palgatõusu, õpilaste soodustus ja stipendiumid. Kas te arutasite seda ja kas see kolmandaks lugemiseks muudetakse?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Seesama teema oli üleval, kui me kohtusime Tööandjate Keskliidu esimehe härra Veskivälja ja tema delegatsiooniga. Küsimus on õigesti püstitatud nii teie poolt praegu kui ka Tööandjate Keskliidu poolt. Kas me suudame kolmandaks lugemiseks leida mingisugust lahendust? Raske öelda. Kuid teema on teada, teemaga on komisjon kokku puutunud ja võimalike lahendusvariantide küsimiseks oleme ka pöördunud Rahandusministeeriumi poole. Asi peab olema bilansis. Komisjon ise ühe näputõmbega tulused juurde kirjutada ei saa.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Toivo Tootsen, palun!

13:00 T. Tootsen

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud härra ettekandja! Eelnõu § 13 käsitleb riigivara üleandmist Riigi Kinnisvara AS-ile, ja kuna ta on siin sees olemas, siis võib arvata, et ka järgmisel aastal antakse sellele aktsiaseltsile mitterahalise sissemaksena mitmedki riigiasutuste valitsemis- või valdusalas olevad riigivaraüksused. Öelge, palun, millise hinnaga need üle antakse. Kes neid hindab? Kas te olete vahepeal teada saanud, kui suur on praegu juba Riigi Kinnisvara AS-i aktsiakapital?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Ma arvan, et see, kuidas ja millise hinnaga riigivara Riigi Kinnisvara AS-ile üle antakse, on alati käsitletav *case by case*. Seda on väga raske siin kommenteerida ja kas seda alati hindama peabki. Vastus teisele küsimusele on, et ei, ma ei jõudnud, õigemini, neid tunde või natuke rohkem aega, mis siin kahe esinemise vahele jäid, ei kulutanud ma selle peale, et küsida kodanik Taali käest, kui suur on selle tähtsa osaühingu aktsiakapital.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Mark Soosaar, palun!

13:00 M. Soosaar

Lugupeetud juhataja! Hea ettekandja! Oli väga sümpaatne kuulata teie suust seda, et haridusvaldkonnas on tehtud ettepanekuid, mis on tarmukad ja vajalikud, ning samas te lisasite, et ei oska leida neile kätteallikaid. Teatavasti on ka ettepanekute tegija kohustatud pakkuma riigieelarve seadusele kätteallikaid ja sotsiaalliberaalide saadikurühma esitatud haridusalased ettepanekud on üsna selgelt neid kätteallikaid ka näidanud käibemaksu suurendamise prognoosi abil. Millest see tuleb, et rahanduskomisjon eirab Riigikogu ühe ajuosa tööd ega arvesta seda?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Rahanduskomisjon kindlasti ei eira mitte ühegi Riigikogu, nagu te ütlesite, ajuosa tööd. Aga rahanduskomisjon lähtub hinnangu andmisel nendest ametlikest prognoosidest, mis tal olid selleks hetkeks, kui ta ühte või teist parandusettepanekut hindas. Ja kui need prognoosid ei näidanud, et selle ühe või teise ajuosa töö tulemus on realselt laekuv number, siis me paraku ei saanud seda arvestada.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:00 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! See eelarve on nüüd vist esimene taasiseseisvumisjärgsel ajal, kui ei kasva meie põhilise vastuluureorganisatsiooni, kaitsepolitsei eelarve. Ometi on valitsus praegu pannud kaitsepolitseile terve rea täiendavaid ülesandeid seoses terrorismivastase võitlusega. Ma tean, et komisjonile on see teada, komisjonile on teada ka erikomisjoni seisukoht, kuid vaatamata sellele leidis komisjon, et kaitsepolitsei eelarvet ei tule selles osas suurendada. Milliste vahendite arvel peaks siis Eesti julgeoleku tagama?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Komisjonile on tõesti teada nii erikomisjoni seisukoht kui ka need arvestused, mis erikomisjon oli teinud. Komisjon, analüüsides teie seisukohta ja konsulteerides nende inimestega, kelle pädevusse kuulub selle eelarve läbivaatamine, jõudis järeldusele, et Siseminister ise leiab need ressursid vastavalt ülesannetele oma sisemiste allikate arvel.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Marika Tuus, palun!

13:00 M. Tuus

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Nagu me täna kuulsime sotsiaalministri käest, tuleb järgmisest aastast suure pere emapalk seitsme- ja enamalapselisele perele. Aga mina ausalt öeldes seda eelarvest kusagilt küll ei oska välja lugeda ja ka rahanduskomisjon ei lugenud välja, kus see raha on ära toodud. Isegi sellist kategooriat nagu suure pere emapalk pole kusagilt lugeda.

13:00 A. Lipstok

Aitäh! See küsimine on selles mõttes absoluutselt õige, et seda kategooriat sellise nime all siin eelarves sees ei ole. On üldine rida ja number, mille all tema võiks olla, kui seadus selle kohta saab vastu võetud. See on siin peretoetuste rea peal, kui ma õigesti mäletan, 1,7 miljardi sees leitav, kuid see kulu on arvestuslik. Nii et seda täna lahti kirjutada oleks tibia ennatlik.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Jaanus Marrandi, palun!

13:00 J. Marrandi

Tänan! Lugupeetud ettekandja! Minu küsimus on ajendatud väga sügavast murest riigi haldussuutlikkuse ja rahvusvaheliste kohustuste täitmise pärast. Nimelt on Eesti ühinenud Euroopa Liiduga ja ühise põllumajanduspoliitikaga. 1. novembrist k.a käivitus Euroopa Liidus sekkumiskokkuost ehk vana nimetusega interventsioonikokkuost teraviljale. Eesti on kohustatud järgmisel aastal neid sekkumisoste tegema. See tähendab tegelikult käibevahendite leidmist teatud perioodiks, sest see raha kompenseeritakse, see hinnavahe kompenseeritakse Euroopa Liidu poolt, aga esialgsel hinnangutel on selleks vaja eelarves ette näha 115 miljonit krooni. Neid vahendeid siin ette nähtud ei ole. Miks on niisugune olukord, et Eesti ei ole suuteline täitma rahvusvahelisi kohustusi?

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Selle kokkuleppe rahastamist, selle tagamaid üritas ka rahanduskomisjon selgitada ja me saime selgeks, et proua Tuiksoo ja härra Veskimägi klaarivad selle ära siis, kui see vajadus tekib.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Helle Kalda, teine küsimus, palun!

13:00 H. Kalda

Aitäh! Hea kolleeg! Minul on küsimus riigieelarve seaduse kohta. Riigieelarve seaduse § 2 lõige 2 ütleb, et riigieelarve koosneb riigi eelarveaasta kõigist tuludest ja kuludest. Ma otsin neid, aga kahjuks ma ei leia avalik-õiguslike juriidiliste isikute majandustegevusest laekuvaid tulusid, näiteks ringhääling, Rahvusraamatukogu või rahvuskooper ei kajastu siin. Riigieelarve seaduse § 14 lõike 1 kohaselt peab riigieelarve eelnõu seletuskiri andma ülevaate avalik-õiguslike juriidiliste isikute eelarvetaotlustest. Ka neid ma ei leia. Palun öelge, miks see nii on ja kas see kõik tuleb eelarvesse kolmandaks lugemiseks, nii nagu eelarveseadus ütleb, või ei pea Eesti riik või praegune koalitsioon kehtivaid õigusakte täitma!

13:00 A. Lipstok

Aitäh! Avalik-õiguslike juriidiliste isikute tarvis ettenähtud kulud on riigieelarve seaduse sees ja me võime neid koos hakata näpuga otsima, kui te neid üles ei leidnud.

13:00 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Jarno Laur, palun!

13:01 J. Laur

Aitäh! Aulik ettekandja! Ütlesite oma ettekande alguses, et ettepanekud, mille katteallikana oli märgitud tulumaksu laekumise suurenemine, ei ole pädevad, sest tulumaksuseadus on teisiti fikseerinud. Ometi on praegu Riigikogu menetluses eelarvega seotult väga palju seaduseelnõusid, nende hulgas ka Riigikogu kolme fraktsiooni esitatud tulumaksuseaduse muutmise eelnõud. Äkki oskate kommenteerida oma seisukohta natuke põhjalikumalt?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! See kommentaar on selle võrra suhteliselt lihtne, et praegu kehtib see seadus, mis määrab järgmiseks aastaks tulumaksu määraks 24%. Need seaduseelnõud, mis on üle antud seaduse muutmiseks, on menetluses, nad ei ole praegu saanud ei positiivset lahendust siin saalis ega positiivset toetust ka valitsuse poole pealt. Kuivõrd see eelarve on eelkõige praeguse valitsuskoalitsiooni poolt teile esitatud eelarve, siis ma julgen öelda küll, et need ettepanekud, mida valitsus ei toeta, ei tohiks ka siin saalis positiivset lahendust saada. Kui seda positiivset lahendust ei ole, siis selle 2%-lise tulumaksu suurendamise kavadele, mida parandustes ette nähakse, katet ei ole ega tule.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Margi Ein, palun!

13:01 M. Ein

Aitäh, juhataja! Lugupeetud ettekandja! Minu ees on Eesti Laste Hoolekandeesutuste Juhtide Ühenduse pöördumine. See pöördumine on saadetud ka sotsiaalministrile, kõikidele fraktsioonidele, Riigikogu sotsiaalkomisjonile ja Riigikogu rahanduskomisjonile. Pöördumises väidetakse, et lastekodudes on kriisiolukord. Asutustele eraldatud vahenditega ei ole võimalik toime tulla ja ära majandada. Rahapuudusel ei saa lasteasutused täita sotsiaalministri määrust ja nõudeid laste hooldamisel hoolekandeesutustes ega suudeta maksta töötajatele kokkulepitud palka. Palutakse kiiresti vaadata üle võimalused ja leida 2005. aasta eelarvesse veel 21,5 miljonit krooni. Kas rahanduskomisjon arutas seda küsimust ja milline on seisukoht?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Nagu ma ütlesin, on rahanduskomisjonile laekunud väga palju eri organisatsioonide pöördumisi ja rahanduskomisjon suhtub nendesse kõigisse väga tõsiselt. Meie arutelu, nagu ma enne ütlesin, seisneb eelkõige selles, et üritada saada ka juhtivate ministrite seisukohad ja siis anda hinnang ja vastus. Rahanduskomisjonil ei ole õigust suurendada mitte üks sent mitte ühtegi tulu ise, omapead. See ei oleks soliidne.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Ain Seppik, teine küsimus, palun!

13:01 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Minul on tõsine mure õigusabi kättesaadavuse pärast Eesti Vabariigis. See üha kallineb, samal ajal inimesed vaesuvad, eriti ääremaadel, ega saa kvaliteetset õigusabi, kusjuures seadused, eriti protsessiseadused ehk menetlusseadused, muutuvad üha keerukamaks. Kui me kevadel siinsamas saalis ja õiguskomisjonis riigi õigusabi seadust arutasime, lubas justiitsminister, et sel aastal planeeritakse vähemalt 60 miljonit riigi õigusabi kulusid. Toonitan, et näiteks Soomes on see umbes 800 miljonit krooni aastas. Nüüd ma näen, et ainult 45. Kas komisjonis oli sellest juttu ja kuidas kavatsetakse tagada järgmisel aastal riigi õigusabi?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Komisjonis sellest eraldi sellise rakursi all juttu ei olnud. Komisjonis oli juttu sellest, et eelarvega suurendatakse selle raha hulka, mida advokaadid saavad tasuta advokaaditeenuse andmise jaoks. Kas see rahuldab või ei rahulda, see eraldi teemaks ei olnud, kuivõrd Justiitsministeerium ja valitsus just selle numbriga välja tuli, mida sa tegelikult ise mainisid.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Kaarel Pürg, palun!

13:01 K. Pürg

Aitäh, austatud eesistuja! Hea ettekandja! Tahaksin teada, kui palju läheb konkreetselt Eesti riigi eelarvele maksma tulumaksu 2%-line alandamine ehk kui suur eelarveauk tekib ja millised on lühidalt põhilised katteallikad.

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Tulumaksu 2%-line alandamine ei ole see teema, mille puhul saab rääkida eelarveaugust. See on praegu tasakaalus teie ette tulnud eelarve, ütleme, eelarvepoliitika üks element. See eelarve on praegu tasakaalus, järelikult on see 2%-line vähendamine majanduskasvu ja teiste tulude kaasabil kaetud.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Kadi Pärnits, palun!

13:01 K. Pärnits

Aitäh! Austatud ettekandja! Ma tuleksin veel kord tagasi laste hoolekandeesutuste olukorra juurde. Nendes asutustes on praegu tõesti selline seis, et praktiliselt kõik kulutused on koomale tõmmatud ja

ainuke, mis järgmisena üle jääb, on loobuda kasvatajatest. Selles mõttes on muidugi kurb kuulata, kui sotsiaalminister ütleb, et ta on eelarvega rahul. Aga tühja sest sotsiaalministrist, küsimus on antud kontekstis selles, et valitsus on võtnud endale kohustuse palku tõsta ja kirjutanud alla vastava lepingu. Kas me ei peaks siin Riigikogus siiski jälgima seda, et valitsus töötajate ees võetud kohustusi ka täidaks ja selle palgaleppe täitmiseks lisavahendeid järgmiseks aastaks sinna leiaks? Kas kahe lugemise vahel on veel võimalik seda olukorda lahendada?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Loomulikult on kahe lugemise vahel võimalik mitmesugustele teemadele lahendusi leida, kui allikaid oleks. Aga kui valitsuse volitusega on alla kirjutatud palgakokkulepe, siis seda palgakokkulepet peab valitsus täitma.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Marika Tuus, teine küsimus, palun!

13:01 M. Tuus

Aitäh! Ma küsin veel kord üle ikkagi pensionide kohta. Kui palju tõuseb järgmisel aastal 44-aastase tööstaažiga inimese pension keskmiselt iga kuu lõikes?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Ma arvan, et kui mul on see kollane raamat siin ees ja ma olen neid numbreid vasakult ja paremalt lugenud, siis lubage, et ma vastan teile selle kohta eraldi ja kirjalikult, kui soovite. Ma ei viitsi seda praegu eraldi lappama hakata ja peas ei ole.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Sven Mikser, palun!

13:01 S. Mikser

Aitäh! Austatud ettekandja! Viimasel ajal on ajakirjanduses räägitud sellest, et järgmise aasta eelarve projektis on kaitsekulutused alla 2% ja et see tuleneb SKT arvutamise uuest metoodikast. Kui Siim Kallas, teie erakonna liider, oli peaminister, siis tema ütles, et meie eesmärk peaks olema selline, et 2% oleks sõjalise riigikaitse kulutused ja see kõik asuks Kaitseministeeriumi valitsemisalas. Nüüd võttis valitsus hiljuti vastu pisut segasemalt sõnastatud seisukohta, et aegamööda peaks suurendama sõjalise kaitse kulutusi, seni kuni kõik riigikaitse kulutused kokku moodustavad 2% SKT-st. Minu küsimus olekski, et kui selles suunas liigutakse, siis kuidas see tegelikkuses välja näeb? Kui suur on selle aasta või õigemini 2005. aasta eelarve projektis kõigi kaitsekulutuste ja sõjalise kaitse kulutuste vahe ja kuidas see võiks aastail 2006-2008 väheneda või suurened?

13:01 A. Lipstok

Seda arvutust, kui suur on nende kaitsekulutuste vahe, mul siin ees ei ole. 2005. aasta eelarves ettenähtud kaitsekulutused, kui ma õigesti mäletan, on 1,85% ja 2%-ni nad peaksid jõudma aastaks 2007. Aga järsku ma eksin, mul on sama asi meeles, millele teie viitasite, aga mul ei ole täpseid arve selle kohta ees.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Jaanus Marrandi, teine küsimus, palun!

13:01 J. Marrandi

Täna! Ma tuleksin ikkagi tagasi sellesama interventsiooni- või sekkumiskokkuostu ja muudatusettepaneku nr 175 juurde, mille on teinud maaelukomisjon. Materjalid ja palve sellist muudatusettepanekut teha tulenesid põllumajandusministri ja Põllumajandusministeeriumi ettepanekutest ja arvestustest. Maaelukomisjon ei oleks kahtlemata niisugust ettepanekut tegema hakanudki, kui ei oleks sellist vajadust olnud ja Põllumajandusministeerium sellist palvet esitanud. Loomulikult me eeldasime, et kokkulepped on olemas, valitsusliit tegutseb ühtselt, on olemas selged

arusaamad. Siin teie vastuses oli juttu, et ministrid omavahel kuidagi klaarivad ära, kui vajadus tekib. Vajadus sekkumiskokkuostu summade ettenägemiseks eelarves tekib väga selgelt tulenevalt ühisest põllumajanduspoliitikast. Selgitage ikkagi täpsemalt, miks on niisugune olukord, et ei ole toetatud 175. ettepanekut.

13:01 A. Lipstok

Sellesama ettepanekuga me pöördusime ka Rahandusministeeriumi poole ja vastus oli täpselt see, mis ma ütlesin. Vajaduse tekkimise korral klaarivad kaks ministrit selle küsimuse töö käigus ära. See oli vastus, mille meie saime, kui me tänast päeva ette valmistasime.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Mark Soosaar, teine küsimus, palun!

13:01 M. Soosaar

Hea ettekandja! Selles poliitikamängus, kus me sinuga oleme, tuleb meil väga erinevaid rolle ja erinevaid näitemänge mängida. Ja meie sinuga oleme koos ühes näitemängus, mille nimi on väikesaarte valitsuskomisjon. Aga praegu tahaksin ma küsida sinu kui rahanduskomisjoni esimehe käest, kas selles teises näitemängus on arutatud probleemi, et väikesaared vajaksid umbes 60 miljonit toetust, et jalgadele tõusta. Oli jutt ka 15 miljonist, et nende toetus on jäänud ikka, nagu käesolevalgi aastal, ainult nelja miljoni peale kaheksa väikesaare vahel. Kas rahanduskomisjonis arutati seda teemat sisuliselt ja kas rahanduskomisjoni liikmeteni üldse jõudis arusaam, kui katastroofiline, kui keeruline olukord on väikesaartel ja kuidas neid osaliselt hüljatud saari taasasustada?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Rahanduskomisjoni istungil eraldi nii traagiliselt väikesaarte küsimust ei arutatud, nagu sa praegu oma küsimuse esitasid, kuid loomulikult on rahanduskomisjoni liikmed selle problemaatikaga väga hästi kursis. Sa ütlesid sissejuhatavas osas väga kenasti, et meil on sinuga üks ühine töö, see on väikesaarte komisjoni liikmeks olek. Ja kõik need rahalised vajadused, need soovid, mida väikesaarte asukad, omavalitsejad regionaalministrile esitavad, on jõudnud regionaalministri kaudu ka rahanduskomisjoni lauale. Kuid loomulikult sõltub katte leidmine nendele probleemidele ikkagi sellest, milline on riigi finantsvõimalus tervikuna. Ja praegu paraku selles eelarves riik üle nelja miljoni ette näinud ei ole.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Olev Laanjärv, palun!

13:01 O. Laanjärv

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ma eeldan, et 2005. aasta eelarve seletuskirja tuleb võtta väga tõsiselt, kuigi riigikontrolöri vahepealne esinemine sealsamas kõnepuldil nagu seadis midagi kahtluse alla. Ma küsiksin nii: kas seletuskirja deklaratsioon - tasakaalustatud areng eeldab avalike teenuste kvaliteetset osutamist kõikides eluvaldkondades - kehtib ka sellise eluvaldkonna nagu päästeteenuse osutamine puhul?

13:01 A. Lipstok

Aitäh! Lühike vastus: kehtib küll.

13:01 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kaarel Pürg, teine küsimus, palun!

13:02 K. Pürg

Aitäh, austatud eesistuja! Hea ettekandja! Tegelikult mind ei huvitanud konstateering, et eelarve on tasakaalus, seda nõuab ju seadus. Küsin uuesti ja võimalikult arusaadavalt: kui suur summa jääb riigieelarvesse laekumata seoses tulumaksu alandamisega?

13:02 A. Lipstok

Et sellele küsimusele väga konkreetset, kindla numbriga vastata, tuleks see 2% väga täpselt välja arvutada. Ma ütlen, et selle hind on umbes 800-900 miljonit. Aga see on arvutus peast, mitte täpselt paberi peal.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Kolleeg Mailis Reps, palun!

13:02 M. Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Ka mina jätkaksin kolleegi küsimusest ja teie vastusest tulenevalt. Kui see 2% töötajatele kätte jääv summa on umbes 800-900 miljonit, nii nagu koalitsioon on väitnud, siis kas teil oli rahanduskomisjonis ka juttu, et mõni nendest paljudest kirjadest, mis on tulnud, on võib-olla nii hädavajalik, et selle 2% tulumaksu reform võiks jälle mõni aasta edasi lükkuda.

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Ei, sellise rakursi alt komisjon seda 2% ei arutanud.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Evelyn Sepp, palun!

13:02 E. Sepp

Aitäh! Minu küsimus tuleneb ühest teie eelmisest vastusest, kus te viitasite, et te ei viitsi vastata ühele küsimusele. Ehk te seletate, millisest hea riigivalitsemise põhimõttest või tavast lähtub see teie viitsimine või mitteviitsimine Riigikogu liikme küsimusele vastata.

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Ma arvan, et ma ka sellele küsimusele vastasin niipalju, kui ma oskasin. Ma ütlesin rohkem seda - ma palun muidugi vabandust sõna "viitsimine" pärast -, et ma ei leia seda siit raamatust teile nii kiiresti üles, ja väljendasin ennast valesti, ütlesin, et ei viitsi. Tegelikult peab loomulikult alati väga hoolega otsima, kui Riigikogu liige küsib. Järgmine kord olen tublim.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Sven Mikser, teine küsimus, palun!

13:02 S. Mikser

Aitäh! Ma tegelikult täpsustan oma esimest küsimust. Ma juhtisin tähelepanu sellele, et valitsus räägib, et sõjalise kaitse kulutusi tuleks suurendada, seni kuni kõik kaitsekulutused kokku jõuavad 2%-ni. Ma küsin siis uuesti, et kui praegu on järgmise aasta eelarves kaitsekulutused kokku 1,85% ja 2007. aastal peaks jõudma 2%-ni, siis kui suured on sellest sõjalise kaitse kulutused järgmise aasta eelarves ehk siis Kaitseministeeriumi valitsemisala kulutused ja kuidas see erinevus n-ö kõigist kaitsekulutustest kokku aastate lõikes ületuleval või siis 2007. aastal muutub. Kas see vahe hakkab meil vähenema, kasvama või jääb samaks?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Olen sunnitud kasutama seda traditsioonilist vastust, et sellisel kujul rahanduskomisjon seda 2% teemat ei arutanud.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:02 E. Nestor

Tänu juhatajale! Austatud ettekandja! Ma palun ette vabandust, et Riigikogu kodukorra seadus ei võimalda mul seda küsimust esitada rahandusministrile, seetõttu küsin ma seda sinult! Millisel riigieelarve kulureal võiks näha sõna "töönimene"?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Ma arvan, et sa olid oma sissejuhatavas osas küsimuse esitamisel suhteliselt täpne, sest sõna "töönimene" ei ole praegusel juhul kõnepuldil olev inimene küll kordagi siin täna kasutanud. Nii et ma arvan, et kuigi kodukord ei luba sul küsida nende inimeste käest, kes on sõna "töönimene" kasutanud, on muud võimalused selle jaoks olemas.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Heimar Lenk, palun!

13:02 H. Lenk

Siit tulebki järgmine küsimus: kelle eelarve see siis riigil on kui mitte tööinimeste eelarve?

13:02 A. Lipstok

See on Eesti riigi 2005. aasta eelarve, mille on teile esitanud praegune valitsuskoalitsioon.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Kadi Pärnits, teine küsimus, palun!

13:02 K. Pärnits

Aitäh! Praegu ei möödu pea päevagi, kui ajakirjanduses ei võetaks üles väga olulist ja tähtsat teemat, see on HI-viiruse kandjate arvu suurenemine ja kogu see valdkond, mis puudutab HI-viirust ja narkomaaniat. Kuidas te komisjoni esimehena hindate seda, et eelarves vastavad summad vähenevad? Kas valitsuse selline poliitika läheb kokku tegelikkusega, mille ees me seisame, ja mida prognoosivad vastava eriala spetsialistid HI-viiruse ja narkomaania seisukohalt?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Valitsuse poliitika HI-viiruse ja narkomaania seisukohalt on väga selge, nende vastu võitlev, ja vahendid, mis kaasatakse, on nii see, mis siin eelarves kirjas on, kui ka need, mis saadakse eelarveväliselt kõikvõimalike abidega. Kui te küsite seda, kui palju need kasvavad või vähenevad, siis ma jään vastuse võlgu. Aga neid vaadatakse komplekselt.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Tõnis Lukas, palun!

13:02 T. Lukas

Aitäh, austatud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Mida teie komisjoni esimehena arvate, kas rahanduskomisjoni ülesanded eelarve menetlemisel on ainult valitsuse eelarve projekti seadusena läbisurumine ja kõigi muudatusettepanekute tagasipallimine või võiks olla ka järelevalve selle üle, kui palju valitsuse ettevalmistatud eelarve seaduse eelnõu kajastab juba enne heakskiidetud riiklikke programme, kas ta on nendega kooskõlas, kas ta rahastab neid piisavalt või käib valitsuse ettevalmistatud programm risti vastu ega täida valitsusele antud volitusi paljude programmide, integratsiooni- või haridusalaste programmide elluviimiseks?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Mis puudutab ettepanekute tagasipallimist, siis omateada ma enne rääkisin, et selle pallimise põhjus - ja ka rahanduskomisjoni ülesanne - on üritada hoida eelarve nendes piires, mis tulude poole pealt realselt võimalik on. Nüüd teine asi, kui palju rahanduskomisjon teeb järelevalvet mingisuguste järjepidevate programmide täitmise üle - ma ütlen just mingisuguste, kuivõrd need järjepidevad programmid on ju läbivad ja need peaksid jõudma eelarvesse ministeeriumide kaudu ning nende

täitmise jälgimise eest peaksid hea seisma kõik ministeeriumid ja kõik vastavad komisjonid, kes seda valdkonda ka Riigikogu poole pealt kureerivad. Ei, rahanduskomisjonil eraldi seda bilanssi ei ole, milline on ühe või teise läbiva programmi täitmise tase ja kus maal ollakse.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Toivo Tootsen, teine küsimus, palun!

13:02 T. Tootsen

Aitäh, härra juhataja! Lugupeetud ettekandja! Paragrahvist 3 "Finantseerimistehingud" loen ma välja, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kavatseb väärtpabereid soetada 170 miljoni eest ja Rahandusministeerium 200 miljoni eest väärtpabereid osta. Kas on ka teada, milliseid väärtpabereid ostetakse?

13:02 A. Lipstok

Üks moment. Loomulikult on nende väärtpaberite ostmisel oma selge seletus. Ma otsin hoolega, aga hetkel ma ei leia seda seletust oma raamatutest täpselt üles. Aga loomulikult ei ole need mitte mingisugused õhku kirjutatud numbrid, need on kindlad ostud ja nendel on kindel sisu.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Heimar Lenk, teine küsimus, palun!

13:02 H. Lenk

Lugupeetud esineja! Enamik kulukirjeid on eelarves lahti kirjutamata ja väga raske on aru saada, kuhu see raha läheb. Mul on konkreetne küsimus. Keskkonnaministeerium saab peaaegu kaks korda rohkem raha kui eelmisel aastal. Millega see on seotud, kas on keskkond nii hukas või on vaja ministri eest n-ö hästi hoolitseda?

13:02 A. Lipstok

Aitäh! Ka selle raha kasvu peaks vaatama koos nende abirahadega, mis riiki tulevad, ja siis võrdlema seda, kui palju on oma eelarvest kasvu ja kui palju on sellel rahal kasvu, mis kõikvõimalike Euroopa Liidu programmidega meieni jõuab.

13:02 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Eiki Nestor, teine küsimus, palun!

13:03 E. Nestor

Aitäh! Ma ütlesin oma küsimuse sissejuhatuseks ettekandjale komplimendi esimesele küsimusele antud vastuse eest. Teine küsimus on hästi sisuline. Muudatusettepanek nr 9, meie fraktsiooni tehtud, ei nõua mingit kulu. Kui me kogu selle riigieelarve toetuse sellisel kujul, nagu ta praegu eelarves kirjas on, anname kohalikule omavalitsusele - seda on üle kahe miljardi krooni -, kuidas saab Riigikogu kindel olla, et kogu seda raha ei kulutata näiteks ainult toimetulekutoetusteks või näiteks ainult hariduskuludeks või näiteks ainult toetuseks saarvaldadele ja saarelise osaga valdadele?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Sellele ettepanekule ei ole tõesti seda tavalist vastust, mida siit öelda saab, et tuluallikad ei sobi. See on rohkem põhimõtteline küsimus, kes määrab ära kulutuste sihtotstarbe. Selle eelarve kokkupanijad ja selle poliitika kandjad arvavad, et kohalikud omavalitsused peaksid sellega hakkama saama küll. Siin ei ole sekkumine arvatavasti vajalik ja ma kujutan ette, et raha ökonoomse kasutamise mõttes on nii, et mida vähem on regulatsioone kohalikule omavalitsusele, seda selgem on raha kasutamise loogika.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Arnold Kimber, palun!

13:03 A. Kimber

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Ma saan aru, et kui üks rida on siia valesti ehk seadusvastaselt sisse kirjutatud, et on seotud tulumaksu alandamisega, siis ei saa seda teha ja sellepärast tõmmatakse kõigile ettepanekutele vesi peale. Tahtsin küsida niisugust asja: kas komisjon peale selle, et ta vee peale tõmbas, mõtleb ka nendele probleemidele, mis seal teise külje peal on? On ju elulisi probleeme, mida ei saa lihtsalt kõrvale lükata. Ma toon näiteks Viiratsi lastekodu - see on 217. ettepanek -, mida planeeritakse kolme aastaga renoveerida: katus, torustik, ventilatsioon, elekter. Kas te kujutate ette, kuidas need lapsed peavad seal siis niimoodi kõik need aastad olema, külmetama? Just sellepärast, et näiteks sel aastal on üks miljon siiaamaani veel kasutamata, sest riigihange alles käib. Nii et ma tahtsin küsida, kas kahe lugemise vahepeal või enne järgmist lugemist on mõeldav, et koalitsioon leiab mõne allika, kuidas mõnda asja rahastada.

13:03 A. Lipstok

Ma arvan, et teise ja kolmanda lugemise vahepeal on loomulikult võimalik mitte mõnda asja, vaid päris mitu asja uuesti läbi vaadata ja ka mingisugused lahendused leida nii, et see oleks eelarve üldise bilansi ja tasakaalu mõttes aktsepteeritav ehk teisisõnu, et see ei tekitaks seda nn defitsiiti. Kui tulumaksu asemel leitakse mingisugune muu finantseerimiskate, muu tuluallikas. Aga seda me peame tegema sel juhul koos, koos Rahandusministeeriumi ja koos ettepanekute esitajatega.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Jarno Laur, teine küsimus, palun!

13:03 J. Laur

Aitäh! Auväärt ettekandja! Valitsusel oli oma alguspäevadel üks ilus kava, nimelt kokkuhoiukava. Ei mäleta selle luulelist nime, oli see kasin riik või midagi muud, aga see ei olegi tähtis. Küsin nüüd, kuidas see programm on selle eelarve eelnõu valguses ka õnnestunud.

13:03 A. Lipstok

Aitäh küsimuse eest! Selle eelarve eelnõu mitte ainult valguses, vaid ka sisus on kokkuhoidlik ja säästlik suhtumine säilinud.

13:03 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Tõnis Lukas, teine küsimus, palun!

13:03 T. Lukas

Aitäh, austatud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Te väidate, et fraktsioonide muudatusettepanekud selle eelarve kohta on selgelt ebaõnnestunud ega ole eriti targad, ja ütlete, et igasuguste riiklike programmide piisava rahastamise järele peaksid valvama komisjonid, vastavate valdkondade komisjonid Riigikogus. Kas te oskate öelda, millise eelmise Riigikogu koosseisu ajal on komisjonid olnud eelarve menetluse suhtes nii tasalülitatud ja initsiatiivitud, kui nad on seda praeguse koosseisu ajal? Ma ei märka, et teised komisjonid oleksid oma valdkondades eriti ettepanekuid teinud.

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Juba selle küsimuse sissejuhatav pool, see konstateeriv osa oli natuke vildakas, seetõttu on jätku raske kommenteerida. Ma ütleksin, et sellises järelevalves on aegade jooksul olnud tegusad kõik ministeeriumid, ministrid ja komisjonid. Seekord, 2005. aasta eelarve ettevalmistamisel tänaseks teiseks lugemiseks on minu arusaamise järgi olnud koostöö eri komisjonidega siiski tõhus. Ja ma arvan, et järelevalve tugevdamise eesmärgil peaks see koostöö olema veel tõhusam.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:03 H.-V. Seeder

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Seni on olnud riigieelarve eelnõu seletuskirjas alati lahti kirjutatud ka valitsusasutuste kulutused ministeeriumide kaupa, kust oli võimalik välja lugeda palgafond, personali koosseis ja muud kulud ning nende muutus, võrreldes eelmise aastaga. Sellel aastal enam niimoodi tehtud ei ole, vaid kogu valitsussektori kulutused on koos ja me oleme teadlikud ning võimelised eelarvest välja lugema, et kokku kasvavad need 800 miljonit krooni. Selle hulgas on politseinike palgad, õpetajate palgad ja muud sellised asjad. Kuna riigieelarvest ei ole kitsamas mõistes valitsemiskulutuste osa võimalik välja lugeda, siis kas teie oskate öelda, kui palju ikkagi valitsemiskulud, st valitsusasutuste kulud järgmisel aastal muutuvad, võrreldes selle aastaga?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Kõigepealt see, kas on võimalik välja lugeda või ei. Põhjus on kindlasti see, et eelarve ülesehitus ja klassifikatsioon on muutunud. Selle võrra on see lugemine kindlasti natukene teistsugune, kui on olnud varasematel aastatel. See, kui palju valitsemiskulud kasvavad on, eeldaks eraldi arvestuse tegemist, mida mul praegu siin ees ei ole. Aga kindlasti me võime koos sinuga selle rahanduskomisjonis kolmandaks lugemiseks teha.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Katrin Saks!

13:03 K. Saks

Aitäh! Austatud ettekandja! Ma tuleksin selle kokkuhoiu juurde tagasi. Te ütlesite väga üldsõnaliselt, et tõepoolest on õnnestunud kokku hoida. See on muidugi tore, et meil on kokkuhoidlik riik. Kas te, palun, täpsustaksite, mida on õnnestunud kokku hoida peale aidi ennetuse raha, töötuaabiraha, peretoetuste jne?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Ütleme, et eelarve kulutused on muutunud efektiivsemaks, see on ka kokkuhoid.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ivari Padar!

13:03 I. Padar

Aitäh! Lugupeetud härra rahanduskomisjoni esimees! Mul on mitu küsimust, mida ma tahaksin eelarve kohta küsida. Aga ma ei küsi sellepärast, et ma arvan, et need on sellised spetsiifilised küsimused, mille puhul ma ei eeldagi, et rahanduskomisjoni esimees täpseid vastuseid teab. Milline on teie arvamus, kuidas peaks tulevikus toimima, kas eelarve teisel lugemisel peaks siin meie ees olema rahanduskomisjoni esimees või rahandusminister?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Kõigepealt on mul meeles, et sama küsimus - ei mäleta, kas küll sinu suu läbi - kõlas siit saalist ka eelmisel aastal, kui me eelarvet menetlesime. Ega ma ei taha ka täna teistpidi öelda, kui et eelarve on riigi kõige tähtsam majandusprogramm, -plaan, rahandusbilanss järgmiseks aastaks. Ja kui meie kodukorra järgi esimesel lugemisel seletatakse makromajanduslikke näitajaid ning antakse ülevaade sellest, mida eelarve sisaldama peab, mis sellega saavutada tahetakse, siis seda teeb loomulikult minister. Kui teine ja kolmas lugemine on kodukorra loogika järgi parandusettepanekute arutamine, siis ei ole ju mõtet uuesti üle rääkida eelarve enda ideoloogiat, eesmärke ega seda, mida makromajanduslikult teha saab, see on kordamine. Aga ma saan aru, et eelarve kahe lugemise vaheline ajaline nihe pole mitte üks või kaks päeva või nädal, vaid natuke rohkem ja selle aja jooksul läheb küsijal lihtsalt mõni asi meelest ära ning tahaks üle küsida natuke laiemas mõttes kui ainult parandusettepanekute kohta. Ja teiselt poolt võib eri prognooside järgi ka olukord muutuda. Nii et ega ma ei ole praegugi selle vastu, et eelarve menetlemisel minister ka teisel lugemisel kõnepuldil käiks.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Enn Eesmaa!

13:03 E. Eesmaa

Aitäh, austatud juhataja! Lugupeetud esineja! Kokkuhoid võib teatud tingimustel oluliselt segada planeerimist. Me oleme kõik kursis sellega, et Eesti riigist võib saada Euroopa Liidu kolmiku ehk siis põhitöö otsustaja riik juba 2008. aastal, see on üsna tõenäoline. Samas väidavad Välisministeeriumi ametnikud üsna üksmeelselt, et järgmise aasta eelarve on nende jaoks sisuliselt miinusmärgiline eelarve. Nad küsisid 100, 110 miljonit ja me teame kõik, kui vähe nad said. Ainuüksi elementaarsete turvemeetmete sisseostmine välissaatkondades maksab umbes 45 miljonit, mis on puudu. Kas see on õige lähenemine planeerimisel, kui meie eesistumise aeg kolmikus ju kindlasti tuleb?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! See küsimus, mille te praegu püsti panite, on väga valus ja väga tõsine küsimus meie välispoliitika tagamisel üldse. Mina olen päris mitu korda selsamal teemal vestelnud, kohtunud ja numbreid vaadanud koos Välisministeeriumi inimestega ja ka rahandusministriga. Reedel toimub meil järgmine kokkusaamine, kus me üritame leida vähemalt seletusi sellele, miks need numbrid eelarveraamatus on täna just sellised. Ütlen kohe juurde, et Välisministeeriumi sees on mitmete eelarvesummade kasutamise tõlgendamisel olnud ka erimeelsust. Ja kindlasti, kui mingi raha on eraldatud, kunagi on üks raha küsitud üheks konkreetseks asjaks ja seda ei ole päris nii kasutatud, siis kohe uuesti sama asja peale küsima hakata ning öelda, et ma ei ole saanud, ei ole ka eriti eetiline. Aga need on need küsimused, mida tuleb kindlasti enne kolmandat lugemist vähemalt selgitada. Kas lahendust saada võib, ei oska lubada.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mailis Reps, teine küsimus!

13:03 M. Reps

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud ettekandja! Kui juba jutt läks välispoliitika peale, kas siis selle eelarve raamistikus on olnud ka tõsist jutuajamist seoses meie konsulaartegevusega? Tegelikult, kui me otsime siin tulusid ja kulusid, siis see on üks üsna oluline valdkond, kus näiteks Soome Vabariik näeb ka tulude võimalusi. Meil on aga vaieldamatult üks kehvemini töötavaid konsulaarsüsteeme, sest meie viisaootejärjekorrad eri riikides kalduvad juba kuudesse. Milliseid meetmeid siin on näha eelarve valguses?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Loomulikult on jutuajamist olnud ja eks see küsimus haakub natuke ju Enn Eesmaa küsimusega. Raha on vähe, nii seletab Välisministeerium. Kas see seletus alati vett peab, see peaks olema meie töö kindlaks teha. Täna ei ole minul ega rahanduskomisjonil küll ühtegi selget ütlemist selle kohta, et jah, raha on vähe ja sellepärast on konsulaartöö kehva. Aga see, et konsulaartöö kehva taseme tõttu jääb meil omakorda raha tulemata, on küll fakt. Nii et nokk kinni, saba lahti. Üritatakse tegelda, ütlen veel kord, et järgmine kokkusaamine samal teemal on meil sel nädalal.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Katrin Saks, teine küsimus!

13:03 K. Saks

Aitäh! Austatud ettekandja! Kas te olete komisjonis arutanud, kust võtta võimaliku suhkrutrahvi raha? Siiani on avaldatud lootust, et seda ei tule kohe maksta ja selle võib venitada väga pika perioodi peale. Nüüd on tulnud aga informatsioon, et see võidakse kinni pidada meie toetussummadest ja üsna kiiresti. Kus oleks selle võimalik katteallikas, jutt on ligi miljardist?

13:03 A. Lipstok

Aitäh! Jälle hirmus tõsine küsimus. Kokku pandud ja teie ette toodud 2005. aasta eelarve eelnõusse suhkrutrahvi sisse planeeritud ei ole. Kuidas seda trahvi katma peaks? Arvatavasti on see töö korras

vaja klaarida vastavatel ametkondadel, ja niipalju kui mina tean, sel teemal päris kõvasti, nagu öeldakse, ka ragistatakse. Aga enne on vaja täpselt teada saada, milline on nõue, millised on meie vastuväited sellele nõudele ja mis nende kohta öeldakse. Protsess on pooleli.

13:03 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Toomas Alatalu!

13:04 T. Alatalu

Aitäh! Lugupeetud ettekandja! Valitsuskulude kokkuvõtteid on praktiliselt üldine probleem. Paar päeva tagasi astus ametisse Sloveenia uus valitsus ja üks tema ametlikult väljakuulutatud eesmärgid on valitsuskulude kokkuvõtteid. Mul tuli ette, et aasta tagasi avaldas üks meie erakond aruande tehtust, ja seal oli öeldud niimoodi, et vaat tänu meie erakonnale hoidis Eesti nii palju kokku. Siit ka minu küsimus: kas saaks järgmiseks korraks niisuguse võrdleva analüüsi, kui palju Eesti on saavutanud selle kokkuvõttepoliitikaga ja kui palju on sama asjaga tegeldes saavutanud näiteks Läti ja Leedu või mõni kolmas, neljas riik? Siis meil oleks olemas võrdlusandmestik, mille põhjal öelda, et see, mida Eesti valitsus praegu kavandab, on tõesti kõige ratsionaalsem.

13:04 A. Lipstok

Aitäh! See ülesande püstitus on ühelt poolt suhteliselt arusaadav ja teiselt poolt on täitmine suhteliselt keeruline. Ma kujutan ette, et Eesti riigi siseselt ei tohiks olla eriti keeruline teile esitada või ette kanda valitsuskulude mahud ja saavutatud kokkuvõtteid. Aga kuidas ja kuidas me saame nad võrreldavaks teha naaberriikide omadega - nagu ma aru sain, on jutt siin Lätist ja Leedust -, selles ma tihkvalt. Statistiliselt saab muidugi need numbrid, mida siin avalikustatakse, väga selgelt välja tuua. Kas need annavad päriselt vastuse küsimusele, mille sa esitasid, sellele jään vastuse võlgu.

13:04 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Evelyn Sepp, teine küsimus!

13:04 E. Sepp

Aitäh! Mõningad head aastad tagasi sõlmis riik "geniaalse lepingu" ID-kaartide juurutamiseks Eestis. Ja kuigi need kaardid kehtivad päris pikalt, kümme aastat nende väljaandmisest alates, siis kiibid, mis neile kanti, kehtivad kolm aastat. Esimesed kiibid aeguvad järgmise aasta jaanuariks. Kui suures summas nähakse ette investeringuid kiipide uuendamiseks ja milliseid lahendusi on üldse välja pakutud ID-kaardi probleemi lahendamiseks ning digitaalallkirja kasutamise võimaluse jätkumiseks alates järgmise aasta jaanuarist?

13:04 A. Lipstok

Aitäh! Kas 2005. aasta eelarves on mingisugused eri summad selle jaoks ette nähtud või ei, ei oska öelda. Kui on, siis on need Siseministeriumi rea peal ja siseministri asi on jagada raha artiklite kaupa laiali. Ma kujutan ette, et kui see probleem täie teravusega püsti tuleb, küll siis siseminister katte leiab.

13:04 Esimees E. Ergma

Rohkem küsimusi ei ole. Suur tänu, kolleeg Andres Lipstok! Alustame nüüd läbirääkimisi. Esimesena palun kõnepulti kolleeg Mark Soosaar!

13:04 M. Soosaar

Lugupeetud eesistuja! Lugupeetud kolleegid koalitsioonipinkidelt, kes te jälgite Riigikogu täiskogu saalis toimuvat kas televiisorite ees või Riigikogu saunast! Ma tahaksin teid kõigepealt pärikarva silutada, sest eelarve on tõepoolest hea. Mitte kõik riigid maailmas ei või sügaval rahuajal kiidelda ligi 10%-lise eelarvekasvuga. Eelarve on valitsuskoalitsiooni looming ja võimulolevate erakondade kunstiteos. Aga nagu igal tõelisel kunstiteosel on ka sellel taiesel oma valgus ja vari. Kui me nüüd hakkaksime analüüsima seda kunstiteost varjupoolelt, siis toaksin ma esile kõigepealt selle mõttelaadi, millega on töödeldud muudatusettepanekuid ehk seda paberit, mida me hoiame käes ja mis kannab tähist 453 SE II. See ei ole midagi muud kui ihne, kitsarinnaline mogrimärdilik mõttelaad, mis pole meie

rahvast kunagi kaunistanud. Võtame järjest. Sotsiaalliberaalide ettepanek koolitoidu kohta: 56 miljonit krooni ja pool sellest katta alkoholi- ja tubakaaktsiisidest. Mis oleks ilusam kui paigutada see raha, mis on mõttetult kasutatud alkoholi tarbimiseks ja millelt on siis saadud aktsiis, kooliõpilaste lõunaks, selleks, et lapsed võiksid tervislikult toituda? Või võtame ettepanekud muinsuskaitse tugevdamiseks, meie rahvuslike kultuuriväärtuste hoidmiseks. Osa neist asub meie suurte, rahvusvaheliste maanteed ääres. Täna hommikul veel vaatasid kultuurikomisjoni liikmed Kõmsi kivikirikut, mis on varisemisohtlik, vaatasime Jõgeva kõrtsi, fantastilist, Põhjamaades ainulaadset kõrtsihoonet, mis eeloleval talvel võib kokku variseda, või Viljandi-Pärnu-Tartu maantee ääres olevat kuulsat Voltveti kõrtsi, Eesti pikimat kõrtsi, mis võib-olla ka seda talve üle ei ela. Muudatusettepanekuna on palutud lisada mõned miljonid kroonid avariohtlike ja varisemisohtlike rahvusvahelise väärtusega ehitismälestiste renoveerimiseks ja esialgu vähemalt konserveerimiseks. Sellele vastab rahanduskomisjon: jätta arvestamata. Või siis väikesaared, kus ei ela palju inimesi, ca 1500 inimest. Võrreldes lirimaaga peaksime oma saarte elushoidmiseks kulutama umbes 150-160 miljonit krooni, aga me ei täi, me ei suuda anda neile rohkem kui käesoleval aastal, kui eelmisel aastal. Ja selle 4 miljoni krooniga me ei suuda muuta väikesaari jätkusuutlikuks. Või võtame ühe väga pisikese taotluse, arvestades üle 50 miljardi kroonilist eelarvet, see on Pärnu linna orkester, millele oleme palunud juurde ainult 200 000 krooni. Rahanduskomisjon arvab järjekordselt: jätta arvestamata. Tõenäoliselt võtame homme siin saalis vastu kaunite kunstidega tegelevate isikute seaduse. Ja kuna see eelarve muudatusettepanekute paber peegeldab üsna selgelt üha süvenevat mõttelaadi, siis on mul selline kurioosne ettepanek: need rahanduskomisjoni liikmed, kes on hääletanud nende muudatusettepanekute vastu, võiksid esitada selle dokumendi mõnele loomingulisele liidule ja selle dokumendi kui kunstiteose alusel asuda selle liidu liikmeks ning pärast tööd Riigikogus, pärast aastat 2007 loota vabakutselise kunstniku toetusele. Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Mark Soosaar! Palun, kolleeg Olev Laanjärv! Kaheksa minutit.

13:04 O. Laanjärv

Austatud proua eesistuja! Lugupeetud kolleegid! Kõigepealt ma tahaksin tänada kolleeg härra Lipstokki! Vana koolivend, see oli hästi esitatud eelarve kaitsekõne, mille sa olid võtnud enda peale. Mul on hea meel, et ka rahandusminister oli vahepeal siin. Aga nende sinu sõnadega, et kõik, mis seletuskirjas on kirjas, vastab ka reaalelus tõe, ma päris nõus ei ole. Ja selleks, et mitte rääkida emotsioonidest, ma deklareerin seda, mis on, ja loen seda, mis on kirjas seletuskirjas. Tasakaalustatud areng eeldab avalike teenuste kvaliteetset osutamist kõikides eluvaldkondades, ei saa vastandada haridust julgeolekule, tundub nii. Päästeteenuse osutamine on pideva alarahastamise tõttu situatsioonis, mida valitsus iseloomustab eelarve seletuskirjas järgmiselt. Seoses päästetehnika vananemisega on Eestil vajadus soetada 120 uut põhiautot. Puudub piisavas koguses spetsiifilist tulekustutus- ja päästevarustust, napib õlitõrjevahendeid. Transpordiavariidega seotud päästetööde läbiviimiseks ehk lihtsamalt öeldes inimeste elusana väljatoomiseks avarii sattu sattu sõidukitest vajalikke tehnilisi vahendeid ei jätku. Päästeteenistuse käsutuses olevad hooned on amortiseerunud, inimesed on seoses sotsiaalsete garantiide puudumisega ebavõrdses olukorras, võrreldes teiste jõu- ja operatiivstruktuuridega, lootuse kaotanud ehk lihtsalt öeldes, raske on koosseisu komplekteerida ja olemasolevat tööjõudu kinni hoida. Seda veel olukorras, kus nende meeste päästmiseks napib isikukaitsevahendeid. 1. jaanuarist 2005 liidetakse päästametite maakondlikud päästeteenistused, mis on väga põhimõtteline reform ja kus riik võtab kogu vastutuse endale, aga seda olukorras, kus ei ole käivitunud riigireservi moodustumine, puuduvad isegi ühendoperatsioonide läbiviimiseks vajalikud kaardid, mis seab ohtu päästetööde juhtimise operatiivsuse. Meeldib see, et valitsus on Siseministeeriumi või Päästameti, ma ei tea, ausa kirjelduse eelnõu seletuskirja jätnud, aga väga variserlik on valitsuse tõdemus, et kõiki neid probleeme on silmas peetud 2005. aasta eelarve koostamisel. Rahvaliidu siseministri käsutusse on antud päästeteenuste osutamiseks eelmiste aastatega võrreldes täiendavalt 48 miljonit krooni. Ma ei oska öelda, minu arvates jääb puudu umbes 120, et tõesti öelda: kõike seda, mida on kirjeldatud, on võimalik likvideerida. Mul on kahju siseministrilt, ta peab olema kas fakiir või lastakse päästeteenistus lihtsalt põhja, sest Euroopa Liidust teda päästma ei tulla. Meid on liiga vähe, ma rõhutan seda, meid on liiga vähe, et lasta edasi tulekahjudes ja liiklusavariides hukkuda keskmiselt paarisajal inimesel aastal. Meil on väga vedanud, et rongid pole veel tõsiselt kokku pannud, et Alambra-sarnased laevad ei ole Muuga sadamas rohkem õli lekitanud, kes teab, milliseid ohtlikke kemikaale varjavaid ladusid pole rohkem

põlenud. Ja vihma sajab, siis kui sajab. Ma ei räägi mõistest "terrorism", sest Lasnamäe amatööride paugutamised on seniks kohaliku tähtsusega naljad. Mul on üks palve, lugupeetud koalitsioon: leidke see 40 miljonit, mida siseministril oleks vaja päästeautode ostmiseks, et oleks võimalik tagada seda, mida siinsamas seletuskirjas on rahvale lubatud. Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Olev Laanjärv! Palun järgmiseks esinejaks kolleeg Marika Tuusi! Kaheksa minutit.

13:04 M. Tuus

Lugupeetud istungi juhataja! Austatud Riigikogu liikmed! Mina nimetaksin seda vaestelt inimestelt rikastele ümberjaotamise eelarveks, sest tulumaksu alandamist sellisel kujul teisiti ju nimetada ei saa. Mul on hea meel, et tulumaksu alandamises pole ka Res Publica päris ühtne. Kõik pole ehk veel jõudnud lugeda tänast Postimeest, ma tsiteerin sealt ühe Andres Korgi lõigu: "Järgmiseks aastaks kavandatud maksumäära alandamine 2% võrra viib riigieelarvest välja 800-900 miljonit krooni. See raha jääb põhiliselt jõukamate inimeste taskusse, samas tõusevad selle võrra vähem lastetoetused ja õpetajate palgad, kannatab kiirabi rahastamine." Samal arvamusel on olnud ka Res Publica üks juhtpoliitikuid Tõnis Palts, seda küll enne valimisi. Nii kirjutab Tõnis Palts, kes ministrina maksude alandamist õilistas ja Reformierakonna valimislubadusi heaks kiitis, Postimehes vaid mõni kuu varem, et maksude alandamine aitab rahaliselt eelkõige kõige rikkamaid, sest nemad säästavad maksumäära alandamisega suuremaid summasid. Näete siis, kui sarnased mõtted meil on, lausa hingesugulus. Rahvaliidust rääkimata, sest tulumaksu alandamine *a* Reformierakond leidis karmi hukkamõistu peaaegu kõikides Rahvaliidu väljaütlemistes, nii enne kui ka pärast valimisi. Näiteks sotsiaalteadlaste foorumil aasta eest mais teatas minister Villu Reiljan, et maksude alandamine on väga halb plaan, mis teeb eestlastest kahtlase väärtusega eksperimendi katsejänesed. Ent juba mõni kuu hiljem andis Rahvaliidu esimees oma allkirja tulumaksu järkjärgulise vähendamise dokumendile, öeldes, et Rahvaliit peab oma lepingutest kinni. Ega ikka ei pea küll! Minu arvates sõlmis Rahvaliit rahvaga ühe teise lepingu. Leping, milles müüdi oma usaldust ja eeskujut, sest seda ju poliitik müüa saabki. Kui see pole rahva petmine, siis mis see on? Tegelikult on kohe päris lustlik vaadata, kuidas te mõlemad (saalis teid ei olegi) olete agaralt tegelnud valijate, tegelikult Reformierakonna valijate hoidmise ja neile antud valimislubaduste täitmisega. Ainult et tänu ei paista nagu kusagilt tulema. Kui vaid siis niipalju, et Keskkonnaministeeriumi eelarve on küll kahe aastaga tõepoolest lausa kahekordistunud. Juhtuski see, mida peale ühe ei toetanud ükski partei, ehk nagu Jaak Allik ajalehes ütles, et Reformierakonnal õnnestus maksureformi, mida pooldas vaid 17% valijatest, kogu ühiskonnale kaela määrada. Ei, mitte maasikaid ja vabadust otsustada ise, kas minna kaugele unelmate reisile, soetada hea kodumasin või midagi muud, millest iganes veel võib unistada. 3000-4000-kroonise sissetulekuga pere valikud on hoopis-hoopis teised. Ütleme otse välja, et tulumaksu alandamine ei tähenda midagi muud kui aste-astmelt üleminekut tasulisele meditsiinile ja tasulisele haridusele. Loomulikult ka piiranguid kultuurile, pensionidele, puuetega inimestele ja lastele. Ja nii see täpselt ongi, seda eelarve ka tõestab. Pensionid ei tõuse rohkem kui 136 krooni kuu kohta, sest see väikegi tõus on lükatud ju edasi teise poolaasta peale. Puuetega inimeste hooldaja toetust aga tõmmatakse koomale, hooldajatoetust saavate inimeste arv väheneb 2258 inimese võrra. Riik loobub vastutusest ja annab sihtsuunitluseta raha omavalitsuse ühiskatlasse. Puuetega inimeste abivahendite osas on aga juba pikka aega kestnud alafinantseerimise tõttu võlg ette tekkinud. Maksude alandamine ei tähenda midagi muud kui seda, et lasterikaste perede 1000-kroonine aastalõputoetus jääb taas saamata ja et paljulapseliste perede paljureklaamitud kvartalitoetus ei tule vaestele peredele suurem kui 28-29 krooni kuus, samas kui jõukamatele mõeldud vanemapalga kõrglagi kasvab 1800 krooni võrra. Emapalga alampiir jääb aga samaks, 2200 krooni. Ning lõppkokkuvõtteks peretoetustele minev summa hoopiski kahaneb käesoleva eelarvega 2,8 miljoni võrra. Maksulangetus tähendabki ju tegelikult seda, et meie ravijärjekorrad on Euroopa arstide meelest hullumeelsed, et visiiditasust on vabastatud vaid alla kaheaastased lapsed, et arstid lahkuvad massiliselt, et inimeste omaosalus meditsiinis suureneb, olgu tegemist siis ravimite või haiglavoodipäeva hinnaga. Teame ju kõik, et Eesti on tervishoiu rahastamiselt Euroopas kõige viimasel kohal, ja selle eelarvega meditsiin küll midagi juurde ei saa. Nii palju tohtreid Riigikogus ja selline tulemus! Töötü abiraha on aga endiselt 400 krooni ja 1993. aasta 180-kroonise summaga võrreldes on töötü abiraha reaalselt ülisuurelt langenud. Sotsiaalharta täitmist analüüsinud Euroopa sotsiaalguste komitee on meile töötü abiraha väiksuse kohta juba etteheiteid teinud. Maksude

alandamine tähendab seda, et meie keskmine brutopalk on Euroopa Liidu maade väikseim, kolm kuni neli korda madalam kui isegi mitmes kandidaatriigis ning et meie üliõpilased peavad läbi ajama järjest väiksema toimetulekutoetusega. Tulumaksu alandamine tähendab aga eelkõige seda, et maksud ei alanegi, vaid kaudsete maksude näol isegi kasvavad, sest järgmisel aastal maksab iga inimene, imikud kaasa arvatud, maksudeks 3000 krooni rohkem kui tänavu. Aga kui tulumaksu alandamine annab vähemalt vaatamiseks kas või numbriilu, siis on olemas ka need, kes selles mängus otseselt kaotavad, ja need on need inimesed, kes tulu ei saa. Need on pensionärid, töötud ja tudengid, nendele ei tule 2% rohkem kätte, sest tarbimismaksud aktsiiside näol tõusevad, elu läheb kallimaks. Nendele tuleks kasuks toiduainete käibemaksu alandamine, nii nagu enamik Euroopa riike on seda teinud või hoiab seda päris nullis. Aga meie seda ei taha, ei ükski fraktsioon ega kooslus siin saalis peale Keskerakonna fraktsiooni, sest muidu poleks te ju asjaomase eelnõu hääletamise ajal saalist lahkunud või vastu hääletanud. Mis siin rääkida, igal juhul teeb see eelarve vähemalt rikkad ikkagi rikkamaks ja vaesed veel kord vaesemaks. See on, ma arvan, eliidi eelarve. Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Marika Tuus! Palun, kolleeg Kaarel Pürg!

13:04 K. Pürg

Austatud juhataja! Head kolleegid! Koalitsioonile meeldib igal võimalikul ja võimatul juhul toonitada, et me oleme edukad. Eks selle edukuse mõõdupuuks on ka kavandatud järgmise aasta eelarve, mida me praegu hoolega menetleme. Eelarve muutub aga pidevalt arusaamatumaks ja raskesti mõistetavaks, eelarveread on lootusetult segi ja lahti kirjutamata. Sellele juhtis tähelepanu isegi Eesti Panga president. See on ju tegelikult kergesti mõistetav, sest ligi ühe miljardi kroonist auku riigieelarves on sama raske varjata kui mitte märgata. Rahva praeguseks kahtlase toetusega uhkustades ja manipuleerides soovitakse näiliselt vähendada otseseid makse, kusjuures tegelikult tööinimene, kelle eelarvega peaks justkui tegemist olema, igal juhul kaotab. Tõstes ühe käega lastetoetusi, võtame teise käega ära toimetulekurealt. Kust tuleb kolleegidel seinapoolsetest ridadest enesekindlus väita, et rahvas toetab vanemapalga viimist üle 17 000 krooni, aga koolitoidule ja koolitranspordile pole raha juurde vaja? Samas on oodata kommunaalmaksete kasvu, transporditeenuste ja toiduainete märgatavat hinnatõusu. Muidugi ei kuulu ühiskonna kergemini haavatavad - lapsed, pensionärid, puuetega inimesed - valitsuskoalitsiooni prioriteetide hulka. Võib-olla head kolleegid ei teagi, et näiteks gaasiballoon on vahepeal läinud 45 krooni kallimaks. Numbritega annab aga tõesti imet teha. Öeldes, et pension suureneb järgmisel aastal 245 krooni võrra, otseselt ei valetatagi. Nii võib ollagi, ehkki kindlasti sellest ei piisa. Kuidas aga suhtuda väitesse, et järgmise aasta eelarvesse planeerib valitsus ühe pensionäri kohta 130-150 krooni? Ka see on tõsi, ainult et sellest ei räägita. Värgisi kipub jääma mulje, et valitsuskoalitsioon otsustas kasutada euroinvesteeringuid, et parandada niigi toimetulevate inimeste elatustaset. Selle asemel, et haigekassa eraldaks omaosalusvahendid narkomaania ja aidsiga seonduvale, tuleb need vahendid eraldada arstide palga tõusuks. Aga võib-olla on kahe aasta pärast hilja ja ka välisabi enam ei laeku? Ei saa pidevalt tegelda ainult tulekahju kustutamiselega. Kas me oleme tõesti ühepäevaperemehed või on valitsuskoalitsiooni näol tegemist kollektiivse vastutamatusena? Investeeringuid ei jätku omavalitsustele, kooliharidusele, kultuurile, sotsiaalhoolekandele, tervishoiule, rääkimata Päästeametist. Arvan, et alafinantseeritute nimekiri on lõputu. Samas on näha valitsuskoalitsiooni soovi muuta olukord veelgi segasemaks. Tahaksin meelde tuletada ühe lugupeetud koolijuhhi hoiatust nende suhtes, kelles on ootamatult tärganud huvi koolihariduse vastu ja kes püüavad ruttu läbi viia reforme, mille otstarbekuses tõsiselt ja massiliselt kahtlevad oma ala spetsialistid. Haridust ja riiki ei saa juhtida nagu aktsiaseltsi. Veel teeb mind murelikuks ääremaa omavalitsustele mõeldud investeeringute vähesus. See sunnib nimetatud omavalitsusi tegema vajalikke investeeringuid oma eelarve kaudu, mis ei jäta vabu vahendeid oma töötajate palgatõusuks ja raskendab spetsialistide leidmist. Tullis võimule, oli valitsuskoalitsioon sõnades valmis arvestama opositsiooni arvamusi ja ettepanekuid. Nüüd, muudatusettepanekute hääletusel saame järjekordselt kogeda, et pole midagi uut siin päikese all ja tegemist oli tavaliste ilukõneliste lubadustega, mida keegi ei mõtlegi täita. Olles pettunud 2005. aasta eelarves, huvitab mind tegelikult, kas 2006. aasta eelarve koostab tõesti seesama koosmeelekoalitsioon ja mida ütleb valija kohalike omavalitsuste valimistel valitsuse seniste n-ö komplekssete lahenduste kohta. Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Kaarel Pürg! Palun, kolleeg Helle Kalda! Kaheksa minutit.

13:04 H. Kalda

Lugupeetud juhataja! Head sõbrad, kolleegid! Eluase kuulub inimeste põhiliste vajaduste hulka ning normaalse kvaliteediga eluaseme kättesaadavus tagab sotsiaalse stabiilsuse kogu ühiskonnas. Nende õigete ja ilusate sõnadega algab majandusministeeriumi koostatud elamumajanduse arengukava aastani 2010. Arengukava käsitleb eluasemega seotud tehnilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid aspekte. Selles praegu kehtivas Eesti Vabariigi elamumajanduse arengukavas on põhjalikult ära näidatud kitsaskohad, mis takistavad elumajade kvaliteedi tõstmist ja probleemide lahendamist. Arengukava märgib üheselt, et eluasemeprobleemid tuleb lahendada riigi kaasabiga, riigi rahalise toetusega. Ning arengukavas ongi riigipoolse osalusena näidatud 750 miljonit Eesti krooni aastateks. Eesti elamufondis on kokku ligi 200 000 elamut, millest eraomandisse kuulub üle 93%. Sealhulgas on väikeelamute keskmine vanus üle 50 aasta ja korruselamute vanus keskmiselt üle 35 aasta. Lühidalt väljendades on praegu kõik enne viimast kümnet aastat ehitatud majad, sõltumata omandivormist, halvas seisukorras. Elamufondi säilimine ning nõutava elukvaliteedi tagamine nõuab vanade majade puhul rohkesti vahendeid. Et vajalikud mahus renoveerida, tuleb nende tööde rahastamiseks leida raha ka riigilt, sest praeguses turusituatsioonis laenu saamise reaalseid võimalusi silmas pidades pole majade kordategemine valdavale osale elanikest jõukohane. Meie elamufond lihtsalt laguneb kiiremini, kui me jõuame remontida. Teine ja veel tõsisem probleem on jätkuvalt, juba 13 aastat omandireformi käigus tekkinud spetsiifiline olukord, kus seadusega tagastati omanikele eluasemed, milles aastakümneid olid elanud põhiliselt Eesti põliselanikud, kes nõukogude võimu ajal uutesse linnaosadesse kortereid ei saanud. Nii on nendes tagastatud majades 50 aasta jooksul üles kasvanud juba mitu põlvkonda lapsi. Me ei räägi praegu seaduse emotsionaalsest mõjust ja korvamatus kahjust meie rahva sidususele toimiva ühiskonnana. Kõnealune probleem puudutab hinnanguliselt kogu Eestis üle 15 000 peret, kelle koduprobleem tuleb riigil lahendada ja lahendada kiiresti. Eluase on eestlase jaoks alati samane kodu mõistega, omades selle tähenduses jõulist sotsiaalset dimensiooni. Meist siin saalis sõltub selle probleemi lahendamine või vähemalt selle alustamine, millega oleme pidanud tegelema juba 13 aastat. Kallid kolleegid! 2005. aasta eelarve esitlusel siinsamas Riigikogu saalis, meie ees seistes väitis rahandusminister Taavi Veskimägi, et eelarve eelnõu on kooskõlas arengukavadega. Kahjuks peame siiski tõdema, et meile esitatud eelarve eelnõus puudub arengukava täitmiseks raha. Selleks, et riik ja kohalikud omavalitsused saaksid täita oma kohustusi ja ellu viia elamumajanduse arengukavasid, teen ettepaneku, kallid koalitsioonipartnerid ... Lugupeetud juhataja, palun öelge oma kolleegidele edasi, oleks nagu tööaeg ja peaks saalis istuma, aga palun siis edastada, et 2005. aasta eelarves on võimalus toetada parandusettepanekut 168: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valdkonnas eraldada 175 miljonit krooni, täitmaks seaduses ettenähtud kohustusi! Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Helle Kalda! Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin! Kaheksa minutit.

13:04 M. Stalnuhhin

Proua juhataja! Lugupeetud kolleegid! Väidetavasti on maailma ilukirjanduses kõigest 30 süžeed ja sellel kogu suur ilukirjandus siis rajanebki. Sellest kunagi Tallinna Pedagoogikaülikoolis kuuldes ei suutnud seda uskuda, aga tegelikult kõik kordub ja igale situatsioonile on võimalik leida paralleele. On olemas üks fantastiliselt tore näidend "Tavaline ime", väga populaarne film. Selle kirjutas kunagi Jevgeni _varts. Seal on selline vahejuhtum, kus kuningas tuleb kalapüügilt ja talle teatatakse, et tema tütar on surmahaige, on suremas. Kuningas paneb kõrvad kinni ja ütleb: "Ma ei taha teid kuulata! Ärge rääkige mulle seda, mida mulle ei meeldi kuulda!" See situatsioon kordub praegu. Ma avaldan suurt tänu viiele koalitsiooni esindajale, kes praegu meid siin kuulavad. Palun vabandust, kuuete, aga noh, meie spiiker ei saa lihtsalt kusagile ära minna, oleks tal see võimalus olemas ...

13:04 Esimees E. Ergma

Jälle on rehnutt vale!

13:04 M. Stalnuhhin

... jah. Siin on täna kõlanud üks väga piltlik dialoog, kus keegi kolleegidest rääkis tööraha eelarvest ja palus siis rahanduskomisjoni esimeest näidata, kus kohas see eelarves on. Ja selgus, et üks koalitsiooni esindaja nimetab eelarvet tööraha eelarveks, teine tagasihoidlikult ei taha seda isegi kommenteerida. Siin on kõlanud ka sõnad "eliidi eelarve" jne. Mina nimetan seda eelarvet Eesti väljasuretamise eelarveks ja keskendun ainult ühele küsimusele, millest ma rääkisin ka esimesel lugemisel. Kui me seletuskirja hakkame vaatama, siis näeme selle leheküljel 475 sellist meedet: aiasi ennetamise programmi rakendamine, HIV/aidsi ennetamise strateegia väljatöötamine ja rakendamine. 2005. aastal väheneb finantseering selles valdkonnas ca 7 miljonit, mis on 20%. On veel üks koht, kus räägitakse sellest, kuidas riigi rahast HIV ja aidsi ennetamise programme finantseeritakse. Siin on tegemist veidi väiksema summaga, ma nimetan seda täpselt. See on jällegi HIV/aidsi ennetamise programmi rakendamine ja ennetamise strateegia väljatöötamine ja rakendamine. Siin on finantseeringu vähendamine, võrreldes eelmise, st selle aastaga, 916 000. Arvestades, et koguarv on väiksem kui 7 miljonit, on see ka üsna tõsiselt võetav. Selle peale, kui sa sellest räägid, hakatakse sulle rääkima: aga on olemas Global Fund, selle Global Fundi rahast hakkame katma kõiki neid programme. Seda on rääkinud muuseas ka rahandusminister, kes vist ei ole seletuskirja lugenud, sest seletuskirjas leheküljel 478 on kirjas umbes seitse rida, mis puudutavad Global Fundi programmi, seda, kuidas ta töötab Eestis aastatel 2003-2005. Ja siin on täpselt selline lause: "2005. aasta välisabi summa on planeeritud oluliselt väiksemana kui 2004. aastal." See on loogiliselt üsna selge. Eelarvest eraldatud raha on teatud mõttes kaasfinantseerimine, ja kui see väheneb, siis ei ole mõtet rääkida sellest, et me võitleme HIV-iga ja aidsiepideemiaga, mis on Eestis väga ja väga tõsine. Meid ohustab väljasuremine. Meile räägitakse sellestast Global Fundist, aga ühest kohast, leheküljelt 436 me loeme veel osalemisest Global Fundi programmis, ja siis tuleb seletus, millele see raha läheb. See on analüüs ja aruandluse korraldamine, selgub seletuskirjast. Mis on ühist sellel võitlusel, nende programmide toetamisel ja analüüsil, millega tegeleb ametnik? Mitte selleks, et inimest sellest nakkusest ära hoida, vaid lihtsalt selleks, et koostada mingi statistiline aruanne. Aruandluse korraldamine - naeruväärt! Ja veel üks kahtlane koht. Nagu selgus juba Global Fundi puhul, raha, mis tuleb HIV/aidsi ennetamiseks, väheneb, ja leheküljelt 431 näeme, et eelarves on vähenenud ravimite kulu. Aga miks see on vähenenud? Siit me loeme välja, et vähendamine on seotud vajadusega suunata raha HIV/aidsi ennetamiseks ja raviks, sest välisabi projektist Global Fund on võimalik katta HIV/aidsi ravimite kulu. Ja selles valdkonnas me vähendame ka sedasama HIV/aidsi vastast võitlust. Nii et minu jaoks on see Eesti rahva väljasuretamise eelnõu ja ma arvan, et iga normaalne inimene peab tegema kõik, et eelarvet sellisel kujul, nagu see meile on välja pakutud, vastu ei võetaks. Ja ma arvan, et me puhtast südamest teeme kõik, et selle vastuvõtmine vähemalt edasi lükata. Aitäh!

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Mihhail Stalnuhhin! Palun, kolleeg Toomas Alatalu!

13:04 T. Alatalu

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud Riigikogu! Kolleeg Stalnuhhinil sõnasabast kinni võttes ütlesin, et Riigikogu kodukord on opositsiooni väljasuretamise kodukord. Ja kas enamik siin saalis viibijaist soovib minuga nõus olla või mitte, peab ütleva, et Riigikogu eelmine koosseis tegi ikkagi väga rumala kodukorra, mille tulemusi me praegu suurepäraselt näeme. Kõikidest eesmärkidest, mis oli, võib aru saada, aga ära unustati lihtne asi - see, et seadusandlik võim ja täidesaatev võim on kaks ise asja. Seadusandliku võimu ülesanne ei seisa selles, et ta annab kogu oma pädevuse üle täidesaatevale võimule, mida eelmine koosseis kodukorda muutes tegelikult tegi, ja praegu me lihtsalt helbime seda suppi. Meie ees ei esine mitte minister, mis iseenesest tähendab seda, et mul ei ole kellegi käest midagi küsida. Minu ees esineb Riigikogu liige, kes mängib valitsuse liiget. Sest mida ta meile räägib? Ta ütleb seda, et minister otsustab ise kõik, mis tema valitsemisalas tehakse, kuidas raha jagatakse. Mida siin segamini aetakse? Segamini aetakse see, et valitsuse esindus parlamendis, valitsuskoalitsioon, ei ole ju valitsus. Ka parlamendis oleva valitsuskoalitsiooni esinduse ülesanne on kontrollida valitsuse tegevust. Muu hulgas öelda, kas minister jagab raha õigesti või mitte. Tähendab, teatud mõttes peab valitsuskoalitsioon parlamendis tegema sedasama tööd, mida teeb opositsioon. Ta kontrollib valitsuse tegevust, mitte ei kaitse siin n-ö kinnise müürina kogu valitsuse tegevust, öeldes, et seda me ei aruta ja kõik. Ja kui viidata sellele, et ühe või teise punkti juures tuli ettepanekud tagasi lükata seetõttu, et on

olemas seadus, mis räägib vastupidist, siis parlament ongi selleks, et vajaduse korral neid seadusi muuta. Küsimus tuleks hoopis niimoodi asetada, aga mitte viidata sellele, et üks seadus on juba olemas. Muidu tuleb ju välja, et Riigikogul või parlamendil ei ole mingit mõtet, kui ta ei ole võimeline näiteks uut seadust valmis tegema või seadusesse parandusi sisse viima. Ma tahaksin seda praegust seisu siin kommenteerides lihtsalt kutsuda üles, kuna see sõltub eeskätt siiski võimul olevast koalitsioonist, kiires korras astuma samme, et sünniks säärane kodukord, mille alusel võimulolev valitsuskoalitsioon ja opositsioon ikkagi mõlemad kontrollivad valitsuse tegevust, nii nagu see demokraatlikus ühiskonnas peab olema. Valitsuskoalitsiooni ei saa muuta valitsuse lihtsaks käepikenduseks parlamendis. Kõik.

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Toomas Alatalu! Palun, kolleeg Ain Seppik! Kaheksa minutit.

13:04 A. Seppik

Lugupeetud esimees! Lugupeetud kolleegid, ka need hõredad koalitsiooniread, kes treenivad ennast järgnevateks pikkadeks eelarvedebattideks! Mina olen läbi lugenud respublikaanide enam kui 50-leheküljelise Lenini teostega sarnaneva programmi. Miks nad sarnanevad? Sellepärast, et sealt leiab retsepte kõikideks elujuhtumiteks, välja arvatud küll kõha ja muud haigused. Aga midagi haigusesarnast selle programmiga lahti on. Selles programmis on sõnaselgelt öeldud, et arvestatakse ja konsulteeritakse opositsiooniga, aga kui konsulteerimiseks pidada seda, et ühtegi minu arvates väga mõistlikku ettepanekut, mis opositsioon on esitanud - mitte ainult Keskerakond, see on selge, et nende arvamusi ei saa arvestada, vaid ka teised -, ei arvestata, siis ei ole see ilmselt see, mida programmis on mõeldud. Kuid mul on respublikaanidest ka mõnevõrra kahju. Sest kujutage ette, et erakond, kellel on peaminister, kellel on rahandusminister, koostab juba teist aastat järjest Reformierakonna eelarvet. Kurb, lõpmata kurb on nende pärast! Tarmo Leinatamm läkski nutma, ja õigesti tegi. Kuid ärge nutke, respublikaanid, ärge nutke, sest Andres Korgi viimase aja kirjutistest paistab valgustäpikie tunneli lõpus. Ehk jõuate lõpuks sinna ja saate aru, et see, mida teie koalitsioonikaaslased alati lubavad ..., et lõpuks võib osutuda, et tänu teile saime meie, aga tänu meile on süsteem kolmest sõrmest. Kui te tahate seda jätkata, siis nutke seal tagaruumides või kus iganes edasi. Järgmisel korral tehakse teiega samuti ja ikka nii kaua, kuni te võimaldate seda teha. Rõõmustan muidugi reformistide üle. Poisid, suurepärase, suurepärase! Juba teist aastat suruda nii väikese häältearvuga, nagu teil on, parlamendis läbi kõik oma valimislubadused. See on tõsiselt ilus poliitika. Tõsi küll, nii meie kui eriti respublikaanide arvel, aga mis siis ikka. Riigi arvel ju ka. Inimeste arvel ka. Koalitsioon otsustas, et Keskerakonna muudatusettepanekud ei vääri isegi niipalju tähelepanu, et neid üldse hääletada, sest nad lugesid nimelt, et Ain Seppik ja Helle Kalda on üks ja sama isik ning need muudatusettepanekud on esitanud üks ja sama isik. Minu juristimõistus muidugi ei suudaks seda niimoodi tõlgendada, nagu meie juhatus seda tegi. Aga seal on ka ainult üks jurist. Kuid mis siis ikka, ju me siis oleme nii sarnased, üks ühine kooselu parteis vist muudab sarnaseks nii nagu abieluski. Midagi ei ole teha, juhatusel tundub, et me oleme kõik ühtemoodi. Näiteks mina ja Evelyn Sepp. Uskumatu lugu. (Naer.) Ju see siis niimoodi on. Seetõttu ei jää meil midagi muud üle kui neid 35 ettepanekut pikalt hääletada. See pool siin, tehke trenni, käige saunas, teil on aeg varsti saali tulla. Miks eelnõu ei arvesta rahva huve? Ma räägin kahest aspektist, mida ma hästi tunnen. Üks on riigi õigusabi. Õigemini, me võtsime vastu suurepärase riigi õigusabi seaduse. Tunnistan, et uskusin justiitsminister Ken-Marti Vaherit. Olin ise selle eelnõu ettekandja ja ma ütlesin kohe, et sellise eelnõu vastuvõtmise korral tuleb oluliselt suurendada summasid, mida selleks pannakse. Ta lubas 60 miljonit, siin ilutseb umbes 45, juurde ei tule kuskilt. Samal ajal on õigusabi hinnad selgelt kasvanud, väga selgelt, ilma naljata, täiesti selgelt. See tähendab seda, et üha rohkem inimesi jääb korraliku õigusabita. Samal ajal me hakkame kohe vastu võtma tsiviilkohtumenetluse seadust, millest juristid ka ei saa aru. See on hea seadus, aga ta on professionaalne seadus. Nii nagu keegi ei saa midagi aru nendest lennuki pardaasjadest, nii ei saada sellest samuti aru. Inimene, ka tavaline inimene vajab õigusabi, et protsessuaalselt õigesti käituda. Kui ta ei käitu õigesti, on protsess kaotatud ja raha lännu, pole nagu teist olnudki. Soomes on vastav summa umbes 800 miljonit krooni aastas. Hea küll, kõike arvestades võiks see meil olla vähemalt 100 miljonit. Ei leita. Miks ei leita? Sellepärast, et vaja on jätta 800-900 miljonit krooni inimestele kätte, nagu ütlevad reformistid, unustades ära, et põhiliselt rikastele inimestele või siis inimestele, kellel on eluga kõik korras. Sellepärast ei jätkugi raha. Muidugi ei jätku, augud on vaja täita. Andres Lipstok, vingerdas, mis ta siin vingerdas, ütles, et auke ei ole. Muidugi ei ole auke! Kus siis augud on, ega me

seda ei arvanudki, et augud sees on. Lihtsalt nii palju võetakse sealt vaikselt välja. Aga seda nad oskavad. Kuid mis veel hullem, avastasime enda üllatuseks, et Eestimaa elab pärast NATO-sse saamist nagu või sees, ei ole meil enam Vene luuret, ei ole ohtu meie julgeolekule, ei ole enam vaja vastuluurele raha anda. NATO lennukid lendavad üle ja me arvame, et nüüd on meil vihmavari pea kohal. See õnnetu portfell läks kaduma, aga muidu on kõik korras. Ei ole korras! Esmakordselt pikkade aastate jooksul ei kasva kaitsepolitsei eelarve. Muidugi, miks seda vaja, teab mis veel välja nuhib. Jah, ma näen, et on aeg alustada tõsisel eelarvedebatte. Kohtume järgmise päeva lõunal.

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Ain Seppik! Palun, kolleeg Eiki Nestor!

13:04 E. Nestor

Austatud juhataja, palun lisaaega!

13:04 Esimees E. Ergma

Kaheksa minutit, palun!

13:04 E. Nestor

Ma tahaksin alustada komplimendiga juhataja aadressil. Tema on olnud siiani ainuke valitsuskoalitsiooni kuuluv Riigikogu liige, kes on pidanud vajalikuks eelarvedebatti sekkuda. Tõesti lühikese märkusega kolleeg Stalnuhhini kõnesse, aga sellegipoolest, me saame aru, sest see oli ka maksimum, mida juhataja endale lubada võis, rohkem ta kohustused ei luba.

13:04 Esimees E. Ergma

Suur tänu!

13:04 E. Nestor

Järgmise aasta eelarvest rääkides on mul sissejuhatuseks lihtsalt üks lühike ja selge seletus sellele valele, mis eelarvega kaasneb. Ma palun saalis olevail Riigikogu liikmeil mõelda ennast ühele tööle, näiteks sellisele õilsale tööle nagu töötamine juhatajana lastekodus, kus järgmisel aastal on kõige kõrgem töötasu selle riigieelarve alusel 5000 krooni kuus! See on seal kõige kõrgem töötasu. Kõik teised teenivad vähem. Sellele inimesele on nüüd öeldud, et ta saab õnnelikuks, sest 2% tulumaksuvähendust jätab talle raha kätte. Ja jätabki 100 krooni kuus. 5000-kroonise kuupalga puhul on ta kõigi eelduste kohaselt sunnitud tööle käima bussiga, ja kuna selle 2% vähenduse tõttu ei ole võimalik adekvaatselt reageerida kütusehinna tõusule maailmas, siis ei olegi mingit muud võimalust kui bussipileti hinna tõus. Kui see hind tõuseb näiteks 10 krooni võrra, mis on täiesti loogiline, siis kulub see 100 krooni kuus, mis lastekodu juhatajale kätte jääb, tal ühe nädala jooksul töölkäimiseks. See on tema "vaba otsus" selle maasika puhul, mis talle valimislubaduste näol pihku anti. Ta on sunnitud selle ära maksma selleks, et tööle käia. Kui järgmise aasta eelarvest väljuda, siis kõik selles dokumendis vastab riigieelarve kavadele aastateks 2005-2008. Ja kui me unustame hetkeks oma poliitilise kuuluvuse, siis tegelikult on kõigil Eesti erakondadel, kes on praegu Riigikogus ja keda siia võib-olla kunagi tulevikus valitakse, kaks suurt rahanduspoliitilist väljakutset. Üks on ühinemine euroga, mis on vaieldamatult meie majandusele ja meie riigile kasulik. Teine on nende kulude katmine, mis on seotud ühiskonna vananemise ja demograafilise olukorraga, ning mis on sisuliselt paratamatud. Üks neist on pensionireform ja teine tervishoiureform, mida võimulolev valitsus kuidagi liigutada ei taha. Järgmised numbrid on pärit selle valitsuse kavadest. Need ei ole minu numbrid, need on selle valitsuse numbrid. Sellel aastal on esimese samba defitsiit ehk kulu, mida tuleb mujalt katta, et riiklikud pensionid välja maksta, 372 miljonit krooni, aastal 2005 - 668 miljonit, aastal 2006 - 1 miljard, aastal 2007 - 1 miljard 200 miljonit. Ma ütlen, et need summad on meelega vähendatud, sest selles eelarvestrateegias ja selles eelarves, mille te siin, kolleegid, vastu soovite võtta, ei arvestata Eesti riigi üht kohustust, mille me oleme võtnud nii meie pensionäride ees kui ka rahvusvaheliselt - see on keskmise pensioni ja keskmise palga suhe. Kui praegu on pensionikindlustuse keeles asendusmäär ehk see suhe peaaegu 40%, siis aastaks 2005 on see teie soovil 36,9% ja aastaks 2010 näiteks 34,1%. Eelarvestrateegia ütleb meile, et maksukoormus ei suurene, mis tähendab eestikeelses tõlkes seda, et ta ei vähene. Ehk kõik see, mis otseste maksude

vähenedesega näiliselt kätte jääb, võetakse maksumaksjalt kaudsete maksude tõusuga tagasi ja on päris kindel, et 2006. aasta eelarvet tehes jõutakse minu meelest küllalt suure tõenäosusega käibemaksu tõusuni. Selle eelarve ja kogu eelarvestrateegia üks kandev jõud on säästlikkus. Vaatame siis, kust ja mille arvel soovitakse säästa. See, et säästukava, mis heaks kiideti, lendab kaugele, oli selge juba siis, kui ta vastu võeti. Sisulisi säästukohti on kaks. Üks on nendesamade lasteaiajuhatajate ja kõigi teiste riigieelarveliste töötajate palgad ja teine on sotsiaalpoliitika muutmine vaesteabiks abivajajatele suunamise sildi all. Sotsiaalpoliitika on kõige kurvem pool kogu selle valitsuse poliitikast. Minu sügava veendumuse kohaselt ja sügavaks nõrdimuseks ei olegi aru saadud, mis see selline on. Ma soovitan kõigil, vähemalt Riigikogu sotsiaalkomisjoni kuuluvatel koalitsioonipoliitikutel, võtta lahti need kehtivad seadused ja lugeda kõigist läbi paar esimest paragrahvi. Siis te saate teada, miks üks või teine liik toetusi Eestis loodud on. Nad ei ole loodud vaesteabiks. Vaesteabi ongi vaesuslõks. Me oleme teinud ettepaneku, mida selles Riigikogus ei ole tehtud aastaid, sest me ei näe teist lahendust. Kulutused tervishoiule vähenevad selle valitsuse eelarvestrateegia järgi 2000. aasta 4,8%-lt SKT-st 2005. aastaks numbrini 4,45 ja 2010. aastaks 3,95. Mingit võimalust võtta ravikindlustuse eelarve vastu sellel moel, et inimestel arstiabi kättesaadavus ei halveneks, ei ole, kui kuskilt raha juurde ei leita. Kui see ei ole riigieelarve, otsime teise koha, teeme koostööd. Praegu ei soovita seda teha mitte kuskil. Selle eelarvestrateegia alusel võib Eesti tööinimene olla kindel, et majandusliku rikkuse kasv, mis on 4-6%, ei jõua temani, sest palgad tõusevad vähem. Ja lõpetuseks kõigile neile, kes on kunagi varem olnud ministrid või teostanud täitevõimu ja kes kunagi tulevikus kavatsevad teda teha, eri ministriumide kasvunumbritest eelarvestrateegia järgi. Aastal 2005 on Põllumajandusministeeriumi eelarve kasv 167 miljonit krooni, aastal 2006 11 miljonit, Sotsiaalministeeriumis 255 miljonit ja pärast seda null, Välisministeeriumis, Kaitseministeeriumis ja Kultuuriministeeriumis kokku null. Mõelge, kes peab selle riigi pärast järgmisi valimisi välja tooma.

13:04 Esimees E. Ergma

Aitäh, kolleeg Eiki Nestor! Palun, kolleeg Tõnis Lukas! Kaheksa minutit.

13:05 T. Lukas

Proua juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed nii koalitsioonist kui ka opositsioonist! Minul on igal juhul suur heameel sellest, et koalitsioonil on tänase debati vastu väga vähe huvi. Ma tunnen ka ühe fraktsiooni esimehe endaga rahulolevast, üleolevast käitumisest ainult suurt rõõmu, sest see on märk, et koalitsioon püsib, midagi ei ole hapuks läinud ja lähiajal ei ole vaja hakata valitsust vahetama, on teatav stabiilsus. Ükskõik kelle huvides, aga peaasi on see, et need, kes midagi teevad, selle eest ka ükskord vastutust kannaksid. Ja lõpuks, Isamaaliidu mure on olnud, et viimastel nädalatel on väga raske tööd teha, sest aeg läheb põhiliselt jutuajamiste peale. Aga nüüd, kui me oleme aru saanud üksmeelest koalitsioonis, sellest, et koalitsioon püsib, siis me võime täiesti rahulikult mõelda selle peale, et hea on minna kunagi sellisesse valitsuskoalitsiooni, kuhu mitte olukord ei sunni sind minema, nagu võib-olla praegu oleks, vaid kuhu sa ise tahad minna. Eelarve eesmärk on säilitada Reformierakonna reitingu numbrid enam-vähem praeguses suurusjärgus, aga selle hinnaga, et kogu valitsuse ja erakondliku demokraatia toetusnumbrid muutuvad järjest nõrgemaks. See on see kriis, mida meil tuleb paari aasta pärast lahendada hakata. Haridusminister käis kultuurikomisjonis palumas toetust. Muidugi pärast eduraportit, mis kõik on tehtud. Nii nagu eelmisel korralgi nimetas ta, et paar asja siiski on, mida valitsus eelarvesse ei pannud, aga ta palub Riigikogul seda teha. Sellepärast, et küll te kuulete, kuidas valitsus nendel juhtudel, kui keegi küsib, miks ühte või teist vajalikku summat eelarves ei ole, ütleb: aga Riigikogu võttis selle eelarve vastu, küsige nende käest. Haridusminister paluski lahendada olukord, kus nende kutsekoolide, keda Euroopa programmidest ei toetata, investeeringud on praegu nullis ja kus avalik-õiguslike ülikoolide investeeringuid peaaegu ei olegi. Need on lihtsalt asjad, milles ta loodab, et Riigikogu teeb tema töö ära. Selle tõttu, et me tõesti püüame seda tööd teha ja teeme ettepanekuid, mis oleksid kasulikud kogu Eesti rahvale ja on ka osaliselt teie oma kabinetiministrite palutud ning taotletud, teen teile, kallid koalitsioon, ettepaneku vaadata tõsisemalt, kui te ehk seni olete vaadanud, esitatud muudatusettepanekuid. Näiteks 12 miljoni krooni täiendavat eraldamist integratsiooniprogrammideks, mis on realselt vajalik selleks, et teha nüüd viimane jõupingutus, tagamaks tegelikult 2007. aastal peamiselt eestikeelsele gümnaasiumiharidusele ülemineku algust. See on õpetajate intensiivne täiendusõpe, see on täiendavad palgad, see on täiendavad sotsiaalsed garantiid nendele, kes lähevad tegema tööd praegu peamiselt venekeelsetesse koolidesse. See töö ei olegi nii väga kerge, see töö

erineb spetsiifiliselt tööst, mida tehakse oma emakeelses keskkonnas. Selle muudatusettepaneku hääletamise eel võtame lühikese vaheaja, et Res Publica fraktsioon saaks nõu pidada. Teiseks, haridustöötajate palk. TALO on taotlenud 12 miljonit krooni, et oleks võimalik tõsta ka lasteade ja huvialakoolide töötajate palgataset sama protsendi võrra, nagu üldhariduskoolide puhul on välja pakutud. Kui anda selline tugi kohalikele eelarvetele, lisada praegusele 100 miljonile 12 miljonit, siis peaks see olema suures plaanis võimalik. TALO on pöördunud Riigikogu poole. Ma arvan, et oleks õige toetada seda ettepanekut, sest haridusasutuste üleüldise töömeeleolu ja töörahu huvides oleks see samm, mida nõutakse, ju isegi veel suhteliselt väike. Teaduse infrastruktuuri kulude katmine on üks asi, mida ei ole praegu teaduse rahastamise tõusunumbrite puhul siiski suudetud arvestada. Siin me teeme täiendava ettepaneku. Mis puudutab lähiajaloo uurimist ja selle uurimise tulemuste selgitamist meie oma rahvale ja ka teiste riikide rahvastele, siis on palju räägitud, et me oleme siin ehk natuke tööd tegemata jätnud. Selle töö intensiivistamiseks - no lõpuks on ka ministritele vaja ajalugu õpetada - tuleks riiklikule programmile natuke lisa eraldada. Ja lõpuks ei ole praegu võimalik näiteks ka õppeprogrammijärgset ujumise algõpetust, mis on algklasside programmis sees, kõikjal läbi viia. On olemas ujumise algõpetuse riiklik programm, ja et kõik saaksid kooliprogrammist kinni pidada, on selle rahastamiseks vaja täiendavalt 4 miljonit krooni. Need ettepanekud me teile teeme ja vajaduse korral, kui mingi säde nendel udustel öötundidel kuskil silmis on, võtame mõtlemisaja andmiseks ka lühikese vaheaegu. Aga tähtis on, et need pealikud, kes praegu võib-olla televiisori vahendusel meid siin vaatavad, võtaksid asja tõsiselt ega tuleks saali väga ülbitsema. See hoiab ära konfliktid tulevikus. Aitäh!

13:05 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Tõnis Lukas! Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder! Kaheksa minutit.

13:05 H.-V. Seeder

Lugupeetud juhataja! Austatud kolleegid! Isamaaliidu saadikuid teeb nii 2005. aasta riigieelarve eelnõu kui ka käesoleva aasta lisaeelarve puhul murelikuks eelkõige valitsuskoalitsiooni maksu- ja eelarvepoliitika. Meie ei saa siin nõustuda mitme eelkõnelnuga, kes on välja öelnud, et praeguse maksureformiga võivad rikkad ja kaotavad vaesed. Tegelikult kaotavad kõik, rikkad kaotavad vähem ja vaesed kaotavad rohkem. Seega on tegemist maksureformiga, kus võitjaid ei ole, sest kaudsete maksude tõstmisega võetakse ka rikastelt ära enamik sellest rahast, mis nad tulumaksuäärana alandamisega hakkavad juurde saama. Kui vaadata veidi laiemalt, siis kaudsete maksude tõstmine on juba toonud Eestis endaga kaasa hinnatõusu ja toob seda ka veel tulevikus, mille tagajärjeks on Eesti ettevõtete konkurentsivõime ja paljude elanike ostuvõime vähenemine. Tegelikult peab siinkohal välja ütleva, et tänaseks on selgeks saanud, et ei piirduta mitte ainult kaudsete maksude tõstmisega, vaid valitsus on heaks kiitnud ka maamaksu alammäära tõstmise. Nagu me teame, on tulude ja varade maksustamine juba otseste maksude valdkond, seega kavatakse kaudsete maksude tõstmisest minna edasi juba otseste maksude tõstmisele. Edasi, otseste maksude alandamisega, st tulumaksuäärana 2%-lise alandamisega me vähendame riigieelarvesse laekuvaid tulusid üle 800 miljoni krooni, mille tagajärg on juba käesoleval aastal ja järgmisel aastal see, et jooksva eelarveaasta kulutused ületavad jooksva eelarveaasta tulusid. Ehk tegelikult me võtame vastu defitsiidis oleva eelarve. Ja et eelarve kuidagi tasakaalus oleks, siis oleme sunnitud juba praegu, 6%-lise majanduskasvu juures pöörduma stabiliseerimisreservfondi poole, et katta oma jooksvad kulutused. Nii tehti seda 2004. aasta lisaeelarvega. Tõenäoliselt juhtub see nii ka 2005. aasta eelarve puhul, sest sinna ei ole planeeritud riigieelarvest ettenähtud makseid pensionifondi. Aga järgmiselgi aastal on ilmselge, et väljamaksed pensionifondist ületavad sinna laekuva rahasumma. Seega on praegune valitsus läinud väga selgelt defitsiitse eelarve teed ja loobunud senisest konservatiivsest eelarvepoliitikast, mida ühel riigil pikema perioodi vältel viljelda ei ole võimalik. Murelikuks teeb meid eelarve puhul ka see, et valitsussektori kulutuste kasv on suur ja kahjuks ei ole eelarvest väljaloetav, millised valitsemiskulutused ja kui palju täpselt kasvavad. Omavalitsuste tulubaas kasvab aeglasemini kui riigi kogutulud, mis tähendab jällegi, et keskvõimu ümberjaotatavate tulude osakaal meie maksumaksja ühise raha kasutamisel suureneb. Eriti kahju on meil sellest, et Isamaaliidu ettepanekuid ei ole arvestatud ei 2005. aasta riigieelarves ega meie esitatud tulumaksuseaduse eelnõus, mis on Riigikogu menetluses, kus me teeme ettepaneku tõsta tulumaksuvaba miinimumi ja siduda see laste arvuga peres, järgmisest aastast alates teisest lapsest ning 2006. aastast alates pere esimesest lapsest. See on tunduvalt tasakaalustatum lähenemisviis nii majanduspoliitiliselt kui ka sotsiaalpoliitiliselt. Sellise eelarve puhul on võimalik ellu viia päris mitmeid

olulisi projekte ja finantseerida Eesti riigile väga olulisi eluvaldkondi. Mitmed koalitsiooniliikmed ei ole tõenäoliselt seda riigieelarve eelnõu läbi lugenud ega muudatusettepanekutesse süvenenud ja lühike aeg ei võimalda kahjuks ka kõiki meie ettepanekuid ette lugeda, kuid üldisemate plokkidena tahaksin peatuda mõnel asjal, mida Isamaaliidu tulumaksuseaduse rakendamise korral on võimalik järgmisel aastal riigieelarve vastuvõtmise järel ka ellu viia. Kõigepealt oleks oluline edasilükkumine peretoetuste valdkonnas, kus alates 1. jaanuarist 2005 saaks kolmelapseliste perede kvartalitoetused võrdsustada nelja- ja viielapseliste perede omadega, st tõsta need 150 kroonilt 300 kroonile. Järgmisest aastast oleks sel juhul võimalik rakendada pere kolmandast lapsest alates 1000-kroonist igakuulist toetust, mis on olnud Isamaaliidu lubadus ka varem. Me näeksime ette, et oluliselt, enam kui 300 miljoni krooni võrra suurenevad hariduse, nii üld-, kutse- kui ka kõrghariduse kulutused ja et see suunatakse nii investeringuteks kui ka mitmesuguste riiklike programmide elluviimiseks. Peame väga oluliseks ja vajalikuks päästeteenistuste investeringute suurendamist. Korrakaitse, avaliku korra ja julgeoleku valdkond on üldse üks enim kannatav valdkond järgmise aasta riigieelarves. Teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtlusvaldkonna raskele tulevikule on juhtinud tähelepanu mitmed ettevõtlusorganisatsioonid. Ja mis eriti kahetsusväärne, peab tõdema, et vähenevad just tootmise ja teaduse koostöö projektid, need, mis on suunatud innovatsioonile. Nii nagu te EVEA ühisest pöördumisest võisite lugeda, vähenevad need programmid isegi kuni neli korda. Väheneb europrojektide kaasfinantseerimine. Kokkuvõtteks tahan öelda, et järgmise aasta riigieelarve ei ole ju rahuldanud ei tööandjaid, kes on väga teravalt protestinud, ei töövõtjaid, kes on väga rahulolematud selle eelarvega, ja julgen öelda, ka kohalikke omavalitsusi, sest see protokoll, mis alla kirjutati, ei olnud kokkuleppe protokoll, vaid lõpp-protokoll, kus on fikseeritud kohalike omavalitsuste liitude ja valitsuse eriarvamused. Nii et kokkuleppest ei ole seal kaugeltki võimalik rääkida. Isamaaliidu saadikurühm, arvestades kõike eelöeldut, teeb ettepaneku seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu teine lugemine katkestada.

13:05 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Helir-Valdor Seeder! Palun, kolleeg Mailis Reps!

13:05 M. Reps

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud Riigikogu liikmed! Täna on Riigikogus teisel lugemisel 2005. aasta eelarve, millega kaasneb Eesti haridusele, kultuurile ja tervishoiusüsteemile, võib-olla ka mõnele muule valdkonnale murettekitav muudatus. Riigi tulusid vähendatakse seoses tulumaksu alandamisega 26%-lt 24%-le ligi miljardi krooni võrra. Kaheprotsendiline vähendamine toob olulist kasu Eesti kõige rikkamatele inimestele, mida näitab muude faktide hulgas näiteks ka viimane emapalga statistika. Puudujäägi katmiseks suurendatakse mitmeid kaudseid makse, millest võib-olla kõige enam on räägitud põllumehi ja majaomanikke puudutavast muudatusest, kelle kasutuses olev värviline kütus kallineb oluliselt, enam kui paarsada krooni, mis lubatud tulumaksumäära vahenditest ju kõigile neile kätte jääb. Kaudsete maksude kaudu maksab meie tavaline Eesti elanik kinni kõige rikkamate ja võiks öelda, väga väikese protsendi suure võidu. Teiselt poolt kaotab kogu meie ühiskond. Kõige enam tunnetame seda regionaalpoliitikat jälgides ja seda nii haridus-, kultuuri- kui sotsiaalsfääris, sest just need valdkonnad vajavad tõsist riigipoolset tuge. Me ei saa lõpmatuseni tõsiselt võtta arvamust, et omavalitsused ju vastutavad ja detsentraliseerime. Omavalitsused ei saa vastutada nende valdkondade eest, kui riik neile selleks vahendeid ei eralda. See on kaasa toomas muudatusi põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, millega lisaks lasteaiaõpetajate palkadele kaob ka õpetajate palkade riigipoolne garantii. Õpetajate palgad ja hariduse kvaliteet üldhariduses ei ole aga kahjuks ainsad kannatajad. Riigieelarvest ei leia me kutseharidussektorile hädavajalikku pearaha tõusu ja nii ongi kutseharidus muutumas veelgi loengukesksemaks, iseasi, kas me saame seda tulevikus kutsehariduseks nimetada. Seega on eriti kurb, et koalitsioon ei ole komisjonis toetanud 120. muudatusettepanekut, millega saaksime tõsta kutseharidussüsteemi pearaha baassummat 20 000-le. Selleks on vaja ju vaid 58 miljonit krooni. Loodame, et valitsus vaatab saalihääletuse ajal seda teisiti. Riigisektori kahanemisega näeme ka kõrghariduse kiiremat tasuliseks muutumist, mis veelgi suurendab ebavõrdsust noorte vahel, kes tulevad vähem kindlustatud peredest ja ülikoolinnadest kaugemale jäävatest kohtadest. Kindlasti puudutab tulumaksureform valusalt noorsootööd ja huvitegevuse rahastamise lootust. Noorte krooniideest on juba mitmed aastad räägitud, samuti huvialategevuse ja huvikoolide finantseerimisest, kuid kahjuks kadusid eelmise valitsuse mitmed positiivsed algatused juba 2004. aasta eelarvest ning ei

leia me huvitegevuse rahastamist ka 2005. aasta eelarvest. Nii ei ole sellise tulumaksureformi puhul näha noorte vaba aja veetmise võimaluste suurenemist tulevikuski. Samuti ei ole loota töövihikutele, koolitoidule, koolitranspordile või muule hädavajalikule kuluvate summade jõudmist koolideni. Lisaks haridussektorile muudab tulumaksureform küsitavaks riigi ja omavalitsuse võime renoveerida mõisakoole, pühakodasid, linnuseid ja teisi kultuuripärandisse kuuluvaid objekte. Samuti ei saa me rääkida pensionide olulisest tõusust või soovist laiendada lastele mõeldud meetmeid, mis peaksid toetama lapsevanemaid ka pärast lapse aastaseks saamist, sealjuures just kaudseid meetmeid. Kolmas murelaps, mis küsimärgi alla pannakse, on tervishoiusektor. Ravijärjekordadest ja tervishoiusektori kvaliteedi parandamise vajadusest on palju räägitud, samuti murest, et meie arstid ja õed liiguvad parema palgaga riikidesse. Korduvalt on räägitud vajadusest suurendada tervishoiule minevat raha, sealjuures ka lausa sotsiaalmaksu suurendamisest. Kas tõesti tähendab tänane eelarve oma tulumaksureformiga, millega tulumaksu alandatakse 2%, seda, et järgmisel aastal tuleme sotsiaalmaksu 2%-lise suurendamise juurde? Sotsiaalselt mõtleva ja südametunnistusega inimesena ei saa ma kindlasti toetada 2005. aasta eelarvet sellisel kujul.

13:05 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Mailis Reps! Palun, kolleeg Jarno Laur! Kaheksa minutit.

13:05 J. Laur

Lugupeetud juhataja! Auväärsed kolleegid! Meie väga lugupeetud Vabariigi Valitsus ja võimukoalitsioon armastavad suurepäraseid ja kindlasti üpris luulelisi pealkirju ja nimesid. Nõnda on näiteks selle aasta eelarve või käesolev eelnõu saanud nimeks "Töötava inimese eelarve". Praegune aeg ja menetluse seis on paras hetk, et natuke kaasa minna selle mõttekäiguga ja üritada sellele eelarvele veel mingeid iseloomustavaid nimetusi välja mõelda ja anda. Kindlasti vääriks eraldi analüüsi ka koalitsiooni osapoolte osa ja nägu selles eelarves. Ja tulebki alustada tegelikult sellest, et tegu on pigem eelarvega põhimõttel "Ühe käega annan ja kahega võtan". Minu suur lugupidamine siinkohal valitsuskoalitsiooni juhterakonnale Reformierakonnale, kes on teinud hiilgava diili ja saanud kõik oma valimislubadused eelarves realiseeritud. Poliitilist tehnikat arvestades on see hiilgav saavutus. Paraku on küll teie valijaskond, kes sellest eelarvest võidab, just täpselt nii suur või väike, kui ta on, ja kõik ülejäänud osutuvad kaotajateks. Juhtub nii, et vaesematelt üritatakse ikka rohkem võtta ja rikkamatele üha rohkem anda. Ei ole vaja palju näiteid tuua. Võtame sellesama emapalga ülempiiri ja lisanduva 134 miljonit ning ülejäänud peretoetuste vähenemise 2 miljoni võrra. Võime siinkohal rääkida ka puudega inimeste hooldaja toetuse sisulisest kaotamisest ja muudest asjadest. Nii et minu õnnesoovid Reformierakonnale! Nüüd järgmine koalitsiooni osapool, Rahvaliid. Ei osanud kahjuks ühtegi sellist kujundlikku pealkirja panna. Küll tuleb aga öelda, et siiras kaastunne antud juhul. Sest ükskõik kui ilusaid kõnesid me täna mõne muu eelnõu arutamisel ka ei kuule, siis eelarve, mis kõik need asjad paika paneb, läheb teie fraktsioonist alati ludinal läbi. Res Publica puhul võiks öelda, et siin on ka raske seisukohta võtta. Aga kui sellist mõttemängu harrastada ja sõnadega pisut manipuleerida, siis ma ei oskakski muud öelda, kui et võib-olla oleks kõige õigem panna selleks nimeks "Faktulini tegemise eelarve". Ei, mitte, et tal Faktuliniga midagi pistmist oleks. Lihtsalt Res Publica tuli võimule väga tugeva mandaadiga ja väga selgete lubadustega, ta tuli võimule teatud idealismipuhanguga, protestist kõige selle vastu, mis poliitikas valet, halba ja viletsat on, ja ma arvan, et kõik valijad ja ka teie ise uskusite siiralt, et see täpselt nii jätkub. Juhtus aga paraku midagi muud. Nimelt lubati küll paremat valitsemist, läbipaistvamat riiki, ausust valitsemisel, onu- või, ütleme, parteipooliku rahastamise lõpetamist, õigluse ja ühiskonna sidususe kasvu, aga tehakse kõike hoopis vastupidi. Ja kui nüüd tulla Faktulini juurde, siis ma arvan, et see, mis Tallinnas toimus ja meenutas võib-olla sellist ladinaameerika seebiooperi sugemetega odavat pornofilmi, õnnestab Eesti demokraatiat kindlasti palju ja pöörab ilmselt paljud valijad väga pikaks ajaks valimistest ära, sest neile on see lihtsalt tülgastav. Aga see, et te olete oma mandaati sellisel viisil kuritarvitanud, õnnestab Eesti demokraatiat palju rohkem. Tegelikult olete idealistliku valiku põhjal teinud kõik, et ideelised valikud ja idealism Eesti poliitikast kaoks. Ei oskagi nagu midagi teile sooviks öelda, võib-olla tänast pikka õhtut siinkohal ette aimates ja natuke ka üldisemaid poliitilisi arenguid vaadates võiks lõpetuseks öelda: puhka rahu.

13:05 Esimees E. Ergma

Suur tänu! Palun, kolleeg Värner Lootsmann!

13:05 V. Lootsmann

Lugupeetud esimees! Austatud kolleegid! Rahanduskomisjoni esimees andis meile teada, et tegemist on kokkuhoidlikkust arvestava riigieelarvega. Tõepoolest, me ei leia sellest eelarvest piisavalt vahendeid laste koolilõuna jaoks, õpilaste koolitranspordi jaoks, ei leia vahendeid munitsipaalendamiseks ega ka kohalike teede hoiuks, kuhu oleks kindlasti vaja teist sama palju veel, kui täna on eelarves ette nähtud. Ei leia ka vahendeid töötajate abiraha suurendamiseks ega kiirabi rahastamiseks, kohalike omavalitsuste lasteaednike täienduskoolituseks ega kultuuritöötajate palga tõusuks. Tõepoolest, see on kokkuhoid. Ainult et mille arvel ning millest see kokkuhoid tuleneb? Kokkuhoid tuleneb sellest, et üks valitsuskalitsiooni osapool, Reformierakond, on vägagi tulemuslikult toiminud ja saavutanud oma valimiseelsete lubaduste täitmise. See tähendab üksikisiku tulumaksu langetamist 2% võrra. Ainult et kas see peaks tõepoolest olema hind, mida peab maksma enamik eestimaalasi? Riigieelarve esimesel lugemisel avaldas Eesti Keskerakonna fraktsioon lootust, et erinevatele prioriteetidele vaatamata sünnib siin saalis ehk seekord läbipaistev ja opositsiooni konstruktiivseid ettepanekuid arvestav eelnõu, mis ei sea ohtu meie majanduse jätkusuutlikkust. Paraku tuleb tõdeda, et praegune koalitsioon seda teha ei soovi ja hoiab kümne küünega kinni igast enda paika pandud kroonist. Ning kui hea tava kohaselt arvestatakse eelarves teatud summade puhul opositsiooni ettepanekuid, siis samamoodi nagu juba 2004. aasta riigieelarveski on need jäetud arvestamata. Koalitsioonikokkuleppe kohaselt väheneb 2005. aastal tulumaks määr 26%-lt 24%-le. Valitsuskalitsiooni kavandatava tulumaksu määra alandamise tõttu tekkiv nn auk kavatakse täita kaudsete maksude tõstmise teel. Sellega kaasnev maksukoormuse tõus jaotatakse tegelikult ümber tööinimestele. Maksukoormuse ümberjaotamine saavutatakse sel teel, et alandatakse tulumaksu määra ja suurendatakse kaudseid makse, näiteks aktsiisid (alkohol, kütus) ja toasooja käibemaks. Valitsus kammitseb oma eelarvepoliitikaga tegelikult ettevõtet ega hooli äritegevusele osaks saava maksukoormuse tõusu tagajärgedest. Ühtlasi süvenevad probleemid, mis on seotud kohalike omavalitsuste tulubaasiga. Kohalike omavalitsuste rahastamine ei ole täitnud nende lootusi. Riigieelarve seletuskirja kohaselt ei ole kohalike omavalitsuste tulubaas ja neile esitatavad ülesanded omavahel tasakaalus. Tõepoolest, just täpselt nii on see eelarve seletuskirjas, leheküljel 393. Riik on pannud kohalikele omavalitsustele ja paneb üha mitmesuguseid täiendavaid ülesandeid, kuid ei näe selleks ette rahalisi vahendeid, mis kataksid need ülesanded ja lubaksid neid täita vähemalt sellisel tasemel, nagu on praegu. Rahandusministeerium on tunnistanud, et 2003. aasta tulumaksureformiga vähendati kohalike omavalitsuste 2004. aasta tulubaasi vähemalt 200 miljoni krooni võrra. Riigi poolt kohalikele omavalitsustele kulutuste võimaldamiseks ettenähtud tasandusfond on planeeritud ka 2005. aastaks samale tasemele, kui see oli 2004. aastal, mis omakorda on 170 miljoni krooni võrra väiksem, kui oli 2003. aastal. Ning lõpetuseks ei saa märkimata jätta, et valitsussektori jätkuv suurenemine on muutunud halvavaks teguriks Eesti majandusele. Me teame, et valitsemiskulud on aastal 2004 Eestis paisunud üle 40% SKT-st ning lubatud 500-miljonilise vähendamise asemel on need hoopis suurenenud. Kõigest eelnenust ja mitte ainult sellest tulenevalt ei saa ma loomulikult seda eelarvet toetada ning loodan, et pärast seda, kui eelarve teine lugemine on meil sõbralikult ja koosmeeles katkestatud, teeme koos ettepanekuid, mis muudaksid eelarve tõepoolest Riigikogu poolt vastuvõetud eelarveks, koalitsiooni ja opositsiooni eelarveks. Aitäh teile!

13:05 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Värner Lootsmann! Palun, kolleeg Kadi Pärnits!

13:05 K. Pärnits

Austatud kolleegid! Kõigel sellel, millest te enne siin rääkisite, on loomulikult oma põhjus. Sellel, miks see eelarve ei ole tööinimese eelarve, on oma põhjus. Sellel, miks kõik need asjad on selles eelarves tegemata, lahendamata, kuigi võimalusi oleks, on oma põhjus ja see põhjus on väga lihtne, väga selge. Asi on nimelt selles, et sellest valitsuskalitsioonist ei tule mitte kunagi tööinimese eelarve koostajat, ja seda põhjusel, et sellel valitsusel ei ole ei vastavat visiooni ega kompetentsust ning vastavat tellimust ei ole andnud ka selle valitsuskalitsiooni rahastajad. Sellepärast on eelarves lahendamata palgaküsimused, kutsehariduse küsimused, täiskasvanukoolituse küsimused, tervishoiuküsimused, tööhõiveküsimused, töötajate abiraha probleem. Just need asjad, mis tegelikult tööinimest toetaksid ja tööhõivet soodustaksid ning tööinimest motiveeriks. Vastupidi, selle n-ö õhukese riigi poliitikaga me suurendame vaesust ja vähendame oma riigi atraktiivsust meie noortele töötajatele. Me peame kõik

teadma, et selle tulumaksupoliitikaga me tegelikult fundeerime massilise tööjõu sissetoomise lähitulevikus, sest osa meie tulevasesst tööjõust lihtsalt ei saa vaesuse tõttu, vaesuses kasvamise tõttu kunagi innovaatiliseks tööjõuks, kes kaheksa tundi järjest teeb head tööd. Ja osa töötajatest läheb selle tõttu, et me ei suuda oma palgapoliitikat, täiskasvanuhariduse poliitikat paika panna, nendes riikidesse, kus töötingimused ja töötajasse suhtumine on parem. Me oleme teistsuguses olukorras kui Põhjamaad 50 aastat tagasi, kui nad alustasid nendesamade probleemide lahendamist. Tollel ajal ei olnud inimestel eriti kuskile minna, kus oleksid oluliselt paremad tingimused, nad pidid neid tingimusi oma kodus edasi arendama. Meie inimestel on praegu need võimalused olemas. Seetõttu lasub valitsuskooalitsioonil, kes teeb tööinimese eelarvet või vähemalt väidab, et ta seda teeb, kindlalt nende küsimuste lahendamine. Muidu on tegemist lihtsalt ilusa pakendamisega ja selles pakendamises mängivad kaasa kõik, sealhulgas ka Rahvaliidu erakond, kes vähemalt sõnades on palju sotsiaalsem erakond. See asi, see pettus, see ümmargune mull, mis tegelikult solvab töötajate solidaarsust, pakendatakse, püütakse pakendada paremini ja muud vahet ei olegi. Lõpetuseks. Kuna riigieelarve kasvab viie miljardi võrra ja Euroopa fondidest me saame abi kuus miljardit, siis selline tööinimese mittetoetamine ja selline ebasolidaarsus, mida Eestis tulumaksuga, tulumaksureformiga ellu viiakse, solvab tegelikult ka Euroopa töötajate solidaarsust. Kokkuvõtvalt ei oska töötajate lahendamise, sealhulgas selle eelarve, õigemini, lahendamata küsimuste hulga kohta öelda mitte midagi muud, kui et ausalt öeldes on see masendav. Aitäh!

13:05 Esimees E. Ergma

Suur tänu, kolleeg Kadi Pärnits! Rohkem kõnesoove ei ole. Lõpetan läbirääkimised. Ja nüüd, lugupeetud Riigikogu liikmed, seisab meil ees suur töö, muudatusettepanekute läbivaatamine. On tehtud 225 muudatusettepanekut. Ma ütlen teile muudatusettepaneku numbri, esitaja ja juhtivkomisjoni otsuse. Esimene on rahanduskomisjonilt, arvestatud täielikult. Teine on rahanduskomisjonilt, arvestatud täielikult. Palun vabandust, ma ei näinud!

13:05 M. Stalnuhhin

Ma palun vabandust! Palun esimest muudatusettepanekut hääletada.

13:05 Esimees E. Ergma

Kes palub hääletada?

13:05 M. Stalnuhhin

Eesti Keskerakonna fraktsioon.

13:05 Esimees E. Ergma

Hästi. Jaa, palun!

13:05 M. Stalnuhhin

Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:05 Esimees E. Ergma

Kümneminutiline vaheaeg, lõpeb 21.53. Mihhail Stalnuhhin.

13:05 M. Stalnuhhin

Meil on ees pikk protseduur, ma loodan, et te ei hakka nende kümneminutiliste vaheaegade puhul minutit või paari kokku hoidma. Välja öeldud oli, et vaheaeg lõpeb 21.53.

13:05 Esimees E. Ergma

Minut enne hääletamist võib kella anda. V a h e a e g

13:05 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 21.53, Keskerakonna võetud vaheaeg on lõppenud ja me võime alustada hääletust. Lugupeetud Riigikogu, palun tähelepanu! Panen hääletusele muudatusettepaneku nr 1.

Hääletustulemused Ettepaneku poolt hääletas 75 Riigikogu liiget, vastu oli 1, erapooletuid 1. Ettepanek leidis toetust. Ettepanek nr 2 on rahanduskomisjonilt, juhtivkomisjon arvestab täielikult. Palun, kolleeg Vilja Savisaar!

13:05 V. Savisaar

Aitäh, proua esimees! Ma palun Keskerakonna fraktsiooni nimel seda muudatusettepanekut hääletada.

13:05 Esimees E. Ergma

Jaa, palun, kolleeg Vilja Savisaar!

13:05 V. Savisaar

Keskerakonna fraktsioon palub enne muudatusettepaneku nr 2 hääletamist kümneminutilist vaheaega.

13:05 Esimees E. Ergma

Kümneminutiline vaheaeg, alustame 22.04. Palun kirjalikult! V a h e a e g

13:05 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Keskerakonna taotlusel väljakuulutatud vaheaeg on läbi, kell on 22.04 ning me asume hääletama muudatusettepanekut nr 2, mille on teinud rahanduskomisjon. Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele muudatusettepaneku nr 2, mille on teinud rahanduskomisjon. Palun võtta seisukoht ja hääletada!**Hääletustulemused** Selle ettepaneku poolt on 70 Riigikogu liiget, vastu 6, erapooletuid 2. Ettepanek leidis toetust. Muudatusettepanek nr 3 on Peeter Kreitzbergilt ja Ivari Padarilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Peeter Kreitzberg, palun!

13:05 P. Kreitzberg

Austatud juhataja, palun seda ettepanekut hääletada.

13:05 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele muudatusettepaneku ... Lugupeetud Riigikogu, palun vabandust! Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:05 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega enne hääletamist!

13:05 Aseesimees R. Lang

Palun see taotlus ka kirjalikult! Istung jätkub kell 22.16. V a h e a e g

13:06 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 22.16, jätkame istungit. Panen hääletusele muudatusettepaneku nr 3. Palun võtta seisukoht ja hääletada!**Hääletustulemused** Selle muudatusettepaneku poolt on 28 Riigikogu liiget, vastu 43, erapooletuid 2. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 4 on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:06 H.-V. Seeder

Aitäh! Isamaaliidu saadikurühma nimel palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:06 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud Riigikogu! Kas me võime alustada hääletust? Kolleeg Vilja Savisaar, palun!

13:06 V. Savisaar

Aitäh, austatud juhataja! Keskerakonna fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega enne muudatusettepaneku nr 4 hääletamist!

13:06 Aseesimees R. Lang

Palun see ettepanek ka kirjalikult! Istung jätkub kell 22.27. V a h e a e g

13:06 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 22.27, Riigikogu istung jätkub. Ma panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 4. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt on 31 Riigikogu liiget, vastu 51 Riigikogu liiget, 1 liige on erapooletu. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 5 on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:06 H.-V. Seeder

Aitäh! Isamaaliidu saadikurühma nimel palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:06 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Peep Aru, palun!

13:06 P. Aru

Reformierakonna fraktsiooni nimel palun viieminutilist vaheaega järelemõtlemiseks!

13:06 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Kolleeg Vilja Savisaar, palun!

13:06 V. Savisaar

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon teeb ettepaneku ja palub enne muudatusettepaneku nr 5 hääletamist kümneminutilist vaheaega.

13:06 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 22.39. V a h e a e g

13:06 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 22.39, jätkame Riigikogu istungit. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni tehtud parandusettepaneku nr 5. Palun võtta seisukoht ning hääletada![Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt on 30 Riigikogu liiget, vastu 50, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Kuues muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:06 E. Nestor

Täna, juhataja! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:06 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Vilja Savisaar, palun!

13:06 V. Savisaar

Austatud juhataja! Keskerakonna fraktsioon palub enne selle muudatusettepaneku paneku, hääletusele panekut kümneminutilist vaheaega.

13:06 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Tarmo Leinatamm, palun!

13:06 T. Leinatamm

Kas tohiks tõlkida, mida Vilja Savisaar ütles?

13:06 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Vilja Savisaar palus Keskerakonna fraktsiooni nimel kümneminutilist vaheaega. Istung jätkub kell 22.50. V a h e a e g

13:06 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud Riigikogu! Kell on 22.50, jätkame istungit. Panen hääletusele Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 6. Palun võtta seisukoht ja hääletada! Hääletustulemused Ettepaneku poolt anti 29 häält, vastu 48, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 7 on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:06 E. Nestor

Aitäh, härra juhataja! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:06 Aseesimees R. Lang

Panen järgnevalt hääletusele muudatusettepaneku ... Kolleeg Vilja Savisaar, palun!

13:06 V. Savisaar

Aitäh, härra juhataja! Keskerakonna fraktsioon palub seitsmendat muudatusettepanekut hääletada. Oih! (Naer.)

13:06 Aseesimees R. Lang

Panen järgnevalt hääletusele Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 7. Palun võtta seisukoht ja hääletada! Hääletustulemused Selle ettepaneku poolt on 28 Riigikogu liiget, vastu 43, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Kolleeg Vilja Savisaar, palun!

13:06 V. Savisaar

Ma tahtsin enne muudatusettepaneku hääletamist kümneminutilist vaheaega, aga te panite enne hääletusele, ma jõudnud vaheaega võtta, kuigi te polnud haamriga veel lõõnud. Nii et mul oli tegelikult veel võimalus seda vaheaega võtta.

13:06 Aseesimees R. Lang

Te palusite seda hääletada.

13:06 V. Savisaar

Ei, ma tegin teise ettepaneku kah.

13:06 Aseesimees R. Lang

Head kolleegid! Läheme, palun, oma päevakorraga edasi! Muudatusettepanek nr 8 on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:06 E. Nestor

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:06 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:07 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne muudatusettepaneku nr 8 hääletamist kümneminutilist vaheaega.

13:07 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Riigikogu istung jätkub kell 23.03. V a h e a e g

13:07 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud Riigikogu! Kell on 23.03, jätkame istungit. Panen hääletusele Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 8. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt on 31 Riigikogu liiget, vastu 44, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 9 on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:07 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Mul on küsimus istungi läbiviimise kohta. Vastavalt kodukorraseaduse § 83 lõikele 1 antakse üks minut enne hääletamist Riigikogu liikmetele märku hääletamise kohta. See tähendab seda, et ühe minuti jooksul ehk enne hääletamist on õigus taotleda ka vaheaega. Muudatusettepaneku nr 8 te panite hääletusele 30 sekundi jooksul, seetõttu esitas Vilja Savisaar täiesti põhjendatult minuti jooksul oma ettepaneku vaheaja kohta. See on kodukorraga täiesti kooskõlas. Ma palun vastust selle kohta, miks ei antud minut enne märku, vaid pandi kiiremini hääletusele!

13:07 Aseesimees R. Lang

Juhataja andis minut enne hääletusele panekut kellaga märku. Protest on tagasi lükatud, teil on õigus esitada protest kirjalikult. Läheme, palun, oma päevakorraga edasi! Muudatusettepanek nr 9 on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, jäetud arvestamata. Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:07 E. Nestor

Täna! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:07 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:07 A. Seppik

Lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 9 hääletamist kümneminutilist vaheaega.

13:07 Aseesimees R. Lang

Palun ettepanek ka kirjalikult! Istung jätkub kell 23.15. V a h e a e g

13:07 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 23.15, jätkame Riigikogu istungit. Panen hääletusele Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni poolt 2005. aasta eelarve eelnõu kohta tehtud muudatusettepaneku nr 9. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 30 häält, vastu 48, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 10 on kolleegidelt Trivimi Vellistelt ja Mark Soosaarelt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Mark Soosaar, palun!

13:07 M. Soosaar

Lugupeetud juhataja! Ma palun halastada väikesaarte elanikele ja palun panna hääletusele kümnes muudatusettepanek, mis on väga hea ettepanek.

13:07 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Silver Meikar, palun!

13:07 S. Meikar

Ma tahaksin võtta vaheaega, aga siis peab enne hääletusele andma, nii et ootame ära järelkult. (Naer.)

13:07 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:07 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 10 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:07 Aseesimees R. Lang

Palun ettepanek ka kirjalikult! Riigikogu istung jätkub kell 23.26. V a h e a e g

13:07 Aseesimees R. Lang

Riigikogu istung jätkub. Muudatusettepaneku nr 10 hääletamine. [Hääletustulemused](#) Selle muudatusettepaneku poolt on 32 Riigikogu liiget, vastu 51, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 11 on Eesti Keskerakonna fraktsioonilt ja Eesti Keskerakonna fraktsiooni liikmetelt. Juhtivkomisjon on jätnud selle ettepaneku arvestamata. Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:07 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub seda muudatusettepanekut hääletada.

13:07 Aseesimees R. Lang

Kas me võime alustada hääletust? Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:07 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 11 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:07 Aseesimees R. Lang

Aitäh! Palun ettepanek ka kirjalikult! Riigikogu istung jätkub kell 23.37. V a h e a e g

13:07 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 23.37, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele Eesti Keskerakonna fraktsiooni ja Eesti Keskerakonna fraktsiooni liikmete muudatusettepaneku nr 11 2005. aasta eelarve eelnõu kohta. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Selle muudatusettepaneku poolt on 25 Riigikogu liiget, vastu 52, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust.

12. muudatusettepanek on samuti Eesti Keskerakonna fraktsioonilt ja Eesti Keskerakonna fraktsiooni liikmetelt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Evelyn Sepp, palun!

13:07 E. Sepp

Aitäh! Mul on juhatajale ettepanek. Kui te loete ette muudatusettepaneku esitajad, siis protokollis huvides võiks lugeda ette kõigi esitajate nimed.

13:07 Aseesimees R. Lang

Juhataja arvestab seda edaspidi. Kolleeg Värner Lootsmann, palun!

13:07 V. Lootsmann

Aitäh, härra juhataja! Ma võtan tagasi muudatusettepaneku nr 12.

13:07 Aseesimees R. Lang

13. muudatusettepanek. Kolleeg Toivo Tootsen, palun!

13:07 T. Tootsen

Ei, me oleme ikka selle 12. ettepaneku juures. Värner Lootsmann võttis tagasi, aga mina ei võta seda tagasi.

13:07 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Toomas Varek, palun!

13:07 T. Varek

Aitäh, härra juhataja! Ma olen sama meelt, palun see olukord ära lahendada! Ka mina ei ole nõus, et see muudatusettepanek tagasi võetakse.

13:07 Aseesimees R. Lang

Sellel muudatusettepanekul on rohkem autoreid kui üks. Kas kõik autorid soovivad selle muudatusettepaneku tagasi võtta? Ei soovi. Kolleeg Toivo Tootsen, palun!

13:08 T. Tootsen

Aitäh! Ei soovi tagasi võtta, soovin hääletusele panna.

13:08 Aseesimees R. Lang

Panen hääletusele Eesti Keskerakonna fraktsiooni ja Keskerakonna fraktsiooni liikmete Toomas Alatalu, Küllö Arjaka, Enn Eesmaa, Eldar Efendijevi, Helle Kalda, Arnold Kimberi, Heimar Lengi, Nelli Privalova, Kaarel Pürgi, Mailis Repsi, Vilja Savisaare, Evelyn Sepa, Ain Seppiku, Jüri _ehovtsovi, Mihhail Stalnuhhini, Toivo Tootseni, Marika Tuusi, Toomas Vareki ja Vladimir Velmani esitatud muudatusettepaneku nr 12 2005. aasta riigieelarve eelnõu kohta. Palun võtta seisukoht ja hääletada! Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:08 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 12 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:08 Aseesimees R. Lang

Palun ettepanek ka kirjalikult! Riigikogu istung jätkub kell 23.50. V a h e a e g

13:08 Aseesimees R. Lang

Austatud kolleegid! Kell on 23.50, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta tehtud muudatusettepaneku nr 12. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt on 9 Riigikogu liiget, vastu 47, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 13, selle on esitanud Eesti Keskerakonna fraktsioon ning 20 Eesti Keskerakonna fraktsiooni liiget. Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:08 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Palun seda muudatusettepanekut, mille on esitanud Eesti Keskerakonna fraktsioon ja 20 Eesti Keskerakonna fraktsiooni liiget, hääletada.

13:08 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:08 A. Seppik

Aitäh, härra juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 13 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:08 Aseesimees R. Lang

Tänan! Palun see ka kirjalikult! Riigikogu istung jätkub kell 00.02. V a h e a e g

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud kolleegid! Vaheaeg on lõppenud. Panen hääletusele 13. muudatusettepaneku. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 10 häält, vastu 43, erapooletuks jäi 1. Ettepanek ei leidnud toetust. 14. muudatusettepanek on Peeter Kreitzbergilt, Mark Soosaarelt, Jaanus Marrandilt, Liina Tõnissonilt, Olev Laanjärvelt ja Sven Mikserilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Mark Soosaar, palun!

13:08 M. Soosaar

Lugupeetud juhataja! Ma palun panna hääletusele sotsiaalliberaalide ettepaneku, mis peab silmas meie poiste ja tüdrukute, kes õpivad põhikoolis, tervislikku toitumist.

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:08 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 14 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Aitäh! Vaheaeg 00.13-ni. V a h e a e g

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Austatud Riigikogu, panen hääletusele 14. muudatusettepaneku. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepanekule anti 8 poolthäält, vastu oli 36, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 15. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:08 H.-V. Seeder

Aitäh! Isamaaliidu saadikurühma nimel palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:08 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsiooni nimel palun enne muudatusettepaneku nr 15 hääletamist kümme minutit vaheaega!

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Vaheaeg 00.24-ni. V a h e a e g

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Panen hääletusele 15. muudatusettepaneku. Palun hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 9 häält, vastu 36, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 16. muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:08 E. Nestor

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:08 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne muudatusettepaneku hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Vaheaeg 00.35-ni. V a h e a e g

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Austatud Riigikogu, panen hääletusele 16. muudatusettepaneku. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 6 häält, vastu 32, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud

toetust. 17. muudatusettepanek on Eesti Keskerakonna fraktsioonilt ja tema 20 liikmelt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:08 M. Stalnuhhin

Aitäh, härra juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub 17. muudatusettepanekut hääletada ning enne hääletust palub kümme minutit vaheaega.

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Aitäh! Vaheaeg 00.46-ni. V a h e a e g

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 17. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 4 häält, vastu 33, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust.

18. muudatusettepanek on rahanduskomisjonilt, täielikult arvestatud. Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:08 M. Stalnuhhin

Aitäh, härra juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub seda muudatusettepanekut hääletada ning palub enne hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:08 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Vaheaeg 00.57-ni. V a h e a e g

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Eesti Keskerakonna fraktsiooni palutud kümneminutiline vaheaeg on möödas. Panen hääletusele 18. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 30 häält, vastu 20, erapooletuks jäi 2. Ettepanek leidis toetust. 19. muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt. Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:09 E. Nestor

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:09 M. Stalnuhhin

Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne hääletamist kümneminutilist vaheaega.

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Vaheaeg 1.08-ni. V a h e a e g

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 19. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 6 häält, vastu 28, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust.

20. muudatusettepanek on Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Eiki Nestor, palun!

13:09 E. Nestor

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Austatud Riigikogu! Järgmine kord ma panen hääletusele, kui hiljaks jääte. Palun, Mihhail Stalnuhhin!

13:09 M. Stalnuhhin

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne muudatusettepaneku nr 20 hääletamist kümneminutilist vaheaega.

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Vaheaeg 1.19-ni. V a h e a e g

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 20. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 10 häält, vastu 25, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 21. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:09 M. Stalnuhhin

Aitäh, härra juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsiooni nimel palun seda muudatusettepanekut hääletada ning enne hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Aitäh! Vaheaeg 01.31-ni. V a h e a e g

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 21. muudatusettepaneku. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 8 häält, vastu 29, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 22. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:09 M. Stalnuhhin

Eesti Keskerakonna fraktsioon palub seda hääletada ning enne hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Vaheaeg 1.42-ni. V a h e a e g

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 22. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 7 häält, vastu 28, erapooletuid ei olnud. Seega ei läinud ettepanek läbi. 23. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Trivimi Velliste, palun!

13:09 T. Velliste

Aitäh, härra aseesimees! Ma palun 23. muudatusettepanekut hääletada.

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:09 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega enne hääletamist!

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Vaheaeg 1.53-ni. V a h e a e g

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 23. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 4 häält, vastu 24, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 24. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Trivimi Velliste, palun!

13:09 T. Velliste

Aitäh, härra juhataja! Palun 24. muudatusettepanekut hääletada.

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:09 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega enne hääletamist!

13:09 Aseesimees P. Kreitzberg

Vaheaeg 2.04-ni. V a h e a e g

13:09 Esimees E. Ergma

Keskerakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on lõppenud ja alustame hääletust. Lugupeetud kolleegid, ma panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni muudatusettepaneku nr 24. Palun hääletada! [Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt hääletas 3 Riigikogu liiget, vastu oli 22, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 25 on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:09 H.-V. Seeder

Aitäh! Ma palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:09 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:09 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne muudatusettepaneku nr 25 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:10 Esimees E. Ergma

Jätkame 2.15. V a h e a e g

13:10 Esimees E. Ergma

Keskerakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on läbi. Me alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 25. Palun hääletada! [Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt hääletas 5 Riigikogu liiget, vastu oli 26, erapooletuid 0. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 26 on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:10 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda ettepanekut hääletada.

13:10 Esimees E. Ergma

Palun, Mihhail Stalnuhhin!

13:10 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 26 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:10 Esimees E. Ergma

Jätkame kell 2.26. V a h e a e g

13:10 Esimees E. Ergma

Keskerakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on läbi, me alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 26. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 4 Riigikogu liiget, vastu oli 23, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 27 on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:10 H.-V. Seeder

Aitäh! Ma palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:10 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Meelis Atonen!

13:10 M. Atonen

Aitäh, proua esimees! Reformierakonna fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega, et Mi_a saaks Kaarli ja Hellega natuke nõu pidada!

13:10 Esimees E. Ergma

Jätkame kell 2.37. Palun vaheajasoov kirjalikult! V a h e a e g

13:10 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Reformierakonna võetud kümneminutiline vaheaeg on läbi ja me võime asuda hääletama. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 27. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt hääletas 4 Riigikogu liiget, vastu oli 18, erapooletuid 0. Ettepanek ei leidnud toetust. 28. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:10 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:10 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:10 M. Stalnuhhin

Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne muudatusettepaneku hääletamist vaheaega. Oli küll kavas vaheajad lühemaks teha, aga Reformierakond näitas suundumust maksimaalse aja peale, nii et palun kümme minutit!

13:10 Esimees E. Ergma

Jätkame 2.48. V a h e a e g

13:10 Esimees E. Ergma

Keskerakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on läbi ja me võime alustada hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 28. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 5 Riigikogu liiget, vastu oli 14, erapooletuid 2. Ettepanek ei leidnud toetust. 29. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:10 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:10 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:10 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne muudatusettepaneku nr 29 hääletamist kümne minuti vahega.

13:10 Esimees E. Ergma

Jätkame kell 2.59. V a h e a e g

13:10 Esimees E. Ergma

Keskerakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on lõppenud ja me alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 29. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 6 Riigikogu liiget, vastu oli 22, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 30. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:10 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:10 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:10 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne muudatusettepaneku nr 30 hääletamist kümme minutit vahega.

13:10 Esimees E. Ergma

Jätkame 3.10. V a h e a e g

13:10 Esimees E. Ergma

Kell on 3.10, Keskerakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on läbi ja alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 30. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 6 Riigikogu liiget, vastu oli 15, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 31. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:10 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda ettepanekut hääletada.

13:10 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:10 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun kümme minutit vahega enne hääletamist!

13:11 Esimees E. Ergma

Jätkame 3.21. V a h e a e g

13:11 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Keskerakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on läbi, me võime alustada hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 31. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 4 Riigikogu liiget, vastu 17, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 32. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:11 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:11 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:11 M. Stalnuhhin

Aitäh! Keskerakonna fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega enne hääletamist!

13:11 Esimees E. Ergma

Jätkame 3.32. V a h e a e g

13:11 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Keskerakonna fraktsiooni palutud vaheaeg on läbi, alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 32. Palun hääletada! [Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 4 Riigikogu liiget, vastu oli 17, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 33. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:11 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:11 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:11 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsiooni nimel palun enne hääletamist kümneminutilist vaheaega!

13:11 Esimees E. Ergma

Jätkame 3.43. V a h e a e g

13:11 Esimees E. Ergma

Keskerakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on lõppenud ja me võime alustada lõpphääletust. Palun vabandust, võime alustada muudatusettepaneku hääletust! Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 33. Palun hääletada! [Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 5 Riigikogu liiget, vastu 16, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 34. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:11 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:11 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:11 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsiooni nimel palun kümneminutilist vaheaega enne hääletamist!

13:11 Esimees E. Ergma

Jätkame 3.54. V a h e a e g

13:11 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Keskerakonna fraktsiooni võetud vaheaeg on läbi ja me võime jällegi alustada muudatusettepaneku hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 34. Palun hääletada! [Hääletustulemused](#) Poolt hääletas 5 Riigikogu liiget, vastu oli 20, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 35. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Helir-Valdor Seeder!

13:11 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:11 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Mihhail Stalnuhhin!

13:11 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun enne hääletamist kümneminutilist vaheaega!

13:11 Esimees E. Ergma

Jätkame 4.04. V a h e a e g

13:11 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 4.04, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele eelarve eelnõu kohta tehtud muudatusettepaneku nr 35. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt on 8 Riigikogu liiget, vastu 25, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 36 on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:11 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:11 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:11 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne hääletamist vaheaega ja kuna vahepeal pakkus üks koalitsiooni erakonna esindaja lühendada vaheaegu, siis konstruktiivse koostöö valmiduse näitamiseks palub fraktsioon üheksaminutilist vaheaega.

13:11 Aseesimees R. Lang

Suur tänu! Palun ettepanek ka kirjalikult! Istung jätkub kell 4.14. V a h e a e g

13:11 Aseesimees R. Lang

Kell on 4.14, istung jätkub. Panen hääletusele eelarve eelnõu muudatusettepaneku nr 36. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 4 Riigikogu liiget, vastu oli 19, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 37 on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:11 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:11 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:11 M. Stalnuhhin

Aitäh! Palun kümneminutilist vaheaega enne hääletamist!

13:12 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 4.25. V a h e a e g

13:12 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 4.25, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 37. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 4 häält, vastu 18, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 38 on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:12 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:12 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:12 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega enne hääletamist!

13:12 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 4.36. V a h e a e g

13:12 Aseesimees R. Lang

Head kolleegid! Kell on 4.36, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni tehtud ettepaneku nr 38. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt anti 6 häält, vastu 18, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 39. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:12 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:12 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:12 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega enne hääletamist!

13:12 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 4.47. V a h e a e g

13:12 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 4.47, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 39. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt on 4 Riigikogu liiget, vastu 16, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. 40. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:12 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:12 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:12 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun enne hääletamist kümme minutit vaheaega!

13:12 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 4.58. V a h e a e g

13:12 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 4.58, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele Isamaaliidu tehtud muudatusettepaneku nr 40. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Selle muudatusettepaneku poolt anti 4 häält, vastu 16, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 41 on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:12 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:12 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:12 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega enne hääletamist!

13:12 Aseesimees R. Lang

Palun see ettepanek ka kirjalikult! Istung jätkub kell 5.09. V a h e a e g

13:12 Aseesimees R. Lang

Lugupeetud kolleegid! Kell on 5.09, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni ettepaneku nr 41. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt anti 4 häält, vastu 16, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 42 on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:12 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda ettepanekut hääletada.

13:12 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:12 M. Stalnuhhin

Aitäh! Palun kümme minutit vaheaega enne hääletamist!

13:12 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 5.20. V a h e a e g

13:12 Aseesimees R. Lang

Head kolleegid! Kell on 5.20, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 42. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt anti 4 häält, vastu 11, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 43. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:12 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda ettepanekut hääletada.

13:12 Aseesimees R. Lang

Aitäh! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:12 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne esitatud muudatusettepaneku nr 43 hääletamist kümneminutilist vaheaega.

13:13 Aseesimees R. Lang

Tänan! Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 5.31. V a h e a e g

13:13 Aseesimees R. Lang

Head kolleegid! Kell on 5.31, Riigikogu istung jätkub. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 43. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Selle muudatusettepaneku poolt on 3 Riigikogu liiget, vastu 11, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. 44. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:13 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:13 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:13 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun enne hääletamist kümneminutilist vaheaega!

13:13 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 5.42. V a h e a e g

13:13 Aseesimees R. Lang

Kell on 5.42, jätkame Riigikogu istungit. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 44. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt on 3 Riigikogu liiget, vastu 13, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 45 on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:13 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:13 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:13 M. Stalnuhhin

Aitäh! Palun kümneminutilist vaheaega enne hääletamist!

13:13 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 5.53. V a h e a e g

13:13 Aseesimees R. Lang

Head kolleegid! Kell on 5.53, jätkame Riigikogu istungit. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni tehtud muudatusettepaneku nr 45. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Selle ettepaneku poolt on 3 Riigikogu liiget, vastu 13, erapooletuid ei ole. Ettepanek ei leidnud toetust. Muudatusettepanek nr 46 on jällegi Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon on jätnud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:13 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:13 Aseesimees R. Lang

Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:13 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun kümneminutilist vaheaega enne hääletamist!

13:13 Aseesimees R. Lang

Palun see ka kirjalikult! Istung jätkub kell 6.04. V a h e a e g

13:13 Aseesimees P. Kreitzberg

Austatud kolleegid, panen hääletusele 46. ettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepanek sai 4 poolthäält, 12 vastuhäält, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 47. ettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:13 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda ettepanekut hääletada.

13:13 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin.

13:13 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne hääletamist kümneminutilist vaheaega.

13:13 Aseesimees P. Kreitzberg

Vaheaeg 6.15-ni. V a h e a e g

13:13 Aseesimees P. Kreitzberg

Austatud kolleegid, panen hääletusele 47. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepanekule anti 4 poolt- ja 11 vastuhäält, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 48. muudatusettepanek on Isamaaliidult, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:13 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda ettepanekut hääletada.

13:13 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin.

13:13 M. Stalnuhhin

Aitäh! Eesti Keskerakonna fraktsiooni nimel palun enne hääletamist kümneminutilist vaheaega!

13:13 Aseesimees P. Kreitzberg

Vaheaeg 06.26-ni. V a h e a e g

13:13 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud kolleegid, panen hääletusele 48. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepanek sai 4 poolt- ja 13 vastuhäält, erapooletuid ei olnud. Ettepanek on tagasi lükatud. 50. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jäetud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:13 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda ettepanekut hääletada.

13:13 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin.

13:13 M. Stalnuhhin

Aitäh, härra juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne esitatud muudatusettepaneku nr 49 hääletamist kümneminutilist vaheaega.

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Vaheaeg 6.37-ni. V a h e a e g

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud kolleegid, panen hääletusele 49. muudatusettepaneku. Palun võtta seisukoht ja hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 5 häält, vastu 13, erapooletuid ei olnud. Ettepanek on tagasi lükatud. 50. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:14 H.-V. Seeder

Aitäh! Ma palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Aitäh! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:14 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun kümneminutilist vaheaega enne hääletamist!

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Vaheaeg 06.48-ni. V a h e a e g

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud kolleegid, panen hääletusele 50. muudatusettepaneku. Palun hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepanek sai 8 poolthäält, vastu hääletas 11, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 51. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:14 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:14 M. Stalnuhhin

Fraktsiooni nimel palun kümme minutit vaheaega enne hääletamist!

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Täna! Vaheaeg 6.59-ni. V a h e a e g

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 51. muudatusettepaneku. Palun hääletada! [Hääletustulemused](#) Ettepanek sai 26 poolthäält ja 27 vastuhäält, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 52. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jäetud arvestamata. Kolleeg Helir-Valdor Seeder, palun!

13:14 H.-V. Seeder

Aitäh! Palun seda muudatusettepanekut hääletada.

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Mihhail Stalnuhhin, palun!

13:14 M. Stalnuhhin

Aitäh! Fraktsiooni nimel palun enne hääletamist kümneminutilist vaheaega!

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Vaheaeg kella 7.10-ni. V a h e a e g

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 52. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt anti 32 häält, vastu 38, erapooletuid ei olnud. Seega ei läinud ettepanek läbi. 53. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Andres Herkel, palun!

13:14 A. Herkel

Aitäh, härra juhataja! Palume 53. ettepanekut hääletada.

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:14 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 53 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Vaheaeg 07.21-ni. V a h e a e g

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 53. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 28 Riigikogu liiget, vastu 38, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 54. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Andres Herkel, palun!

13:14 A. Herkel

Aitäh, härra juhataja! Isamaaliidu fraktsioon palub hääletada.

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:14 A. Seppik

Aitäh! Lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 54 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Vaheaeg 07.32-ni. V a h e a e g

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 54. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepanek sai 25 poolthäält, 38 vastuhäält, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 55. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Tõnis Lukas, palun!

13:14 T. Lukas

Austatud juhataja! Palun Isamaaliidu fraktsiooni nimel seda meie ettepanekut hääletada.

13:14 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:14 A. Seppik

Aitäh! Lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 55 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:15 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Vaheaeg 07.43-ni. V a h e a e g

13:15 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud Riigikogu, panen hääletusele 55. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 23 Riigikogu liiget, vastu 37 ja erapooletuid ei olnud. Ettepanek on tagasi lükatud. 56. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Tõnis Lukas, palun!

13:15 T. Lukas

Austatud juhataja! Isamaaliidu fraktsiooni nimel palun hääletada seda ettepanekut Kadrina keskkoolile raha eraldamise kohta 2005. aasta eelarves.

13:15 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Austatud Riigikogu, panen hääletusele 56. muudatusettepaneku. Palun võtta seisukoht ja hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 10 Riigikogu liiget, vastu 32, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Kolleeg Ain Seppik, palun! ... Jah, aga hiljem, kui ma alustasin hääletamist ja ...

13:15 A. Seppik

Ei olnud, ei olnud, ei olnud, ei olnud. (Saalist: oli, oli, oli, oli.)

13:15 A. Seppik

Ei, ei, ei. See on praegu kodukorra jõhker rikkumine.

13:15 Aseesimees P. Kreitzberg

57. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Andres Herkel, palun!

13:15 A. Herkel

Aitäh! Isamaaliidu fraktsioon palub seda ettepanekut hääletada.

13:15 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:15 A. Seppik

Aitäh! Lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 57 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:15 Aseesimees P. Kreitzberg

Vaheaeg 07.55-ni. V a h e a e g

13:15 Aseesimees P. Kreitzberg

Lugupeetud kolleegid, panen hääletusele 57. muudatusettepaneku. Palun hääletada![Hääletustulemused](#)
Ettepaneku poolt anti 24 häält, vastu 38, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust.
58. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, juhtivkomisjon jätab arvestamata. Kolleeg Tõnis Lukas, palun!

13:15 T. Lukas

Aitäh, austatud juhataja! Isamaaliidu fraktsiooni nimel palun seda Väike-Maarja gümnaasiumile raha eraldamise ettepanekut hääletada.

13:15 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Kolleeg Ain Seppik, palun!

13:15 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 58 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:15 Aseesimees P. Kreitzberg

Tänan! Vaheaeg 08.07-ni. V a h e a e g

13:15 Esimees E. Ergma

Vaheaeg on läbi. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 58. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 19 Riigikogu liiget, vastu oli 35, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 59. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:15 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Keskerakonna fraktsioon palub seda muudatusettepanekut hääletada.

13:15 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Tõnis Lukas!

13:15 T. Lukas

Milline oli 58. muudatusettepaneku hääletuse tulemus?

13:15 Esimees E. Ergma

Poolt 19, vastu 35.

13:15 T. Lukas

Aga 57.? Sest see, mida me praegu hääletasime, oli 57.

13:15 Esimees E. Ergma

Praegu oli hääletusel 58.

13:15 T. Lukas

No olgu. Ega mul ei ole midagi öelda. Vaheaega ma ei taha võtta. Midagi ei ole öelda.

13:15 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:15 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 59 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:15 Esimees E. Ergma

Jätkame 8.18. V a h e a e g

13:15 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 8.18. Vaheaeg on läbi, alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 59. Palun hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt hääletas 12 Riigikogu liiget, vastu oli 34, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 60. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Tõnis Lukas!

13:15 T. Lukas

Aitäh, austatud juhataja! Isamaaliidu fraktsiooni nimel palun seda kõigile arusaadavat, heas eesti keeles koostatud muudatusettepanekut hääletada.

13:15 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:16 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 60 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:16 Esimees E. Ergma

Jätkame tööd 8.29. V a h e a e g

13:16 Esimees E. Ergma

Kell on 8.29, vaheaeg on läbi ja alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni muudatusettepaneku nr 60. Palun hääletada!Hääletustulemused Poolt hääletas 14 Riigikogu liiget, vastu 34, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 61. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Tõnis Lukas!

13:16 T. Lukas

Aitäh, austatud juhataja! Palun Isamaaliidu fraktsiooni nimel seda ettepanekut hääletada.

13:16 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:16 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 61 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:16 Esimees E. Ergma

Jätkame 8.40. V a h e a e g

13:16 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 8.40, vaheaeg on läbi ja me võime alustada hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 61. Palun hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt hääletas 20 Riigikogu liiget, vastu oli 36, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 62. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Tõnis Lukas!

13:16 T. Lukas

Aitäh, austatud juhataja! Palun Värska gümnaasiumile raha eraldamise ettepanekut hääletada ja ma palun seda Isamaaliidu fraktsiooni nimel.

13:16 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:16 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 62 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:16 Esimees E. Ergma

Jätkame 8.51. V a h e a e g

13:16 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 8.51, vaheaeg on läbi, alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 62. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 17 Riigikogu liiget, vastu oli 38, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 63. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:16 A. Seppik

Lugupeetud juhataja! Võib-olla Tõnis Lukas enne, sest ma ...

13:16 Esimees E. Ergma

Ei, teie olite esimene. Palun!

13:16 A. Seppik

Seda küll, jah. Aitäh! Keskerakonna fraktsioon palub hääletada seda suurepärasest ettepanekut.

13:16 Esimees E. Ergma

Palun, Tõnis Lukas!

13:16 T. Lukas

Isamaaliidu fraktsiooni nimel palun kolmeminutilist vaheaega!

13:16 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:16 A. Seppik

Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 63 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:16 Esimees E. Ergma

Jätkame tööd 9.02. V a h e a e g

13:16 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 9.02, vaheaeg on läbi ja alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 63. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 13 Riigikogu liiget, vastu oli 34, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 64. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Tõnis Lukas!

13:16 T. Lukas

Austatud juhataja! Ma palun Isamaaliidu fraktsiooni nimel ka seda ettepanekut hääletada.

13:16 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:16 A. Seppik

Lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 64 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:16 Esimees E. Ergma

Jätkame tööd 9.13. V a h e a e g

13:16 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 9.13, vaheaeg on läbi. Me võime alustada hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 64. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 15 Riigikogu liiget, vastu oli 31 ja erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 65. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Tõnis Lukas!

13:16 T. Lukas

Austatud juhataja, lugupeetud kolleegid! Isamaaliidu fraktsioon palub käesolevat muudatusettepanekut hääletada.

13:16 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:16 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu muudatusettepaneku nr 65 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:17 Esimees E. Ergma

Jätkame 9.24. V a h e a e g

13:17 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 9.24, vaheaeg on läbi ja me võime alustada hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 65. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 16 Riigikogu liiget, vastu oli 29, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 66. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Tõnis Lukas!

13:17 T. Lukas

Austatud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Isamaaliidu fraktsiooni nimel palun ma seda ettepanekut hääletada.

13:17 Esimees E. Ergma

Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:17 A. Seppik

Aitäh! Lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 66 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:17 Esimees E. Ergma

Jätkame 9.35. V a h e a e g

13:17 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 9.35, vaheaeg on läbi, me võime alustada hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 66. Palun hääletada![Hääletustulemused](#) Ettepaneku poolt hääletas 16 Riigikogu liiget, vastu oli 30, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 67. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. 68. on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, Tõnis Lukas!

13:17 T. Lukas

Austatud juhataja! Ma ei teagi täpselt, mitu ettepanekut te nüüd korraga hääletusele panete, aga olgu. Isamaaliidu fraktsioon palub seda, mis praegu kõne all on, hääletada.

13:17 Esimees E. Ergma

Kõne all on praegu muudatusettepanek nr 68. Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:17 A. Seppik

Lugupeetud juhataja! Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 68 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:17 Esimees E. Ergma

Jätkame tööd 9.46. V a h e a e g

13:17 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 9.46, vaheaeg on lõppenud ja me võime alustada hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud 68. muudatusettepaneku. Palun hääletada!

Hääletustulemused Ettepaneku poolt hääletas 13 Riigikogu liiget, vastu oli 31, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. 69. muudatusettepanek on Isamaaliidu fraktsioonilt, jätta arvestamata. Palun, kolleeg Ain Seppik!

13:17 A. Seppik

Aitäh, lugupeetud juhataja! Tempo on nii kiire, et peab hakkama kiirustama. Keskerakonna fraktsioon palub seda ettepanekut hääletada.

13:17 Esimees E. Ergma

Ja nüüd, palun, kolleeg Ain Seppik!

13:17 A. Seppik

Eesti Keskerakonna fraktsioon palub enne seaduse "2005. aasta riigieelarve" eelnõu kohta esitatud muudatusettepaneku nr 69 hääletamist kümme minutit vaheaega.

13:17 Esimees E. Ergma

Head kolleegid, jätkame 9.57. V a h e a e g

13:17 Esimees E. Ergma

Lugupeetud kolleegid! Kell on 9.57, vaheaeg on läbi ja me alustame hääletust. Panen hääletusele Isamaaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepaneku nr 69. Palun hääletada!Hääletustulemused Ettepaneku poolt hääletas 23 Riigikogu liiget, vastu oli 31, erapooletuid ei olnud. Ettepanek ei leidnud toetust. Lugupeetud kolleegid! Kuna kell on juba peaaegu kümme, siis jääb muudatusettepanekute läbivaatamine nüüd pooleli. Kolmapäevane istung on lõppenud. Head ööd! Alustame uuesti kell 10. Istungi lõpp kell 9.58.